

OBPWO- thema's 2009, 1^e ronde

1. De directe en indirecte studiekosten van cursisten in het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs

Momenteel hebben we weinig¹ gegevens over wat leerders in het volwassenenonderwijs (m.i.v. cursisten uit de basiseducatie) en het hoger beroepsonderwijs uitgeven om hun studie te bekostigen. Deze gegevens worden - ook in de internationale context - steeds belangrijker zowel voor inhoudelijke discussies over en de beleidsvoorbereiding rond levenslang leren als voor internationale vergelijkingen. De private uitgaven die nu opgenomen zijn in de UOE-dataverzameling zijn wellicht onderschat. Actuele, volledige en betrouwbare informatie over de studiekosten in het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs moet de overheid een basis bieden om haar beleid inzake studiefinanciering en financiële incentives om levenslang leren aan te moedigen, vorm te geven en te coördineren.

Eén van de belangrijke vragen is welke elementen de cursisten als kosten beschouwen. Het onderzoek moet leiden tot een goed overzicht van de verschillende kostenposten en hun omvang. Daarnaast moet het onderzoek op zoek gaan naar andere, verborgen elementen die voor cursisten doorwegen in de directe en indirecte kosten zoals bvb. de tijdsinvestering, de combinatie werken en studeren, de combinatie met het privéleven, de leercontext, ... Bij werkgerelateerde opleidingen kan men ook nagaan in welke mate de werkgever instaat voor bepaalde kosten of mogelijkheden voorziet om de opleiding te volgen tijdens de werkuren. Ook de impact van overheidsmaatregelen om de kosten te drukken moet worden onderzocht... Daarvoor kan worden vertrokken van het onderzoek dat L. Sels recent uitvoerde in opdracht van de Vlaamse Overheid.²

Bij de schatting van de kosten moet aandacht worden besteed aan:

- de kenmerken van de cursisten: leeftijd, geslacht, onderwijsloopbaan, en opleidingsniveau, studievoortgang, professionele loopbaan, arbeidsmarktsituatie, participatie aan informeel en non formeel leren, gezinssamenstelling, reden/motivatie om de cursus te volgen (diploma behalen, hobby, gevraagd door werkgever, sociaal ...), reden/ motivatie voor de keuze van een opleiding in het onderwijs
- de mate waarin ze gebruik maken van maatregelen als opleidingscheques, educatief verlof, loopbaanonderbreking,...
- de kenmerken van de gevolgde opleidingen: onderwijsniveau, onderwijsnet, studiegebied, aantal uren, positie van de gevolgde module in de structuur van de volledige opleiding, ...

De bevraging dient afgestemd te zijn op de huidige kostenbevraging die gebeurt in het hoger onderwijs, zodat in een latere fase vergelijkingen tussen de diverse onderwijstrajecten mogelijk zijn. De vragenlijst van het onderzoek dat momenteel loopt in het hoger onderwijs,

---

¹ Alleen gegevens over de inschrijvingsgelden zijn beschikbaar.

² Sels, L. (2008). Heeft Vlaanderen nood aan 'meer'? Een evaluatie van instrumenten voor stimulering van Opleidingsinspanningen. Leuven: Steunpunt WSE & K.U.Leuven, Onderzoekscentrum Personeel & Organisatie Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen.

kan opgevraagd worden bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming.

De looptijd van het gevraagd onderzoek is maximaal 15 maanden.

2. Anti sociaal gedrag op school: haalbaarheidsstudie van een monitoringsysteem

Geweld op en rond scholen komen regelmatig in de media. Over de incidentie van geweld en de evolutie daarvan over de tijd tasten we echter in het duister.

In 2001 onderzochten Walgrave e.a. in het kader van een OBPWO-onderzoek reeds de onveiligheidsgevoelens bij leerkrachten en het antisociaal gedrag bij leerlingen in het secundair onderwijs. Daarin worden vier vormen van antisociaal gedrag onderscheiden:

- schoolgebonden normovertredend gedrag (o.a. opzettelijk de les storen, de klas verlaten tijdens de les, brutaliteiten t.a.v. de leerkrachten, pesterijen)
- statusdelicten (o.a. spijbelen, weglopen)
- andere vormen van delinquent gedrag (o.a. diefstal, vandalisme, aanranding van de eerbaarheid zonder geweldpleging, druggebruik, drugverkoop, wapendracht, brandstichting)
- fysiek geweld of bedreiging tegen personen (o.a. slagen en verwondingen, vechtpartijen, moord(poging), (poging tot) verkrachting, aanranding van de eerbaarheid met geweld, bedreiging met wapens)

Een samenvatting van deze onderzoeksresultaten is te vinden op <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/projecten/1998/9804walgrave.htm>

Het onderzoek dat we nu vragen moet nagaan of en hoe een monitoringsysteem kan uitgewerkt worden om de incidentie van anti sociaal gedrag op school en de onveiligheidsgevoelens bij leerlingen en leerkrachten op te volgen. Er moet worden nagegaan in welke mate daarvoor bestaande databanken kunnen worden gebruikt. We vragen dus niet om een monitoringsysteem uit te werken, wel om de haalbaarheid ervan na te gaan en indien het monitoringsysteem haalbaar blijkt een plan op te stellen om zo'n monitoringsysteem te ontwikkelen.

3. Inclusief onderwijs (ION- projecten)

Via inclusief onderwijs kunnen kinderen met speciale noden in het gewoon onderwijs i.p.v. in het buitengewoon onderwijs schoollopen. Voornamelijk betreft dit kinderen met een matige handicap die een type 2-attest krijgen.

Het project 'inclusief onderwijs' startte als experiment in het schooljaar 1999-2000 met een groep van 13 leerlingen in het lager onderwijs. Vanaf het schooljaar 2003-2004 is de maatregel structureel. De maatregel behelst dat ca. 50 leerlingen inclusief onderwijs in het lager onderwijs kunnen volgen. Sinds het schooljaar 2008-2009 is dit aantal opgetrokken. In onderstaande tabel is weergegeven hoeveel leerlingen de laatste 3 schooljaren aan het project 'inclusief onderwijs' participeerden.

	Lager onderwijs	Secundair onderwijs
Schooljaar 2006-2007	43 leerlingen	7 leerlingen
Schooljaar 2007-2008	39 leerlingen	11 leerlingen
Schooljaar 2008-2009	48 leerlingen	18 leerlingen

Om het ION- project te kunnen realiseren, voorziet de overheid in extra omkadering vanuit het buitengewoon onderwijs voor deze kinderen. Daarnaast zijn er op school soms nog andere vormen van extra ondersteuning zoals vrijwillige ondersteuning door familieleden,...

Het onderzoek dient het profiel van de leerlingen uit te tekenen die inclusief onderwijs volgen. Ook de doorstroom van de ION- leerlingen in het secundair onderwijs dient bekeken te worden. De overheid beschikt over de gegevens van de ION- leerlingen waardoor het mogelijk wordt om ook de leerlingen die bij de opstart van het ION- project participeerden op te sporen en na te gaan hoe hun schoolloopbaan eruit ziet.

Daarnaast dient te worden nagegaan wat de verwachtingen zijn van zowel de ouders als de school die in een project 'inclusief onderwijs' zijn betrokken? Hoe verloopt de verdere schoolloopbaan van de betrokken leerlingen?

Tot slot stelt zich de vraag wat de kritische succesfactoren zijn voor de integratie van deze leerlingen in het gewoon onderwijs. Onder welke voorwaarden is het inclusief onderwijs succesvol en wanneer is dit niet het geval? Hoe verloopt de professionalisering van het schoolteam dat ION organiseert?

4. Evaluatie van het evaluatiesysteem van het onderwijspersoneel

Sinds 1 september 2004 krijgt elk personeelslid dat voor meer dan 104 dagen wordt aangesteld in het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs een functiebeschrijving. Dat gebeurt in uitvoering van het decreet rechtspositie. De centra voor leerlingenbegeleiding maken gebruik van functiebeschrijvingen sinds 1 september 2005.

Daarnaast werd ook het systeem van evaluaties ingevoerd in het onderwijs. In het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB's gebeurde dit vanaf 1 september 2007. Deze evaluatie moet nagaan of het personeelslid functioneert conform de functiebeschrijving en de voor de betrokken periode afgesproken persoons- en ontwikkelingsgerichte doelstellingen heeft gerealiseerd.

In de regelgeving over functiebeschrijvingen en evaluaties, is een kader vastgelegd waarin de minimale vereisten zijn opgenomen waaraan deze instrumenten moeten voldoen. Op het niveau van de scholengemeenschappen of van de schoolbesturen (voor die instellingen die niet in een scholengemeenschap zitten) kunnen daarvoor verdere afspraken worden gemaakt. Deze afspraken worden onderhandeld in het onderhandelingscomité van de scholengemeenschap of van het schoolbestuur/inrichtende macht.

Het gevraagde onderzoek heeft betrekking op de evaluatie van de invoering en het gebruik van het evaluatiesysteem tijdens de eerste 4 schooljaren waarin het systeem in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB's werd ingevoerd.

Dit betreft dus de evaluaties die gebeur(d)en tijdens de schooljaren 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010 en 2010-2011. De resultaten over het gebruik van de evaluaties in deze onderwijsniveaus dienen bij voorkeur 1 oktober 2011 opgeleverd te worden.

Met dit onderzoek willen we een antwoord krijgen op volgende vragen: Hoe passen de diverse scholen(gemeenschappen) deze nieuwe regelgeving toe? Hoe ervaren de verschillende actoren het gebruik van evaluaties?

Wanneer en hoe vaak bijvoorbeeld worden de diverse personeelsleden binnen de termijn van 4 schooljaren geëvalueerd?

Is er een onderscheid naargelang de personeelscategorie? (bijvoorbeeld gewone tijdelijken, TADD'ers –tijdelijke aanstelling doorlopende duur,...)

Hoe hebben de scholen die reeds werkten met evaluaties zich aan de regelgeving aangepast? Wat is het effect van de evaluatie op o.a. de organisatie van het schoolteam, het functioneren en professionaliseren van de leerkrachten,...?

Hoe gaan de scholen(gemeenschappen) om met de beleidsruimte die de regelgeving inzake evaluaties voorziet? Welke verdere afspraken maken ze en hoe ervaren de verschillende actoren die? Bouwen schoolgemeenschappen/schoolbesturen een gemeenschappelijk personeelsbeleid uit? Hoe gaan scholen(gemeenschappen) om met de rol van de tweede evaluator en de evaluatie van de directie die gebeurt door de inrichtende macht/schoolbestuur?

Hoe ervaren de betrokken personeelsleden de evaluatie? Welke veranderingen brengen die instrumenten teweeg?

Een onderzoeksvorstel komt alleen in aanmerking indien één van de promotoren expertise heeft binnen het onderzoeksdomein van het personeelsbeleid. Met dit criterium zal zowel bij het beoordelen van de beleidsrelevantie als de wetenschappelijke relevantie rekening gehouden worden.

5. Cursisten met beperkte cognitieve vaardigheden of leerstoornissen in het volwassenenonderwijs.

Aan het volwassenenonderwijs en de basiseducatie participeren heel wat cursisten met beperkte cognitieve vaardigheden of leerstoornissen. Het gaat zowel om Nederlandstaligen als om anderstaligen (bij deze onder meer NT2-cursisten). Hierbij is het evenwel onduidelijk om welke cursistenprofielen het concreet gaat, van welke praktijken de Centra voor Volwassenenonderwijs en de Centra voor Basiseducatie gebruik maken bij het omgaan met deze doelgroepen en of de gehanteerde praktijken en instrumenten een effectief antwoord bieden op de problematiek.

We willen daarop een beter zicht krijgen om het beleid t.a.v. doelgroepen in het volwassenenonderwijs te verfijnen. Daarom vragen we onderzoek dat de geschetste problematiek nader analyseert en voorstellen voor het beleid en de aanpak van de overheid, de centra en de begeleidingsdiensten verder uitwerkt.

In het onderzoek dienen minstens volgende topics aan bod te komen:

- een beschrijving van de kenmerken van doelgroepen in het volwassenenonderwijs met beperkte cognitieve vaardigheden en/of met leerstoornissen;
- een gedocumenteerde analyse van de huidige praktijk (inschrijvings-/toelatingsbeleid, doelstellingen van opleidingen, specificiteit van modulaire opleidingsprofielen, bereik, didactiek);
- een analyse van het leerpotentieel en –resultaten van de doelgroepen in het volwassenenonderwijs met beperkte cognitieve vaardigheden;
- een analyse van het beleid en de aanpak voor de beschreven doelgroepen en dit zowel op het niveau van de overheid, de consortia, de centra, de begeleidingsdiensten als het onderwijzend personeel:
  - inhouden en structuur van trajecten/opleidingsprofielen
  - organisatievormen
  - beleid m.b.t. inschrijving, plaatsing
  - didactische aanpak, (traject)begeleiding, evaluatie – in relatie tot deskundigheidsbevordering
  - leermiddelen

Indien mogelijk dient ook te worden nagegaan wat de behoeften zijn van doelgroepen in het volwassenenonderwijs met beperkte cognitieve vaardigheden en/ of met leerstoornissen. Indien een behoefte- onderzoek deel uitmaakt van het onderzoeksvorstel, dient geargumenteed te worden wat de haalbaarheid is om het voorgestelde onderzoek uit te voeren. De argumentatie van de haalbaarheid van het voorstel zal deel uitmaken van de beoordeling van zowel beleidsrelevantie als de wetenschappelijke relevantie indien een behoefte- onderzoek in het voorstel is opgenomen.

6. Implementatie van de maximumfactuur in het basisonderwijs

Scholen organiseren heel wat activiteiten die het leren boeiender en aangenamer maken voor kinderen. Om de kostprijs van deze activiteiten te begrenzen, werken scholen vanaf 2008-2009 met een dubbele maximumfactuur:

1. de scherpe maximumfactuur omvat activiteiten zoals toneelbezoek, sportactiviteiten, schooluitstappen van één dag, ... Ook materialen die de kinderen verplicht via de school moeten aankopen, vallen hieronder (bv. verplicht schoolabonnement op tijdschrift). De scherpe maximumfactuur bedraagt op jaarbasis voor een kleuter 20 euro en voor een scholier 60 euro. Zo blijven de kosten voor alle ouders beperkt.

2. de minder scherpe maximumfactuur omvat de activiteiten buitenshuis. Dit gaat om meerdaagse uitstappen voor één of meerdere klassen (deels) tijdens de schooluren (bv. zeeklas, plattelandsklas, ...). De minder scherpe maximumfactuur bedraagt voor een kleuter 0 euro (meerdaagse uitstappen komen heel weinig voor) en voor een scholier 360 euro voor de volledige duur van het lager onderwijs. Op die manier kan elk kind normaal gezien mee op meerdaagse uitstap.

Deze dubbele maximumfactuur is van kracht vanaf het schooljaar 2008-2009. De invoering ervan was gekoppeld aan de totstandkoming van het decreet voor de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs. Alle scholen kregen als gevolg daarvan meer werkingsmiddelen. Hoeveel extra werkingsmiddelen scholen kregen is dus o.a. afhankelijk van de school- en leerlingenkenmerken.

Het gevraagde onderzoek heeft tot doel in kaart te brengen hoe directies in hun schoolbeleid zijn omgegaan met de invoering van de maximumfactuur tijdens de eerste 2 schooljaren:
Wat waren de effecten van de dubbele maximumfactuur op de organisatie van de school?
Hoe gaan scholen om met deze maatregel? Hoe wordt de kostprijs opgevolgd?
In welke mate betrekken zij de ouders bij het financiële beleid m.b.t. de maximumfactuur?
Hoe worden afspraken gemaakt over uitstappen,...?
...

Het gevraagde onderzoek is een beperkte onderzoeksopdracht waarvan de resultaten uiterlijk in december 2010 moet worden opgeleverd. Daarnaast dient het onderzoek afgestemd te zijn op de bevraging die momenteel gebeurt door het Steunpunt Studie- en Scholloopbanen. Meer informatie over deze bevraging van ‘participatie aan eendaagse en meerdaagse activiteiten’ kan opgevraagd worden bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming.

7. Vorderingen van leerlingen in het leren van Nederlands

Recent kreeg het onderwijs van het Nederlands in de scholen meer aandacht. Een goede kennis van de instructietaal is immers een voorwaarde om de lessen te kunnen volgen en te te begrijpen en het geleerde te kunnen toepassen. Om het onderwijs van het Nederlands beter te kunnen afstemmen op de behoefte van verschillende leerlingen, hebben we informatie nodig over de wijze waarop de leerprocessen verlopen.

Er bestaan verschillende toetsen die de vorderingen van leerlingen in het Nederlands voor diverse aspecten van de taalverwerving kunnen nagaan. Op basis van die toetsen is het mogelijk na te gaan hoe de vorderingen van leerlingen die opgroeien in verschillende taalomgevingen verlopen en met elkaar te vergelijken. Uiteraard is het interessant indien ook het effect van de scholen en het gevoerde beleid op die leerprocessen kan worden nagegaan.

Wat we vragen is op basis van het bestaande onderzoek in Vlaanderen en Nederlands een overzicht te maken van de vastgestelde vorderingen van leerlingen en de mate waarin er verschillen tussen leerlingen worden vastgesteld en hoe die evolueren. Daarbij wordt best een onderscheid gemaakt tussen verschillende dimensies van het taalonderwijs. In functie van mogelijke beleidsconclusies verwachten we dat het onderzoek een verklaring biedt van de verschillen tussen leerlingen en de evolutie daarin.

OBPWO- thema's 2009, 2^e ronde

1. Evaluatie van de efficiëntie en effectiviteit van het zorgbeleid in het gewoon basisonderwijs en secundair onderwijs

De aandacht voor zorg in het onderwijs en de nood aan ondersteunende maatregelen om kinderen en jongeren met problemen op een passende wijze te helpen, is de laatste jaren sterk toegenomen. Sinds de jaren 90 hebben scholen hetzij op basis van de reguliere middelen, hetzij op basis van daartoe toegekende extra financiering (zorgverbreding, zorgcoördinatie) een zorgbeleid uitgebouwd. Het basisonderwijs beschikt sinds 2003 over specifieke middelen onder de vorm van de zorgcoördinatie. Het secundair onderwijs put hiervoor uit de reguliere middelen onder de vorm van BPT – uren (het organiseren van uren voor bijzondere pedagogische taken).

In het kader van het dossier leezorg is een breed debat gevoerd over hoe het gewoon en buitengewoon onderwijs een gepast aanbod kunnen geven aan alle kinderen en jongeren, in het bijzonder de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. De versteviging van het zorgbeleid wordt als noodzakelijke voorwaarde gezien voor verdere stappen in de uitbouw van een zorg-/onderwijscontinuüm in het gewoon onderwijs.

Het gevraagde onderzoek dient een kwantitatieve analyse te maken van de wijze waarop de huidige middelen van het zorgbeleid in het basisonderwijs (zorgcoördinatie) en in het secundair onderwijs (leerlingenbegeleiding) in Vlaanderen ingezet worden. Aspecten die daarbij aan bod komen zijn: het aantal lestijden/lessuren die besteed worden aan zorgbeleid, de kwalificaties van de personeelsleden die de zorgtaken opnemen, de stabiliteit van de uitgebouwde zorgcoördinatie, de mate waarin en de wijze waarop scholen invulling geven aan de uitbouw van het zorgbeleid op zowel meso- als microniveau,...

Daarnaast dient het onderzoek na te gaan welke factoren een bijdragen tot het implementeren van een goed uitgebouwd zorgbeleid en welke factoren dit in de weg staan. Hierbij wordt aandacht besteed aan: school interne factoren (schoolpopulatie, personeelskenmerken,...), samenwerking school - CLB in zorgbeleid, de rol van de scholengemeenschap, de ervaren taakbelasting en doelmatigheidsbeleving van personeelsleden, het inzetten van hoger geschoolde personeelsleden, ...

In het onderzoek dient zowel aandacht te zijn voor scholen met een sterk uitgebouwd zorgbeleid als scholen met een zwak uitgebouwd zorgbeleid.

2. Einde loopbaan van leerkrachten

Weinig leerkrachten werken tot en met de pensioengerechtigde leeftijd. De meesten maken gebruik van de vervroegde uitstapregeling. Heel wat expertise vloeit weg uit het onderwijs

vanaf de leeftijd van 55 à 56 jaar. In het kader van enerzijds het lerarentekort en anderzijds het generatiepact zal het in de toekomst belangrijk zijn om oudere leerkrachten aan te moedigen om langer te werken

Uit het onderzoeksrapport ‘Het beroep van leraar doorgelicht’ (Elchardus, Kavadias, Glorieux, e.a., 2009)¹ blijkt dat personeelsleden uit het onderwijs, meer dan in andere beroepen, bloot staan aan emotionele belasting. Dag in dag uit werken zij met de jongste bevolkingsgroep. Blijkbaar slijt het aanpassingsvermogen van mensen aan nieuwe situaties. Ook de beperkte verworvenheden op het vlak van carrière en de beperkte promotiekansen kunnen mogelijk de oorzaak zijn van een afnemende arbeidsvoldoening en een groeiende demotivatie bij oudere leerkrachten. Taak- en functiedifferentiatie is een optie maar wordt nog te weinig ingezet als middel om leerkrachten langer aan het werk te houden. De onmogelijkheid wat anders te doen zal ongelukkige leerkrachten slechts de optie laten het onderwijs voortijdig te verlaten.

Er is momenteel nog weinig wetenschappelijk onderzoek naar de motivatie van de oudere leerkrachten voor handen.

Het onderzoek dient in kaart te brengen:

- wat het effect is van de emotionele belasting op de oudere personeelsleden in het onderwijs;
- wat de bereidheid van leerkrachten is en de randvoorwaarden zijn om langer te fungeren in het onderwijs (intrinsieke en extrinsieke motivatie).

3. Haalbaarheidsstudie voor de ontwikkeling van een monitor beleidsvoerend vermogen van scholen

De laatste jaren groeide de overtuiging dat de overheid minder regulerend moet optreden in de beleidsvoering van scholen. Basis- en secundaire scholen krijgen geleidelijk aan meer ruimte en autonomie om een eigen schoolbeleid te voeren en beleidlijnen uit te stippelen. Voorwaarde om die ruimte te benutten is dat scholen over voldoende beleidsvoerend vermogen beschikken.

Onder beleidsvoerend vermogen verstaan we de mate waarin scholen in staat zijn om een zelfstandig beleid te voeren, rekening houdend met de door de overheid toegestane beleidsruimte en met de eigen doelstellingen van de school, en de mate waarin de activiteiten van de leerkrachten en de directeur op elkaar afgestemd zijn, in functie van het realiseren van kwaliteitsonderwijs en andere vooropgestelde doelstellingen.

In het onderwijsonderzoek is al wat aandacht besteed aan de omschrijving en operationalisering van het begrip beleidsvoerend vermogen. Omdat we het beleidsvoerend vermogen op macro-niveau vanuit de overheid willen opvolgen, hebben we behoefte aan een monitor die de verschillende aspecten van beleidsvoerend vermogen die gebruikt kunnen worden in de beleidsvoorbereiding en –evaluatie moet omvatten.

In eerste instantie vragen we na te gaan of het haalbaar is een monitoringsysteem voor het beleidsvoerend vermogen van scholen in het basisonderwijs en secundair onderwijs te ontwikkelen. In de haalbaarheidsstudie moet rekening worden gehouden met de recent gewijzigde regelgeving m.b.t. de interne en externe kwaliteitszorg en de ontwikkelingen

---

¹ Voor meer info over dit onderzoek Zie <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/projecten/2006/0602/default.htm>

daarin, eventuele planlast voor scholen, ... In de mate van het mogelijke moet deze monitor gebaseerd zijn op data die reeds aanwezig zijn in bestaande databanken. De vraag is dus of het haalbaar is met de huidig beschikbare bronnen een zinvol monitoringsinstrument te ontwikkelen. Indien dit niet haalbaar is, moet een alternatief voorstel worden uitgewerkt om jaarlijks gegevens te verzamelen om één of meerdere indicatoren over het beleidsvoerend vermogen van scholen te construeren.

Het onderzoek zou moeten bestaan uit de volgende onderdelen:

- Definiëring van een indicator/indicatoren van beleidsvoerend vermogen op basis van analyse van bestaand onderzoek en databronnen
- Kritische analyse van beschikbare bronnen en indien noodzakelijk aanbevelingen voor nieuwe bevragingen
- Ontwikkeling van verschillende scenario's voor de concrete invulling van de monitor met inschatting van de kostprijs en praktische haalbaarheid.

Er kan voortgebouwd worden op de conclusies van eerder uitgevoerd OBPWO- onderzoek over beleidsvoerend vermogen in basis- en secundaire scholen:

<http://www.ond.vlaanderen.be/OBPWO/projecten/2003/0307/Default.htm>

4. Haalbaarheidsstudie identificatie van beleidsrelevante schoolontwikkelingen

Voor het uitwerken van beleidsscenario's vormen ontwikkelingen in scholen een onmisbare informatiebron. De leerlingen- en personeelsdatabank van het ministerie bevatten in dit verband al heel wat nuttige gegevens. Toch is het onmogelijk alle relevante beleidsinformatie op die wijze te verzamelen. Daarom zijn we op zoek naar een systeem dat ons op regelmatige basis de nodige informatie kan bezorgen om indicatoren over schoolontwikkelingen te construeren en op te volgen. Die indicatoren dienen een signaalfunctie te hebben om onder meer beleidsprioriteiten te identificeren, onderzoek op te zetten, doelbewust te kunnen ingrijpen op lopende processen. Het onderzoek dat we vragen moet de haalbaarheid van zo een systeem nagaan.

Meer bepaald moet het onderzoek nagaan of een systeem kan worden uitgewerkt dat relevante indicatoren van de belangrijkste ontwikkelingen in de scholen oplevert en hoe zo een systeem er kan uitzien. Het systeem moet complementair zijn aan de beleidsinformatie die we uit de databanken van het ministerie van Onderwijs en Vorming kunnen halen. Informatie voor indicatoren die op basis van die databanken kunnen geconstrueerd worden, moet dus niet meer opnieuw worden verzameld.

Informatie over leerlingenprestaties dient evenmin te worden verzameld. Hoe de achtergrondinformatie over de scholen die de databanken bevatten, kan worden gekoppeld aan de informatie die via het uit te werken systeem wordt ingewonnen, dient wel te worden onderzocht.

Het onderzoek dient in kaart te brengen wat mogelijke en relevante indicatoren zijn. Deze indicatoren hebben betrekking op informatiebehoefte op zowel korte als middellange termijn. Het regeerakkoord kan een inspiratiebron zijn bij het opsporen van deze behoeftes.

Daarnaast dient het onderzoek te belichten in welke mate reeds ontwikkelde indicatoren, gevalideerde schalen of databanken buiten het beleidsdomein Onderwijs en Vorming kunnen

gebruikt worden en welke nieuwe gegevens moeten verzameld en welke nieuwe indicatoren ontwikkeld worden. Wellicht is het aangewezen om voor bepaalde indicatoren de gegevens slechts sporadisch te verzamelen, terwijl voor andere indicatoren een frequentere gegevensverzameling nodig is. Ook de wijze waarop de gegevens kunnen verzameld worden, moet worden onderzocht (vb. steekproef, identificatie van mogelijke respondenten, mogelijke vragen,...). Het onderzoek moet leiden tot een haalbaar scenario om het gevraagde systeem op te zetten. Daarin zal een voorstel van mogelijke indicatoren worden geformuleerd en een plan worden opgesteld om een dergelijk systeem te ontwikkelen. In dit scenario dient ook aandacht te zijn voor gedragsregels inzake actieve en passieve openbaarheid. Indien aangewezen kan de haalbaarheidsstudie ook inzoemen op de mogelijkheid om een beperkt aantal vragen over het beleidsvoerend vermogen op te nemen (zie ander thema).

Het is mogelijk dat een aantal van de indicatoren ook voor de scholen relevant zijn. Daarom kan het aangewezen zijn de participerende scholen schoolfeedback te bezorgen. Aan die mogelijkheid en aan de methode die daarvoor gebruikt kan worden moet in de haalbaarheidsstudie ook de nodige aandacht worden besteed.

5. De sociale effecten van onderwijs- en leeractiviteiten nader onderzocht

Onderwijs speelt een belangrijke en positieve rol in de hedendaagse samenleving. Deze rol blijft niet beperkt tot economie en arbeidsmarkt, maar strekt zich uit tot het hele maatschappelijke leven. Het is algemeen bekend dat onderwijs een sterk effect heeft op sociale integratie, milieubewustzijn, criminaliteit, burgerschap, participatie, socio-culturele en politieke opvattingen en waarden, welbevinden, gezondheid, levensverwachting van de bevolking,... Deze vaststelling krijgt recent ook meer aandacht in nationale en internationale beleidskringen (zie bijvoorbeeld het Social Outcomes of Learning project van de OESO).

De wijze waarop de causale mechanismen werken is niet altijd duidelijk. Het betreft niet enkel het onderscheid tussen directe, indirecte en ‘confounding’ effecten, maar ook naar het ontwikkelen van een grondiger inzicht in de totstandkoming van deze effecten. Dergelijke inzichten zijn niet enkel wetenschappelijk relevant, maar zijn ook voor beleidsmakers cruciaal voor de ondersteuning van gerichte interventies.

Met deze oproep willen we deze kennisbasis van de sociale effecten van onderwijs verstevigen, met bijzondere aandacht voor de Vlaamse beleidscontext. Wat zijn de sociale effecten van onderwijs en leeractiviteiten?

Zijn deze effecten absoluut (dit impliceert dat meer onderwijs beter is en dat een algemene expansie leidt tot een algemene toename van de betreffende uitkomst)? Welke effecten zijn relatief (bijvoorbeeld als het leidt tot een veranderende positie van het individu in de rangorde, met ‘winnaars’ maar ook ‘verliezers’). In welke mate zijn de gevonden effecten te interpreteren vanuit de inhoud van het geboden onderwijs (curriculum en pedagogie), de schoolcultuur, de kenmerken van het (Vlaamse) onderwijssysteem, andere systeemkenmerken, intergenerationele effecten, sociale mobiliteit en demotie, status en identiteit enzovoort. Welk van de sociale ‘outcomes’ zijn manipuleerbaar door het (onderwijs-)beleid en welke situeren zich buiten de invloedsfeer van beleid?

Afhankelijk van de expertise van de kandiderende onderzoeksploeg, kan het onderzoeksvorstel zich concentreren op één of slechts enkele specifieke domeinen van sociale effecten. De onderzoeks aanpak moet vernieuwende en grensverleggende elementen bevatten zodat verwacht kan worden dat het een fundamentele bijdrage levert aan het wetenschappelijk onderzoeksdomein en relevante kennisleemten voor het beleid opvult.

6. Analyse van de proeftuinwerking

Proeftuinen zijn in tijd en schaal beperkte onderwijsexperimenten. Ze zijn door de Vlaamse overheid in het leven geroepen om onderwijs vernieuwingen op kleine schaal uit te proberen alvorens ze structureel in te voeren. Een eerste reeks van 40 proeftuinen werden georganiseerd van 2005 tot 2008. 24 van deze proeftuinen werden verlengd tot augustus 2011 en hebben ondertussen 4 schooljaren achter de rug. Een tweede reeks van 40 proeftuinen ging van start in september 2007. Deze proeftuinprojecten lopen tot augustus 2010. Meer informatie hierover kan u vinden op <http://www.ond.vlaanderen.be/proeftuinen>

De verschillende proeftuinen zijn zeer divers. Deze diversiteit tussen de verschillende proeftuinen is het uitgangspunt van het gevraagde onderzoek. Het moet meer bepaald:

- in kaart brengen wat veranderd is als gevolg van de proeftuinwerking
- analyseren welke factoren daartoe hebben bijgedragen

Bedoeling van het onderzoek is een aantal hypothesen over de proeftuinwerking en de – effecten formuleren, die te toetsen en na te gaan in welke mate ze kunnen bevestigd worden naargelang het thema, grootstedelijke context, buurt waar de school gelegen is, de schoolpopulatie, openheid voor innovatie, ... Het is immers belangrijk te weten of de factoren die een positief effect te weeg brengen, dat dan ongeacht de context van de proeftuinen en/ of van de scholen doen.

In het onderzoek dienen zowel de proeftuinprojecten van de 1ste als de 2de reeks worden opgenomen. De onderzoeksresultaten dienen in 2011 opgeleverd te worden.

Oproep tot indienen van projectvoorstellen voor de studieopdracht in het kader van het OESO-project “Learning for Jobs - The OECD Policy Review of Vocational Education and Training (VET)”

- Omschrijving opdracht

De OESO is in januari 2007 gestart met een project rond “Vocational Education and Training (VET)” (Beroepsonderwijs en -opleidingen). De OESO wil via landenbezoeken onderzoeken hoe het beleid over VET tegemoet komt aan noden op de arbeidsmarkt. Het onderzoek is erop gericht landen bij te staan in het verhogen van de aansluiting van de VET systemen op de arbeidsmarkt, op het verbeteren van het gebruik van data met betrekking tot VET, op het identificeren van beleidsopties en op het ontwikkelen van instrumenten voor de opvolging en evaluatie van beleidsinitiatieven over VET.

Het OESO-project wil bestaande modellen en systemen voor VET in kaart brengen. Specifiek wordt gekeken naar de plaats van praktijkgericht onderwijs in deze opleidingen, de financiering, leerwegen, kwalificatieraamwerken en linken met de arbeidsmarkt. Hierbij wordt gezocht naar tekorten in het aanbod, in de instrumenten, en in de beleidsmaatregelen (o.m. regelgeving, financiering), waarbij de modellen worden getoetst op hun effectiviteit, nut en billijkheid.

Het OESO VET-project betreft zeer relevante materie voor het beleid op het snijvlak van Onderwijs en Vorming.

- Het beroepsgericht onderwijs in Vlaanderen is in volle beweging. Met het decreet op het volwassenenonderwijs van 15 juni 2007 werden alle beroepsopleidingen van het volwassenenonderwijs gemodulariseerd. De oprichting van het Hoger Beroepsonderwijs dat zich situeert na het leerplichtonderwijs en onder het bachelorniveau werd recent decretaal vastgelegd. Met de Bolognahervorming hebben de professionele bachelors een specifieke positie gekregen binnen hoger onderwijs.
- Binnen het beroepsonderwijs is de vraag naar een optimale aansluiting op noden van de arbeidsmarkt een cruciale beleidsvraag. In het kader hiervan werden de Regionale Technologische Centra (RTC) opgericht die een overlegplatform bieden tussen sectoren en opleidingsverstrekkers. In de sectorconvenants die recentelijk afgesloten of vernieuwd werden, is de opwaardering van technisch- en beroepsonderwijs een belangrijke doelstelling waarvoor alle sectoren zich geëngageerd hebben.
- Naast het beroepsgericht onderwijs bestaat een groot aanbod aan beroepsopleidingen van publieke opleidingsverstrekkers. Momenteel is er slechts een beperkte afstemming tussen beide.

In een eerste ronde werden landenbezoeken uitgevoerd in Zweden, het Verenigd Koninkrijk, Hongarije, Australië, Noorwegen, Mexico, Korea en Zwitserland. Vlaanderen zal in de tweede ronde van landenbezoeken deelnemen aan het VET-project samen met Ierland, Tsjechië, Duitsland, Oostenrijk en South-Carolina en Texas (Verenigde Staten). Een voorlopige bundeling van aanbevelingen werd in een vergelijkend rapport gebundeld (zie bijlage). De aandacht lag in dit rapport op ‘initial VET’.

De OESO voorziet als eindproducten voor deze studie een landenrapport per deelnemend land met eventueel nationale seminaries en een syntheserapport met de belangrijkste bevindingen van de landenbezoeken. Landenrapporten van reviews uit de eerste ronde zijn reeds beschikbaar op de website www.oecd.org/edu/learningforjobs.

Voorafgaand aan de landenbezoeken vond al een analytische fase plaats met een beschrijving en classificatie van VET systemen in de deelnemende OESO-landen op basis van een vragenlijst. Deze analytische fase was verplicht indien men aan het verdere onderzoek wil deelnemen. Vlaanderen heeft geparticipeerd aan de analytische fase (zie bijlage 1). De bevindingen van alle participerende landen aan de analytische fase werden samengebracht in “Initial Comparative Report: Learning for Jobs. The OECD Policy Review of Vocational Education and Training”, de data voor Vlaanderen werden echter nog niet geverifieerd (zie bijlage 2).

Opleidingen VET worden door de OESO omschreven als *“a collection of educational and training activities which are organised to accomplish a pre-determined objective or the completion of a specific set of educational tasks, one of which is to equip people with skills and competencies required in particular occupations or trades. VET programmes, in addition to professional preparation, may also provide with general education and prepare for further education. For a programme to be considered as a VET programme it should comprise at least 25% of the vocational and technical content. In comprehensive systems when students choose among general and vocational courses, VET programmes would be these ones that enable students to choose vocational courses making at least 25% of the content of the programmes.”*

Voor wat betreft het Vlaamse luik van het OESO-project is het de bedoeling om de bevindingen uit het Vlaamse rapport en de resultaten uit de internationale OESO-vergelijking te gebruiken als ondersteuning bij het uittekenen van een samenhangend Vlaams beleid rond initiële en voortgezette beroepsopleidingen zowel binnen onderwijs als binnen publieke opleidingsverstrekkers (VDAB en SYNTRA).

Een stuurgroep OESO VET werd opgericht bestaande uit de departementen Onderwijs en Vorming, Werk en Sociale Economie, Syntra-Vlaanderen, VDAB, VLOR, SERV, een expert uit het steunpunt Studie en Schoolloopbanen en een expert uit het steunpunt WSE,.

De OESO beschrijft de doorlichting van VET in Vlaanderen als volgt:

“The review of Belgium (Flanders) will examine the responsiveness of the VET system to labour market needs. Within this overarching issue, it will have a particular focus on the articulation and coordination between different programmes offered within the Flemish VET system at all levels (excluding enterprise training for employees). This may include issues such as progression pathways within the system, clarity of qualifications to relevant stakeholders, and quality assurance mechanisms.”

Voor Vlaanderen worden volgende beroepsopleidingen in het OESO-project meegenomen:

- alle opleidingen van VDAB (tenzij georganiseerd op vraag van een bedrijf)
- alle opleidingen van Syntra-Vlaanderen (tenzij georganiseerd op vraag van een bedrijf)
- beroepsgericht secundair onderwijs (TSO en BSO)
- leren en werken
- beroepsgerichte opleidingen secundair volwassenenonderwijs en hoger beroepsonderwijs (tenzij georganiseerd op vraag van een bedrijf)
- professionele bachelors
- de opleidingsvorm 3 (OV3) van het buitengewoon onderwijs

Algemene taalopleidingen van het volwassenenonderwijs worden niet gerekend onder VET.

Een bezoek ter voorbereiding van het uiteindelijke landenbezoek zal plaatsvinden voor Vlaanderen van 8 tot 11 september 2009. Het landenbezoek zelf vindt voor Vlaanderen plaats in de week van 7 december 2009 (3 dagen).

Het voorbereidende bezoek heeft tot doel om het VET-systeem in Vlaanderen te leren kennen door gesprekken te voeren met de belangrijkste stakeholders. De OESO zal op het einde van dit vierdaagse bezoek een aantal voorlopige aanbevelingen formuleren en worden in samenspraak met de stuurgroep OESO VET de focus voor de uiteindelijke review.

Hieronder volgt een overzicht van de verschillende fasen van het VET-project voor Vlaanderen:

1. Analytische fase: vragenlijst ingediend voor Vlaanderen (zie bijlage 1)
2. Voorbereidend bezoek van OESO van 8 tot 11 september 2009 voor de doorlichting van VET in Vlaanderen
3. Eigenlijke landenbezoek door OESO in december 2009 voor de doorlichting van VET in Vlaanderen

4. Beschikbaarheid landenrapport voor Vlaanderen tegen april 2010 door de OESO
5. Syntheserapport opgesteld door OESO op basis van de verschillende landenrapporten uit de eerste en de tweede fase van het OESO project in tweede helft 2010.

Volgende taken behoren tot de opdracht:

1° Het opmaken van een uitgebreid **verslag van de gesprekken** die plaatsvinden tijdens het voorbereidende bezoek.

2° Het opstellen van een **Engelstalig rapport** ter voorbereiding van de review in december 2009. Het rapport bevat een diepgaande analyse van de werkpunten over VET in Vlaanderen die de OESO op het einde van het voorbereidende bezoek formuleert. De opdrachtnemer formuleert een voorstel voor onderzoeksmethodiek per werkpunt/thema tegen 18 september. Dit wordt op 23 september besproken met de stuurgroep. Per thema wordt eveneens aandacht besteed aan het positioneren van Vlaanderen in een internationaal perspectief. Een eerste voorlopige rapport wordt besproken met de stuurgroep op 19 november 2009. Een definitief rapport wordt overhandigd aan de OESO op 23 november 2009.

De overheid zal zelf instaan voor het opstellen van een algemeen achtergrondrapport over VET in Vlaanderen dat ter beschikking gesteld wordt van de OESO ter voorbereiding van het voorbereidende bezoek.

3° **Vorbereiding en begeleiding van de eigenlijke review** (december 2009). Contacten met OESO, rapportering aan stuurgroep.

4° De opdrachthouder verbindt zich ertoe deel te nemen aan **maximaal 3 vergaderingen** waarop hij/zij de voortgang van de werkzaamheden en resultaten toelicht.

- **Procedure**

De projectvoorstellen moeten ten laatste op **vrijdag 10 juli 2009** worden ingediend bij het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

De projectvoorstellen worden beoordeeld door een leescomité. Het leescomité bestaat uit vijf leden: twee beleidsverantwoordelijken van het departement Onderwijs en Vorming, één beleidsverantwoordelijke van het departement Werk en Sociale Economie, één beleidsverantwoordelijke van VDAB en één beleidsverantwoordelijke van SYNTRA-Vlaanderen.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt op basis van volgende criteria beoordeeld: *relevante ervaring met betrekking tot de focus van de review voor Vlaanderen, vertrouwtheid met verschillende onderzoeksmethoden (kwalitatief en kwantitatief), ervaring in het opstellen van Engelstalige rapporten en de kostprijs van het project*. De beoordeling van elk project mondt uit in een score.

Op basis van het advies van de leden van het leescomité wordt een gemotiveerde rangschikking van de projectvoorstellen opgesteld en aan de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming voorgelegd. De minister bepaalt het projectvoorstel dat zal worden betoelaagd.

De modaliteiten voor de betoelaging van het geselecteerde projectvoorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de opdrachthouder.

De begindatum van de overeenkomst gaat in bij de ondertekening. De einddatum voor het uitvoeren van de opdracht is bepaald op 31 januari 2010.

Elk projectvoorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, projectvoorstel op uiterlijk **vrijdag 10 juli 2009** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Vlaamse Overheid
Departement Onderwijs en Vorming - Project Strategisch Onderwijs- en Vormingsbeleid
t.a.v. Evelien Masschelein
Consciencegebouw lokaal 5C14
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun projectvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar evelien.masschelein@ond.vlaanderen.be met cc naar debby.peeters@ond.vlaanderen.be en evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook de drie origineel ondertekende exemplaren in te sturen.

BIJLAGEN

1. OECD Questionnaire on Vocational Education and Training (VET). Belgium (Flanders).
2. Initial Comparative Report. Learning for Jobs. The OECD Policy Review of Vocational Education and Training.

Aan de rectoren van de Vlaamse Universiteiten

Aan de voorzitters van de onderzoeksraden

Aan de algemeen directeurs van de Vlaamse Hogescholen

Strategische Beleidsondersteuning
 Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
 Tel. : 02 553 95 64 – Fax : 02 553 95 65

uw kenmerk

ons kenmerk
 SBO/IE/130A-U-09

bijlagen

vragen naar / e-mail

Isabelle Erauw
 isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be

telefoonnummer
 02/553.95.92

datum
 17 november 2009

Betreft: Open oproep tot het indienen van voorstellen voor het project 'Programme for International Student Assessment (PISA) 2012 in Vlaanderen'

Geachte rector,
 Geachte voorzitter,
 Geachte mevrouw/heer,

Met dit schrijven wil ik de open oproep tot het indienen van voorstellen voor het project '*Programme for International Student Assessment (PISA) 2012 in Vlaanderen*' onder uw aandacht brengen.

Het PISA-project van de OESO gaat met PISA 2012 zijn vijfde cyclus in. De naam 'PISA' staat voor *OECD Programme for International Student Assessment*. Het PISA-project behelst een regelmatige dataverzameling (9-jarige cyclus op te delen in 3 cycli van 3 jaar) van leerlingresultaten voor de domeinen leesvaardigheid, wiskundige en wetenschappelijke geletterdheid. Driejaarlijks organiseert de OESO een internationaal gestandaardiseerde toetsafname over één vakgebied als 'major' en twee vakgebieden als 'minor' bij 15-jarigen. De Vlaamse overheid (departement Onderwijs en Vorming) financiert dit onderzoek op projectmatige basis.

Na PISA 2003 vormt wiskunde opnieuw de 'major' in PISA 2012; leesvaardigheid en wetenschappelijke geletterdheid vormen de 'minors'. Naast de analyse van de nieuwe PISA-resultaten voor het jaar 2012 zullen ook trendanalyses met de resultaten van PISA 2000, PISA 2003, PISA 2006 en PISA 2009 belangrijk zijn.

De Vakgroep Onderwijskunde van de UGent, die de voorgaande PISA-cycli in Vlaanderen coördineerde, maakte hierbij ook telkens een Vlaamse brochure. De meest recente brochure behandelt de resultaten van PISA 2006; u kan deze downloaden op

http://www.ond.vlaanderen.be/publicaties/default.asp?get=ZOEK_TITEL&wat=PISA&nr=309;

de brochure m.b.t. PISA 2003, de vorige cyclus waarin wiskunde het 'major' domein was, is beschikbaar op

http://www.ond.vlaanderen.be/publicaties/default.asp?get=ZOEK_TITEL&wat=PISA&nr=208.

Voor meer informatie over de conceptuele kaders en over PISA in het algemeen verwijzen we naar de OESO-website: <http://www.pisa.oecd.org/>.

Momenteel wordt de 5de cyclus van het PISA-onderzoek voorbereid. Wat dataverzameling en 'data entry' betreft, leggen de OESO en het internationaal consortium onder leiding van ACER (Australië) een strikte timing en normen op. Het spreekt voor zich dat het respecteren van deze timing en het bereiken van de normen cruciaal is bij de uitvoering van deze opdracht.

Het vooronderzoek zal plaatsvinden in het voorjaar van 2011, het hoofdonderzoek in het voorjaar van 2012. Het (internationale) eindrapport wordt verwacht eind 2013.

Naast de concrete dataverzameling in Vlaanderen behoort ook de analyse en duiding van de onderzoeksresultaten en het formuleren van beleidsadviezen tot de opdracht van het project. Ook de communicatie van de Vlaamse resultaten (vb. het schrijven van brochures, het verzorgen van een studiedag, feedback aan deelnemende scholen,...) behoort tot de opdracht.

We willen graag wijzen op de cruciale rol van de *National Project Manager*. De NPM is de contactpersoon voor zowel het internationaal consortium als voor het departement Onderwijs & Vorming. Hij/zij zal Vlaanderen vertegenwoordigen op de internationale vergaderingen die noodzakelijk zijn om het project in goede banen te leiden. Hij/zij zal ook instaan voor de samenwerking met de projectverantwoordelijken van de andere Belgische Gemeenschappen. Kortom, de NPM zal de dagdagelijkse leiding en coördinatie van het onderzoek op zich moeten nemen.

We willen er verder op wijzen dat deze open oproep enkel betrekking heeft op de implementatie van de kernelementen van het PISA-onderzoek in Vlaanderen: de toetsen m.b.t. leesvaardigheid, wiskundige geletterdheid en wetenschappelijke geletterdheid en de achtergrondvragenlijsten voor de leerlingen en voor de school.

In de eerste helft van 2010 zal de minister bevoegd voor Onderwijs beslissen over een eventuele deelname van Vlaanderen aan nationale en/of internationale opties in het kader van PISA 2012. De werkzaamheden voor de implementatie van deze opties zullen, wegens hun onlosmakelijke verbondenheid met de PISA-kernelementen, eveneens worden toegewezen aan de onderzoeksploeg die het beste voorstel op de huidige oproep zal indienen. Gelieve er rekening mee te houden dat deze opties het inzetten van extra personeel en middelen vereisen. Uiteraard zullen hierover de nodige onderhandelingen plaatsvinden.

Ter informatie kan reeds worden meegegeven dat zowel het implementeren van computergestuurde testen, het *oversamplen* van specifieke groepen als het uitbreiden van de vragenlijsten met specifieke modules tot de mogelijkheden behoren.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel zal door een binnen het departement Onderwijs & Vorming samengestelde commissie worden beoordeeld op de volgende criteria: Technische kwaliteit van het voorstel (36 punten), Organisatie- en managementvaardigheden van de NPM (22,5 punten), Personeelskwalificaties en ervaring (31,5 punten) en Efficiënte inzet van personeel en werkmiddelen (10 punten).

- Technische kwaliteit van het voorstel (36 punten)

De mate waarin het voorstel aantoont dat de Vlaamse contractant het opzet van het project begrijpt is hierbij belangrijk. Het voorstel moet beschrijven op welke wijze de verschillende onderdelen van het onderzoek tijdig en succesvol zullen worden uitgevoerd in Vlaanderen. Zo dient het voorstel aan te geven hoe het Vlaamse steekproefdesign er zal uitzien, welke maatregelen zullen worden getroffen om de internationaal opgelegde responsgraad te bereiken, hoe de dataverzameling en dataverwerking zullen gebeuren, ... Tot slot geeft het voorstel ook aan hoe men de onderzoeksresultaten via valorisatie-initiatieven zal communiceren naar de betrokken doelgroepen. Een voorstel voor een Vlaamse brochure kan hierbij beschouwd worden als een minimum.

- Organisatie- en managementvaardigheden van de NPM (22,5 punten)

Het voorstel moet de organisatiecapaciteiten van de geïnteresseerde bieder beschrijven. De vaardigheden van de bieder om samen te werken met de andere actoren (de OESO, het internationaal consortium, de Vlaamse vertegenwoordiger in de PISA *Governing Board*, de Vlaamse stuurgroep die het project zal begeleiden, de projectverantwoordelijken van de andere Belgische Gemeenschappen, etc.) zijn van het grootste belang om het project efficiënt en effectief te beheren. Het voorstel moet het bewijs bevatten dat de bieder in staat is om een effectieve managementstructuur op te zetten, om de werkzaamheden te plannen en risico's in te schatten, om financiële controlemechanismen in te bouwen en op succesvolle wijze met eventuele subcontractanten kan omgaan.

- Personeelskwalificaties en ervaring (31,5 punten)

Speciale aandacht zal worden besteed aan de kwalificaties en ervaring van de in te zetten personeelsleden. Hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan de kwalificaties en ervaring van de *National Project Manager* die een cruciale rol zal spelen in de uitvoering van het project. Ervaring met de implementatie van internationaal vergelijkend onderzoek of ervaring met inhoudelijk vergelijkbare onderzoeksprojecten (d.w.z. een grootschalige afname van toetsmateriaal en/of vragenlijsten) strekt zeer tot aanbeveling. Voor ieder personeelslid dat bij het project wordt ingezet, dienen de positie en de verantwoordelijkheden te worden aangeduid, alsook de kwalificaties van deze personen. Voor de posities waarvoor nog geen personeelsleden gekend zijn, moet aangetoond worden welke wervingsprocedure gevolgd zal worden en welke criteria gebruikt zullen worden.

- Efficiënte inzet van personeel en werkmiddelen (10 punten)

De verhouding van de financiële middelen nodig voor de personeelsinzet en het voorgestelde bedrag aan werkmiddelen zal worden beoordeeld ten opzichte van de vooropgestelde outputs van het onderzoeksvoorstel. Tevens moet worden aangegeven hoe zal worden omgegaan met de supplementaire opdracht op basis van de te kiezen opties.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvangen projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister, die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing zal voorleggen.

Elke kandidatuur moet in één origineel ondertekend exemplaar ingediend worden. Men dient hiervoor gebruik te maken van het bijgevoegde formulier. De promotoren dienen hun kandidatuur uiterlijk op **dinsdag 5 januari 2010** in bij:

Vlaamse Overheid
Departement Onderwijs & Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Isabelle Erauw
Hendrik Consciencegebouw – Toren 5C
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
E-mail: isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be

De datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of taxipost geldt als enig bewijs.

Om de administratieve verwerking te bespoedigen vragen wij het onderzoeksvoorstel ook per mail te bezorgen aan Isabelle Erauw (isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be) met een kopie aan Evy Vogeeler (evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be). In ieder geval moeten tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook het origineel ondertekend exemplaar worden bezorgd.

De modaliteiten voor de uitvoering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een kaderovereenkomst gesloten tussen de Vlaamse regering en de betrokken rector/algemeen directeur en promotor(en). De uitvoering van deze kaderovereenkomst zal verder worden bepaald in jaarlijkse overeenkomsten. De kaderovereenkomst, en bijgevolg de eerste jaarovereenkomst, neemt ten vroegste een aanvang op 25 februari 2010. De einddatum van de kaderovereenkomst is bepaald op 30 juni 2014.

De volgende documenten zijn beschikbaar op de website van het departement Onderwijs & Vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>):

- het aanvraagformulier 'Programme for International Student Assessment (PISA) 2012 in Vlaanderen'
- aanvullende richtlijnen bij de open oproep 'Programme for International Student Assessment (PISA) 2012 in Vlaanderen'
- dit begeleidend schrijven.

Wie ernstig overweegt een voorstel in te dienen kan extra informatie opvragen bij Isabelle Erauw (isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be of 02/553.95.92).

Ingeval de administratieve procedure de tijdige aanstelling van een contractant en dus ook van een *National Project Manager* voor Vlaanderen zou verhinderen, zal de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs & Vorming er over waken dat de verantwoordelijkheden inzake het project voor de tussenliggende periode terdege worden opgenomen. Zodra de opdracht definitief is gegund, zal alle informatie worden overgedragen aan de aangeduide *National Project Manager*. Op deze wijze wordt de continuïteit van de uitvoering van het onderzoek in Vlaanderen maximaal gegarandeerd.

Voor meer informatie aangaande deze open oproep kan u terecht bij Isabelle Erauw (op het telefoonnummer 02/553.95.92 of via e-mail isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be).

Mogen wij u verzoeken deze oproep de nodige bekendheid te geven binnen uw instelling.

Hoogachtend,

Micheline Scheys
Afdelingshoofd
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Departement Onderwijs & Vorming

Kortlopende onderzoeksopdracht:

Evaluatie van de LIO-baan

- Omschrijving thema

Op 15 december 2006 werd het nieuwe Decreet op de Lerarenopleiding goedgekeurd dat sinds het schooljaar 2007-2008 van toepassing is

(<http://jisp.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2005-2006/g924-1.pdf>).

De Vlaamse onderwijsoverheid geeft met de grondige hervorming van de lerarenopleiding impulsen om de condities voor toekomstige en beginnende leraren te stimuleren. Dit gebeurt onder meer door veel aandacht te besteden aan de praktijkervaring van de leraren-in-spe, mentormiddelen te voorzien voor ondersteuning en een continuüm te garanderen via een leraar-in-opleidingsbaan (LIO-baan) door een meer soepele overgang van leren naar werken waarbij de verschillende componenten, nl. eerder theoretische opleidingsonderdelen, praktijkgerichte opleidingsonderdelen en de ingroei in de job op elkaar aansluiten.

Daardoor is het mogelijk om de praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleiding te voltooien via een inservicetraining in de vorm van een leraar-in-opleidingsbaan (LIO).

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel studenten tijdens de schooljaren 2007-2008 en 2008-2009 ingeschreven zijn met een LIO-statuut.

School waar LIO-baner is in tewerkgesteld	Aantal leerkrachten met een LIO- statuut tijdens het schooljaar 2007-2008	Aantal leerkrachten met een LIO- statuut tijdens het schooljaar 2008-2009
Gewoon kleuteronderwijs	5	/
gewoon lager onderwijs	4	1
secundair onderwijs	65	107
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	3	6
Deeltijds kunstonderwijs	10	3
secundair onderwijs voor sociale promotie	/	4
buitengewoon secundair onderwijs	7	5
Totaal	94	123

Het gevraagde onderzoek dient het systeem van de LIO- baan tijdens de schooljaren 2007-2008 en 2008-2009 te evalueren. In functie van die evaluatie dient het onderzoek minstens een antwoord te geven op volgende vragen:

- Leidt de LIO-baan tot een betere samenwerking tussen de school, de instelling of het centrum enerzijds en de lerarenopleiding anderzijds?
- Wat is het (sociaaleconomisch en psychosociaal) profiel van de studenten die zich aangetrokken voelen tot een LIO-baan?
- In welke mate trekt het LIO- statuut zij- instromers aan?

Daarnaast dient het onderzoek aandacht te hebben voor volgende thema's: de bekendheid van de LIO- baan zowel bij onderwijsinstellingen als studenten van de lerarenopleiding, redenen waarom de school al dan niet kiest voor een LIO-baner, de procedure die de scholen hanteren om LIO- baners aan te werven, de mogelijkheid van de school om te kiezen tussen een gediplomeerde tijdelijke leerkracht of een LIO- baner, de wijze waarop de praktijkcomponent van de opleiding wordt ingevuld en geëvalueerd, de inhoud van de LIO-stage, de kwaliteit van wat de leraar in spe leert tijdens de LIO- baan,...

In het onderzoeksproject moet aandacht zijn voor het perspectief van de verschillende betrokkenen: de lerarenopleiding, de 'ontvangende' scholen, de LIO-baners en de studenten die niet voor een LIO-baan kiezen. Naargelang de onderzoeksvraag zal het aangewezen zijn één of meerdere perspectieven te betrekken.

Project

Het eindrapport dient uiterlijk 15 februari 2010 opgeleverd te worden.

- Procedure

De voorstellen moeten ten laatste op woensdag 22 april 2009 worden ingediend bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep. Promotoren die zelf betrokken zijn bij de lerarenopleiding kunnen geen onderzoeksvorstel indienen.

De onderzoeksvorstellen worden beoordeeld door een leescomité dat wordt samengesteld door de secretaris- generaal van het Departement Onderwijs en Vorming. Dit comité zal samengesteld worden uit zowel interne als externe beoordelaars.

Elk ontvankelijk verklaard onderzoeksvorstel wordt op twee criteria beoordeeld:

- de beleidsrelevantie
- de wetenschappelijke waarde

De afdeling strategische beleidsondersteuning stelt op basis van het advies van de leden van het leescomité een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen op. De afdeling zal zich daarvoor laten leiden door de scores en de commentaren van de leden van het leescomité. Elk onderzoeksvorstel wordt voorzien van een meervoudige score (één voor de wetenschappelijke waarde en één voor de beleidsrelevantie) en van een commentaar dat de gegevens scores moet verantwoorden.

De gerangschikte voorstellen worden aan de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming voorgelegd. De minister bepaalt het onderzoeksvorstel dat zal worden gefinancierd. De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek (en de betrokken rector(en) of algemeen directeur indien van toepassing).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op 22 april aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming

Afdeling strategische beleidsondersteuning

t.a.v. Evy Vogeleer

Koning Albert II-laan 15

1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs en vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>).

OBPWO-thema's 2010

1. Evaluatie van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs

Het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs erkende het belang van duurzame, structurele samenwerkingsverbanden en maakte de oprichting van 13 consortia in Vlaanderen mogelijk. Deze overlegplatformen tussen Centra voor Volwassenenonderwijs en Centra voor Basiseducatie op regionaal niveau dienen ervoor te zorgen dat investeringen in kwaliteit en ondersteuning beter kunnen renderen. Naast deze maatregel zijn er ook veranderingen gerealiseerd op het vlak van het aanbod, de financiering, inschrijvingsgelden en het professioneel personeelskader.

In 2012 dient het systeem van ondersteuning en subsidiëring in het volwassenenonderwijs te worden geëvalueerd. In 2009 werd een tussentijdse evaluatie opgestart door het departement, waarvan het resultaat eind 2010 vrijgegeven wordt.

De opdracht bestaat erin na te gaan of en in welke mate onderstaande doelstellingen vier jaar na de inwerkingtreding van dit decreet, zijnde 1 september 2007, gerealiseerd zijn.

1. Het realiseren van samenwerking en afstemming tussen de verschillende opleidingsverstrekkers om te komen tot transparantie en rationalisatie van het erg diverse opleidingsaanbod

Dit leidt tot volgende evaluatievragen:

Welke en hoe is de afstemming en samenwerking tussen de CVO's, CBE's, consortia en andere publieke opleidingsverstrekkers op regionale basis? Wat is de tevredenheid van de betrokken opleidingsverstrekkers met deze afstemming en samenwerking? Hoe is de relatie tussen de centra en de consortia in functie van diens opdrachten, financiering en structuur?

2. Het realiseren van een kwaliteits- en ondersteuningsbeleid voor het ganse volwassenenonderwijs

Dit leidt tot volgende evaluatievragen:

Welke en hoe is de ondersteuning die geboden wordt door de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD) en het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (VOCVO)? Wat is de tevredenheid van de betrokken opleidingsverstrekkers met deze ondersteuning? In welke mate heeft het samenwerkingsverband tussen de PBD en het VOCVO de doelstellingen m.b.t. de kennis- en expertiseontwikkeling in het volwassenenonderwijs gerealiseerd. Wat is de betrokkenheid met de decretale stuurgroep? In welke mate heeft de verhoging van de middelen gezorgd voor een versterking van de ondersteuning voor de centra?

3. Het realiseren van een doelgroepen- en gelijke kansenbeleid binnen het ganse volwassenenonderwijs gekoppeld aan de integratie van de basiseducatie in onderwijs

Dit leidt tot volgende evaluatievragen:

In welke mate wordt onderwijs aan specifieke doelgroepen zoals gedetineerden, mensen met een handicap, volwassenen zonder diploma secundair onderwijs, nieuwkomers, anderstaligen en asielzoekers, laaggeletterden en mensen in armoede ingericht? Hoe worden duale en geïntegreerde trajecten, gecombineerd onderwijs en openleercentra georganiseerd? In welke mate komt het doelgroepen- en gelijke kansenbeleid tegemoet aan de onderwijsdoelstellingen van de basiseducatie en het tweedekansonderwijs?

4. Het realiseren van een transparant, eenvormig en budgettair beheersbaar financieringssysteem, zowel (maar apart) voor de Centra voor Volwassenenonderwijs als voor de Centra van Basiseducatie Dit leidt tot volgende evaluatievragen:

Wat zijn de specificaties en de tevredenheid van het gebruik van de coördinatie-uren, de delers, de rationalisatienorm, de werkingsmiddelen, ...? Wat waren implicaties van de verhoging van het inschrijvingsgeld en de implementatie van het Fonds voor Inschrijvingsgeld? In welke mate heeft het financieringssysteem een invloed op de evolutie van het opleidingsaanbod? Hoe wordt het vrijstellingenbeleid georganiseerd?

5. Het verbeteren van de rechtspositie van de cursist

Dit leidt tot volgende evaluatievragen:

Wat is de kwaliteit van de informatie die aan cursisten, gelet op specifieke doelgroepen, aangeleverd wordt in hoofde van de centrumreglementen? Wat en hoe is de werking van de interne en de regionale ombudsdienst? Wat zijn de hiaten in de rechtspositieregeling van de cursist in het volwassenenonderwijs.

De gegevensverzameling en –analyse van deze evaluatie dient afgestemd te zijn op de tussentijdse evaluatie van 2010. De vragenlijsten die in 2009 - in het kader van. deze tussentijdse evaluatie - naar de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie werden verstuurd, kunnen opgevraagd worden bij evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be Van zodra het onderzoek is opgestart, zullen de gegevens van de tussentijdse evaluatie ter beschikking gesteld worden van de onderzoekers.

Het onderzoeksrapport moet worden opgeleverd voor eind december 2012

2. Implementatie van de maximumfactuur in het basisonderwijs

Scholen organiseren heel wat activiteiten die het leren boeiender en aangenamer maken voor kinderen. Om de kostprijs van deze activiteiten te begrenzen, werken scholen vanaf schooljaar 2008-2009 met een dubbele maximumfactuur:

1. de scherpe maximumfactuur omvat activiteiten zoals toneelbezoek, sportactiviteiten, schooluitstappen van één dag, ... Ook materialen die de kinderen verplicht via de school moeten aankopen, vallen hieronder (bv. verplicht schoolabonnement op tijdschrift). De scherpe maximumfactuur bedraagt op jaarbasis voor een kleuter 20 euro en voor een scholier 60 euro. Zo blijven de kosten voor alle ouders beperkt.

2. de minder scherpe maximumfactuur omvat activiteiten buiten de school. Dit gaat om meerdaagse uitstappen voor één of meerdere klassen (deels) tijdens de schooluren (bv. zeeklas, plattelandsklas, ...). De minder scherpe maximumfactuur bedraagt voor een kleuter 0 euro (meerdaagse uitstappen komen heel weinig voor) en voor een scholier 360 euro voor de volledige duur van het lager onderwijs. Op die manier kan elk kind normaal gezien mee op meerdaagse uitstap.

De invoering van de dubbele maximumfactuur was gekoppeld aan het decreet voor de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs. Alle scholen kregen als gevolg daarvan meer werkingsmiddelen. Hoeveel extra werkingsmiddelen scholen kregen, is dus o.a. afhankelijk van de school- en leerlingenkenmerken.

Het gevraagde onderzoek heeft tot doel in kaart te brengen hoe directies in hun schoolbeleid zijn omgegaan met de invoering van de maximumfactuur tijdens de eerste 2 schooljaren sinds de invoering:

Wat waren de effecten van de dubbele maximumfactuur op de organisatie van de school, meer bepaald de organisatie van bepaalde activiteiten?

Hoe gaan scholen om met deze maatregel? Hoe en in welke mate wordt de kostprijs opgevolgd? Werd het financiële beleid van de school aan deze maatregel aangepast en op welke wijze?

In welke mate betrekken scholen de ouders bij het financiële beleid m.b.t. de maximumfactuur? Hoe worden afspraken gemaakt over uitstappen,...? Wat is het communicatiebeleid terzake van de scholen?

...

Ook dient het onderzoek in kaart te brengen hoe diverse middenveldorganisaties (bv. organisaties die ouders en leerlingen vertegenwoordigen, verenigingen waar armen het woord nemen,...) het invoeren van de maximumfactuur ervaren.

Daarnaast dient het onderzoek afgestemd te zijn op de bevraging die momenteel gebeurt door het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen. Meer informatie over deze bevraging van 'participatie aan eendaagse en meerdaagse activiteiten' kan opgevraagd worden bij evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be.

Het gevraagde onderzoek is een beperkte onderzoeksopdracht waarvan de resultaten in het najaar van 2011 moeten worden opgeleverd.

3. Monitoring van het stelsel van leren en werken

De inhoud van de opdracht is een onderzoek naar de instroom, de doorstroom en de uitstroom van het stelsel van leren en werken, dat de basis moet leggen van een kwaliteitsvol en elektronisch monitoringsysteem en de formulering van beleidsaanbevelingen. De opdracht dient te vertrekken van de resultaten van eerder onderzoek en dient in eerste instantie gebruik te maken van de gegevens die nu reeds door de betrokkenen (centra, O&V, Syntra's, VDAB...) geregistreerd worden. Van de opdrachthouder wordt verwacht dat die – op basis van beschikbare gegevens – grotendeels een monitoring van leren en werken uitwerkt. Additionele registratie wordt slechts in beperkte mate voorop gesteld.

Volgende elementen worden onderscheiden:

1. Instroom: de toeleiding en het profiel van de jongere(n)

Op dit ogenblik is er onduidelijkheid over hoe de toeleiding naar het DBSO en de leertijd verloopt. Wat zijn de persoons- en contextgebonden factoren van de jongere op het moment van de instap in Leren en Werken?

Informatie betreffende schoolse vertraging, mogelijke studiebewijzen, tijdstip schoolloopbaan, de instroom respectievelijk vanuit ASO, KSO, TSO, BSO en BuSO, onthaalklassen, is reeds voorhanden.

2. Verloop: het voltijds engagement met aandacht voor de arbeidsdeelname

- Hoe verloopt de doorstroom van de jongeren, rekening houdend met hun persoons- en achtergrondkenmerken, doorheen de vier fasen? Waarom en voor wie kan het voltijds

engagement niet gerealiseerd worden? Wat is de rol van het spijbelen bij het niet realiseren van het voltijds engagement?

Informatie betreffende het voltijds engagement en de verhouding tussen en het aandeel van de vier fasen is voorhanden.

- De fase gekend als arbeidsdeelname kent een afname binnen het stelsel van leren en werken. Hoe kunnen we dit beter onderscheiden? Wat is de impact op de andere fasen binnen leren en werken? Welke verbindingen bestaan er tussen het DBSO en de leertijd?

3. Uitstroom

Hoeveel jongeren behalen een kwalificatie en welke? In welke mate en hoe snel vinden jongeren uit Leren en Werken een job (binnen de verschillende sectoren, waaronder de overheid)? Hoe groot is de ongekwalificeerde uitstroom en voor welk type leerlingen?

Rond deze problematiek is er reeds heel wat informatie voorhanden in het CliëntVolgSysteem (CVS) beheerd door de VDAB.

Van de onderzoeker wordt verwacht dat hij/zij:

- in een eerste fase zicht krijgt op de beschikbare gegevens en deze gegevens bekijkt op volledigheid en functionaliteit
- in een tweede fase voorstellen formuleert voor een grondige elektronische monitoring
- in een derde fase de monitor uitwerkt en interpreteert (grondige analyse van het stelsel Leren en Werken en verklaren van de vastgestelde resultaten)

4. Situatieschets van ION en GON anno 2010

Het gevraagde onderzoek heeft tot doel de feitelijke praktijk van zowel de projecten inclusief onderwijs (ION) als het geïntegreerd onderwijs (GON) in kaart te brengen en deze te evalueren.

- Inclusief onderwijs

Via inclusief onderwijs kunnen kinderen met speciale noden in het gewoon onderwijs i.p.v. in het buitengewoon onderwijs schoollopen. Voornamelijk betreft dit kinderen met een matige handicap die een type 2-attest krijgen.

Het project 'inclusief onderwijs' startte als experiment in het schooljaar 1999-2000 met een groep van 13 leerlingen in het lager onderwijs. Vanaf het schooljaar 2003-2004 is de maatregel structureel. De maatregel behelst dat ca. 50 leerlingen inclusief onderwijs in het lager onderwijs kunnen volgen. Sinds het schooljaar 2008-2009 is dit aantal opgetrokken.

Om het ION- project te kunnen realiseren, voorziet de overheid in extra omkadering vanuit het buitengewoon onderwijs voor deze kinderen. Daarnaast zijn er op school soms nog andere vormen van extra ondersteuning zoals vrijwillige ondersteuning door familieleden,...

Het onderzoek dient het profiel van de leerlingen uit te tekenen die inclusief onderwijs volgen. Ook de doorstroom van de ION- leerlingen in het secundair onderwijs dient bekeken te worden. De overheid beschikt over de gegevens van de ION- leerlingen waardoor het mogelijk wordt om ook de leerlingen die bij de opstart van het ION- project participeerden op te sporen en na te gaan hoe hun schoolloopbaan eruit ziet.

Daarnaast dient te worden nagegaan wat de ervaringen en verwachtingen zijn van zowel de ouders als de school die in een project 'inclusief onderwijs' zijn betrokken? Hoe verloopt de verdere schoolloopbaan van de betrokken leerlingen?

Tot slot stelt zich de vraag wat de kritieke succesfactoren zijn voor de integratie van deze leerlingen in het gewoon onderwijs. Onder welke voorwaarden is het inclusief onderwijs succesvol en wanneer is dit niet het geval? Hoe verloopt de professionalisering van het schoolteam dat ION organiseert?

- Geïntegreerd onderwijs

Via geïntegreerd onderwijs (GON) is het mogelijk voor leerlingen met een handicap en/ of leer- en opvoedingsmogelijkheden om lessen en activiteiten te volgen in een school voor gewoon onderwijs. De integratie wordt begeleid door een school voor buitengewoon onderwijs. GON- begeleiding kan verschillende vormen aannemen: begeleiding van de leerkracht in het gewoon onderwijs, een financiële tegemoetkoming voor de school voor buitengewoon onderwijs voor de verplaatsing en het materiaal of extra lestijden voor de school voor buitengewoon onderwijs om de leerling te begeleiden in het gewoon onderwijs.

In het GON zijn ongeveer een kleine tienduizend leerlingen in het lager en het secundair onderwijs per schooljaar betrokken.

GON- begeleiders zijn de personeelsleden (leerkrachten, kinesisten, logopedisten,...) uit de school voor buitengewoon onderwijs die de leerling en/ of de leerkracht in het gewoon onderwijs begeleiden. De begeleidende school van het buitengewoon onderwijs staat autonoom in voor de feitelijke organisatie van de begeleiding van de GON-leerlingen. De overheid komt hierin niet in tussen. De overheid voorziet alleen in omkadering en een integratietoelage.

In het basisonderwijs is ongeveer de helft van de GON- begeleiders leerkracht. De overige GON- begeleiders zijn paramedici. In het secundair onderwijs zijn de meeste GON- begeleiders leerkracht.

Het onderzoek dient na te gaan wat de ervaringen en verwachtingen zijn van zowel de ouders, de GON- begeleiders als de school die in een project 'geïntegreerd onderwijs' zijn betrokken. Het onderzoek dient ondermeer een antwoord te bieden op volgende vragen:

Hoe en wanneer gebeurt de GON- begeleiding en waarop is deze gericht (bv. leerstofondersteuning,...)? Hoe gebeurt de organisatie door de scholen voor buitengewoon onderwijs? Hoe is de samenwerking tussen de scholen gewoon en buitengewoon onderwijs? Wie wordt betrokken bij het opmaken van een integratieplan?

Hoe verloopt de professionalisering van de GON- begeleiders en de leerkrachten die in een GON- project zijn betrokken?

Wat is het profiel van de GON- begeleiders? Hoeveel leerlingen begeleiden ze in hoeveel scholen? Wat zijn hun arbeidsvoorwaarden? Hoe ver is bijvoorbeeld de verplaatsing die zij telkens moeten maken en hoe worden zij hiervoor vergoed?

De onderzoeksresultaten worden bij voorkeur eind 2011 opgeleverd. Achtergrondgegevens over aantal ION- leerlingen, aantal GON- leerlingen en aantal GON-begeleiders kunnen desgewenst opgevraagd worden bij evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be

5. Scenario's voor nieuwe praktijken en beleid rond zittenblijven in Vlaanderen

In Vlaanderen heeft 40 % van de jongens en 29 % van de meisjes in het tweede jaar van de derde graad van het secundair onderwijs minstens één jaar schoolachterstand. In sommige andere Europese landen ligt dit percentage veel lager.

De studie moet op basis van wetenschappelijk onderzoek geïntegreerde visies ontwikkelen die relevant zijn voor het centrale Vlaamse onderwijsbeleid alsook voor mensen uit de onderwijspraktijk. Om deze complexe problematiek te behandelen zal een beschrijvende en 'data-driven' benadering ontoereikend zijn. Het gevraagde onderzoek vereist een grondige reflexieve benadering, ondersteund door empirisch onderzoek uit binnen- en buitenland naar o.a. de effecten van zittenblijven op micro- en macroniveau en een grondige theoretische kennis van onderwijssystemen en -praktijken. De studie moet rekening houden met de specifieke Vlaamse onderwijscontext, -praktijken en -tradities. Immers, toekomstige alternatieve scenario's voor Vlaanderen voor wat betreft het beleid van zittenblijven, kunnen pas efficiënt geïmplementeerd worden als daarvoor de juiste condities worden gecreëerd. Dit kan mogelijk een aanpassing vergen van bestaande onderwijspraktijken en -kenmerken. We denken hier in het bijzonder aan praktijken met betrekking tot het vormen van homogene klasgroepen en differentiatie ('ability grouping', 'early tracking', doorverwijzingen naar buitengewoon onderwijs), monitoring van studieresultaten, manieren van examineren etc... Vandaar dat dit onderzoek zich niet kan beperken tot het in kaart brengen van de empirische resultaten in de huidige Vlaamse context, maar dat ook buitenlandse voorbeelden moeten bekeken worden. Hoe situeert Vlaanderen zich vanuit internationaal perspectief? In welke mate zijn praktijken uit het buitenland ook toepasbaar voor Vlaanderen en in welke mate moeten daarvoor nieuwe condities worden gecreëerd? En in welke mate zijn dergelijke aanpassingen wenselijk en haalbaar?

De studie moet een wetenschappelijke fundering aanbrenge om een brede maatschappelijke discussie over de gangbare praktijken in Vlaanderen met betrekking tot zittenblijven te ondersteunen. De onderzoeksresultaten worden bij voorkeur eind 2011 opgeleverd.

6. Remedies tegen vroegtijdig schoolverlaten in Vlaanderen

Volgens de cijfers van het steunpunt Studie- en Schoolloopbanen stijgt het percentage vroegtijdige schoolverlaters (dit zijn jongeren die zonder diploma of getuigschrift secundair onderwijs de schoolbanken verlaten). Het onderzoek dient de belangrijkste oorzaken van vroegtijdig schoolverlaten in kaart te brengen en – indien daarvoor geschikt empirisch materiaal kan gevonden worden – ook aan te tonen hoe de stijging van dit fenomeen in Vlaanderen kan worden verklaard.

Wat betreft remedies tegen vroegtijdig schoolverlaten kan een onderscheid gemaakt worden tussen directe maatregelen enerzijds en indirecte of meer preventieve maatregelen anderzijds. Directe maatregelen richten zich rechtstreeks op de doelgroep, meer bepaald de jongeren die op dat ogenblik risico lopen vroegtijdig de schoolbanken te verlaten. Een voorbeeld van een directe maatregel is het invoeren van de kwalificatieplicht. Beleid dat eenzijdig focust op directe maatregelen kan leiden tot 'symptoombestrijding'.

Indirecte en meer preventieve maatregelen richten zich op de oorzaken van vroegtijdig schoolverlaten over de ganse schoolloopbaan of levensloop. Voor indirecte maatregelen geldt

dat de efficiëntie ervan soms moeilijk aantoonbaar is en dat de effecten zich soms op langere termijn manifesteren.

In het pact 2020 en in de beleidsnota van de minister van onderwijs en vorming worden ambitieuze doelstellingen geformuleerd om het vroegtijdig schoolverlaten te verminderen. Dit vraagt om een gecoördineerde aanpak vanuit een geïntegreerde visie en een evenwichtige afstemming tussen directe en indirecte maatregelen. Dit onderzoek dient de kennisbasis van een dergelijk voluntarisch beleid te ondersteunen en moet uitmonden in concrete beleidsuggesties. Voor welke maatregelen en modellen (in binnen- en buitenland) is bewijs geleverd dat ze effectief werken? Wat zijn scenario's voor een efficiënte 'rolverdeling' voor wat betreft de taken en verantwoordelijkheden die de verschillende beleidsniveaus en actoren moeten opnemen (zoals de centrale overheid, het lokaal beleid en de verschillende actoren uit het onderwijsveld)?

Oproep aan de universiteiten en hogescholen tot het indienen van voorstellen voor het project : Studentenmonitor 2010 (m.i.v. Eurostudent IV en studiekostenmeting)

- Omschrijving thema

Deze oproep is een oproep tot het indienen van voorstellen naar aanleiding van het project 'Studentenmonitor 2010'.

Vlaanderen startte in 2009 met de studentenmonitor om twee grote redenen: het Europese Eurostudent project en een studiekostenmeting met beleidsrelevante gegevens

Eurostudent

Eurostudent is een Europees project om het socio-economische profiel van studenten hoger onderwijs in Europa in kaart te brengen. De belangrijkste doelstellingen van dit project zijn:

- Het aanleveren van vergelijkbare informatie om het socio-economische profiel van studenten hoger onderwijs in Europa in kaart te brengen.
- Het opzetten van een gestructureerd en gestandaardiseerd monitoringsysteem, wat het mogelijk maakt de effecten van structurele beleidsmaatregelen en veranderingen voor specifieke groepen van studenten in het hoger onderwijs te identificeren.
- Een beschrijving geven van de huidige situatie teneinde met behulp van internationale vergelijking obstakels aan te duiden die een inclusieve en effectieve hoger onderwijsruimte in de weg staan.

Eurostudent kent driejaarlijkse rondes. Momenteel loopt Eurostudent IV (2009-2011). In het verleden heeft Vlaanderen deelgenomen aan Eurostudent I(1999-2002). Aan Eurostudent II (2002-2005) en Eurostudent III (2005-2008) participeerde Vlaanderen niet. De gegevens uit de 'Studentenmonitor 2009' werden wel toegevoegd aan de Eurostudent III data.

Wel deed Vlaanderen vorig jaar een eigen bevraging '**Studentenmonitor 2009**' die nauw aansloot bij Eurostudent III zodat het toch mogelijk is een aantal Vlaamse resultaten internationaal te kaderen. Op de website van Eurostudent kan u de Vlaamse resultaten vinden. De volledige informatie over Eurostudent IV is toegankelijk via <http://www.eurostudent.eu>

Studiekosten

De bevraging 'studentenmonitor 2009' omvatte evenwel meer aspecten dan deze die in Eurostudent III bevroegd wordt. De studentenmonitor 2009 focuste zich ook specifiek op de studiekosten van studenten in het hoger onderwijs. De vragenlijst 'Studentenmonitor 2009' kan u op de website www.ond.vlaanderen.be/obpwo raadplegen. De resultaten van de volledige bevraging (nl. ook de studiekosten) kan u vanaf 22 februari 2010 eveneens op deze website raadplegen.

Gevraagde onderzoek

De Studentenmonitor 2010 behelst de dataverzameling ten behoeve van Eurostudent IV, de studiekostemeeting en enkele andere beleidsrelevante gegevens. Analyse en duiding van de onderzoeksresultaten behoort eveneens tot de opdracht.

De bevraging dient aan te sluiten bij de Studentenmonitor 2009 en de verzamelde data moeten ook in de tijd geanalyseerd en geduid worden.

Het doorgeven van Vlaamse data aan Eurostudent via de 'data reporting module' behoort ook tot de opdracht.

Tot slot behoort ook de communicatie van de Vlaamse resultaten (vb. het schrijven van een brochure, het verzorgen van een studiedag, ...) tot de opdracht.

De dataverzameling dient reeds in april 2010 opgestart te worden. De timing van het onderzoeksproject dient afgestemd te worden op de internationale timing van Eurostudent. Meer informatie hierover kan u vinden op <http://www.eurostudent.eu/download/ScheduleIV>

De internationale opdracht is afgerond eind oktober 2011. De einddatum van het onderzoek is ten laatste 30 november 2011.

Het ingediende voorstel dient ook volledig te zijn afgestemd op de specifieke internationale richtlijnen. Deze richtlijnen zijn te vinden op <http://www.eurostudent.eu/conventions>

Wie ernstig overweegt een voorstel in te dienen kan extra informatie opvragen bij liesbeth.hens@ond.vlaanderen.be (tel. 02/553.98.53)

- **Procedure**

De voorstellen moeten ten laatste op **donderdag 25 februari 2010** worden ingediend bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Alleen universiteiten of hogescholen kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Samenwerking tussen diverse instellingen in het hoger onderwijs wordt aangeraden.

Eventuele samenwerking met andere organisaties dan instellingen uit het hoger onderwijs kan alleen indien deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot bevragingen van studenten in het hoger onderwijs. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden aangetoond.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel zal door een binnen het departement Onderwijs & Vorming samengestelde commissie worden beoordeeld op de volgende criteria:

- de technische kwaliteit van het voorstel (45 punten): fasering, analyse van de onderzoeksresultaten, valorisatie,...
- de expertise van de onderzoeksploeg mbt. kostenbevragingen, eurostudent en de Vlaamse context van het hoger onderwijs: 45 punten
- de efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen: 10 punten

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvoorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvangen projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig –omwille van de kostprijs van het project- zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing zal voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op 1 april 2010. De einddatum van de overeenkomst is bepaald op 30 november 2011.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **donderdag 25 februari 2010** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming

Afdeling strategische beleidsondersteuning

t.a.v. Leen Vandeputte

Koning Albert II-laan 15

1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs en vorming. (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>).

Haalbaarheidsonderzoek van een monitoringsysteem voor capaciteitsbehoeften in het leerplichtonderwijs

- Omschrijving thema

Om in te spelen op wijzigende lokale capaciteitsbehoeften in het kleuter- en leerplichtonderwijs dienen het onderwijsbeleid, de onderwijsverstrekkers en de lokale overheden een zicht te krijgen op de bestaande lokale capaciteitsbehoeften¹ en de factoren die van invloed zijn op deze behoeften (bvb. demografie en mobiliteit van leerlingen over gemeentegrenzen heen). Daarnaast willen het onderwijsbeleid, de onderwijsverstrekkers en de lokale overheden ook een beter zicht krijgen op toekomstige lokale capaciteitsbehoeften.

Gevraagde onderzoek

Het gevraagde onderzoek dient de haalbaarheid van een monitoringsysteem voor capaciteitsproblemen in het leerplichtonderwijs te onderzoeken. Hierbij moet worden nagegaan in welke mate daarvoor bestaande monitors, registratiesystemen en databanken kunnen worden gebruikt. Het gevraagde onderzoek dient ook in kaart te brengen welke informatie (en op welk bestuursniveau) vereist is om lokaal gerichte en duurzame acties te kunnen ondernemen. Ook dient in kaart te worden gebracht welke actor idealiter welke informatie verzamelt en welke verantwoordelijkheid hem idealiter wordt toegewezen.

We vragen dus niet om een monitoringsysteem uit te werken of data te verzamelen, wel om de haalbaarheid ervan na te gaan en indien het monitoringsysteem haalbaar blijkt een plan op te stellen om zo'n monitoringsysteem te ontwikkelen.

Binnen het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming zijn reeds een aantal werkzaamheden gebeurd m.b.t. dit dossier. Aan de onderzoekers wordt gevraagd deze werkzaamheden te bekijken en indien aangewezen mee te nemen in het haalbaarheidsonderzoek. Wie ernstig overweegt om een voorstel in te dienen, kan zich voor meer informatie m.b.t. deze werkzaamheden wenden tot Leen Vandeputte (leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be). Desgewenst zal in de week van 8 november een infomoment georganiseerd worden.

De einddatum van het onderzoek is ten laatste 30 november 2011. Het onderzoek kan opstarten vanaf ca. 15 december 2010.

---

¹ Met de vraag naar capaciteit bedoelen we het volgende: Is er voldoende schoolinfrastructuur ter beschikking in een bepaalde regio om te beantwoorden aan de inschrijvingsbehoeften van ouders?

- Procedure

De voorstellen moeten ten laatste op **dinsdag 23 november 2010** worden ingediend bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Alleen universiteiten of hogescholen kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele samenwerking met andere organisaties dan instellingen uit het hoger onderwijs kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel zal door een door de Secretaris-generaal innen het departement Onderwijs & Vorming samengestelde commissie worden beoordeeld op de volgende criteria:

- de kwaliteit van het voorstel (55 punten): aansluiting bij het voorgestelde thema, mate van uitwerking en haalbaarheid, fasering,...
- de expertise van de onderzoeksploeg: 35 punten
- de efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen: 10 punten

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvoorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvangen projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig –omwille van de kostprijs van het project- zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing zal voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op 15 december 2010. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op 30 november 2011.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **dinsdag 23 november 2010** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling strategische beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleeer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs en vorming. (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>)

Vlaamse Overheid

Departement Onderwijs en Vorming

**Onderzoeksoproep:
Ontwikkeling van een screeningsinstrument voor laaggeletterdheid
(vervolgopdracht)**

Uiterste datum voor het inleveren van de aanvraagformulieren:
maandag 19 april 2010

Aanvraagformulieren in te leveren bij:

Andy Thoelen
Adjunct van de directeur
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs en Vorming
Project Strategisch Onderwijs- en Vormingsbeleid
Hendrik Consciencegebouw 5C25
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Bijlagen:
Aanvraagformulier

I. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

I.1. Doelstelling van de opdracht

Eén van de prioriteiten van het plan 'Geletterdheid verhogen' van de Vlaamse Regering bestaat uit het ontwikkelen van een screeningsinstrument voor geletterdheid met het oog op remediëring van laaggeletterdheid en het uitstippelen van een vormings- of opleidingstraject op maat.

In 2007 werd een haalbaarheidsstudie voor een doelmatig gebruik van een screeningsinstrument uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse Minister van Werk, Onderwijs en Vorming (D'hertefelt e.a. 2007). Uit deze studie bleek onder meer dat de verwachtingen alsook de vereisten waaraan een screeningsinstrument moet voldoen varieert tussen verschillende types van organisaties, de beoogde finaliteit en de context waarin het instrument wordt afgenomen.

In het najaar van 2008 werd, in overleg met de VDAB, het eerste luik van de ontwikkelopdracht uitbesteed aan het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO, KULeuven) en het Cito (Nederland). De opdracht hield in een screeningsinstrument voor geletterdheid te ontwikkelen dat optimaal kan ingezet worden in de context van een traject naar werk. Het ontwikkelde instrumentarium moet op een korte maar betrouwbare wijze laaggeletterdheid kunnen vaststellen en moet daarnaast ook op een aantal specifieke deelterreinen functionele tekorten op het vlak van geletterdheid kunnen opsporen. Met deze oproep wil de Vlaamse overheid het screeningsinstrument verder laten op punt stellen.

I.2. Precisering van de opdracht

Geletterdheid werd afgebakend als de kennis en vaardigheid die nodig is om via geschreven taal te communiceren en informatie te verwerken, de vaardigheid om met numerieke en grafische gegevens om te gaan en de vaardigheid voor het gebruik van ICT. Functionele geletterdheid verwijst naar het niveau dat nodig is om optimaal maatschappelijk te kunnen functioneren, om persoonlijke doelen te bereiken en om de eigen kennis en potentieel te ontwikkelen.

Om de bruikbaarheid van het te ontwikkelen instrument te optimaliseren, wil de Vlaamse Overheid een instrument ontwikkelen dat kan ingezet worden in een specifieke context, meerbepaald de toeleiding naar werk. Functionele geletterdheidsproblemen kunnen een hinderpaal zijn om een geschikte baan te vinden maar ook om te groeien in de job en kunnen als zodanig ook een hypotheek leggen op het maatschappelijk functioneren. Het opsporen van functionele geletterdheidsproblemen moet ook de identificatie van een gepast vervolgtraject van opleiding en begeleiding mogelijk maken.

I.2.1. Huidige stand van zaken

Het te ontwikkelen screeningsinstrument valt uiteen in verschillende deelinstrumenten: de indicator en de subscreening.

De indicator moet een eerste detectie van mensen met een geletterdheidsrisico mogelijk maken. De indicator wordt ingebed in het intakegesprek van de VDAB. Op die manier wordt de screening gelinkt aan het begin van het traject van de werkzoekende. Tegelijk kan de afname zo natuurlijk mogelijk en minst bedreigend verlopen. De indicator moet drie groepen onderscheiden:

1. de ongeletterden (voor wie verdere subscreening niet relevant is en voor wie op dat moment duidelijk is dat een alfabetiseringstraject moet worden uitgestippeld);
2. de potentieel laaggeletterden: mensen met een geletterdheidsrisico;
3. de personen die reeds voldoende geletterd zijn om te functioneren in een beroepsopleiding of werkcontext.

Niet iedereen wordt aan de indicatortest onderworpen. De doelgroep werd verfijnd waarbij twee criteria werden gehanteerd: de gevolgde opleiding en de taalachterstand van de klant. In overleg met de stuurgroep werd beslist om iedereen te screenen die geen diploma TSO heeft. Daarnaast kwam de vraag aan de orde hoe men buitenlandse diploma's moest beoordelen. In dat verband werd beslist om alle personen met een buitenlands diploma die niet beschikken over een diploma hoger onderwijs te screenen (Uitgezonderd klanten met de Nederlandse nationaliteit).

Wat betreft de taalachtergrond van de mensen werd afgesproken dat de klanten aanspreekbaar moesten zijn in het Nederlands.

De subscreening moet verdere opvolging en ondersteuning van de mensen met een geletterdheidsrisico mogelijk maken. Alleen de personen die uit de indicator als potentieel laaggeletterd komen, worden onderworpen aan de subscreening. De subscreening zal bestaan uit toetsen op vlak van ICT, taal en rekenen en moet nauwkeuriger in kaart brengen waar de lacunes zich precies bevinden op de drie domeinen. Enkel op die manier is diepgaandere informatieverzameling voor verdere opvolging mogelijk. Vooraleer over te gaan tot de ontwikkeling van nieuwe instrumenten is het zinvol te onderzoeken in hoeverre bestaande instrumenten kunnen gebruikt worden. Er werd dan ook gevraagd om de instrumenten en methodieken van het Cito te onderzoeken op hun bruikbaarheid en inzetbaarheid voor dit screeningsinstrument laaggeletterdheid.

Op 30 september 2009 hebben de onderzoekers het eerste luik van de ontwikkelopdracht opgeleverd. In bijlage vindt u de versie van het onderzoeksrapport dat op 9 oktober 2009 door de stuurgroep werd goedgekeurd. In het eerste luik van de ontwikkelopdracht werden reeds volgende stappen gezet:

Om met de ontwikkeling van een screeningsinstrument van start te kunnen gaan, werd de te screenen **doelgroep verfijnd** en werd op basis van een literatuurstudie een **inhoudelijk referentiekader** opgesteld dat als richtsnoer moest dienen voor het bepalen van de inhoud van de toetsen.

Een derde stap in het project was het ophoofden en concretiseren van de **kenmerken** waaraan de indicator en de subscreening moeten voldoen. In een volgende stap werden de **afnamemodaliteiten** vastgelegd, waarbij vooral aandacht besteed werd aan vormelijke en organisatorische aspecten waarmee rekening moet gehouden worden.

In een volgende fase werd er een eerste versie van **de indicator ontwikkeld** op basis van de afnamemodaliteiten en de toetscriteria. De indicator bestaat uit vijf taken die gelinkt zijn aan de intakeleidraad voor VDAB-consulenten. Voor de consultant werd een handleiding opgesteld met instructies voor de afname. Deze proefversie van de indicator werd gepilot bij 17 proefpersonen. Dit waren laaggeschoolde werkzoekenden

die zich in juni 2009 bij de VDAB aanmeldden. De pilot had als bedoeling om de volgende zaken na te gaan: de gebruiksvriendelijkheid, tijdsinvestering, geschiktheid van de doelgroep, hanteerbaarheid door consultants, duidelijkheid van de handleiding en scoreformulier en de algemene reactie van de gescreenden op de taken. Op basis van deze bevindingen werd er een nieuwe, herwerkte versie van de indicator gemaakt. Wat de **ontwikkeling van de subscreening** betreft, was het niet de bedoeling om op het einde van het eerste luik van het project al een volledig instrument voor de subscreening klaar te hebben. Er moest wel in kaart worden gebracht welke van de bestaande CITO-testen bruikbaar zijn in de Vlaamse context. Indien nodig moesten er nieuwe voorbeeldopgaven ontwikkeld worden. De nieuwe en herwerkte items werden gebundeld in twee toetsboekjes. Ook de subscreening werd gepilot, dit bij 80 proefpersonen. Deze proefpersonen waren laaggeschoolde werkzoekenden die op het moment van de afname van een opleiding aan het volgen waren in een competentiecentrum van de VDAB. Deze pilot was bedoeld om de gebruiksvriendelijkheid van de toets in te schatten, de tijdsinvestering na te gaan, te beoordelen of de vorm voldoet voor de doelgroep en de algemene reactie van de gescreenden op de toetstaken (onder andere ook de motiverende waarde) te observeren.

I.2.2. Vervolgopdracht (voorwerp van de huidige onderzoeksoproep)

De ontwikkelde instrumenten dienen in een vervolgproject verder op punt gesteld en getest te worden. Op basis van de resultaten van deze testing kan de psychometrische analyse gebeuren die nodig is voor de cesuurbepaling, de standaardsetting en de definitieve vormgeving van zowel de indicator test als de subscreening (= validering screeningsinstrument).

Voor **de indicator test** dienen volgende stappen gezet te worden:

1. Pretesting indicator;
2. Input resultaten, psychometrische analyse;
3. Afwerking indicator: aanpassingen n.a.v. pretest, cesuurbepaling/standaardsetting en definitieve vormgeving.

Voor **de subscreening** dienen volgende stappen gezet te worden

1. Verdere ontwikkeling items;
2. Pretesting subscreening;
3. Beoordeling en input resultaten, psychometrische analyse;
4. Definitieve samenstelling subscreening, aanpassingen n.a.v. pretest, cesuurbepaling/standaardsetting en definitieve vormgeving.

In het kader van de ontwikkeling van de subscreening moet opgemerkt worden dat de stuurgroep die het eerste luik van de opdracht heeft opgevolgd, beslist heeft op de stuurgroepvergadering van 9 oktober 2009 dat er in het kader van deze vervolgopdracht geen subscreening moet ontwikkeld worden voor de ICT-component van geletterdheid.

Voor deze vervolgopdracht is medewerking van de VDAB en de Centra voor Basiseducatie vereist. Daarom werd met het oog op deze opdracht een protocol van samenwerking afgesloten tussen de Vlaamse Overheid, de VDAB en de Centra voor Basiseducatie, waarin de VDAB en de sector Basiseducatie zich er toe verbinden, elk in het kader van zijn respectieve opdracht:

1. Voor de pretesting van de indicator:
  - a. 150 werkuren toetsafnemers/beoordeelaars te voorzien (VDAB);
  - b. 300 toetskandidaten en 50 reservekandidaten te werven en samen te brengen, binnen een periode van maximaal 2 maanden (VDAB);
  - c. voldoende lokalen te voorzien waar de toetsafnames kunnen gebeuren (VDAB).
2. Voor de piloting van de verder ontwikkelde items in de subscreening:
  - a. 60 toetskandidaten te werven en samen te brengen, op vier locaties (VDAB);
  - b. voldoende lokalen te voorzien waar de toetsafnames kunnen gebeuren (VDAB).
3. Voor de pretesting van de subscreening:
  - a. 31 werkdagen toetsafnemers/beoordeelaars te voorzien (50% VDAB en 50% CBE's);
  - b. 700 toetskandidaten en 100 reservekandidaten te werven en samen te brengen, waarvan er bij voorkeur 300 ook de indicator hebben afgelegd, binnen een periode van een aantal maanden (VDAB);
  - c. voldoende lokalen te voorzien waar de toetsafnames kunnen gebeuren (VDAB).

In het kader van de opdracht moet voldoende ruimte voorzien worden voor opleiding en begeleiding van de personeelsleden van de VDAB en de Centra voor Basiseducatie die de pilots en de pretests zullen moeten afnemen of begeleiden. Bovendien moeten met hen de nodige praktische afspraken gemaakt worden, in het bijzonder over de spreiding in de tijd en over dag en tijdstip van de afname van de pilots en de pretests. In het aanvraagformulier moet expliciet beschreven worden hoe aan deze vragen zal tegemoet gekomen worden.

Verder moet gezocht worden naar een manier om de gegevens van de pretests aan de VDAB en de Centra voor Basiseducatie ter beschikking te stellen, zodat zij eventueel een vervolgtraject kunnen aanbieden aan geteste personen waarvan manifest duidelijk is dat ze laaggeletterd zijn. Vanuit meettechnisch oogpunt is het niet evident om de resultaten van toetsen die nog niet volledig zijn afgewerkt te interpreteren. Echter, vanuit de werking van de VDAB en de Centra voor Basiseducatie is het moeilijk te verdedigen om een groot aantal mensen te pretesten zonder iets met die informatie te kunnen doen. De indiener wordt gevraagd om in het voorstel een concrete piste uit te werken hoe met dit dilemma zal worden omgegaan.

Uiteindelijk moet de opdracht leiden tot een efficiënt, valide en betrouwbaar instrument dat klaar is voor gebruik binnen de VDAB, inclusief de nodige handleidingen, cursus- of opleidingsmateriaal die een vlotte implementatie van het instrument kunnen garanderen.

IN HET AANVRAAGFORMULIER TE BEHANDELDE ELEMENTEN

II.1. Identificatie van de indiener(s):

Op het formulier kunnen meerdere inschrijvers worden aangeduid. Het is noodzakelijk om bv. bij een samengesteld team een coördinator aan te duiden.

II.2. Beschrijving van het project (inhoud en vorm):

Er wordt zowel een bondige omschrijving van het project gevraagd als een uitgebreidere omschrijving (als bijlage toe te voegen). Voor wat betreft deze omschrijving worden geen expliciete vormvereisten opgelegd.

II.3. Fasering van het project (tijdsplanning met vermelding van mijlpalen en mogelijke knelpunten):

Binnen deze rubriek wordt de fasering (tijdsplanning) aangegeven en wordt omschreven wanneer welke resultaten (o.m. rapportage, gegevens,...) beschikbaar zijn. Haalbaarheid en concretisering van de timing staan hier voorop.

II.4. Aangevraagde kredieten:

In deze rubriek worden de diverse nominale bedragen aangegeven, opgesplitst per begrotingspost, die de indiener(s) nodig achten voor de uitvoering van de opdracht.

We onderscheiden hier drie **begrotingsposten**:

1. Personeelskosten:

Voor de personeelskosten komen de reële brutolonen in aanmerking. Zij omvatten de geïndexeerde brutowedden, de wettelijke werkgeversbijdragen, de wettelijke verzekeringen en alle andere wettelijke verplichte vergoedingen of toelagen bij de wedde zoals vakantiegeld en de tussenkomst van de werkgever in het woon – werkverkeer. Extra-legale patronale bijdragen of voordelen worden niet aanvaard.

Het personeel dient exclusief en volledig ingezet te worden voor de opdracht. Indien dit niet het geval zou zijn, dan kan slechts de reële tijdsduur dat het personeelslid werkt voor de opdracht in rekening worden gebracht (b.v. 0.8 fte of 0.5 fte,...). De graad van tewerkstelling (voltijds of minder) moet duidelijk weergegeven worden in de motivering van de begroting.

2. Werkingskosten:

Werkingskosten zijn, ongeacht hun aard, aanwijsbare uitgaven die rechtstreeks betrekking hebben op de uitvoering van de opdracht. Iedere aankoop ten laste van het project moet conform de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de overheidsopdrachten verricht worden.

Komen bijvoorbeeld *in aanmerking*:

reis- en verblijfkosten, kleine apparatuur, verbruiksgoederen (met uitzondering van de kosten vallende onder de overhead), leasingkosten (voor zover leasing niet resulteert in hogere kosten dan de aankoop), onderaanneming (indien specifiek en gedetailleerd omschreven in het projectvoorstel en bij eventuele selectie van het voorstel na goedkeuring van de administratie), kosten voor de aanmaak van tussentijdse rapporten, materialen, diensten, prototypes en installaties met een levensduur kleiner dan de projectduur,...

Zijn daarentegen *uitgesloten*:

intrest op gebruikt kapitaal, voorzieningen voor toekomstige verliezen en/of dubieuze debiteuren, middelen die gratis ter beschikking staan van de inschrijver(s), bijdragen in natura, onnodige of onevenredig hoge uitgaven, kosten van verkoop/verdeling/marketing, uitgaven van gastvrijheid met uitzondering van die uitgaven die noodzakelijk voor het project zijn, volledig afgeschreven duurzame goederen, opgelopen of terugbetaalde kosten in een ander project.

3. Uitrustingskosten

Uitrustingskosten betreffen het gebruik voor het project van aangeschaft of gefabriceerd materiaal, waarvan de verwachte levensduur langer is dan de looptijd van het onderzoeksproject.

De in aanmerking komende kosten zijn evenredig met de bezetting van het toestel ten behoeve van het project (in maanden), en in verhouding tot de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn) van het toestel (eveneens in maanden). Dit zonder afbreuk te doen aan het principe dat bij eventuele selectie van het voorstel, een andere dan de hierboven geschetste regel uitgewerkt kan worden, mits toestemming van de administratie.

Voor uitrustingsgoederen wordt uitgegaan van een levensduur van 5 jaar.

II.5. De motivering van de begroting

In dit deel wordt de aangevraagde begroting uitvoerig omschreven en gemotiveerd. Per begrotingspost moet op een zo gedetailleerd mogelijke wijze aangegeven worden welke kostensoorten voorzien zijn en om welke redenen deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

De motivering van de begroting en de begroting zelf maken deel uit van de evaluatiecriteria van de aanvraagformulieren.

III. ALGEMENE BEPALINGEN

III. 1. Voorwerp en classificatie opdracht

De opdracht behelst de experimentele ontwikkeling van een nieuw instrument dat laaggeletterdheid moet opsporen en de graad van geletterdheid meet met het oog op remediëring en het uitstippelen van een vormings- of opleidingstraject. Omdat de ontwikkeling van het instrument niet kan steunen op routine-procedures, maar de uitvoering van basisonderzoek en het opzetten van experimentele settings behelst, zien we dit als een opdracht voor Onderzoek en Ontwikkeling.

Bovendien betreft de opdracht de ontwikkeling van een instrument dat toekomt aan de Vlaamse Overheid, maar dat is niet bestemd voor gebruik in de uitoefening van de eigen werkzaamheden. De Vlaamse Overheid zal het instrument ter beschikking stellen van intermediaire organisaties die kunnen toeleiden naar een vormings- of opleidingstraject. De Overheidsopdrachtenwet is dan ook niet van toepassing op deze opdracht.

III. 3. Procedure

De voorstellen moeten ten laatste op maandag 19 april 2010 worden ingediend bij het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

De onderzoeksvorstellen worden beoordeeld door een leescomité dat wordt samengesteld door de projectleider van het project Strategisch Onderwijs en Vormingsbeleid. Het leescomité bestaat uit vier leden: twee leden die beleidsrelevantie beoordelen en twee leden die de wetenschappelijk waarde beoordelen. Elk ontvankelijk verklaard onderzoeksvoorstel wordt op twee criteria beoordeeld (zie verder ook toekenningscriteria):

- de beleidsrelevantie: dit gebeurt door de beleidsverantwoordelijken op basis van de criteria als vermeld in III.6;
- de wetenschappelijke waarde: dit gebeurt door de wetenschappers op basis van de criteria als vermeld in III.6.

De projectleider van het project Strategisch Onderwijs en Vormingsbeleid stelt een ambtenaar aan om op basis van het advies van de leden van het leescomité een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen volgens hun beleidsrelevantie en wetenschappelijke waarde op te stellen. De ambtenaar zal zich daarvoor laten leiden door de scores en de commentaren van de leden van het leescomité. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een dubbele score, één voor de wetenschappelijke waarde en één voor de beleidsrelevantie en van een commentaar dat de gegevens scores moet verantwoorden. De gerangschikte voorstellen worden aan de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming voorgelegd. De minister bepaalt het onderzoeksvoorstel dat zal worden betoelaagd.

De minister zal motiveren waarom hij eventueel van de rangschikking van de onderzoeksvoorstellen wenst af te wijken.

De modaliteiten voor de betoelaging van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de betrokken rector(en) en promotor(en).

Elk onderzoeksvoorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, onderzoeksvoorstel op uiterlijk maandag 19 april 2010 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs en Vorming
Project Strategisch Onderwijs- en Vormingsbeleid
t.a.v. Andy Thoelen
Hendrik Consciencegebouw 5C25
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar andy.thoelen@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen.

De leiding van en het toezicht op de uitvoering van de opdracht wordt uitgeoefend door een stuurgroep van deskundigen binnen het Project Strategisch Onderwijs en Vormingsbeleid binnen het departement Onderwijs en Vorming.

III.4. Vorm en inhoud aanvraagformulier

De aandacht van de inschrijver wordt erop gevestigd dat hij zijn aanvraagformulier moet invullen op het bij de onderzoeksoproep behorende formulier.

Op elk aanvraagformulier dat op een ander document is opgemaakt, moet de inschrijver bovenaan ieder document de volgende verklaring vermelden:

“Ik, ondergetekende ....., verklaar te hebben nagezien dat de “hierna vermelde gegevens volstrekt overeenstemmen met de “vermeldingen van het bij de onderzoeksoproep behorende formulier en neem daarvoor de volledige verantwoordelijkheid op. “

Alle documenten en nota's die bij het aanvraagformulier worden gevoegd, moeten worden gedateerd en ondertekend onder de vermelding: “Opgemaakt door ondergetekende om gevoegd te worden bij zijn aanvraagformulier van heden” of dienen minstens te worden geïnventariseerd.

De inschrijver moet bij zijn inschrijving ten minste de volgende documenten voegen:

- het aanvraagformulier – volledig ingevuld, getekend en gedagtekend – vergezeld van een volledige, gedetailleerde en forfaitaire prijsopgave;

III.5. Taalgebruik

De inschrijver gebruikt uitsluitend het Nederlands in zijn mondelinge en schriftelijke relatie met de Vlaamse gemeenschap.

Van documenten die enkel in een andere taal beschikbaar zijn, kan de overheid een, desgevallend beëdigde, vertaling eisen.

III.6. Toekenningscriteria

De toekenningscriteria zijn:

1. Kwaliteit van het projectvoorstel en relevante deskundigheid (50 punten):

- de aansluiting bij het thema en bijdrage tot de gestelde problematiek;
- de mate waarin het onderzoeksvorstel zal leiden tot wetenschappelijk betrouwbare en valide instrumenten;
- de exacte operationalisering van de opdracht en de aard van de te verwachten resultaten;
- de weergave van ervaringen met en uitkomsten van vergelijkbare publicaties;

2. Kostprijs (20 punten):

- Verhouding van de kostprijs tot de waarde van het project;
- Efficiëntie van de inzet van personeel en werkmiddelen
- Er is rekening gehouden met de opdeling in begrotingsposten zoals bepaald onder titel II van dit bestek.

3. Timing en fasering van het project (30 punten):

- Realistische planning en werkwijze van het project;
- Voldoende verantwoorde fasering van de uitvoering van het project;
- Duidelijke deadlines waarop de verschillende producten zullen worden opgeleverd.

III.7. Prijsvaststelling en prijsonderzoek

Deze opdracht is een opdracht waarvan de prijzen vastgesteld worden voor een globale prijs, met andere woorden een opdracht waarvoor een forfaitaire prijs het geheel van de prestaties dekt of die uitsluitend forfaitaire posten bevat.

De inschrijvers moeten vóór het toekennen van de opdracht alle nodige inlichtingen verstrekken om het onderzoek van de prijzen mogelijk te maken.

De dienstverlener wordt geacht in zijn prijzen alle kosten en heffingen die op de diensten wegen, te hebben inbegrepen. De prijzen worden in het aanvraagformulier in euro opgegeven.

Voor deze opdracht wordt een bedrag van maximaal 240.000 euro (exclusief BTW) uitgetrokken. De definitieve prijs wordt bepaald tijdens de onderhandelingen, mede op basis van de prijszettingen van de overige mededingers en van de eventuele bijstellingen van het voorwerp van de opdracht. De uiteindelijke globale prijs wordt vastgelegd in een overeenkomst

Op verzoek van de Vlaamse gemeenschap verstrekt de inschrijver vóór het toekennen van de opdracht, alle nodige inlichtingen om het prijsonderzoek van zijn aanvraagformulier mogelijk te maken.

De Vlaamse gemeenschap kan ofwel zelf overgaan tot ofwel een persoon aanduiden voor het uitvoeren van alle verificaties van de boekhoudkundige stukken en alle onderzoeken ter plaatse, teneinde de juistheid na te gaan van de gegevens die de inschrijver in het raam van het prijsonderzoek heeft verstrekt.

III.8. Gestanddoeningstermijn

De inschrijvers blijven gebonden door hun aanvraagformulier gedurende een termijn van honderd twintig kalenderdagen, ingaand de dag na de uiterste datum voor de indiening van het aanvraagformulier

III.9. Intellectuele rechten

De gegevens die de opdrachtgever ter beschikking stelt van de opdrachthouders met het oog op de uitvoering van de omschreven opdracht, mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt, noch meegedeeld aan derden.

Alle hierna opgesomde auteursrechten op alle producten en deelproducten (zoals concepten en losse items) die worden aangemaakt in het kader van de omschreven opdracht worden overgedragen aan de opdrachtgever. Dit geldt zowel ten aanzien van de opdrachthouders als ten aanzien van alle personen waarop de opdrachthouders een beroep doen voor de uitvoering van de opdracht en heeft betrekking op alle mogelijke exploitatiewijzen die de opdrachtgever wenselijk acht.

De opdrachtgever verkrijgt door toewijzing van de opdracht bijgevolg de hierna opgesomde auteursrechten op alle producten voor het Vlaamse grondgebied en Brussel en dit vanaf het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst

- 1° het exclusieve en onvoorwaardelijke reproductierecht;
- 2° het exclusieve en onvoorwaardelijke recht tot bewerking en vertaling;
- 3° het exclusieve en onvoorwaardelijke huur- en leenrecht;
- 4° het exclusieve en onvoorwaardelijke recht op mededeling aan het publiek.

En dit alles zonder enige andere beperking in de tijd dan de beperkingen die voorzien zijn in de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten.

De vergoeding voor de overdracht van deze rechten is begrepen in het bedrag bepaald in III.7.

III.10. Betalingen

De betaling van de diensten gebeurt in globo en na de definitieve oplevering. De betalingsaanvraag en de facturen dienen gestuurd naar het adres van de Vlaamse gemeenschap.

De factuur wordt in drievoud opgemaakt, de opdrachtnemer voegt er een gedetailleerde staat van de prestaties bij. Alle exemplaren zijn met inkt ondertekend (datum en handtekening) en moeten de volgende vermeldingen dragen:

- Naar waarheid opgemaakt en voor echt verklaard tot een bedrag van (voluit)... euro.
- Het verschuldigde bedrag moet worden gestort op rekeningnummer ....., ten name van.....te..... .

De betaling geschiedt binnen de termijn voorzien in art. 15, §2,2° na ontvangst van een correcte factuur

III.11. Rechtsvorderingen

De opdrachtgever is in geen geval aansprakelijk voor de schade aan personen of goederen die rechtstreeks het gevolg is van de activiteiten die nodig zijn voor de uitvoering van deze opdracht. De opdrachtnemer vrijwaart de opdrachtgever tegen elke vordering van schadevergoeding door derden in dit verband. Alle betwistingen met betrekking tot de uitvoering van deze opdracht worden uitsluitend beslecht voor de bevoegde rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement Brussel. De voertaal is het Nederlands.

III.12. Uitvoeringstermijnen

De uitvoeringstermijnen worden vastgelegd in de overeenkomst door middel waarvan de opdracht toegekend wordt.

OPROEP TOT WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

*REVIEW NAAR **INDICATOREN** VOOR HET **MAXIMALISEREN** VAN
LEERPRESTATIES, LEERWINST EN WELBEVINDEN OP SCHOLEN*

NOVEMBER 2011

OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context van de wetenschappelijke opdracht

De overheid moet garanderen dat scholen voor alle leerlingen kwaliteitsvol onderwijs aanbieden. Kwaliteitsvol onderwijs moet ervoor zorgen dat de leerlingen de beste leerprestaties kunnen neerzetten, dat ze leerwinst boeken en zich goed voelen op school. De mate waarin individuele scholen erin slagen kwaliteitsvol onderwijs te realiseren, is erg verschillend. De afgelopen jaren werd heel wat onderzoek verricht naar de variabelen die de verschillen in afgeleverde kwaliteit tussen de scholen en klassen kunnen verklaren.

Wat we vragen is geen nieuw onderzoek naar de determinanten van verschillende aspecten van de onderwijskwaliteit van de scholen, maar een overzicht van die determinanten. We willen een review van de resultaten van recent uitgevoerd onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs. Met de review willen we meer bepaald een beter zicht krijgen op de context-, input- en procesvariabelen die bepalend kunnen zijn voor de maximalisatie van de leerprestaties, leerwinst en het welbevinden van leerlingen in het basisonderwijs (de output). Daarnaast moet de review ook aangeven welke indicatoren het meest geschikt zijn om de leerprestaties, leerwinst en welbevinden en de determinanten ervan in kaart te brengen.

Doel van de wetenschappelijke opdracht

Het doel van deze opdracht is:

1. Een overzicht maken van de factoren die de leerprestaties, de leerwinst en het welbevinden van kinderen kunnen maximaliseren
2. Het identificeren van relevante indicatoren terzake

De review dient gebruik te maken van recent en relevant Vlaams en internationaal onderzoek en de bevindingen te ordenen in een CIPO-kader.

Verwachte output van de wetenschappelijke opdracht

De review dient de relevante factoren te identificeren die de maximalisatie van de onderwijskwaliteit (leerprestaties, -winst en het welbevinden van kinderen) kan realiseren. Deze factoren dienen te worden geordend in een CIPO-model.

Daarnaast dient men indicatoren aan te geven die de monitoring van de factoren en de uitkomsten mogelijk maakt. Het gaat om de identificering van de indicatoren (wat willen we meten), niet de operationalisering van die indicatoren (hoe gaan we dat meten).

De resultaten van deze opdracht moeten ruim inzetbaar zijn om toekomstige onderwijsinterventies wetenschappelijk te monitoren.

PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **23 November 2011** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep. De indieners dienen rekening te houden met de datum die voorzien is voor een informatiesessie, namelijk **9 November 2011** (opgelet: dit is niet de startdatum van het project!). Deze informatiesessie is bedoeld ter ondersteuning van de aanvragers en vindt eveneens plaats op de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming.

Alleen universiteiten kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele samenwerking met organisaties buiten dit domein kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria:

- de wetenschappelijke kwaliteit (35 punten) van het voorstel
- de beleidsrelevantie (35 punten) van het voorstel
- de expertise van de onderzoeksploeg (15 punten)
- de efficiënte inzet van personeel en werkmiddelen (15 punten)

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvoorstellen op op **30 november 2011**. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op **1 januari 2012**. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op **30 april 2012**.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **23 november 2011** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming

Afdeling Strategische Beleidsondersteuning

t.a.v. Evy Vogeeler

Koning Albert II-laan 15

1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs.

Themazetting OBPWO 2011

Thema 1 Meting ICT-integratie in het Vlaamse onderwijs

Inleiding

ICT- gebruik speelt zich af binnen een gelaagde context die meer of minder ondersteunend kan zijn. ICT-integratie heeft betrekking op infrastructuur, het ICT- beleid en het onderwijsleerproces. Deze aspecten kunnen elkaar wederzijds beïnvloeden. Of er een beleid is, of er technologie voorhanden is en al dan niet het in de onderwijsleerprocessen wordt gehanteerd is afhankelijk van de competenties en percepties van beleidsverantwoordelijken, incl. ICT- coördinatoren, leraren en leerlingen. Op grond van een literatuurstudie en een analyse van bestaande instrumenten construeerden en valideerden onderzoekers in opdracht van het departement Onderwijs en Vorming in 2008 een monitor voor ICT-integratie in het Vlaamse onderwijs, MICTIVO.

MICTIVO meet indicatoren op vlak van ICT-infrastructuur, ICT-integratie digitale vaardigheden en percepties en dit bij drie onderscheiden doelgroepen: beleidsverantwoordelijken, leraren en leerlingen.

Opdracht

Met het oog op een afname van deze Vlaamse ICT-monitor in 2012 dient men binnen dit onderzoek:

1. het instrument uit te breiden met een beperkt aantal extra indicatoren rekening houdend met nieuwe beleidsprioriteiten;
2. het instrument af te nemen via webbased survey bij de betrokken doelgroepen;
3. de data te analyseren en te verwerken tot een rapport met inbegrip van een vergelijking op basis van de data van 2010 en beleidsaanbevelingen.

Geïnteresseerde promotoren kunnen informatie over MICTIVO opvragen bij Katrijn Ballet (Katrijn.Ballet@ond.vlaanderen.be) of Evy Vogeleeer (Evy.Vogeleeer@ond.vlaanderen.be)

De onderzoeksresultaten moeten opgeleverd worden medio 2013.

Thema 2 Evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs

Inleiding

Het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs erkende het belang van duurzame, structurele samenwerkingsverbanden en maakte de oprichting van 13 consortia in Vlaanderen mogelijk. Deze overlegplatformen tussen Centra voor Volwassenenonderwijs en Centra voor Basiseducatie op regionaal niveau dienen ervoor te zorgen dat investeringen in kwaliteit en ondersteuning beter kunnen renderen. Naast deze maatregel zijn er ook veranderingen gerealiseerd op het vlak van het aanbod, de financiering, inschrijvingsgelden en het professioneel personeelskader. Het decreet voorziet in een grondige evaluatie van de vier beleidsdoelstellingen die de overheid wenste te realiseren:

- Het versterken van de kwaliteit en het innovatieve karakter van het volwassenenonderwijs.
- Het verhogen van de flexibiliteit van de organisatie van het onderwijsaanbod i.f.v. het bereik van een breder doelpubliek.
- Het afstemmen en rationaliseren van het aanbod volwassenenonderwijs met het oog op meer echte keuzemogelijkheden voor de cursisten.
- Het versterken van het gelijkheidskansenperspectief door de toegangsdrempels te verlagen en de rechtspositieregeling van de cursisten te versterken.

Opdracht

De overheid wenst deze beleidsdoelstellingen te evalueren vanuit het perspectief van de doelgroep, aangevuld met inzichten vanuit het personeel en de directies in het volwassenenonderwijs.

De cursistenbevraging wordt opgesteld rond de vier grote beleidsdoelstellingen met bijhorende beleidsvragen:

Het versterken van **de kwaliteit en het innovatieve karakter** van het volwassenenonderwijs.

- In welke mate beantwoorden de opleidingen in het volwassenenonderwijs qua civiel effect, bruikbaarheid en praktijkgerichtheid aan de verwachtingen van de cursisten?
- In welke mate beantwoorden het didactisch materiaal in de centra en de infrastructuur van het volwassenenonderwijs aan de verwachtingen van de cursisten?

Het verhogen van **de flexibiliteit** van de organisatie van het onderwijsaanbod.

- In welke mate is het huidige organisatiemodel van het volwassenenonderwijs (modulair stelsel, dag en avond, intensiteit, contact en afstandleren, ...) voldoende flexibel om alle mogelijke doelgroepen te bedienen?
- In welke mate zijn de mogelijkheden tot alternatieve of verkorte leerwegen binnen het volwassenenonderwijs (openleercentra, open modules, afstandleren, EVC, verkorte modules) bekend en wordt er gebruik van gemaakt?

Het **afstemmen en rationaliseren van het aanbod** volwassenenonderwijs met het oog op meer echte keuzemogelijkheden voor de cursisten.

- Is het huidige opleidingsaanbod van het volwassenenonderwijs voldoende breed ingevuld of doen er zich tekorten voor?
- Hoe ervaren de cursisten van het volwassenenonderwijs de klasgrootte, de ondersteuning en begeleiding en het pedagogisch comfort?

Het versterken van het **gelijkheidskansenperspectief** door de toegangsdrempels te verlagen en de rechtspositieregeling van de cursisten te versterken.

- Hoe ervaren de cursisten de toegankelijkheid tot het volwassenenonderwijs (toeleiding, informatie, bekendheid, ...)?
- In welke mate investeren cursisten zelf financieel in hun opleiding en hoe verhoudt zich dat tot hun inkomen?
- In welke mate zijn de cursisten op de hoogte van de eigen rechten en plichten en de mogelijkheden om informatie te ontvangen of klachten in te dienen? (centrumreglementen, ombudsdiensten, tucht en orde, ...).

Het rapport dient opgeleverd te worden tegen december 2013.

De tussentijdse evaluatie die de administratie zelf uitvoerde, is terug te vinden op onderstaande link:

http://ond.vlaanderen.be/volwassenenonderwijs/beleid/evaluatie_regelgeving.htm#Evaluatie_decreet_volwassenenonderwijs.

Thema 3 Welke instrumenten gebruiken scholen om de betrokkenheid van ouders te verhogen?

Inleiding

Ouders zijn belangrijke partners in het onderwijs. Een goede relatie tussen de school en ouders kan een bron zijn van een vruchtbare samenwerking, maar soms is het niet eenvoudig om een optimale relatie tot stand te brengen. In dit onderzoek willen we meer zicht krijgen op het beleid dat scholen voeren en de instrumenten die ze hierbij gebruiken om (de diversiteit aan) ouders te betrekken. De overheid probeert dit door middel van een aantal – door de lokale scholen concreet in te vullen – instrumenten te ondersteunen, zoals het schoolreglement, de engagementsverklaring, ...

Opdracht

Met dit onderzoek willen weten welke instrumenten Vlaamse basis- en secundaire scholen gebruiken om de betrokkenheid van ouders bij de school te stimuleren en/of te verhogen? Welke verwachtingen hebben ze tegenover de (diversiteit van) ouders en op welke wijze uiten ze die?

Daarbij willen we weten hoe scholen omgaan met de door de overheid aangereikte instrumenten (zoals engagementsverklaring, ...)? Welke andere instrumenten gebruiken de scholen om hun verwachtingen ten aanzien van de ouders te uiten? Wat zijn succesfactoren en knelpunten? Hoe werken deze instrumenten, welke effecten hebben deze? En tot slot, hoe kunnen we dit verklaren?

Thema 4 Attesteringsbeleid in het Vlaamse basisonderwijs

Inleiding

Recent onderzoek heeft inzicht geboden in de oriënteringspraktijk van het basis- naar het secundair onderwijs (Van Houtte, 2011). In deze oproep zijn we geïnteresseerd in de wijze waarop de attestering van het getuigschrift basisonderwijs gebeurt. Scholen beschikken over een ruime autonomie inzake het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs. Dit onderzoek moet ons toelaten om meer inzicht te verkrijgen in de wijze waarop deze getuigschriften toegekend worden en welke criteria hierbij gehanteerd worden.

Opdracht

Dit onderzoek moet een kritische analyse zijn van het huidige attesteringsbeleid: op welke wijze worden de getuigschriften basisonderwijs toegekend. Welke opvattingen van de diverse actoren spelen hierbij een rol?

Ook hier willen we bijkomende aandacht voor de rol van de leraarverwachtingen ten aanzien van de leerlingen en voor de visie op het onderwijssysteem die een rol spelen in het attesteringsbeleid in Vlaamse scholen.

Tot slot willen we zicht krijgen op de gewenste en ongewenste effecten van dit attesteringsbeleid, zowel op het individuele niveau als op macroniveau.

Thema 5 Profielen van spijbelsituaties

Inleiding

Het aantal spijbelaars neemt alsmaar toe (zie o.m. 'Wie is er niet als de schoolbel rinkelt.' Evaluatie 2009-2010, door AGODI), ondanks de verschillende initiatieven die door verschillende actoren genomen worden. Onderzoek heeft overigens aangetoond dat dit in vele gevallen leidt tot vroegtijdig (en ongekwalificeerd) schoolverlaten.

Opdracht

Het onderzoek dient de belangrijkste oorzaken van spijbelen in kaart te brengen en – indien daarvoor geschikt empirisch materiaal kan gevonden worden – ook aan te tonen hoe de stijging van dit fenomeen in Vlaanderen kan worden verklaard. Aansluitend willen we zicht krijgen op “profielen van spijbelsituaties”. Hierbij worden niet alleen kenmerken van leerlingen in kaart gebracht, maar ook schoolkenmerken, kenmerken van de context, ...

Thema 6 Tuchtbeleid in Vlaamse basis- en secundaire scholen

Inleiding

Geweld op en rond scholen komt regelmatig in de media. Eerder OBPWO heeft reeds de verschillende vormen van onveiligheidsgevoelens bij leraren en het antisociaal gedrag van leerlingen in kaart gebracht (zie o.m. Walgraeve et al., 2001). Momenteel wordt een OBPWO afgerond naar de haalbaarheid van een monitorsysteem om de incidentie van antisociaal gedrag op school op te volgen (o.l.v. Vettenburg en Elchardus).

Bijkomend is het belangrijk om zicht te krijgen op de wijze waarop scholen omgaan met dit antisociaal gedrag.

Opdracht

We willen met dit onderzoek zicht krijgen op de instrumenten die scholen (en scholengemeenschappen) gebruiken om om te gaan met antisociaal gedrag en het (tucht)beleid dat hierrond gevoerd wordt. Hoe verhouden preventie en remediëring en sanctionering zich tegenover elkaar?

Welke argumenten worden er gegeven bij het gebruiken van een bepaalde (tucht)maatregel? Welk beleid wordt er in Vlaamse scholen en scholengemeenschappen gevoerd m.b.t. tucht, zowel op vlak van preventie als remediëring/sanctionering? En welke rol spelen andere actoren, bijv. CLB, LOP, ... hierbij? Wat zijn mogelijke scenario's voor een efficiënte 'rolverdeling' wat betreft de taken en verantwoordelijkheden die de verschillende beleidsniveaus en actoren moeten opnemen (zoals de overheid, het lokaal beleid en de verschillende actoren uit het onderwijsveld)?

Thema 7 Welke bronnen van evidentie gebruiken scholen om beleid te voeren?

Inleiding

Scholen hebben een grote autonomie om kwaliteitsvol onderwijs te organiseren. Om hen daarin te ondersteunen worden informatierijke omgevingen gecreëerd – zo krijgen ze een spiegel over hun kwaliteit. Voorbeelden zijn o.m. schoolfeedbackrapporten n.a.v. peilingsproeven, deelname aan internationale onderzoeken, ... maar ook informatie beschikbaar op de website van het Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Onderzoek toont aan dat hoewel de schoolfeedbackrapporten zo gebruiksvriendelijk en toegankelijk mogelijk opgevat worden, het voor scholen niet eenvoudig is deze te gebruiken voor hun eigen schoolbeleid. De vraag kan overigens gesteld worden of dit de informatie is die scholen nodig hebben om beleid te voeren.

Opdracht

Dit onderzoek is nodig om zicht te krijgen op welke informatie de verschillende actoren in de scholen (directeurs, leraren, ...) nodig hebben met het oog op het voeren van een beleid dat de onderwijskwaliteit (o.m. prestaties van leerlingen) moet waarborgen.

Met andere woorden, welke bronnen van evidentie gebruiken scholen en hun actoren om beleidsbeslissingen te nemen om de onderwijskwaliteit (o.m. prestaties van leerlingen) te maximaliseren.

Thema 8 Evaluatie van het evaluatiesysteem van het onderwijspersoneel van het basisonderwijs en het DKO

Sinds 1 september 2007 krijgt elk personeelslid dat voor meer dan 104 dagen wordt aangesteld in het basisonderwijs en het DKO een functiebeschrijving. Dat gebeurt in uitvoering van het decreet rechtspositie.

Daarnaast werd ook het systeem van evaluaties ingevoerd in het onderwijs. In het basisonderwijs en DKO gebeurde dit vanaf 1 september 2009. Deze evaluatie moet nagaan of het personeelslid functioneert conform de functiebeschrijving en de voor de betrokken periode afgesproken persoons- en ontwikkelingsgerichte doelstellingen heeft gerealiseerd.

In de regelgeving over functiebeschrijvingen en evaluaties, is een kader vastgelegd waarin de minimale vereisten zijn opgenomen waaraan deze instrumenten moeten voldoen. Op het niveau van de scholengemeenschappen of van de schoolbesturen/inrichtende machten (voor die instellingen die niet in een scholengemeenschap zitten) kunnen daarvoor verdere afspraken worden gemaakt. Deze afspraken worden onderhandeld in het onderhandelingscomité van de scholengemeenschap of van het schoolbestuur/inrichtende macht.

Het gevraagde onderzoek heeft betrekking op de evaluatie van de invoering en het gebruik van het evaluatiesysteem tijdens de eerste 3 schooljaren waarin het systeem in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs en in het DKO werd ingevoerd.

Dit betreft dus de evaluaties die gebeur(d)en tijdens de schooljaren 2009-2010, 2010-2011 en 2011-2012. De resultaten over het gebruik van de evaluaties in deze onderwijsniveaus dienen bij voorkeur 1 oktober 2013 opgeleverd te worden.

Met dit onderzoek willen we een antwoord krijgen op volgende vragen: Hoe passen de diverse scholen(gemeenschappen) deze nieuwe regelgeving toe? Hoe ervaren de verschillende actoren het gebruik van evaluaties?

Wanneer en hoe vaak bijvoorbeeld worden de diverse personeelsleden binnen de termijn van 3 schooljaren geëvalueerd?

Is er een onderscheid naargelang de personeelscategorie (bijvoorbeeld gewone tijdelijken, TADD'ers –tijdelijke aanstelling doorlopende duur-,...)?

Hoe hebben de scholen die reeds werkten met evaluaties zich aan de regelgeving aangepast?

Wat is het effect van de evaluatie op o.a. de organisatie van het schoolteam, het functioneren en professionaliseren van de leraren,...?

Hoe gaan de scholen(gemeenschappen) om met de beleidsruimte die de regelgeving inzake evaluaties voorziet? Welke verdere afspraken maken ze en hoe ervaren de verschillende actoren die? Bouwen schoolgemeenschappen/schoolbesturen een gemeenschappelijk personeelsbeleid uit? Hoe gaan scholen(gemeenschappen) om met de rol van de tweede evaluator en de evaluatie van de directie die gebeurt door de inrichtende macht/schoolbestuur?

Hoe ervaren de betrokken personeelsleden de evaluatie? Welke veranderingen brengen die instrumenten teweeg?

Een onderzoeksvoorstel komt alleen in aanmerking indien één van de promotoren expertise heeft binnen het onderzoeksdomein van het personeelsbeleid. Met dit criterium zal zowel bij het beoordelen van de beleidsrelevantie als de wetenschappelijke relevantie rekening gehouden worden.

Oproep tot wetenschappelijk onderzoek

Haalbaarheidsanalyse voor het gebruik van het Common European Framework of Reference als referentiekader voor het talenonderwijs in de Vlaamse Gemeenschap op basis van een internationaal comparatief onderzoek

Februari 2011

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

1.1. Doelstelling van de opdracht

Deze studie dient de haalbaarheid van het gebruik van het *Europees Referentiekader voor Talen* (ERK) of *Common European Framework of Reference for Languages* (CEFR) als structurerend referentiekader in de Vlaamse onderwijscontext na te gaan. De haalbaarheid dient te worden geanalyseerd op basis van internationaal comparatief onderzoek met het oog op uitdagingen, knelpunten, opportuniteiten en valkuilen in het Vlaamse onderwijs.

1.2. Precisering van de opdracht

1.2.1 Kader

De functie van het ERK in relatie tot de onderwijsdoelen van het talenonderwijs kan variëren van louter beschrijvend tot een strikt normatieve functie. Men kan dus spreken van een continuüm waarin het ERK een al dan niet structurerende rol speelt. Voor deze opdracht onderscheiden we drie prototypische functies op dit continuüm namelijk het gebruik van het ERK als toetsingskader, als descriptief kader of als structurerend kader.

- Toetsingskader: Eerst worden de onderwijsdoelen ontwikkeld. Nadien wordt van het ERK gebruik gemaakt om aan die onderwijsdoelen een niveau toe te kennen, gaande van A1 tot en met C2.
- Descriptief kader: Eerst worden de onderwijsdoelen ontwikkeld. Vervolgens worden deze onderwijsdoelen herschreven door gebruik te maken van de beschrijvingscatalogus van het ERK.
- Structurerend kader: De onderwijsdoelen worden onmiddellijk geschreven vanuit de doelstellingen en de beschrijvingscatalogus van het ERK. De beschrijvingscatalogus van het ERK geldt met andere woorden als structuur voor het formuleren van de onderwijsdoelen.

De rol die het ERK tot nu toe heeft gespeeld in de ontwikkeling van onderwijsdoelen voor het talenonderwijs in de Vlaamse Gemeenschap wordt hieronder geschetst;

- In het volwassenenonderwijs zijn eindtermen voor vreemde talen en NT2 ontwikkeld die gebruik maken van een aantal aspecten van het ERK. Het ERK in ontwikkeling (2001) heeft model gestaan. Evaluatierapporten van de inspectie volwassenenonderwijs wijzen op tekortkomingen in de toepassing van het ERK in het opstellen van de onderwijsdoelen.
- Bij de actualisering van de eindtermen moderne vreemde talen voor de basisvorming van het leerplichtonderwijs is het ERK enkel gebruikt als 'toetsingskader'.
- Bij de formulering van de ontwikkelingsdoelen Nederlands voor nieuwkomers (OKAN), die gebaseerd zijn op het ROTAN (Referentiekader Ontwikkelingsdoelen Taalvaardigheid Anderstalige Nieuwkomers), is rekening gehouden met het beschrijvingsstelsel van de eindtermen Nederlands en moderne vreemde talen in het leerplichtonderwijs. Dus niet met het ERK.
- De beschrijving van de eindtermen Nederlands (NT1) in het volwassenenonderwijs (basiseducatie) en in het leerplichtonderwijs maakt weliswaar gebruik van een aantal elementen uit de beschrijvingscatalogus van het ERK, maar de vraag blijft in welke mate dit gebruik conform is met de doelstellingen van het ERK.

Een explorerend vooronderzoek werd uitgevoerd naar het gebruik van het ERK bij de ontwikkeling van doelstellingen voor het talenonderwijs in enkele landen, in het bijzonder Nederland, Frankrijk, Oostenrijk en Zwitserland. De bekomen resultaten zijn zeer divers voor de verschillende landen. Dit hangt samen met de grote diversiteit qua onderwijsstructuur en –ontwikkeling in de bevroegde landen. Enkel tentatieve conclusies kunnen worden getrokken op basis van dit vooronderzoek. Dit illustreert de nood aan een diepgaande SWOT-analyse voor de optimale toepassing van het ERK als referentiekader.

De resultaten van deze analyse moeten leiden tot beleidsaanbevelingen in verband met het optimaal gebruik van het ERK als referentiekader voor de onderwijsdoelen van het talenonderwijs. Het comparatieve onderzoek dient op basis van een internationale dataverzameling, te analyseren hoe en waarom landen de functie van het ERK met betrekking tot hun onderwijsdoelen bepalen. Deze gegevens moeten een SWOT-analyse op Vlaams niveau mogelijk maken. Na deze analyse dient nadrukkelijk te worden bekeken in welke mate de introductie van het ERK als structurerend referentiekader voor het talenonderwijs een homogeniserende rol kan spelen en in welke mate een meer structurerende rol voor het ERK in het opstellen van onderwijsdoelen het spanningsveld tussen NT1 en NT2 in het onderwijs kan beslechten.

1.2.2 Vraagstelling

Het onderzoek naar de haalbaarheid van de introductie van het ERK als structurerend referentiekader in het Vlaamse onderwijs dient drie dimensies te onderscheiden:

- De verschillende onderwijsniveaus (basisonderwijs, secundair onderwijs, volwassenenonderwijs en lerarenopleiding);
- De verschillende talen (de officiële taal, met name het Nederlands, als eerste taal (T1), de officiële taal als tweede taal (T2), de vreemde talen);
- De gebruiksvorm van het ERK als referentiekader (als toetsings-, descriptief, of structurerend kader).

Volgende onderzoeksvragen dienen te worden beantwoord per land voor de comparatieve analyse:

- Welke gebruiksvorm van het ERK voor de onderwijsdoelen van het talenonderwijs gebruikt men voor de verschillende onderwijsniveaus en voor de verschillende talen?
- Welke elementen bepalen de huidige en welke elementen belemmeren een alternatieve gebruiksvorm van het ERK?
- Hoe wordt de gebruiksvorm van het ERK geëvalueerd door de individuele landen?

Volgende onderzoeksvragen dienen te worden beantwoord door de SWOT-analyse op Vlaams niveau

- Wat is de optimale gebruiksvorm van het ERK voor de onderwijsdoelen van het talenonderwijs in de Vlaamse Gemeenschap per onderwijsniveau en per taal?
- Welke elementen zijn knelpunten, mogelijkheden en beperkingen in het implementeren van de optimale gebruiksvorm van het ERK per onderwijsniveau en per taal?

1.3 Verwachte Output

Het internationale comparatieve luik laat toe om de hindernissen, mogelijkheden, sterkten en zwakten van het optimale gebruik van het ERK als referentiekader ook in het Vlaamse talenonderwijs te identificeren. Het eindrapport bevat de resultaten van de comparatieve studie, met inbegrip van aanbevelingen over opportuniteiten en knelpunten in verband met de introductie van de optimale gebruiksvorm van ERK als referentiekader voor het talenonderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **15 april 2011** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Alleen universiteiten kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele samenwerking met organisaties buiten dit domein kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria:

- de wetenschappelijke kwaliteit (35 punten) en beleidsrelevantie (35 punten) van het voorstel
- de expertise van de onderzoeksploeg (15 punten)
- de efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen (15 punten)

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen op. Elk onderzoeksvorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op **15 mei 2011**. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op **30 september 2011**.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **15 april 2011** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Johan Deconinck
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be met cc naar Johan.deconinck@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs.

Onderzoeksoproep: Het bestedingspatroon van personeelsmiddelen in basis- en secundaire scholen voor de invulling van hun administratieve, beleids- en pedagogisch ondersteunende taken

Omschrijving van de opdracht

Op basis van ondermeer het aantal leerlingen wordt voor een school jaarlijks bepaald wat de financierbare of subsidieerbare personeelsformatie van het onderwijzend personeel is waar zij recht op heeft. In het basisonderwijs beschikt een school over een lestijdenpakket om haar onderwijs te organiseren, in het secundair onderwijs spreekt men over pakket uren-leraar.

Daarnaast ontvangt een school middelen voor haar administratieve, pedagogische en beleidsmatige ondersteuning via het systeem van puntenenveloppen. Als de school aangesloten is bij een scholengemeenschap, krijgt de school eventueel ook extra middelen toegekend via het niveau van de scholengemeenschap.

Kleuterscholen en scholen uit het buitengewoon onderwijs ontvangen eveneens een urenpakket. Zo krijgt een school uit het buitengewoon onderwijs een urenpakket voor het paramedisch, medisch, psychologisch, orthopedagogisch en sociaal personeel en krijgen kleuterscholen een urenpakket zodat ze een kinderverzorgster kunnen aanstellen.

Tot slot kunnen scholen ook eigen middelen en werkingsmiddelen aanwenden in functie van personeelsdoeleinden.

Hoe scholen hun middelen aanwenden valt onder de autonomie van de school.

Op dit principe van de vrije aanwending staan een aantal beperkingen. Als bijlage is een overzicht toegevoegd met informatie over de personeelsmiddelen die scholen krijgen en de wijze waarop ze deze personeelsmiddelen aanwenden (zie bijlage 1).

Hoe de aanwending gebeurt, zal o.a. afhankelijk zijn van de context waarbinnen de school zich situeert. Hoeveel en op welke wijze scholen hun personeelsmiddelen aanwenden in functie van administratieve, beleids- en pedagogisch ondersteunende taken zal van

verschillende factoren afhangen. Een voorbeeld is de complexe regelgeving buiten de onderwijsregelgeving waarmee een school in haar schoolorganisatie dient rekening te houden en die tot heel wat taken en verplichtingen leidt, zoals verplichtingen die scholen dienen na te komen m.b.t. veiligheid,... Een overzicht van deze regelgeving is ter illustratie toegevoegd bij deze oproep (zie bijlage 3).

Het gevraagde onderzoek heeft tot doel een beter zicht te krijgen op de administratieve, pedagogische en beleidsondersteunende taken in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Deze inzichten van het onderzoek zijn nodig om een beter zicht te krijgen op de behoeften van scholen.

De problematiek van de internaten en MPI's valt buiten de scope van dit onderzoek.

Centrale onderzoeksopdracht is meer inzicht te krijgen in de wijze waarop scholen de verschillende middelen (personeelsmiddelen, eigen middelen en werkingsmiddelen) aanwenden voor het aanstellen van personeel om administratieve, beleids- en pedagogische ondersteunende taken uit te voeren. Hierbij dient o.a. in kaart te worden gebracht welke profielen of categorieën van personeel deze taken uitvoeren, hoe dit georganiseerd wordt in de school, hoe scholen omgaan met de diverse verplichtingen die hen worden opgelegd,... alsook of dit verschillend is naargelang de context van de school.

Ook dient nagegaan te worden welke doelstellingen ze voor ogen hebben bij hun keuzes en of ze analoge (of verschillende) keuzes zouden maken indien ze over meer of minder middelen beschikken en waarom dit zo zou zijn.

Als bijlage is meer informatie opgenomen over de gegevens waarover het Ministerie van Onderwijs en Vorming m.b.t. deze problematiek beschikt (zie bijlage 2).

Onderzoekinstellingen die ernstig overwegen op deze oproep in te tekenen, kunnen zich kenbaar maken om uitgenodigd te worden op een informatiesessie waarbij meer toelichting kan verkregen worden over de te beschikbare gegevens, de huidige regelgeving m.b.t. het lestijdenpakket,...

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De onderzoeksovereenkomst start bij voorkeur (en ten vroegste) op 1 januari 2012. Het eindrapport dient uiterlijk op 31 december 2012 te worden opgeleverd. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Enkel instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om een onderzoeksvorstel in te dienen. Indien aangewezen kan er voor het uitvoeren van specifieke onderdelen beroep gedaan worden op onderaanneming. In dit geval dient beargumenteerd te worden waarom op een specifieke expertise beroep gedaan wordt.

De voorstellen moeten uiterlijk op 21 november 2011 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten.
- *Kostprijs (30 punten)*
Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en de promotor(en) en de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 21 november 2011 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be en leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

BIJLAGE 1: Achtergrondinfo over de personeelsmiddelen die scholen krijgen en de wijze waarop ze deze personeelsmiddelen aanwenden.

1. Huidige omkadering

De overheid stelt aan een onderwijsinstelling middelen ter beschikking om haar onderwijs te organiseren, evenals haar administratieve en beleidsmatige ondersteuning.

Hierna volgt een overzicht van de middelen die de diverse onderwijsniveaus ontvangen en de wijze van aanwending van deze middelen.

1.1. Basisonderwijs

Een school in het basisonderwijs ontvangt van de overheid – mits ze voldoet aan bepaalde voorwaarden – middelen om haar onderwijs te organiseren (lestijden) en middelen voor haar administratieve en beleidsmatige ondersteuning (puntenenveloppen).

En uren in gewoon voor KV en in buitengewoon voor hele (para)medische omkadering.

1.1.1. Directie

In elke school wordt **een ambt van directeur** gefinancierd of gesubsidieerd. In kleine scholen wordt de directeur belast met een onderwijsopdracht. De lesopdracht kan ook ‘afgekocht’ worden met het werkingsbudget of kan omgezet worden in een ambt van ICT-coördinator of zorgcoördinator of in de functie van stafmedewerker voor de scholengemeenschap (punten voor zorgbeleid, ict-coördinatie of stimulus punten van de scholengemeenschap)

In een school die ontstaan is uit een vrijwillige fusie, wordt onder bepaalde voorwaarden en slechts tijdelijk **een functie van adjunct-directeur** gefinancierd of gesubsidieerd.

1.1.2. Lestijden

- **Lestijden volgens de schalen in het gewoon basisonderwijs**

Het aantal lestijden volgens de schalen waar een school recht op heeft, wordt berekend aan de hand van ‘schalen’ en is afhankelijk van het aantal regelmatige leerlingen dat de school telt op de teldag. Voor CKG’s (scholen verbonden aan een centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning) wordt gewerkt met een telperiode.

In het gewoon basisonderwijs zijn er afzonderlijk schalen voor het kleuter- en lager onderwijs. Er zijn afzonderlijke, voordeligere, lestijdenscalen vastgelegd voor het gewoon kleuter- en lager onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De schalen zijn niet lineair. Ze zijn grillig en degressief. Er bestaat bovendien een aparte en gezien de degressiviteit dus voordelige telling voor vestigingsplaatsen van eenzelfde school met een zelfde onderwijsniveau die op meer dan 2km van elkaar gelegen zijn.

Bij de berekening van de lestijden volgens de schalen spelen momenteel dan ook de volgende **drie schoolkenmerken** een belangrijke rol:

1. Het niveau: kleuter- of lager onderwijs (voordeliger voor lager).

2. De schoolgrootte.
3. De geografische ligging.

Deze mechanismen komen ook in vele van de andere omkaderingsvormen terug.

De lestijden volgens de schalen (en de aanvullende lestijden voor lichamelijke opvoeding) voor het gewoon kleuteronderwijs kunnen onder bepaalde voorwaarden in de loop van het schooljaar, na een instapdag herberekend worden.

Bijkomende lestijden volgens de schalen in regio's met capaciteitsproblemen.

Sinds het schooljaar 2010 – 2011 is er voorzien in deze lestijden. Scholen gelegen in gebieden met:

- a) een substantiële bevolkingsgroei
  - b) een substantiële stijging (daling) van het aantal leerlingen lager onderwijs
- moeten hun lestijden herberekenen op 1/10 van het lopende schooljaar.

- **Aanvullende lestijden**

Naast de lestijden volgens de schalen krijgt de school voor haar omkadering ook nog **aanvullende lestijden**. Deze worden met een specifiek doel aan de school toegekend en moeten dan ook daarvoor gebruikt worden.

In het **gewoon basisonderwijs** kennen we de volgende aanvullende lestijden:

- voor godsdienst, niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing
- voor de opvang van anderstalige nieuwkomers en gewezen anderstalige nieuwkomers
- voor lichamelijke opvoeding in het gewoon kleuteronderwijs en het gewoon lager onderwijs (verschillend systeem per niveau)
- voor het voeren van een gelijkheidsbeleid; lestijden voor het voeren van een gelijkheidsbeleid in het kader van de kleuterparticipatie, "GOK+lestijden" genoemd.
- lestijden ter ondersteuning van de integratie van de anderstalige leerlingen voor de Nederlandstalige scholen in de rand- en taalgrensgemeenten, voor de scholen in de gemeenten die grenzen aan de randgemeenten en/of aan het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en voor de scholen in de gemeenten die bepaald worden door de Vlaamse Gemeenschap

In het **buitengewoon basisonderwijs** kennen we de volgende aanvullende lestijden:

- minder gevolgde cursus (levensbeschouwelijke vakken)
- Permanent Onderwijs Aan Huis (POAH)
- Geïntegreerd ONderwijs (GON)
- Voor de integratie van leerlingen met een matige of ernstige verstandelijke handicap in het gewoon lager en secundair onderwijs
- voor de integratie van anderstaligen in de Nederlandstalige scholen voor basisonderwijs gelegen in de rand- en taalgrensgemeenten en in de scholen voor basisonderwijs die grenzen aan de randgemeenten en/ of grenzen aan de gemeenten van het Brussels hoofdstedelijk gewest
- voor het voeren van een gelijkheidsbeleid (type 1 en type 3).

- **Extra lestijden**

Extra lestijden zijn lestijden die toegekend worden in het kader van een tijdelijk project. Momenteel kennen we enkel in het **buitengewoon basisonderwijs** extra lestijden voor de projecten buitengewone onderwijsontwikkeling.

- **Bijkomende lestijden.**

Tenslotte hebben scholen in welbepaalde omstandigheden recht op bijkomende lestijden. Dit is het geval bij het verstrekken van **onderwijs aan huis aan zieke kinderen**.

Maar ook bij een **vrijwillige fusie**. Scholen moeten in dat laatste geval aan een bepaald leerlingenaantal voldoen om gefinancierd of gesubsidieerd te kunnen worden. Indien twee scholen die 115% van deze norm halen fusioneren dan hebben ze recht op “z-lestijden” of lestijden vrijwillige fusie. Deze bijkomende lestijden vangen gedurende de eerste 4 jaar na de fusie het nadeel op dat de scholen ondervinden door het niet lineair zijn van de lestijdschalen, m.a.w. deze lestijden vangen dus tijdelijk het verlies aan omkadering op .

In de loop van de maand oktober wordt aan een aantal BO-scholen **bijkomende lestijden en/of uren** (extra weddetoelagen volgens de omzendbrief) toegekend. Deze lestijden en uren staan ook bekend als de ‘**afwijkingsuren**’.

In 2006 werd er een **correctiebudget** voor begeleiding van jongeren met **autismespectrumstoornissen** (ASS) in het kader van het Geïntegreerd Onderwijs (GON) ingesteld.

1.1.3. Uren

In het **gewoon kleuteronderwijs**: Uren kinderverzorger

In het gewoon kleuteronderwijs wordt sinds 1 september 2001 een urenpakket kinderverzorger gefinancierd of gesubsidieerd. Het urenpakket wordt per school berekend op basis van het aantal regelmatige kleuters en op basis van het aantal vestigingsplaatsen met een niveau kleuter. Regelmatig komt vanuit het veld de vraag tot uitbreiding van het urenpakket kinderverzorgster. De uitbreiding van het urenpakket zorgt voor een betere omkadering en een verlaging van de werkdruk in het kleuteronderwijs. Bovendien zijn er in deze personeelscategorie voldoende kandidaten voorhanden. Dit blijkt ook uit het stijgend aantal kinderverzorgers dat in de loop van het schooljaar aangesteld worden in de instaplestijden. Dit kan enkel als uitzonderingsmaatregel tot en met het schooljaar 2011 – 2012.

In het **buitengewoon basisonderwijs**:

Naast het onderwijzend personeel is er ook nog het paramedisch personeel (in de reglementering heet dit het ‘paramedisch, medisch, sociaal, psychologisch en orthopedagogisch personeel’). Volgende disciplines kunnen door scholen aangetrokken worden:

- Logopedist
- Kinesitherapeut

- Ergotherapeut
- Kinderverzorger
- Verpleger

- Arts
- Maatschappelijk werker
- Psycholoog
- Orthopedagoog

In het buitengewoon basisonderwijs kennen we de volgende 'soorten' uren:

- Uren volgens de richtgetallen.
- Aanvullende uren: Geïntegreerd ONderwijs (GON).
- Bijkomende uren: Afwijkingsuren
- Bijkomende uren: correctiebudget GON-ASS
- Extra uren PBOO

Algemene principes aanwending lestijden en uren

Overdracht en herverdelen

[§ 1. Het schoolbestuur of zijn afgevaardigde beslist, met toepassing van de reglementering inzake medezeggenschap, overleg en onderhandeling, over de aanwending van het lestijdenpakket, alsook over :

1° de herverdeling, binnen eenzelfde school, van lestijden tussen de verschillende niveaus;

2° de overdracht van lestijden naar een andere school van eenzelfde of een ander schoolbestuur, zonder dat de overdracht meer mag bedragen dan drie procent van het totale lestijdenpakket dat het lopende schooljaar wordt gefinancierd of gesubsidieerd voor de school die overdraagt.

§ 2. [[De overdracht van lestijden moet vóór 15 oktober van het lopende schooljaar gebeuren. De regering kan de soorten lestijden bepalen waarbij van deze datum afgeweken wordt.]]

§ 3. Er kunnen geen lestijden overgedragen worden van een school of afdeling van het Nederlands taalstelsel naar een school of afdeling van het Frans taalstelsel of omgekeerd.]

De in artikel 142 bedoelde overdracht of herverdeling mag niet voor gevolg hebben dat personeelsleden ter beschikking gesteld worden wegens ontstentenis van betrekking.

De niet-naleving van deze bepaling heeft tot gevolg dat een terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking geen uitwerking heeft [ten aanzien van de overheid]. Het schoolbestuur moet met het oog op de controle een verklaring op eer bezorgen aan het departement waarin het verklaart deze bepaling in acht te nemen.

BPT

Maximum 3 % van het lestijden- en urenpakket kan aangewend worden als lestijden bijzondere pedagogische taken. Het maximum kan enkel worden overschreden bij akkoord van het lokaal comité.]

1.1.4. Puntenenveloppen

Sinds 1 september 2003 ontvangen de basisscholen en scholengemeenschappen omkadering in de vorm van **puntenenveloppen**. Op basis van deze punten kunnen personeelsleden worden aangesteld in de personeelscategorie "beleids- en ondersteunend personeel".

Deze omkadering is bedoeld om de directeur en het lerarenteam pedagogisch, organisatorisch en administratief te ondersteunen. De puntenenveloppen zijn dan ook bestemd voor het voeren van een zorgbeleid, de coördinatie van een ICT-beleid en voor de uitbouw van een administratieve omkadering. In de personeelscategorie van het beleids- en ondersteunend personeel kunnen drie ambten worden ingericht: het ambt van zorgcoördinator, ICT-coördinator en het ambt van administratief medewerker. Daarnaast is het mogelijk om een directeur-coördinator of stafmedewerkers aan te stellen ter ondersteuning van de scholengemeenschappen.

Het onderwijsveld dringt aan op méér ondersteuning van de directies door méér beleids- en ondersteund personeel. Er is vooral vraag naar een betere administratieve ondersteuning voor het basisonderwijs. Dit blijkt o.a. uit het Vlor-advies "over een betere ondersteuning van de directeur basisonderwijs" (2008). De nood aan een betere ondersteuning voor de directies komt ook terug in het OBPWO-onderzoek "Het welbevinden en functioneren van directies basisonderwijs" (2005) en in OESO rapport "improving school leadership" (2008). De scholengemeenschappen hebben een belangrijke rol te vervullen in de ondersteuning via het beleids- en ondersteund personeel (zie ook I.3). Het is opvallend dat de vraag naar méér beleids- en ondersteunend personeel ter ondersteuning van de directies zowel in zowat alle politieke partijprogramma's als in de memoranda van de verschillende onderwijspartners terugkomt.

We kennen momenteel de volgende **vier puntenenveloppen voor het beleids- en ondersteund personeel**:

- De puntenenveloppe voor ICT-coördinatie.
- De puntenenveloppe voor het voeren van een zorgbeleid
- De puntenenveloppe voor administratieve ondersteuning
- De puntenenveloppe ter ondersteuning van de scholengemeenschappen

Ingericht ter ondersteuning van de scholen			
Toegekend aan	Punten	Functie	Ambten
School	Administratieve ondersteuning	Administratief medewerker	Administratief medewerker
	ICT	ICT-coördinator	ICT-coördinator
	Zorg (niet in SG)	Zorgcoördinator	Zorgcoördinator
Scholengemeenschap	Stimulus samen gelegde punten ICT en	Administratief medewerker	Administratief medewerker

	administratieve ondersteuning (max 10%)	ICT-coördinator	ICT-coördinator
		Zorgcoördinator	Zorgcoördinator
	Zorg (90% van punten SG)	Zorgcoördinator	Zorgcoördinator

1.1.5. Personeel met werkingsmiddelen.

Het is voor de schoolbesturen mogelijk om, ingevolge het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, middelen uit het werkingsbudget aan te wenden voor aanwerving van personeel op contractuele basis, daarnaast mag het werkingsbudget ook aangewend worden voor beleidsondersteuning en/of voor het geheel of gedeeltelijk klasvrij maken van de directeur/adjunct-directeur (zogenaamde Tivoli-regeling).

1.1.5.1. Beleidsondersteuning

Beleidsondersteuning kan als volgt gebeuren:

- vrijstelling van een vast benoemd personeelslid van onderwijsopdracht, met aanwerving van een tijdelijke leerkracht om dit personeelslid voor zijn onderwijsopdracht te vervangen;
- rechtstreekse aanwerving van een tijdelijk personeelslid.

In welke ambten kan er aangeworven worden?

De lestijden/uren beleidsondersteuning worden steeds gelijkgesteld met een bepaald ambt waarin de tijdelijke aanstelling gebeurt.

Het gaat concreet om de ambten van het onderwijzend, paramedisch, sociaal, medisch, orthopedagogisch, psychologisch, beleids- en ondersteunend personeel.

Voor het gewoon basisonderwijs zijn dat de ambten van onderwijzer, kleuteronderwijzer, leermeester lichamelijke opvoeding, leermeester godsdienst of leermeester niet-confessionele zedenleer, kinderverzorger en de ambten van administratief medewerker, ICT-coördinator en zorgcoördinator.

In het buitengewoon basisonderwijs zijn dat de ambten van onderwijzer ASV, kleuteronderwijzer ASV of leermeester ASV, leermeester godsdienst of leermeester niet-confessionele zedenleer en de ambten van logopedist, kinderverzorger, verpleger, kinesitherapeut, ergotherapeut, maatschappelijk werker, arts, orthopedagoog of psycholoog en de ambten van administratief medewerker, ICT-coördinator en zorgcoördinator

1.1.5.2. Klasvrij maken van de directeur / adjunct-directeur

Indien het schoolbestuur beslist de directeur of de adjunct-directeur of beiden klasvrij te maken voor het geheel of een gedeelte van zijn/hun lesopdracht, is aanwerving mogelijk van een onderwijzer of kleuteronderwijzer of leermeester lichamelijke opvoeding, godsdienst of

niet-confessionele zedenleer, of onderwijzer ASV of kleuteronderwijzer ASV of leermeester ASV, afhankelijk van de vrijgestelde lesopdracht van de directeur of adjunct-directeur.

Het schoolbestuur kan ook beslissen de directeur of adjunct-directeur of beiden geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van zijn/hun opdracht van zorg of ICT. In dit geval is aanwerving mogelijk van een zorg- of ICT-coördinator.

1.2. Secundair Onderwijs

Een school voor secundair onderwijs ontvangt van de overheid – mits ze voldoet aan bepaalde voorwaarden – middelen om haar onderwijs te organiseren (uren-leraar) en middelen voor haar administratieve en beleidsmatige ondersteuning (globale puntenenveloppe).

1.2.1. Uren-leraar

1.2.1.1. Voltijds onderwijs

Zie ook omzendbrief SO 55 - Ambt van directeur en pakket "uren-leraar" in het voltijds secundair onderwijs (31-07-1998).

Een school heeft onder bepaalde voorwaarden recht op een aantal wekelijkse uren-leraar. Bij het uitwerken van haar reële schoolorganisatie mag een school deze uren-leraar vrij aanwenden voor:

- enerzijds lesuren (onderwijzen van de diverse vakken);
- anderzijds ‘uren die geen lesuren zijn’: interne pedagogische begeleiding (IPB), bijzondere pedagogische taken (BPT), nascholing, inhaallessen, klassenraad, klassendirectie, seminaries.

Op het principe van de "vrije aanwending" staan de volgende beperkingen:

- Maximum 3 % van het aantal aanwendbare uren-leraar mag worden besteed aan bijzondere pedagogische taken. Onder "aanwendbare uren-leraar" worden ook de uren-leraar begrepen die een school heeft gekregen via overdracht of herverdeling, via toetreding tot een scholengemeenschap of via een vrijwillige fusie. Dit maximum kan worden overschreden mits akkoord van het inzake arbeidsvoorwaarden en personeelsaangelegenheden bevoegde lokaal overleg- of onderhandelingsorgaan.
- Personeelsleden kunnen niet belast worden met niet-gefinancierde of niet-gesubsidieerde lesuren, tenzij het gaat om lesuren die in de “plage” gelegen zijn. “Plage”-uren zijn de uren-leraar begrepen tussen het minimum en het maximum van een voltijdse betrekking van leraar. Ze kunnen al dan niet worden geput uit het globaal pakket uren-leraar waarover een school beschikt. Ongeacht het feit of de uren plage uit het pakket komen of niet, geldt een beperking op de organisatie van plage-uren in verhouding tot bedoeld urenpakket.

Voor scholen die behoren tot een scholengemeenschap kan enerzijds maximum 3% van het urenpakket van de individuele school aan plage worden besteed en anderzijds maximum 1,3% van de som van de urenpakketten van de individuele scholen van die scholengemeenschap als plageuren worden georganiseerd. Voor scholen die niet behoren tot een scholengemeenschap

mag het maximum percentage plageuren niet hoger liggen dan dat van het schooljaar 2001-2002, met dien verstande dat het nooit meer dan 3% kan bedragen.

Een bijkomende maatregel is dat personeelsleden slechts met plage-uren kunnen worden belast als die plage-uren om organisatorische redenen noodzakelijk zijn en op een billijke en transparante wijze georganiseerd worden. Over de algemene regels die de inrichtende macht hierbij zal hanteren, wordt bij de voorbereiding van het schooljaar in elke school onderhandeld in de bevoegde organen.

- De aanwending van uren-leraar voor interne pedagogische begeleiding, bijzondere pedagogische taken, nascholing, inhaallessen, klassenraad en klassendirectie, kan nooit betrekking hebben op de realisatie van de wekelijkse lessentabellen. De eventuele aanwending echter van uren-leraar voor seminaries, die eveneens beschouwd worden als uren die geen lesuren zijn doch er personeelsmatig mee gelijkgesteld worden, heeft wél betrekking op de realisatie van de wekelijkse lessentabellen, meer bepaald het keuze- of complementair gedeelte van de eerste, tweede, derde of vierde graad. In het geval van organisatie van seminaries, vergt de toekenning van de overeenkomstige opdrachten altijd het akkoord van het betrokken personeelslid; opdat een opdracht als seminaries zou kunnen worden aanzien, moet deze opdracht als een afzonderlijke betrekking worden aangeboden.
- Het organiseren van interne pedagogische begeleiding kan uitsluitend in een school met BSO.

1.2.1.2. Deeltijds onderwijs

Zie ook omzendbrief SO/2008/08 – Stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap (08-08-2008).

Elk centrum deeltijds beroepssecundair onderwijs ontvangt een pakket uren-leraar, dat op volgende wijzen kan worden aangewend:

1° organisatie van lessen, met dien verstande dat minimaal 1/3 van de uren-leraar die naar organisatie van lessen gaan als lesuren PV of gelijkgesteld met PV moet worden aangewend;

2° organisatie van trajectbegeleiding;

3° aanwerving van voordrachtgevers, met dien verstande dat het om maximaal 20% van het pakket uren-leraar kan gaan;

4° overdracht van uren-leraar naar een CDV dat de algemene vorming binnen het DO organiseert;

5° overdracht van uren-leraar naar een CDV dat leerlinggebonden activiteiten in een CDO ondersteunt;

6° overdracht van uren-leraar naar een instelling voor TSO of BSO, naar een ander CDO of naar een CVO waarop een beroep wordt gedaan voor de organisatie van beroepsgerichte vorming of activiteiten ter ondersteuning ervan;

7° overdracht van uren-leraar naar een instelling voor TSO of BSO waarop een beroep wordt gedaan voor de organisatie van algemene vorming of activiteiten ter ondersteuning ervan;

8° overdracht van uren-leraar naar de instelling met voltijds secundair onderwijs waaraan het niet-autonoom CDO is verbonden;

9° omzetting naar een of meer betrekkingen in het ambt van opvoeder of administratief medewerker van de categorie van het ondersteunend personeel;

10° overdracht van tijdens een bepaald schooljaar niet-georganiseerde uren-leraar naar het daaropvolgend schooljaar onder bepaalde voorwaarden;

11° overdracht van tijdens een bepaald schooljaar niet-georganiseerde uren-leraar naar een andere instelling (van hetzelfde net of van dezelfde scholengemeenschap) voor voltijds gewoon secundair onderwijs of buitengewoon secundair onderwijs of naar een ander CDO onder bepaalde voorwaarden.

De beperking inzake plage-uren voor het voltijds onderwijs geldt ook voor het deeltijds onderwijs.

1.2.2. Globale puntenenveloppe

Zie ook omzendbrief PERS/2009/06 - Aanwending van de globale puntenenveloppe in het secundair onderwijs (17-08-2009).

De globale puntenenveloppe dient enerzijds om op het niveau van de school het beleidskader van bestuurspersoneel (uitgezonderd het ambt van directeur) en het ondersteunend personeel (administratieve en pedagogische ondersteuning) in te vullen en anderzijds om op het niveau van de school en van de scholengemeenschap een beleid inzake taak- en functiedifferentiatie gestalte te geven.

De globale puntenenveloppe is een ontkleurde enveloppe, wat betekent dat binnen bepaalde krijtlijnen en onder bepaalde voorwaarden de aanwending vrij is. In tegenstelling tot voorheen kent de overheid dus geen aparte omkaderingsmiddelen toe onder vorm van respectievelijk één of meer betrekkingen in het ambt van adjunct-directeur, technisch adviseur-coördinator, technisch adviseur, coördinator (DBSO), punten ondersteunend personeel, punten taak- en functiedifferentiatie en forfaitaire punten scholengemeenschap.

Elke scholengemeenschap en elke school die niet tot een scholengemeenschap behoort, ontvangt jaarlijks een puntenenveloppe voor de instandhouding en/of oprichting van betrekkingen in ambten van:

- het bestuurspersoneel (adjunct-directeur, technisch adviseur, coördinator DBSO, technisch adviseur-coördinator) ;
- het ondersteunend personeel (administratief medewerker, opvoeder);
- het onderwijzend personeel, het ondersteunend, het paramedisch, het medisch, het orthopedagogisch, het psychologisch en het sociaal personeel in het kader van taak- en functiedifferentiatie.

Daarnaast kan de scholengemeenschap via een voorafname van de globale puntenenveloppe een aantal punten aanwenden om een beleid op het gebied van taak- en functiedifferentiatie uit werken op het niveau van de scholengemeenschap.

Aanwending op niveau scholengemeenschap

De scholengemeenschap moet de punten van de globale puntenenveloppe verdelen over haar scholen op basis van criteria die ze zelf vastlegt. Voordat ze overgaat tot verdeling, kan ze tot 10 % van de globale puntenenveloppe voorafnemen om een haar eigen beleid te ondersteunen.

De punten van de voorafname van de globale puntenenveloppe kan de scholengemeenschap naar keuze aanwenden:

- voor de oprichting van betrekkingen in ambten van het bestuurspersoneel, het ondersteunend, het onderwijzend, het paramedisch, het medisch, het orthopedagogisch, het psychologisch en het sociaal personeel;
- voor het school- of klasvrij maken van een personeelslid.

In het gemeenschapsonderwijs kan de scholengemeenschap verplicht zijn om met de punten van de voorafname bij te dragen aan het school- of klasvrij maken van het personeelslid dat belast is met het mandaat van algemeen directeur.

Aanwending in de school

Met de punten die de school van de scholengemeenschap (of rechtstreeks van de overheid als ze niet tot een scholengemeenschap behoort) ontvangt, moet ze in eerste instantie op 1 september maximaal de betrekkingen in stand houden van de vastbenoemde personeelsleden in betrekkingen in ambten van:

- het bestuurspersoneel;
- het ondersteunend personeel;
- het onderwijzend personeel in het kader van taak- en functiedifferentiatie;
- het paramedisch, medisch, orthopedagogisch, psychologisch en sociaal personeel in het kader van taak- en functiedifferentiatie.

Als er daarna nog punten resten, kan de school deze punten naar keuze aanwenden:

- om een of meer betrekkingen op te richten in een of meer ambten van de voormelde personeelscategorieën;
- om een of meer personeelsleden klasvrij te maken;
- om een personeelslid te bevorderen tot een hogere salarisschaal in een ambt van het ondersteunend personeel.

BIJLAGE 2: Achtergrondinfo over de beschikbaarheid van de gegevens.

De aanwending van de middelen die een school gebruikt voor haar onderwijskundige taken en voor haar administratieve en pedagogische ondersteuning kunnen we via de databank van het elektronisch personeelsdossier EPD nagaan.

Elke opdracht die een personeelslid verricht in een betrekking die door een school wordt ingericht, moet immers via het EPD aan de administratie worden gemeld. Dit gebeurt via diverse ambtscodes, vakcodes (ook voor Tivoli zijn er aparte vakcodes), OOM-codes, ... die het mogelijk maken na te gaan welke middelen worden aangewend door de school.

Deze gegevens zijn echter niet absoluut. De feitelijke taakin-vulling of functie-in-vulling is niet altijd af te leiden uit de gegevens in de databanken. Een school moet immers werken binnen het kader dat de overheid haar aanreikt. Dat kader is duidelijk afgelijnd en bepaalt dat een school moet werken binnen de bestaande ambten en personeelscategorieën. De feitelijke invulling van het ambt gebeurt via de individuele functiebeschrijving.

Voorbeelden

- Een leraar of onderwijzer die belast wordt met bijzondere pedagogische taken (BPT) zal in de databank zichtbaar zijn via de opdracht leraar BPT. Wat die bijzondere pedagogische taken exact inhouden, kunnen we echter niet afleiden uit de databanken.
- In het secundair onderwijs kan een personeelslid belast worden met de taak van preventieadviseur. Zijn opdracht kan worden gemeld als leraar, als technisch adviseur, ... Dus ook hier zegt de ambtsbenaming niet altijd alles over de feitelijke taakin-vulling.

BIJLAGE 3: Achtergrondinfo over verplichtingen voor scholen, andere dan de onderwijsregelgeving, waar scholen in hun schoolorganisatie dienen mee rekening te houden.

1. MILIEU

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<p><u>Vlaams departement Leefmilieu</u></p> <p>VLAREM</p> <p>-Hinderlijke inrichting Klasse 1, 2 of 3</p> <p>-Afvalwater</p> <p>-Transformatoren bij elektriciteit</p> <p>-Koelinstallaties</p> <p>-Opslag van stookolie</p> <p>-Stookinstallaties</p> <p>-sproeistoffen, bestrijdingsmiddelen</p> <p>-zalen voor manifestaties</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p> <p>Impact van de school op de omgeving</p>	<p>-milieuvergunning of milieumelding per school met : situerings/uitvoeringsplannen dossierts kadastraal plan attesten/metingen/contracten</p> <p>-aanstellen milieucoördinator afhankelijk van het soort activiteiten met melding, aanstellingsvoorwaarden</p> <p>-naleven van lozingsnormen -verbod op lozen van sommige producten</p> <p>-installatie-en onderhoudsvoorwaarden bewijzen</p> <p>-installatie-en onderhoudsvoorwaarden bewijzen -geluidsnormen naleven</p> <p>-bouw-, installatie-en onderhoudsvoorwaarden bewijzen -onderhoudsverplichting bewijzen</p> <p>-onderhoudsplicht bewijzen -emissiegrenzen naleven -jaarlijkse meting emissie bewijzen</p> <p>-bijhouden van bewijzen inzake opvolging regelgeving</p> <p>-eerste en tweede reductieprogramma voor het officieel onderwijs -coördinator pesticidenreductie -jaarlijks rapportage</p> <p>-meldingsplicht</p>

<p>-Vlaamse Gezondheidsinspectie</p> <p>AFVALSTOFFEN DECREET bedrijfsafval bijzonder bedrijfsafval gevaarlijk bedrijfsafval</p> <p>-opslag van afval van derden</p> <p>BODEMSANERING <u>Vlaams Departement Leefmilieu</u> -overdracht van grond, werkplaatsen, labo, opslag gevaarlijke stoffen, e.a.</p> <p>Decreet 22.02.1995 BVR 05.03.1996</p> <p>-grondverzet : uitgegraven vervuilde grond</p> <p>WATER -verbruik</p> <p>-grondwaterwinning</p>		<p>-toezicht op naleving van milieureglementering</p> <p>-bewijs van de erkende ophalers -opslag en presentatie afval -afvalstoffenregister bijhouden -formulieren van ophalingsbeurten -jaarlijkse meldingsplicht bedrijfsafval -huren, leasen van containers</p> <p>-intern selectieve inzameling afval</p> <p>- indienen milieuvergunning</p> <p>-bodemonderzoek : kadastrale akten, bewijs activiteit verleden, stalen bodem en grondwater, labotests, bodemsaneringsrapport, kadaster vervuilde gronden, bodemattest, saneringsmaatregelen -periodiek (per 10 of 20 jaar) bodemonderzoek bewijzen -occasioneel bodemonderzoek bij belangrijke vervuilingpunten -bodembeheer : kadastrale akten, bewijs activiteit verleden, stalen bodem, labotests, vervoersregeling, zoneplan, bodembeheersrapport</p> <p>-aangifteformulier en eventueel meetresultaten -onderhoud waterbehandeling -heffing op waterverbruik/lozing/beheer</p> <p>-vergunning of meldingsplicht -eventueel heffing -debietmeting en registratie -periodieke kwaliteitsanalyse</p>
<p><u>FOD Volksgezondheid</u> EU Verordening 1774/2002 inzake dierlijke bijproducten uit slachthuizen</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p> <p>Organisatie van lessen biologie</p>	<p>-vermeldingen op verpakkingen, etiketten, documenten -bijhouden van register met transportdocumenten en doorsturen naar OVAM -meldingsplicht</p>

<p><u>Federaal FOD Milieu</u></p> <p>Duurzame ontwikkeling</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p>	<p>Kyoto-normen, Agenda 21 : gevaarlijke stoffen, afvalbeheer, opvoeding inzake duurzaamheid, emissienormen</p> <p>Mogelijks maatregelen inzake : -samenwerking in lokale gemeenschapsgezondheid -aanpassing voedselveiligheid, milieubeleid -voorkomen, registratie van geweld -nieuwe logo's, labels, pictogrammen -verplichtingen inzake materiaal bij infrastructuurwerken -normen inzake energieverbruik, uitstoot van gassen, grondstoffen -vervoersplannen -verslag inzake duurzaam ondernemen</p> <p><u>Hierover is federale regelgeving in de maak</u></p>
<p><u>Vlaams departement Leefmilieu</u> Afdeling Energie Energieprestatie databank</p> <p>2002/91 EU Decreet 07.05.2004</p>	<p>Organisatie van een Bedrijf</p>	<p>Minimumnormen inzake thermische isolatie, ventilatie, verwarming, koelinstallaties, Bij de bouw/verbouwing van gebouwen documenten voor de gemeente : -EPB voorstel -startverklaring bouwwerken -verslaggever inzake EPB aangifte -EPB aangifte na de bouwwerken of uitstel EPB aangifte -Energiecertificaat</p> <p>Energiecertificaten vanaf 2008 per 10 jaar bij verkoop, verhuur, alle openbare gebouwen</p>

2. VEILIGHEID

<p><u>Federaal FOD Arbeid</u></p> <p>Algemeen reglement op de EI (AREI) -Onderhoud Elektrische installaties</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p> <p>Werkmilieu van leerlingen en personeel</p>	<p>-keuring- en onderhoudsformulieren bij elektrisch materiaal en installaties : schokken, brand, ontploffingen, kortsluitingen, geleiders</p>
---	--	--

<p>Bescherming van jongeren op het werk o.a. opslag en gebruik van chemische stoffen in labo</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p> <p>Werkmilieu van leerlingen en personeel</p>	<p>en leidingen -1 maal per vijf jaar en bij wijzigingen -zoneringsplan en zoneringskeuring</p> <p>-algemene voorzorgplicht : noodstop, zuurkast, oogdouche, werkkledij, veiligheidsbrillen, veilige opslag, gevarenlogo's, etikettering e.a. -specifieke verplichtingen met KB 3 mei 1999</p>
<p><u>Federaal FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie</u></p> <p>Wet 9/2/1994 KB 28/3/2011</p>	<p>Veiligheid van speelterreinen en speeltoestellen</p> <p>Bv. schoolspeelplaats</p>	<p>Verantwoordelijk voor de veiligheid en het onderhoud van de installaties en het terrein</p>
<p><u>Federaal FOD Volksgezondheid</u></p> <p>Voedselagentschap</p> <p>Europees HACCP</p> <p>Wet 14.11.2003</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p> <p>Maaltijden voor leerlingen en personeel</p>	<p>-algemene maatregelen hygiëne, reiniging en ontsmetting inzake eten, keukens, eetlokalen, personeel, werktuigen -algemene eetwareninspectie -temperatuurcontroles en registraties -hygiënevergunning en heffing -veiligheid van het voedsel -bewijsstukken, coderingen inzake traceerbaarheid van alle voedingsproducten -zowel structureel als bij eenmalige manifestaties -opleiding van personeel -informatie over bewerkingsprocessen -verpakkings- en productenbeleid -vergunning voor schoolkantine</p>
<p><u>Vlaams departement Welzijn, Gezondheid</u></p> <p>Afdeling Preventieve en sociale gezondheidszorg</p> <p>Legionellabesluit</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p> <p>Werkmilieu voor leerlingen en personeel</p>	<p>-normen inzake koud- en warmwatervoorzieningen bewijzen : enkel voor matig risico instellingen : sporthal, zwembad, internaten : watertemperatuur, terugslagkleppen, spoelingen -beheersplan en risicoanalyse -legionellaregister -eenmalige meldingsplicht -controle door Vlaamse Gezondheidsinspectie</p>

Beroepsfederaties -Hout- en Bouw-FVB Agoria -CEVORA	Organisatie van een school	-Organisatie van basisopleiding veiligheid als toekomstig werknemer -Toekennen certificaat Veiligheid Checklist Aannemers (VCA) Terugbetaling van opleidingen

3. WELZIJN/Gezondheid OP HET WERK

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Federaal FOD Arbeid</u> Wet op het Welzijn (en veiligheid) Wet 04.08.1996 ARAB Welzijn	Organisatie van een bedrijf Werkmilieu van personeel en leerlingen	-beleidsverklaring welzijn en veiligheid -risico-analyse opstellen in globaal preventieplan en actualiseren -jaarlijkse actieplannen -algemene preventie, voorzorgsmaatregelen -voorlichten werknemers -vorming en expertise inzake welzijn en veiligheid -interne preventieadviseur; externe arbeidsgeneesheer : overleg, verslag -comité voor preventie en bescherming op het werk of vakbondsafvaardiging : maandelijks overleg, huishoudelijk reglement -ongevallenfiches -jaarverslag inzake welzijn en veiligheid -investeringsprogramma inzake welzijn en veiligheid -moederschapsbescherming : bijhouden van register risico producten -procedures als de school werkt met vreemde bedrijven in de eigen school -veiligheid van alle machines, installaties, gereedschappen en apparaten en veiligheidsinstructiekaart nakomen van technische voorschriften inzake -infectierisico vermijden

ARAB	Werktuigen	<ul style="list-style-type: none"> -EHBO-uitrusting en personeel -noodnummers -algemene hygiëne (affiches, picto) -bescherming tegen aanraking werktuigen -aankoop en onderhoud beschermkledij -signalisatiekledij -stabiliteit gebouwen -opslag en etikettering van gevaarlijke stoffen, ook niet schools -signalisatie blusapparatuur en uitgangen -signalisatie uitgangen -evacuatie- en noodplannen -evacuatieoefeningen en verslag -algemene voorzorgen inzake brand -brandpreventieverslag per 5 jaar -onderhoud blusapparatuur en alarm -gevaarlijke gassen -explosieveiligheidsplan met risico, ontstekingsbroninventaris, preventie, zoneindeling, kledij en bouw voorschriften, ontruimingsafspraken, e.a -luchtverversing -verlichting -temperatuur -zindelijkheid -verluchting -turnlokaal en turntoestellen -speeltoestellen en speelterreinen -sanitaire installaties : constructie en onderhoud voor leerlingen en personeel -asbestregister en beheersprogramma -kopieerlokaal en afval -technische fiches van technische installaties, zoals stook, pomp, elektriciteit,.. <ul style="list-style-type: none"> -machinerichtlijnen -controle hefwerktuigen -veiligheid bij gebruik van arbeidsmiddelen -beeldschermen -mobiele arbeidsmiddelen -hijsen of heffen van lasten
<u>Federaal FOD Arbeid</u> Arbeidsgeneeskunde KB 28.05.2003	Organisatie van een bedrijf Gezondheidstoezicht werknemers	<ul style="list-style-type: none"> -preventieadviseur-arts en gezondheidsbeoordelingen -risico-analyse inzake arbeidsgeneeskunde en actualisaties -preventieve maatregelen -register tijdstippen gezondheidstoezicht

		-bespreking in C Preventie en Bescherming
<u>Federaal FOD Arbeid</u> <u>Vlaams departement</u> <u>Onderwijs</u> Sociale verkiezingen	Organisatie van een bedrijf/school Participatie van werknemers	-procedure tot verkiezing van leden van het LOC/CPB : aanplakking kandidaten, samenstelling kiescollege en stembureau, oproepingsbrieven voor de stemming, aanplakking van kiesberichten en resultaten -toezicht inspectie sociale wetten
<u>Federaal FOD Arbeid</u> Wet op het Welzijn (en veiligheid) Wet 04.08.1996 KB 21.09.2004	Organisatie van onderwijs Leerlingenstages	-algemene verantwoordelijkheid van de school inzake stagiair en stageplaats : - aanwezigheid beschermkledij op stage - beperking arbeidsduur - respect rusttijden - arbeid op zon- en feestdagen - verbod inzake nachtarbeid - opstellen arbeidsreglement - risico analyse welzijn en veiligheid op het werk en gezondheidstoezicht op de stageplaats en nazicht door de school - attesten van geschiktheid leerlingen voor stage -stage-overeenkomst -stage-reglement -stage-coördinator -stage-begeleider -verzekeringspolissen

<p><u>Federaal FOD Arbeid</u></p> <p>Geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten op het werk</p> <p>Wet 11.06.2002 KB 11.07.2002 (Decreet 6.6.2008)</p>	<p>Organisatie van een bedrijf</p> <p>Tewerkstelling van personeel</p>	<ul style="list-style-type: none"> -beleidsplan inzake arbeidsrelaties -preventiemaatregelen -preventieadviseur (psychosociale aspecten) of eventueel vertrouwenspersoon aanduiden -informatie en vorming -overleg met preventieadviseur en comité CPB -klachtenregister en individueel klachtdossier -opvolgen van klachten -aanpassing en wijziging van tewerkstellingsplaats -slachtofferhulp
<p><u>Federaal FOD Gezondheid</u></p> <p>Drugsnota</p>	<p>Organisatie van een school</p> <p>Gezondheid leerlingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> -drugsbeleid in schoolreglement -scholing onderwijspersoneel -preventief optreden door onderwijspersoneel bij leerlingen en ouders -samenwerking met CLB en externe welzijnsorganen en justitiële diensten -pedagogisch programma -registratie van incidenten -concrete actieplannen -<i>voorstel tot het testen van leerlingen</i>
<p><u>Federaal FOD Gezondheid</u></p> <p>Anti-rook wetgeving</p> <p>KB 15.05.1990 KB 19.01.2005</p>	<p>Organisatie van een bedrijf/school</p>	<ul style="list-style-type: none"> -nakomen en bewaken rookverbod gesloten plaatsen -beleid uitwerken inzake rookverbod op niet gesloten plaatsen
<p><u>Vlaams departement Gezondheidszorg</u></p> <p>Inenting</p> <p>Profylaxe besmettelijke ziekten</p>	<p>Organisatie van een school</p> <p>Gezondheid leerlingen</p>	<p>Aanvraagformulieren en bevestigingsnota inzake inenting</p> <ul style="list-style-type: none"> -meldingen aan CLB, gezondheidsinspectie -analyse en verwijderen oorzaken -meldingen ouders, leerlingen, personeel -sluiten lokalen, verwijderen van personeel
<p><u>Vlaams departement</u></p>		<ul style="list-style-type: none"> -stappenplan bij luizen

<u>Gezondheidszorg</u> Luizen	Organisatie van een School	-samenwerking ouders, CLB, personeel -registratieformulieren -brieven aan ouders -infosessie, infofolder
----------------------------------	----------------------------	---

4. REGELGEVING ROND SYNDICAAL STATUUT

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Federaal FOD Arbeid</u>		
Arbeidsovereenkomst	Organisatie van een bedrijf Vrij onderwijs Statutair personeel	-bij elke indiensttreding -schriftelijk -vorm- en inhoudsvoorwaarden
Arbeidsovereenkomst	Organisatie van een bedrijf Alle netten Niet statutair personeel	-bij elke indiensttreding -schriftelijk -vorm- en inhoudsvoorwaarden -proefperiodes, opzegging -sociaal bureau -getuigschriften van tewerkstelling -werkloosheidsattest C 4
Arbeidsreglement Wet 08.04.1965	Organisatie van een bedrijf Alle netten Tewerkstelling van personeel	-verplichte inhoud -procedure inzake opstellen en wijzigen -algemene bekendmaking en exemplaar per vestigingsplaats -kopie aan elk personeelslid -in consensus in LOC opstellen -melding arbeidsinspectie bij nieuw en wijzigingen -register en bemiddeling arbeidsinspectie bij wijzigingen
Tewerkstellings-programma's	Organisatie van een bedrijf	-indienen van bewijzen en rapporten om te voldoen aan de voorwaarden tewerkstellingsprogramma's

<u>Federaal FOD Arbeid</u> Arbeidsongeschiktheid wegens ziekte	Organisatie van een bedrijf	-geneeskundig getuigschrift -controlegeneesheer -arbitrageprocedure -definitieve of tijdelijke werkveranderingen Voor statutair personeel de onderwijsprocedures en voor niet statutair personeel de privé-regelgeving
<u>Federaal FOD Arbeid</u> ARBEIDSINSPECTIE -Inspectie van het Welzijn op het werk (Medische en Technische inspectie) -Sociale inspectie	Organisatie van een bedrijf Veiligheid, gezondheid, welzijn van het personeel Tewerkstelling van personeel	Controle en klachten inzake -arbeidsgeneeskunde -gezondheid op het werk -hygiëne en veiligheid -wet inzake welzijn, ARAB, AREI -organisatie van interne dienst preventie en bescherming -sociale verkiezingen -RSZ verplichtingen -tewerkstellingscontrole -arbeidsreglement -invullen en bewaren van sociale documenten personeelsregister, aanwezigheidsregister
<u>Vlaanderen</u> <u>Departement</u> <u>werkgelegenheid</u> Gelijke behandeling	Organisatie van een bedrijf Tewerkstelling Personeel	-opmaken van rapporten inzake non-discriminatie van personeel <u>Nog geen concrete verplichtingen, wel in voorbereiding</u>
<u>Vlaanderen</u> <u>Departement</u> <u>werkgelegenheid</u> Opleidingscheque	Opleiding in Deeltijds kunstonderwijs en Centra voor onderwijs sociale promotie	Formulieren en procedure via VDAB en ACCOR -ontvangen en doorsturen van cheques -ontvangen en terugstorten van inschrijvingsgelden

5. JUSTITIE

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Federaal FOD Justitie</u> Vzw Wetgeving	Organisatie van een vzw	<ul style="list-style-type: none"> - vzw akte en publicatie BS - wijzigingen en publicatie BS -neerleggen dossier Rechtbank Koophandel -boekhouding en bewijsstukken -dubbele boekhouding voor sommige -balansoverzicht, jaarrekening -ledenregister -inzagerecht dossier vzw -verslaggeving, organisatie van raden van beheer, algemene vergadering -archivering -neerleggen dossier met o.a. jaarrekening Nationale Bank -inschrijving Kruispuntbank Ondernemingen -aanwerven, controle bedrijfsrevisoren
Privacy wetgeving	Organisatie van een bedrijf/school	<ul style="list-style-type: none"> -aangifte van verwerking persoonsgegevens -voor leerlingen, personeel, public relations, leveranciers, begeleiding, klanten -specifieke voorschriften bij gezondheidsgegevens -informatie of toestemmingen betrokkenen -maximale archieftermijnen -voorzorgen inzake camera, videotoezicht -toezicht gebruik van informatica en communicatie -rijksregisternummers opvragen
<u>Federaal FOD Justitie</u> <u>Vlaams departement</u> <u>Onderwijs</u> Verzekeringen	Organisatie van een bedrijf/school	<ul style="list-style-type: none"> Afsluiten van de nodige polissen voor -gebouwen, uitrusting -personeel -leerlingen -occasionele activiteiten
<u>FOD Binnenlandse</u> <u>Zaken</u> Politieke verkiezingen Kieswetboek Artikel 95	Eigenaar/gebruiker van gebouwen Organisatie van onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> -terbeschikkingstellen van ruimte, energie -melden onderwijspersoneel aan gemeente van hoofdverblijf

<u>Federaal FOD</u> <u>Justitie</u> Burgerlijk Wetboek Niet samenlevende ouders	Organisatie van een school	-informatieverplichtingen naar beide ouders toe -verantwoordelijkheid wanneer er vermoeden is van geen instemming van een van de ouders
---	-------------------------------	--

6. GEBOUWEN

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Bouwprocedures</u> Procedure bij diverse overheden Subsidies AGION (procedure subsidies) Wet 17.7.1975 KB 09.05.1977	Bouw, herbouwen, verbouwen, verhardingen, Afsluitingen, bomen, reliëfwijzigingen, inname van grond, wijziging hoofdfunctie, reclameborden, recreatiezone	Bouwvoorschriften en brandveiligheid Bouwvergunning Contacten met architect en aannemers AGION dossier met bijlage Veiligheidscoördinator bouw Controle op zwartwerk : registratie als aannemer Procedures en formulieren Overheidsopdrachten Toegankelijkheid voor gehandicapten
<u>Vlaanderen</u> <u>Belastingdienst voor Vlaanderen</u>	Organisatie van een vzw /onderwijs	Onroerende voorheffing <i>Vrijstelling voor gebouwen die exclusief voor onderwijs gebruikt worden</i>
<u>FOD Economie</u> Huurwetgeving	Organisatie van bedrijf	-contracten inzake huur of verhuren van gebouwen, erfpacht, onroerende goederen, schoolbus, e.a.

Kunstwerken in gebouwen	Organisatie van een overheidsorganisatie	Openbare gebouwen (officieel onderwijs) dienen kunstwerken te bevatten
Toegankelijkheid voor gehandicapten	Organisatie van een bedrijf	Planning inzake het aanpassen van De bestaande schoolgebouwen
Veiligheid inzake liften KB 09.03.2003 ARAB	Organisatie van een bedrijf	-veiligheidsdossier -installatievoorwaarden -planning van onderhoud -risicoanalyse in 2006-2008 -grondige risicoanalyse om de 10 jaar -aanpassingswerken
<u>Federaal FOD</u> <u>Financiën</u> BTW	Organisatie van een vzw /onderwijs	BTW tarief bij de bouw 21% schoolgebouwen 12% internaten

7. MEDIA

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Federaal FOD</u> <u>Economie</u>		
Auteurswet Auvibel	Organisatie van onderwijs	Terugvorderen van vergoeding betaald bij media-apparaten op basis van aanvraag en facturen
Productierechten Muziek voor publiek Billijke vergoeding	Occasionale activiteiten Tentoonstelling, sport, jaarfeest, mossel-feest, open deur, e.a.	Aangifteformulieren en heffing
Auteursrechten Muziek, woord, dans, ... voor publiek SABAM, e.a.	Occasionale activiteiten Tentoonstelling, sport, jaarfeest, mossel-feest, open deur, e.a.	Aangifteformulieren en heffing

Uitgeven van muziek partituren SEMU Wet 30.6.1994	Organisatie van muziekonderwijs	toestemming, bijdrage inzake kopiëren van partituren
Overdracht vermogens Recht Wet 30.6.1994	Organisatie van onderwijs Cursussen, logo's, websites, e.a. door personeel, leerlingen	-contracten met afstand van eigendom -contracten inzake installatie, onderhoud en beheer van website, e-mail, domeinnaam van de school, e.a.
Deponering van werken KB	Organisatie van Bedrijf/onderwijs Uitgave van publicatie	-aanvragen inschrijvingsnummer -publicatieregister in de school -opsturen exemplaar Kon. Bib.
Reprografie Kopiëren van beschermde werken	Organisatie van een bedrijf/onderwijs Verspreiden van documenten	-opstellen van contract met Repobel -jaarlijkse aangifte en betalen heffing -bijhouden van kopieregister -inspectie door Repobel

8. SOCIALE ZEKERHEID

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Federaal FOD Sociale zekerheid</u> Dimona	Organisatie van een bedrijf Tewerkstelling personeel	-melding begin en einde van arbeidsrelatie -elektronisch -algemeen personeelsregister -individuele rekening <i>overgenomen door DO via elektronische zendingen voor statutair personeel</i>
ASR Aangifte sociaal risico	Organisatie van een bedrijf Tewerkstelling personeel	-aangifte van belangrijke arbeidsgebeurtenissen, zoals ontslag, arbeidsongeval, ziek, zwangerschap - dossier inzake loopbaanonderbreking -inlichtingenblad

		-loonattesten -getuigschriften en verklaringen bij de minste wijziging arbeidssituatie <u>Wordt wellicht overgenomen door DO via elektronische zendingen voor statutair personeel</u>
DMFA Multifunctionele aangifte	Organisatie van een bedrijf Tewerkstelling personeel	-driemaandelijke aangifte van loon-en arbeidsgegevens -elektronisch <i>overgenomen door DO via elektronische zendingen voor statutair personeel</i>
<u>FOD Financien</u> Loonfiches	Organisatie van een bedrijf Tewerkstelling personeel	-bewijsstukken voor vervoers, fietsvergoedingen, loon personeel arbeidscontract, e.a.
<u>FOD Sociale zekerheid</u> Kinderbijslag	Tewerkstelling Personeel Organisatie van onderwijs	Attesten inzake kinderbijslag voor leerlingen, personeel

9. MOBILITEIT

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Vlaanderen</u> <u>Departement Verkeer en</u> <u>Vervoer</u> De Lijn	Organisatie van onderwijs Vervoer van leerlingen van en naar school Vervoer van personeel naar de school	Formulieren inzake -leerlingenlijsten -aanwezigheid leerlingen -rittenblad -voorschotten uitbetalen -bewijsstukken leraars opvragen en bijhouden : openbaar vervoer en fiets
<u>Vlaams Departement</u> <u>Verkeer en Vervoer</u> Schoolvervoerplan	Organisatie van onderwijs Vervoerroutes van leerlingen/personeel van en naar de school	In het kader van een gemeentelijk mobiliteitsconvenant -inventarisatie vervoer bij leerlingen -inventarisatie knelpunten -actieplan en initiatieven : bereikbaarheid, routes, toezicht, pool, educatief -overleg met de gemeente

		Risicoanalyse inzake veiligheid -voldoende verkeersborden en kledij -informatie voor ouders, leerlingen en personeel
<u>Vlaams Departement Sport</u> Instituut Sportbeheer zwembadbeheerders	Vervoer naar en toegang tot zwembaden Toezicht	-opstellen zwemnota -overleg -sluiten protocol
<u>FOD Fiscaliteit</u> wagenpark	Organisatie van een bedrijf	-BTW -beheer en onderhoud wagenpark -verkeersbelastingen
<u>FOD</u> Leerlingenvervoer KB 23.3.1998	Organisatie van een bedrijf Vervoer van leerlingen	-medisch attesten chauffeur bij regelmatig leerlingenvervoer

10. ECONOMIE

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>FOD Economie</u> Aankopen en verkopen, diverse soorten firma's : onderhoud, grondstoffen, uitgeverijen, energie, meubelen, kantoorwaar, nascholing, voeding, kledij, machines, bus, communicatie, sociaal bureau, drukkerijen, verzekeringen, reclame, handelsactiviteiten, e.a.	Organisatie van een bedrijf	-wetgeving inzake overheidsopdrachten aankoopdossiers, facturen, verantwoording - handelswetgeving : informatieverplichtingen en bescherming voor kopers van goederen en diensten
<u>FOD Financien</u> Financiële handelingen : leningen, leasing, borgstellingen, beleggingen, e.a	Organisatie van een bedrijf	-briefwisseling, attesten, e.a. ten aanzien van de banksector

<u>FOD Justitie</u> ICT	Organisatie van onderwijs/bedrijf	<ul style="list-style-type: none"> -beheer hardware park : servers, netwerk, PC, randapparatuur, open leercentra -beheer van schoolwebsite, intrasite -beheer van softwarelicenties -filtermechanisme inzake inhoud websites -protocollen/afspraken inzake ICT gebruik door leerlingen, personeel, andere -ICT-pestten -auteurswet/privacywet inzake publicaties, foto's, data op schoolwebsite -school- of bankkaarten voor betalingen -veiligheid van netwerken, programma's, hardware -Spam-Robinsonrichtlijn
<u>Federaal FOD Financiën</u> Administratie Kadaster	Organisatie van een vzw /onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> -indienen belastingsformulieren -rechtspersonenbelasting op onroerende inkomsten, meerwaarden, erelonen, dividenden - aangifte en jaarlijkse taks op actief aan onroerende goederen in de vzw <i>niet voor onderwijsgebouwen</i>
<u>FOD Financiën</u> Aftrek belastingsaangifte van kinderopvang Wet 06.07.2004 Omzendbrief 15.02.2005	Organisatie van een school Kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> -registratie per kind tot 12 jaar -invullen van attesten met tijd en bijdrage
<u>FOD Financiën</u> Belastingsaangifte	Organisatie van een bedrijf	<ul style="list-style-type: none"> -fiscale documenten voor alle voordelen in natura, fietsvergoedingen, e.a.

11. ZORG VOOR JONGEREN

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
<u>Vlaams departement Binnenlandse Zaken</u> Gemeenten	Organisatie van onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> -vragen om informatie -samenwerking in gemeentelijke acties
<u>Vlaams departement Ontwikkelings</u>		

<u>Samenwerking</u> Decreet ontwikkelings educatie	Organisatie van onderwijs	-indienen van projecten -voortgangsrapportage -eindrapportage -kwaliteitscontrole
<u>FOD Sociale zekerheid</u> Medische, paramedische zorg	Organisatie van onderwijs	-ondersteuning en contacten met logopedisten, mutualiteiten, Vlaams Fonds gehandicapten
<u>Frans Taal</u>	Organisatie van onderwijs in randgebieden	-taalkennis personeel -taalopleidingen personeel -kennis organisaties ander taalgebied -communicatie in diverse talen -organisatie bijkomend onderwijsaanbod voor leerlingen
<u>Wetenschappelijk onderzoek</u>	Organisatie van onderwijs	Beantwoorden op vraag van onderzoekinstellingen van vragenlijsten, enquêtes, e.a.
<u>Vlaams departement Welzijn</u> Integrale Jeugdhulp	Organisatie van onderwijs	-informatieuitwisseling -regionale stuurgroepen -permanente inzake crisisinterventie ten aanziens van ouders en jongeren -aanleggen van dossiers -signaal functie naar netwerken van hulp
<u>Vlaams departement</u> Stedenfonds	Organisatie van onderwijs in 13 centrumsteden	-projectwerking in samenwerking met de gemeente inzake ruimte en welzijn voor jongeren

12. DIVERSE

BRON	ACTIVITEIT	VERPLICHTINGEN
Gemeentedecree/- wet (BHG) Motivatie van beslissingen	Organisatie officieel onderwijs	-motivatie van beslissingen -decreet intergemeentelijke samenwerking -richtlijnen financieel beheer gemeenten
<u>Vlaams departement Binnenlandse aangelegenheden</u> Openbaarheid van bestuur	Organisatie van een vzw of van officieel onderwijs	-inzage, uitleg en afschrift van beslissingen -beroepsprocedure -openbaar register met aanvragen -toestemming van derden

<u>FOD Economie</u> Actief ontspanningsmoment KB 25.4.2004	Organisatie van actieve manifestaties voor consumenten (bal, sport, fuij,e.a.)	-risicoanalyse met gevaren, risico's, preventie, informatie, opleiding, algemene coördinator, veiligheid en beschrijving installaties en producten, situatieschets, rapportage van incidenten -tapvergunningen -verzekeringen

Evaluatie lerarenopleiding vanuit het perspectief van de studenten en de afgestudeerden

- Omschrijving thema

Op 15 december 2006 werd het nieuwe Decreet op de Lerarenopleiding goedgekeurd dat sinds het schooljaar 2007-2008 van toepassing is <http://ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/leraar/regelgeving.htm>

Het gevraagde onderzoek dient een bijdrage te leveren tot de evaluatie van de lerarenopleidingen die ingevoerd werden sedert 2007-2008. De evaluaties dienen te gebeuren vanuit het perspectief van de studenten en de afgestudeerden.

Daarnaast heeft het evaluatieonderzoek ook tot doel om beter zicht te krijgen op de praktijk van de lerarenopleidingen in functie van mogelijke nieuwe beleidsinitiatieven.

Als bijlage zijn enkele tabellen toegevoegd die weergeven hoeveel studenten sinds het academiejaar 2007-2008 ingeschreven of afgestudeerd zijn in de verschillende types lerarenopleidingen.

In functie van die evaluatie dient het onderzoek minstens een antwoord te geven op volgende vragen:

- Wat is het profiel van de student/ cursist die in de lerarenopleiding instroomt, doorstroomt en uitstroomt?
- Hoe zorgen lerarenopleidingen, rekening houdend met de diverse instroom, dat er kwalitatieve leraren uitstromen?
- Zijn de lerarenopleidingen afgestemd op de onderwijspraktijk?
  - Hoe bereiden de lerarenopleidingen voor op het beroep van leraar in verschillende contexten (diverse onderwijsvormen, diversiteit in leerlingenpopulaties, grootstedelijke context,...)
  - Hoe bereiden de lerarenopleidingen voor op diverse didactische werkvormen/ contexten (bv. ICT, teamwerking, projectwerking, vakoverschrijdende eindtermen, CLIL, werkplekleren, ...)?
- Hoe wordt de huidige praktijkcomponent in de lerarenopleidingen ervaren?
- Welk beleid voeren de lerarenopleidingen om de overgang te maken van de initiële opleiding naar verdere professionalisering van (beginnende) leraren en eventuele aanverwante opleidingen?
- Welk beleid voeren de lerarenopleidingen rond de basiscompetentie 'de leraar als onderzoeker'?
- Welk beleid voeren de lerarenopleidingen t.a.v. internationale mobiliteit van zowel docenten als studenten?

In het onderzoeksvoorstel dient duidelijk uitgewerkt te worden welke respondentengroepen zullen betrokken worden voor het beantwoorden van de geformuleerde beleidsvragen.

Voor het uitvoeren van dit onderzoek kan gebruik worden gemaakt van gegevens die het Ministerie van Onderwijs en Vorming ter beschikking heeft.

In het kader van de evaluatie van de lerarenopleidingen, zal ook een onderzoek worden gegund om de lerarenopleidingen te evalueren vanuit het perspectief van de opleidingen en de onderwijsinstellingen in het leerplichtonderwijs. Tijdens het uitvoeren van het onderzoek, is het noodzakelijk dat beide onderzoeken op elkaar worden afgestemd m.b.t. analoge subthema's. De resultaten van het eindrapport van dit onderzoek zullen samen met de resultaten van de evaluatie vanuit het perspectief van de opleidingen en de onderwijsinstellingen in het leerplichtonderwijs verwerkt worden in een evaluatierapport. Het schrijven van dit finale evaluatierapport behoort niet tot deze onderzoeksopdracht.

Wie ernstig overweegt om een voorstel in te dienen, kan zich voor meer informatie m.b.t. deze werkzaamheden wenden tot Leen Vandeputte (leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be). Desgewenst zal op dinsdag 30 augustus een infomoment georganiseerd worden. Geïnteresseerden voor dit infomoment dienen zich uiterlijk maandag 29 augustus kenbaar te maken bij leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be.

- Timing en opvolging gevraagde onderzoeksproject

Het onderzoekscontract kan uiterlijk 1 november 2011 starten. Het eindrapport dient uiterlijk 30 juni 2012 opgeleverd te worden. De onderzoeksactiviteiten worden opgevolgd door een ad hoc commissie, samengesteld door de Vlaamse Regering.¹ De onderzoekers moeten bij de ad hoc commissie verslag uitbrengen over de voortgang van hun onderzoek om de beleidsrelevantie van de uitgevoerde evaluatie maximaal te garanderen.

- Procedure

Alleen instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om in te dienen voor deze onderzoeksopdracht. We vragen dat er voor deze evaluatie samengewerkt wordt tussen minstens 2 instellingen. De voorkeur wordt gegeven aan een samenwerking tussen instellingen uit verschillende expertisenetwerken/ regionaal platform.

De voorstellen moeten ten laatste op maandag 12 september 2011 worden ingediend bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep. Promotoren die zelf met een opdracht van 20 % betrokken zijn bij de lerarenopleiding kunnen geen onderzoeksvoorstel indienen.

---

¹ zie <http://ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/leraar/regelgeving.htm> (artikelen 11 en 16)

De onderzoeksvoorstellen worden beoordeeld door een leescomité dat wordt samengesteld door de secretaris- generaal van het departement Onderwijs en Vorming.

Elk ontvankelijk verklaard onderzoeksvoorstel wordt op twee criteria beoordeeld:

- de beleidsrelevantie
- de wetenschappelijke waarde

De afdeling strategische beleidsondersteuning stelt op basis van het advies van de leden van het leescomité een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvoorstellen op. De afdeling zal zich daarvoor laten leiden door de scores en de commentaren van de leden van het leescomité. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een meervoudige score (één voor de wetenschappelijke waarde en één voor de beleidsrelevantie) en van een commentaar dat de gegeven scores moet verantwoorden.

De gerangschikte voorstellen worden aan de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming voorgelegd. De minister bepaalt op basis van de rangschikking het onderzoeksvoorstel dat zal worden gefinancierd. De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek (en de betrokken rector(en) of algemeen directeur indien van toepassing).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op 12 september 2011 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling strategische beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be . Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs en vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>).

Evaluatie lerarenopleiding: bijlage bij oproep

1. Aantal afgestudeerden

	2007-2008	2008-2009	2009-2010
BA onderwijs: kleuteronderwijs			842
BA onderwijs: lager onderwijs			1.082
BA onderwijs: secundair onderwijs			1.819
Specifieke lerarenopleiding hogescholen	48	92	177
Specifieke lerarenopleiding universiteiten	226	452	822
Specifieke lerarenopleiding CVO's	2158	2048	1908
Algemeen totaal			

tabel 1: aantal afgestudeerden per academiejaar en soort (hervormde) lerarenopleiding
Voor de CVO's is het aantal afgestudeerden van de hervormde en de niet hervormde lerarenopleiding samen weergegeven.

2. Aantal studenten

	2007-2008	2008-2009	2009-2010
BA onderwijs: kleuteronderwijs	3755	3642	4291*
BA onderwijs: lager onderwijs	5424	5275	6161*
BA onderwijs: secundair onderwijs	8436	9081	10413*
Specifieke lerarenopleiding hogescholen	147	317	457*
Specifieke lerarenopleiding universiteiten	576	946	1450*
Specifieke lerarenopleiding CVO's	4253	7542*	
Algemeen totaal			

tabel 2: aantal ingeschreven studenten/cursisten per academiejaar en soort lerarenopleiding.

Voor de bacheloropleidingen en voor de CVO's zijn de inschrijvingen voor de hervormde en de niet hervormde lerarenopleiding samen weergegeven.

Voor de CVO's zijn de cijfers voor de referentieperiodes 07-08 en 08-09, en niet voor de academiejaren.

*: indicatief cijfer

Evaluatie lerarenopleidingen vanuit het perspectief van de opleidingen en de onderwijsinstellingen in het leerplichtonderwijs

- Omschrijving thema

Op 15 december 2006 werd het nieuwe Decreet op de Lerarenopleiding goedgekeurd dat sinds het schooljaar 2007-2008 van toepassing is <http://ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/leraar/regelgeving.htm>

Het gevraagde onderzoek dient een bijdrage te leveren tot de evaluatie van de lerarenopleidingen die ingevoerd werden sedert 2007-2008. De evaluaties dienen te gebeuren vanuit het perspectief van de opleidingen en de onderwijsinstellingen in het leerplichtonderwijs.

Daarnaast heeft het evaluatieonderzoek ook tot doel om beter zicht te krijgen op de praktijk van de lerarenopleidingen in functie van mogelijke nieuwe beleidsinitiatieven.

Als bijlage zijn enkele tabellen toegevoegd die weergeven hoeveel studenten sinds de academiejaren 2007-2008 ingeschreven waren in de verschillende types lerarenopleidingen.

In functie van die evaluatie dient het onderzoek minstens een antwoord te geven op volgende vragen:

- Hoe zorgen lerarenopleidingen, rekening houdend met de diverse instroom, dat er kwalitatieve leraren uitstromen?
- Zijn de lerarenopleidingen afgestemd op de onderwijspraktijk?
  - Hoe bereiden de lerarenopleidingen voor op het beroep van leraar in verschillende contexten (diverse onderwijsvormen, diversiteit in leerlingenpopulaties, grootstedelijke context,...)
  - Hoe bereiden de lerarenopleidingen voor op diverse didactische werkvormen/ contexten (bv. ICT, teamwerking, projectwerking, vakoverschrijdende eindtermen, CLIL, werkplekleren,...)?
- Hoe wordt de huidige praktijkcomponent in de lerarenopleidingen ervaren?
- Welk beleid voeren de lerarenopleidingen om de overgang te maken van de initiële opleiding naar verdere professionalisering van (beginnende) leraren en eventuele aanverwante opleidingen?
- Hoe wordt de overgang van 3 naar 2 onderwijsvakken binnen de lerarenopleiding 'bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs' gepercipieerd?
- Welk beleid voeren de lerarenopleidingen rond de basiscompetentie 'de leraar als onderzoeker'?
- Welk beleid voeren de lerarenopleidingen rond de verdere professionalisering van de opleiding?
  - Hoe wordt er aan expertiseontwikkeling gewerkt?

- Welke beleid voeren lerarenopleidingen naar lerarenopleiders?
- Zetten de lerarenopleidingen in op nascholing van leraren? Op welke wijze?
- In welke mate draagt het genomen initiatief 'expertisenetwerken/regionaal platform' bij tot de kwaliteit van de lerarenopleidingen?
- ...
- Welk beleid voeren de lerarenopleidingen t.a.v. internationale mobiliteit van zowel docenten als studenten?
- Welke zijn de belangrijkste toekomstige uitdagingen voor de lerarenopleidingen?

In het onderzoeksvorstel dient duidelijk uitgewerkt te worden welke respondentengroepen zullen betrokken worden voor het beantwoorden van de geformuleerde beleidsvragen.

Voor het uitvoeren van dit onderzoek kan gebruik worden gemaakt van gegevens die het Ministerie van Onderwijs en Vorming ter beschikking heeft.

In het kader van de evaluatie van de lerarenopleidingen, zal ook een onderzoek worden gegund om de lerarenopleidingen te evalueren vanuit het perspectief van de studenten en de afgestudeerden. Tijdens het uitvoeren van het onderzoek, is het noodzakelijk dat beide onderzoeken op elkaar worden afgestemd m.b.t. analoge subthema's .

Het gevraagde onderzoek heeft geen specifieke bevragingen uit te voeren m.b.t. de Lio's (leraren in opleidingen). Wel wordt gevraagd in het kader van dit onderzoek de reeds beschikbare gegevens –nl de evaluatierapporten van Idea Consult, Expertisenetwerk School of Education, Expertisenetwerk AUGent en Expertisenetwerk Elant- te integreren in het eindrapport van het gevraagde onderzoek.

Wie ernstig overweegt om een voorstel in te dienen, kan zich voor meer informatie m.b.t. deze werkzaamheden wenden tot Leen Vandeputte (leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be). Desgewenst zal op dinsdag 30 augustus een infomoment georganiseerd worden. Geïnteresseerden voor dit infomoment dienen zich uiterlijk maandag 29 augustus kenbaar te maken bij leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be.

- Timing en opvolging gevraagde onderzoeksproject

Het onderzoekscontract kan uiterlijk 1 november 2011 starten. Het eindrapport dient uiterlijk 15 september 2012 opgeleverd te worden. De onderzoeksactiviteiten worden opgevolgd door een ad hoc commissie, samengesteld door de Vlaamse Regering.¹ De onderzoekers moeten bij de ad hoc commissie verslag uitbrengen over de voortgang van hun onderzoek om de beleidsrelevantie van de uitgevoerde evaluatie maximaal te garanderen.

---

¹ zie <http://ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/leraar/regelgeving.htm> (artikelen 11 en 16)

- Procedure

Alleen instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om in te dienen voor deze onderzoeksopdracht. We vragen dat er voor deze evaluatie samengewerkt wordt tussen minstens 2 instellingen. De voorkeur wordt gegeven aan een samenwerking tussen instellingen uit verschillende expertisenetwerken/ regionaal platform.

De voorstellen moeten ten laatste op maandag 12 september 2011 worden ingediend bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep. Promotoren die zelf met een opdracht van 20 % betrokken zijn bij de lerarenopleiding kunnen geen onderzoeksvoorstel indienen.

De onderzoeksvoorstellen worden beoordeeld door een leescomité dat wordt samengesteld door de secretaris- generaal van het departement Onderwijs en Vorming.

Elk ontvankelijk verklaard onderzoeksvoorstel wordt op twee criteria beoordeeld:

- de beleidsrelevantie
- de wetenschappelijke waarde

De afdeling strategische beleidsondersteuning stelt op basis van het advies van de leden van het leescomité een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvoorstellen op. De afdeling zal zich daarvoor laten leiden door de scores en de commentaren van de leden van het leescomité. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een meervoudige score (één voor de wetenschappelijke waarde en één voor de beleidsrelevantie) en van een commentaar dat de gegeven scores moet verantwoorden.

De gerangschikte voorstellen worden aan de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming voorgelegd. De minister bepaalt op basis van de rangschikking het onderzoeksvoorstel dat zal worden gefinancierd. De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek (en de betrokken rector(en) of algemeen directeur indien van toepassing).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op 12 september 2011 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming

Afdeling strategische beleidsondersteuning

t.a.v. Evy Vogeeler

Koning Albert II-laan 15

1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs en vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>).

Evaluatie lerarenopleiding: bijlage bij oproep

1. Aantal afgestudeerden

	2007-2008	2008-2009	2009-2010
BA onderwijs: kleuteronderwijs			842
BA onderwijs: lager onderwijs			1.082
BA onderwijs: secundair onderwijs			1.819
Specifieke lerarenopleiding hogescholen	48	92	177
Specifieke lerarenopleiding universiteiten	226	452	822
Specifieke lerarenopleiding CVO's	2158	2048	1908
Algemeen totaal			

tabel 1: aantal afgestudeerden per academiejaar en soort (hervormde) lerarenopleiding
Voor de CVO's is het aantal afgestudeerden van de hervormde en de niet hervormde lerarenopleiding samen weergegeven.

2. Aantal studenten

	2007-2008	2008-2009	2009-2010
BA onderwijs: kleuteronderwijs	3755	3642	4291*
BA onderwijs: lager onderwijs	5424	5275	6161*
BA onderwijs: secundair onderwijs	8436	9081	10413*
Specifieke lerarenopleiding hogescholen	147	317	457*
Specifieke lerarenopleiding universiteiten	576	946	1450*
Specifieke lerarenopleiding CVO's	4253	7542*	
Algemeen totaal			

tabel 2: aantal ingeschreven studenten/cursisten per academiejaar en soort lerarenopleiding.

Voor de bacheloropleidingen en voor de CVO's zijn de inschrijvingen voor de hervormde en de niet hervormde lerarenopleiding samen weergegeven.

Voor de CVO's zijn de cijfers voor de referentieperiodes 07-08 en 08-09, en niet voor de academiejaren.

*: indicatief cijfer

Oproep tot indienen onderzoeksvorstellen

Evaluatie pedagogische begeleidingsdiensten

- Situering thema

Op 8 mei 2009 werd het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs goedgekeurd. In dat decreet worden o.m. de taken van de pedagogische begeleidingsdiensten, het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten en de Permanente Ondersteuningscellen omschreven.

In datzelfde decreet werd bepaald (art. 30) dat er een evaluatie van de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten, de permanente ondersteuningscellen en het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten moet plaatsvinden.

De evaluaties worden uitgevoerd door een door de Vlaamse Regering samengestelde commissie. De commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de academische wereld, vertegenwoordigers van de instellingen en ambtenaren van het Ministerie van Onderwijs en Vorming. De commissie wordt aangevuld met externe leden, deskundig op het vlak van kwaliteitszorg.

De conclusies van de evaluatie worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

De opdrachten van de **pedagogische begeleidingsdiensten** zijn bepaald in art. 15 van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs:

1° de onderwijsinstellingen ondersteunen bij de realisatie van hun eigen pedagogisch of agogisch project en de CLB's ondersteunen bij de realisatie van hun missie en begeleidingsproject

2° de onderwijsinstellingen en de CLB's ondersteunen bij het bevorderen van onderwijskwaliteit, respectievelijk de kwaliteit van leerlingenbegeleiding en bij ontwikkeling tot professionele lerende organisatie door

a) netwerkvorming te bevorderen en netwerken te ondersteunen;

b) leidinggevenden te ondersteunen of te vormen;

c) de beroepsbekwaamheid van de personeelsleden te ondersteunen binnen een instelling en instellingsoverstijgend met bijzondere aandacht voor beginnende personeelsleden en personeelsleden met specifieke opdrachten;

d) het beleidsvoerend vermogen van instellingen te versterken;

e) de kwaliteitszorg van instellingen te ondersteunen;

3° op verzoek van het bestuur van de instelling de instelling ondersteunen en begeleiden bij de uitwerking van de aangegeven actiepunten na een doorlichting;

4° onderwijsinnovaties aanreiken, stimuleren en ondersteunen;

5° aanbodgerichte nascholingsactiviteiten aanreiken en aansturen met inbegrip van de nascholing van directies;

6° met verscheidene onderwijsactoren op verschillende niveaus overleggen over onderwijskwaliteit en de kwaliteit van de leerlingenbegeleiding

7° participeren aan de aansturing of opvolging van ondersteuningsinitiatieven georganiseerd of gesubsidieerd door de Vlaamse Regering die als doelstelling het ondersteunen van instellingen, leerkrachten of begeleiders hebben.

In art. 26 wordt het **Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten** beschreven.

- Opdracht

Om de werkzaamheden van de evaluatiecommissie te ondersteunen, vragen we een wetenschappelijk onderzoek naar het bereik van, de tevredenheid over en de ervaren effecten van de pedagogische begeleidingsdiensten en Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten.

Meer bepaald worden in dit voorbereidend onderzoek de volgende vragen gesteld:

- Hoe worden de (decretaal bepaalde) taken van de pedagogische begeleidingsdiensten ervaren door betrokkenen (directeurs, leraren, CLB's, pedagogische begeleiders, ...)?
- In welke mate brengt de ondersteuning door de pedagogische begeleidingsdiensten verandering teweeg (in de opvattingen en in de school- en/of klaspraktijk)?
- Tot slot willen we ook zicht krijgen op de mate waarin de PBD's hun doelgroepen bereiken: welke scholen, CLB's worden ondersteund door de PBD's en wat zijn (de motieven van) de scholen die niet/zelden beroep doen op de diensten van de pedagogische begeleidingsdiensten.

We vragen uitdrukkelijk dat dit onderzoek geen louter tevredenheidsonderzoek is.

In het onderzoeksvoorstel dient duidelijk uitgewerkt te worden welke respondentengroepen zullen worden betrokken voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen die afgeleid zijn van de geformuleerde beleidsvragen.

Voor het uitvoeren van dit onderzoek kan gebruik worden gemaakt van gegevens die het Ministerie van Onderwijs en Vorming ter beschikking heeft.

Wie ernstig overweegt om een voorstel in te dienen, kan zich voor meer informatie m.b.t. deze werkzaamheden wenden tot Miekatrien Sterck (Miekatrien.Sterck@ond.vlaanderen.be). Desgewenst zal op 18 augustus 2011 een informatiemoment georganiseerd worden. Geïnteresseerden voor dit infomoment dienen zich kenbaar te maken bij Miekatrien.Sterck@ond.vlaanderen.be.

- Timing en opvolging gevraagde onderzoeksproject

Het onderzoekscontract kan uiterlijk op 1 november 2011 starten. Het eindrapport dient uiterlijk 15 juli 2012 opgeleverd te worden. De onderzoeksactiviteiten worden opgevolgd door een stuurgroep, samengesteld door de Secretaris-generaal van het departement Onderwijs en Vorming.

De resultaten van dit onderzoek zullen worden geïntegreerd in het rapport dat de commissie zal opstellen m.b.t. de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten, het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten en de Permanente Ondersteuningscellen.

De overheid heeft exclusief eigenaarschap over de resultaten van dit onderzoek.

- Procedure

Alleen universiteiten kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele samenwerking met andere organisaties kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

De voorstellen moeten ten laatste op maandag 12 september 2011 worden ingediend bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria: de kwaliteit van het projectvoorstel, de haalbaarheid van het projectvoorstel, de relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg en de kostprijs van het project.

Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek (en de betrokken rector(en) of algemeen directeur indien van toepassing).

Elk voorstel moet in twee originele exemplaren, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op maandag 12 september 2011 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling strategische beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar Evy.Vogeeler@ond.vlaanderen.be en Miekatrien.Sterck@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook twee origineel ondertekende exemplaren in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs en vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>).

Onderzoeksoproep:

Financiële analyse van de effecten van het nieuwe financieringsmechanisme voor de werkingsmiddelen van de scholen.

Situering van het thema

Vanaf het schooljaar 2008-2009 is in het leerplichtonderwijs een nieuw financieringsmechanisme voor werkingsmiddelen van scholen van toepassing¹. Dit financieringsmechanisme werd ingevoerd om de lat gelijk te leggen tussen de verschillende onderwijsnetten (mits het in rekening brengen van objectieve verschillen). Daarnaast wenste de decreetgever een nieuwe financieringswijze te implementeren dat stap voor stap de gelijke financiering van elk kind met dezelfde noden zou bewerkstelligen op basis van leerlingenkenmerken en schoolgebonden kenmerken. Uitgangspunt hierbij was dat elke school in eenzelfde situatie over gelijke middelen zou beschikken. Dit werd verantwoord omwille van twee redenen: het vermijden van segregatie in het rekruteringsbeleid van scholen en het garanderen van het recht op kwaliteitsonderwijs van alle jongeren.

Omschrijving van de opdracht

De overheid wenst een wetenschappelijke beleidsevaluatie te laten voeren die elementen van antwoord kan aanbrengen voor de volgende beleidsvragen:

- Voor welke doeleinden worden de werkingsmiddelen die de scholen en centra DBSO bijkomend verwierven door het nieuwe financieringssysteem, aangewend? Worden deze middelen aangewend voor onderwijsdoeleinden (bijv. pedagogisch-didactisch handelen, contacten met ouders, taalproblematiek, extra muros activiteiten, ...)? Worden deze middelen specifiek aangewend voor de leerlingen die de middelen genereren? En zo ja, op welke wijze? Is er een verband tussen de aanwending van de middelen en de beleidsdoelen van de school of bepaalde schoolkenmerken?
- Hoe verhoudt het bestedingspatroon van scholen en centra DBSO met veel kansarme leerlingen zich ten opzichte van het bestedingspatroon van scholen en

---

¹ Het decreet en de memorie van toelichting zijn raadpleegbaar op http://www.ond.vlaanderen.be/decretenbundel/documenten/2008_werkingsbudgettensecond.htm

centra DBSO met eerder kansrijke leerlingen? Hierbij dienen ook andere relevante schoolkenmerken (bijv. schoolgrootte, net, landelijke vs. stedelijke context, onderwijsniveau en -vorm, ...) in rekening te worden gebracht.

- Scholen generen werkingsmiddelen op basis van het nieuwe financieringsmechanisme. Deze middelen worden door de overheid aan schoolbesturen toebedeeld, die vervolgens werkingsmiddelen aan hun scholen (her)verdelen. Hoe verhouden zich de door een school “gegenereerde” middelen tot de door het schoolbestuur “toegekende” middelen?
- Wat is het effect van het gelijkstellen van de financiering van de verschillende onderwijsnetten vanuit de Vlaamse overheid op de onderwijsbudgetten van de steden, gemeenten en provincies? Hebben zij de financiële middelen die zij vroeger toekenden aan de scholen en centra DBSO waarvoor zij inrichtende macht/schoolbestuur zijn, herverdeeld? Worden deze middelen nog steeds besteed aan onderwijs en zo ja, op welke wijze?

We willen – op basis van de financiële analyse- zowel een grondige beschrijving van de bestedingspatronen als een verklaring van de variatie aan bestedingspatronen volgens relevante kenmerken zoals het schoolbeleid, de leerlingen- en schoolkenmerken.

Bij het uitvoeren van deze opdracht zal de opdrachtnemer gebruik kunnen maken van gegevens die beschikbaar zijn bij Onderwijs & Vorming. We beschikken over de werkingsbudgetten per school en schoolbestuur. Per school kan informatie gegeven worden over het bedrag berekend o.b.v. aantal leerlingen, opleidingskenmerken en socio-economische kenmerken.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De onderzoeksovereenkomst start bij voorkeur (en ten vroegste) op 1 januari 2012. Het eindrapport dient uiterlijk op 31 december 2012 te worden opgeleverd. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Enkel instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen. Indien aangewezen kan er voor het uitvoeren van specifieke onderdelen

beroep gedaan worden op onderaanneming (bijv. boekhoudkundig kantoor). In dit geval dient beargumenteerd te worden waarom op een specifieke expertise beroep gedaan wordt.

De voorstellen moeten uiterlijk op maandag 21 november 2011 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht kan zowel ervaring betreffende financiën en/of boekhouding als ervaring in onderwijsmaterie een pluspunt betekenen.
- *Kostprijs (30 punten)*
Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en de promotor(en) en de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen

ondertekende voorstel op 21 november 2011 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en leen.vandeputte@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Onderzoeksoproep:
Kritische analyse van het functioneren van toelatingsklassenraden

- Situering van het thema

Toelatingsklassenraden hebben een grote bevoegdheid en dus verantwoordelijkheid om te beslissen om leerlingen al dan niet toe te laten tot een leerjaar, studierichting, ... Grote categorieën van toelatingsbevoegdheden betreffen o.m. de toelating op grond van vooropleiding, op grond van proeven of screening, op grond van leeftijd, op grond van EVC/EVK, toelating na laattijdige instap, na overeenkomst uit het niet-Vlaams onderwijs. Daarnaast is er ook een beslissingbevoegdheid over toelating tot modules in het experiment modularisering, over studieveranderingen tijdens het schooljaar, over toekenning van vrijstellingen en toekenning van verlengde studieduur.

In het kader van het beleid inzake ongekwalificeerde uitstroom is een goed zicht op de fundamentele rol van oriëntering en studievoortgang van leerlingen, essentieel.

Er is echter weinig geweten over het gebruik van deze beslissingsbevoegdheden en vooral over het proces dat de toelatingsklassenraden doorlopen om tot een beslissing voor een bepaalde leerling te komen. Bovendien hebben we weinig zicht op de factoren die hierbij een rol spelen.

Met het oog op de hervorming van het secundair onderwijs willen we meer zicht krijgen op de beslissingsprocessen van klassenraden, de verklaring van deze processen en hun uitkomsten. Zo willen we o.m. meer zicht krijgen op de beslissingen i.v.m. toelating van leerlingen uit BSO en het beroepsvoorbereidend leerjaar tot andere onderwijsvormen.

- Opdracht

Om meer zicht te krijgen op het verloop van beslissingsbevoegdheden van toelatingsklassenraden vragen we een wetenschappelijk onderzoek, dat zowel een

beschrijving als een verklaring biedt voor de beslissingen van de toelatingsklassenraden.

We willen niet alleen een overzicht van de frequentie van de verschillende beslissingen, maar vooral een verklaring voor deze beslissingen.

In dit onderzoek willen we een kritische analyse van de rol die de volgende aspecten spelen in de wijze waarop de verschillende bevoegdheidsbeslissingen tot stand komen:

- ✓ Vooreerst staan we stil bij een aantal kenmerken van de toelatingsklassenraad, bijv. samenstelling (bijv. al dan niet aanwezigheid van CLB-medewerker, ...), de beslissingstermijnen, de beoordelingscriteria en het gehanteerde instrumentarium (screening, proeven, observatie, ...), de wijze waarop de besluitvorming tot stand komt (consensus, stemming, ...)
- ✓ Daarnaast vragen we een kritische analyse van de rol van de volgende factoren als verklaring van beslissingen:
  - De basis van de argumenten die gehanteerd worden om tot een beslissing te komen, bijv. leerprestaties en groeipotentieel van de individuele leerling, de capaciteit van de school (o.m. naar leerlingenaantal, leerlingen met specifieke noden, ...)
  - Het beleid dat in de school/ scholengemeenschap gevoerd wordt (zowel algemeen als inzake toelating van leerlingen) ten aanzien van de studie- en beroepskeuze van de leerlingen
  - De visie op de schoolloopbaan van leerlingen, opvattingen over groepering van leerlingen (homogeen versus heterogeen), opvattingen over onderwijs, ...
  - De visie op de kwaliteit van onderwijs, gelijke onderwijskansen, diversiteit, ...

Voor het uitvoeren van dit onderzoek kan gebruik worden gemaakt van gegevens die het Ministerie van Onderwijs en Vorming ter beschikking heeft, o.a. een inventaris van de toelatingsbevoegdheden.

- Timing en opvolging gevraagde onderzoeksproject

Het onderzoekscontract kan ten vroegste op 1 januari 2012 starten. Het eindrapport dient uiterlijk 31 december 2012 opgeleverd te worden. De onderzoeksactiviteiten worden opgevolgd door een stuurgroep, samengesteld door de Secretaris-generaal van het departement Onderwijs en Vorming.

- Procedure

Alleen universiteiten kunnen op deze oproep voorstellen indienen.

Eventuele samenwerking met andere organisaties of instellingen voor hoger onderwijs kan indien blijkt dat deze specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

De voorstellen moeten ten laatste op 5 december 2011 worden ingediend bij de afdeling strategische beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria: de kwaliteit van het projectvoorstel, de haalbaarheid van het projectvoorstel, de relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg en de kostprijs van het project.

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht kan zowel ervaring betreffende financiën en/of boekhouding als ervaring in onderwijsmaterie een pluspunt betekenen.
- *Kostprijs (30 punten)*
Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek (en de betrokken rector(en) of algemeen directeur indien van toepassing).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op 5 december 2011 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling strategische beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar Evy.Vogeleer@ond.vlaanderen.be en Katrijn.Ballet@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs en vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>).

Lastenboek voor de aanvraag tot erkenning en betoelaging als Steunpunt voor het thema **Toetsontwikkeling en Peilingen**

Functioneel Bevoegd Minister	Vlaams Minister van Onderwijs en Vorming Pascal Smet
Uiterste datum voor het inleveren van de aanvragen	2 december 2011, 17u
Aanvragen in te dienen bij:	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling strategische beleidsondersteuning t.a.v. Koning Albert II-laan 15 1210 Brussel

Inleiding

Dit is het lastenboek dat de oproep voor aanvraag tot erkenning en betoelaging voor het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen begeleidt.

Algemene en Administratieve Bepalingen

Definitie van Steunpunt en thema

Het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen is een universitair Steunpunt dat erkend wordt om op een geïntegreerde manier wetenschappelijke ondersteuning te bieden aan de overheid en dat daartoe een betoelaging ontvangt.

Regelgeving die van toepassing is

Decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (art. 169bis, §2):

“Onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse regering zal de Vlaamse Gemeenschap universitaire Steunpunten subsidiëren. Deze Steunpunten bieden wetenschappelijke ondersteuning aan de overheid en aan de onderwijsinstellingen op het gebied van thema's door de Vlaamse regering vastgelegd. De ondersteuning moet zowel onderzoek als vorming en materiaalontwikkeling behelzen.”

Beschrijving van de gevolgde procedure voor erkenning en betoelaging

---

Hieronder wordt een kort overzicht gegeven van de procedure voor de evaluatie van de voorstellen voor erkenning en betoelaging als Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen.

De evaluatieprocedure dient de eigenheid en typische karakteristieken in rekening te brengen die men van het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen verwacht, met name het bereiken van een evenwicht en het realiseren van afstemming tussen:

- Wetenschappelijkheid en beleidsrelevantie
- De verschillende vooropgestelde taken
- De algemene doelstellingen van het Steunpunt en de thema-specifieke doelstellingen

Daartoe wordt de volgende procedure doorlopen:

Stap 1: Beoordeling door beoordelingscommissie

Na de bepaling van de ontvankelijkheid van de ingediende voorstellen, zullen ze beoordeeld worden door een beoordelingscommissie. De voorstellen zullen beoordeeld worden op de volgende vijf hoofdcriteria:

- Wetenschappelijke kwaliteit;
- Relevantie en bruikbaarheid voor het beleid;
- Inbreng van expertise en ervaring;
- Meerjarenplanning en begroting met verschillende te realiseren doelstellingen en tijdsplanning;
- Wijze waarop wordt samengewerkt om meerjarenplanning te realiseren

Stap 2: Advies

Op basis van de beoordeling van de beoordelingscommissie, zal er een evaluatierapport opgemaakt worden en een advies ten behoeve van de Vlaamse regering worden geformuleerd.

Stap 3: Beslissing tot erkenning en betoelaging door de Vlaamse Regering

Het evaluatierapport en het advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering, die beslist tot erkenning en betoelaging van het Steunpunt. Een afwijking van het advies dient terdege gemotiveerd te worden.

Stap 4: Afsluiting beheersovereenkomst

Eénmaal beide partijen, de indieners van het geselecteerde voorstel voor het Steunpunt en de Vlaamse Regering, tot een akkoord gekomen zijn omtrent onder meer de betoelaging, het meerjarenprogramma, de wijze van samenwerking, de verspreiding van de resultaten en de kennisoverdracht en de manier waarop er geëvalueerd zal worden, zal er tussen het Steunpunt en de minister bevoegd voor Onderwijs een beheersovereenkomst afgesloten worden voor de periode 2013-2017. De beheersovereenkomst zal voorgelegd worden aan de Vlaamse regering.

Beschrijving van de procedure die zal worden gevolgd om het Steunpunt aan te sturen en op te volgen

---

De aansturing gebeurt in eerste instantie door middel van de beheersovereenkomst. Deze legt onder meer volgende elementen vast:

- de voorziene middelen, binnen de perken van de beschikbare kredieten
- de plichten van de contractanten
- de meerjarenplanning met de te realiseren doelstellingen en bijhorende tijdsplanning
- diverse aspecten m.b.t. eigenaarschap en gebruik van onderzoeksresultaten en data
- de wijze waarop de beheersovereenkomst zal worden geëvalueerd
- de verslaggeving

De activiteiten van het Steunpunt worden opgevolgd door een door de minister bevoegd voor Onderwijs samengestelde stuurgroep. De stuurgroep heeft als opdracht de uitgevoerde jaaractiviteiten en de planning voor het komende jaar te toetsen aan het meerjarenplan en kan terzake aanbevelingen geven aan het Steunpunt en aan de Vlaamse regering. De administratie verzorgt het secretariaat.

Jaarlijks legt het Steunpunt aan de minister, bevoegd voor Onderwijs, een jaarverslag voor met de uitgevoerde activiteiten en de planning voor het volgende werkingsjaar. Op basis van deze jaarverslagen kan de stuurgroep, in het licht van een verschuiving van beleidsprioriteiten of het ontstaan van korte termijn behoeften inzake beleidsrelevant onderzoek, in overleg met het Steunpunt beslissen de geplande werkzaamheden voor het volgende jaar aan te passen en/of bij te sturen.

Bijkomende inlichtingen

Eventuele bijkomende inlichtingen of antwoorden op inhoudelijke vragen over het lastenboek of de oproep kunnen verkregen worden bij:

Dhr. Wouter Janssens
Departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
wouter.janssens@ond.vlaanderen.be
tel 02-5539560

Mevr. Miekatrien Sterck
Departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
miekatrien.sterck@ond.vlaanderen.be
tel 02-5539568

Mevr. Els Ver Eecke
Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs
en Vorming
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
els.vereecke@ond.vlaanderen.be
tel 02- 5538813

Inhoudelijke Bepalingen

De inhoudelijke bepalingen geven een thema-specifieke omschrijving van de context van het Steunpunt en de verwachtingen t.a.v. het Steunpunt inzake doelstellingen, programma, organisatie, interne en externe samenwerking en afstemming.

Globale beschrijving, doelstellingen en context

Het Steunpunt dient de beleidsvoorbereiding te ondersteunen door middel van het uitvoeren van studie en onderzoek dat gericht is op het beantwoorden van beleidsvragen. Met de oprichting van Steunpunt wenst de Vlaamse regering de volgende objectieven te bereiken:

- streven naar een wetenschappelijke onderbouwing van het beleid en van de externe kwaliteitszorg op systeemniveau door het structureel inpassen van het peilingsonderzoek in de beleids- en beheerscyclus,
- streven naar een structurele financiering van peilingsonderzoek,
- creëren van continuïteit en cumulativiteit inzake wetenschappelijk onderzoek binnen een duidelijk vastgelegd contractueel kader,
- streven naar wetenschappelijke onderbouwing van beleidsmaatregelen waarbij toetsen dienen ontwikkeld te worden,
- bevorderen van de multidisciplinariteit van het beleidsrelevant onderzoek,
- scholen ondersteunen in hun interne kwaliteitszorg door wetenschappelijk onderbouwde instrumenten aan te reiken.

Het is de maatschappelijke opdracht van de overheid én van elke school om kwaliteitsvol onderwijs te garanderen voor iedereen. Scholen moeten inspelen op het recht van elke jongere op een maatschappelijk gedragen minimum aan competenties. Dat gemeenschappelijk minimum werd decretaal vastgelegd in de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De eindtermen en ontwikkelingsdoelen zijn belangrijke kwaliteitsnormen voor het Vlaamse onderwijs en vormen de kern van ons onderwijsaanbod. Om de realisatie van de minimumdoelen op systeemniveau na te gaan, zijn er periodieke peilingen van leerlingprestaties. Peilingen leveren objectieve en betrouwbare, landelijke informatie over de mate waarin de getoetste eindtermen of ontwikkelingsdoelen bereikt zijn door de betrokken leerlingen. Dat laat toe een grondige analyse te maken van de sterke en zwakke punten in het onderwijscurriculum en daaruit de nodige lessen te trekken. De peilingresultaten leveren informatie op die mogelijk leidt tot bijstellingen van de eindtermen en/of van de leer- en onderwijsmethodes. Ze zijn daarom niet alleen van belang voor de externe kwaliteitszorg door de overheid, maar ook voor de interne kwaliteitszorg van de scholen.

Wil het Vlaamse onderwijs zijn ambitie waarmaken om hoge kwaliteit voor alle leerlingen te realiseren, dan zal het nodig zijn om de onderwijskwaliteit zo goed mogelijk in kaart te brengen. Dat kan enkel wanneer zowel de overheid als de scholen een beleid voeren op basis van een integraal systeem van kwaliteitszorg dat steunt op een informatierijke omgeving. Een doeltreffend kwaliteitszorgsysteem vereist m.a.w. dat zowel de overheid als de scholen regelmatig zicht krijgen op de resultaten en effecten van hun beleid. Daarom moeten peilingen niet alleen informatie leveren aan de overheid, maar moeten ze de scholen ook leerkansen bieden. Scholen moeten zicht krijgen op, en geconfronteerd worden met de resultaten die ze boeken en daarbij rekening houden met de kenmerken van hun instroom en de context waarin ze moeten werken. Om hun beleidskracht te versterken, hebben de scholen informatie nodig over wat ze zouden kunnen doen -of anders gezegd: aan welke factoren ze iets kunnen veranderen- om de leerprestaties van hun leerlingen te verbeteren.

Als men de scholen een spiegel van hun kwaliteit wil voorhouden, moet bij de peilingen ook de relatie tussen verschillen in leerlingprestaties en leerling-, groeps- en schoolkenmerken onderzocht worden. Dat moet toelaten om interpretatiemodellen te construeren om de resultaten naar de scholen terug te koppelen in de vorm van een 'informatief verhaal'. Op die manier zijn de peilingresultaten ook relevant voor de scholen die niet in de steekproef zitten en vormen zij een basis voor feedback naar alle scholen. Wanneer de verbanden tussen leerlingprestaties en kenmerken van leerlingen, leerlingengroepen en scholen op een herkenbare manier geschetst worden, kunnen scholen die niet deelnamen ook leren uit

die verbanden. Zo kunnen alle scholen en ook de overheid leren uit de peilingresultaten, en kunnen de resultaten een aanzet vormen tot zelfreflectie en bijsturing van het gevoerde beleid.

De overheid wil scholen ook ondersteunen in hun zelfevaluatie door betrouwbare en valide toetsinstrumenten ter beschikking te stellen die op grote schaal genormeerd zijn en waarmee ze zichzelf kunnen positioneren ten opzichte van gelijkaardige scholen. Daarom zal voor elke peiling zowel een toets voor de peiling als een parallelversie van deze toets ontworpen worden die de scholen kunnen gebruiken buiten de context van de specifieke landelijke peiling. Aangezien de opgaven uit de parallelversie tegelijk met het eigenlijke peilinginstrument worden gekalibreerd en voorzien van een toetsnorm, meet deze parallelversie exact hetzelfde als de landelijke peiling. De overheid zal deze paralleltoetsen vrijblijvend ter beschikking stellen van de scholen nadat de resultaten op de landelijke peiling zijn bekendgemaakt. Scholen kunnen er dan voor kiezen om deze toets zelf af te nemen bij hun leerlingen. Op die manier krijgen ze aan de hand van een wetenschappelijk onderbouwd instrument (gestandaardiseerd en objectief) de kans om na te gaan in welke mate hun leerlingen de betrokken eindtermen of ontwikkelingsdoelen hebben bereikt. Om scholen op basis van de parallelversies inzicht te bieden in hun 'gecorrigeerde' prestaties, d.w.z. prestaties waarbij rekening gehouden wordt met achtergrondkenmerken van hun leerlingen en eventueel ook met schoolkenmerken, voorziet de overheid in een systeem van schoolfeedback.

Peilingen zullen ook herhaald worden. Door peilingen te herhalen kan men drie doelen realiseren. Wanneer men weet dat een peiling regelmatig zal herhaald worden, zal men wellicht ook meer geneigd zijn om daadwerkelijk iets te doen aan tegenvallende resultaten of om goede resultaten te bestendigen. Ten tweede kunnen door herhalingen de ontwikkelingen in de tijd in kaart gebracht worden. Peilingen brengen de stand van zaken in het onderwijs van nu in beeld. Als eenzelfde peiling een aantal jaar later wordt herhaald, kan de huidige peiling als vergelijkingsbasis dienen. Herhaalde peilingen kunnen ten slotte empirische informatie leveren over kwaliteitsstijgingen of -dalingen m.b.t. de getoetste eindtermen.

Opdracht

Het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen heeft een meervoudige opdracht:

- Toetsontwikkeling

Een toetsmatrijs gebaseerd op een inhoudelijke analyse van de eindtermen/ontwikkelingsdoelen, vormt de blauwdruk van de te ontwikkelen toets. Dit conceptueel kader bepaalt wat er via de peiling getoetst zal worden. Vervolgens moeten er voldoende opgaven ontwikkeld worden om de verschillende domeinen van deze toetsmatrijs op te vullen en om te kunnen voorzien in een parallelversie. Bij het ontwerpen van de toetsen is het belangrijk om ervoor te zorgen dat de geselecteerde eindtermen/ontwikkelingsdoelen in beeld worden gebracht.

Bij de kalibratie van de verschillende toetsopgaven moet men rekening houden met de vraag van het Ministerie van Onderwijs & Vorming om een parallelversie ter

beschikking te stellen. Scholen die hebben meegewerkt aan de kalibratie krijgen feedback over de prestaties van hun leerlingen en van de totale steekproef.

Bij periodieke peilingen dient er gewerkt te worden via de item-respons theorie (IRT). Voor het bepalen van de toetsnorm is een wetenschappelijke procedure van cesuurbepaling vereist.

Aangezien het gaat om periodieke peilingen, dient men bij de toetsontwikkeling reeds rekening te houden met het feit dat peilingen meermaals herhaald moeten kunnen worden. Bij het ontwikkelen van toetsen voor een herhalingspeiling worden de nieuwe toetsopgaven gekoppeld aan de oorspronkelijke meetschaal om vergelijking van de resultaten tussen de oorspronkelijke peiling en de herhalingspeiling mogelijk te maken.

- Afname van peilingen

De eigenlijke peiling gebeurt bij een grote en representatieve steekproef van scholen en leerlingen. Aangezien de eindtermen bereikt dienen te worden op het einde van een onderwijsniveau of -graad, gebeurt de grootschalige afname (en bij voorkeur ook de kalibraties) op het einde van het schooljaar (mei-juni). Er wordt toegezien op het concrete verloop van de afname.

Ten einde uitspraken te kunnen doen over de samenhang tussen de leerlingprestaties en specifieke (achtergrond)kenmerken van leerlingen, kenmerken van klassen en scholen dient ook hierover de nodige informatie te worden verzameld door gebruik te maken van vragenlijsten (eventueel nog te ontwikkelen op basis van literatuuronderzoek) en van bestaande databanken.

- Analyse

De gevraagde periodieke peiling vereist descriptieve analyses, analyses aan de hand van IRT-modellen en analyses aan de hand van multiniveaumodellen. De analyses aan de hand van IRT-modellen zijn nodig om een uitspraak te kunnen doen over het percentage leerlingen dat de eindtermen haalt. De analyses aan de hand van multiniveaumodellen zijn nodig om een uitspraak te kunnen doen over de verschillen tussen leerlingen, klassen en scholen en de variabelen die met deze verschillen samenhangen.

- Rapportering en feedback

Na elke peiling wordt een wetenschappelijk rapport opgemaakt. Daarin wordt enerzijds de beheersing van de onderzochte eindtermen/ontwikkelingsdoelen door de leerlingen aangegeven en anderzijds wordt er gerapporteerd over mogelijke leerling-, klas- en schooleffecten. Op basis hiervan wordt een informatief verhaal geconstrueerd dat de scholen - ook diegenen die niet in de steekproef zitten - een spiegel kan voorhouden over hun functioneren en de prestaties die ze met hun leerlingen neerzetten in vergelijking met vergelijkbare scholen.

De resultaten op systeemniveau worden publiek gemaakt via een vulgariserende brochure.

Het steunpunt dient na elke peiling op basis van de resultaten van de landelijke steekproef te voorzien in een multilevelmodel dat als basis kan dienen voor schoolfeedback bij de resultaten van de paralleltoetsen.

- Vorming en valorisatie

Het Steunpunt organiseert de nodige vormings- en valorisatieactiviteiten om de peilingsresultaten bekend te maken en toe te lichten en om het onderwijsveld te sensibiliseren in verband met het gebruik van toetsen en schoolfeedback.

- Wetenschappelijke dienstverlening

Naast de rapportering en feedback aan de overheid en de deelnemende scholen, moet de opdrachtnemer kunnen inspelen op punctuele onderzoeksvragen van de overheid inzake toetsontwikkeling en grootschalige prestatiemetingen.

- Ontwikkeling van specifieke expertise

De opdrachtnemer verricht wetenschappelijk onderzoek rond de methodiek en de resultaten van de peilingen. Op die manier kunnen de verschillende componenten van peilingen worden geoptimaliseerd en kan de expertise verder worden uitgebouwd. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan onderzoek naar het verfijnen van de operationalisering van relevante achtergrondgegevens van leerlingen en kenmerken van scholen, klassen en leerkrachten, het zoeken naar methoden om die gegevens zo objectief, betrouwbaar en valide mogelijk te verzamelen, het zoeken naar methoden om de cesuurbepaling te optimaliseren, het optimaliseren van (school)feedback, specifiek verdiepend onderzoek naar verklaringen voor bepaalde resultaten...

Planning

De opdrachtgever legt de planning van de afnames vast. Als leidraad voor het indienen van een voorstel geven we een planning van de uit te voeren peilingen, die echter nog kan worden bijgesteld door het Ministerie van Onderwijs & Vorming. Als basisprincipe geldt dat per jaar 2 peilingen afgenomen worden.

De indicatieve planning voor de volgende jaren ziet eruit als volgt:

Tabel 1: (Indicatieve) peilingenkalender 2013-2019.

Jaar	Afname peiling
2013	Nederlands: lezen tris en luisteren bis (BaO)
	PAV (3 bso)
2014	Wiskunde (3 aso)
	Wiskunde (3 tso/kso)
2015	WO: techniek (BaO)
	Techniek (SO1 A-stroom)
2016	Aardrijkskunde + ICT (SO1 A-stroom)
	Engels (3 aso/tso/kso)
2017	Frans bis (BaO)
	Aardrijkskunde (2 aso, tso en kso)
2018	WO: selectie uit tijd, ruimte, maatschappij, natuur, brongebruik bis (BaO)
	Natuurwetenschappen bis SO1 Astroom)
2019	Wiskunde tris (BaO)
	Wiskunde bis (SO1 B-stroom)

Bis= eerste herhaling

Tris: tweede herhaling

Aan het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen vragen we in de periode van 1 januari 2013 tot 31 december 2017 volgende taken op te nemen:

Peilingsproject	Taken voor Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen (2013-2017)			
	Start Toetsontwikkeling	Piloot-en Kalibratie-fase	Peilingsafname en analyse	Rapportering en school-feedback
Nederlands: lezen tris en luisteren bis (BaO)			x	x
PAV (3 bso)			x	x
Wiskunde (3 aso)		x	x	x
Wiskunde (3 tso/kso)		x	x	x
WO: techniek (BaO)	x	x	x	x
Techniek (SO1 A-stroom)	x	x	x	x
Aardrijkskunde + ICT (SO1 A-stroom)	x	x	x	x
Engels (3 aso/tso/kso)	x	x	x	x
Frans bis (BaO)	x	x	x	
Aardrijkskunde (2 aso, tso en kso)	x	x	x	
WO: selectie uit tijd, ruimte, maatschappij, natuur, brongebruik bis (BaO)	x	x		
Natuurwetenschappen bis SO1 A-stroom	x	x		
Wiskunde tris (BaO)	x			
Wiskunde bis (SO1 B-stroom)	x			

Naast deze opdrachten kunnen er aan het Steunpunt nog andere opdrachten worden toegekend die vallen binnen de meervoudige opdracht zoals hierboven beschreven.

Interactie van het Steunpunt met het Ministerie van Onderwijs & Vorming

Voor de concretisering, de opvolging en eventueel de bijsturing van de werkzaamheden, de afstemming met de beleidsprioriteiten en de kwaliteitsbewaking zal een stuurgroep instaan. De stuurgroep wordt samengesteld door de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs.

De communicatie met het Ministerie van Onderwijs en Vorming verloopt via de stuurgroep. Het Ministerie van Onderwijs en Vorming staat in voor het secretariaat van de stuurgroep. De opdrachtnemer moet in staat zijn vlot in te spelen op de aansturingen van het Ministerie van Onderwijs & Vorming.

De ontwikkelde toetsen en parallelversies worden eigendom van het Ministerie van Onderwijs & Vorming.

De resultaten van de peilingen worden pas na advies van de stuurgroep en goedkeuring door de minister vrijgegeven voor publicatie. Bekendmaking van de resultaten van de peilingen gebeurt volgens een format dat in overleg met de stuurgroep opgesteld wordt.

Zowel bij de rapportering van de landelijke resultaten als bij het leveren van schoolfeedback wordt de anonimiteit van deelnemende scholen en leerlingen gegarandeerd. De vertrouwelijkheid van de resultaten moet met de nodige zorg bewaakt worden.

De resultaten van het wetenschappelijk onderzoek rond de methodiek en de resultaten van de peilingen (o.a. onderzoek naar het bepalen van de achtergrondgegevens van leerlingen en kenmerken van scholen, klassen en leerkrachten die moeten opgevraagd worden, het zoeken naar methoden om die gegevens zo objectief, betrouwbaar en valide mogelijk te verzamelen, het zoeken naar methoden om de cesurbepaling te optimaliseren, het optimaliseren van de (school)feedback, specifiek verdiepend onderzoek naar verklaringen voor bepaalde resultaten), zijn eigendom van de universiteit(en) en van de promotor(en). Die onderzoeksresultaten mogen slechts worden gepubliceerd met het akkoord van de promotor(en), zonder afbreuk te doen aan het recht van de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs om bepaalde onderzoeksresultaten vertrouwelijk te verklaren.

Samenstelling en organisatie van het Steunpunt

Het Steunpunt is ingebed in een Vlaamse universiteit en mag een samenwerkingsverband zijn van verschillende universiteiten en/of onderzoeksinstituten. Enkel leden van het zelfstandig academisch personeel van de Vlaamse universiteiten kunnen als hoofdcontractant (promotor) optreden.

De universiteit(en) regel(t)(en) zelf de organisatie, de rechtsvorm en de inbedding van het Steunpunt in de universiteit. Via de inbedding van het Steunpunt in het universitair milieu wenst de Vlaamse regering immers de wetenschappelijkheid van het beleidsrelevant onderzoek te benadrukken, daarbij gebruik makend van de expertise en de kennis die reeds aanwezig is binnen de Vlaamse universiteiten.

De aanvragers moeten rekening houden met het feit dat de aanwezige expertise en ervaring één van de beoordelingscriteria is.

Bij de inschrijving wordt aangegeven welke specialisten voor welke domeinen zullen instaan, en welke ervaring ze binnen dat gebied kunnen voorleggen. Ook wordt aangegeven op welke manier het Steunpunt de interne samenwerking zal organiseren.

Er moet een duidelijke taakverdeling zijn en een beschrijving van de beoogde wijze van samenwerking. Meer bepaald moet worden aangegeven wie de verantwoordelijke(n) van het te erkennen Steunpunt is/zijn, met opgave van relevante beroepservaring.

Er moet een promotor-coördinator aangeduid worden die optreedt als contactpersoon

Indien het Steunpunt een consortium vormt, wordt aangegeven welke personen aan welke universiteit verbonden zijn.

Beheer van het Steunpunt

Alhoewel het Steunpunt in een universiteit geïntegreerd is, dient het beschouwd te worden als een aparte entiteit.

Van het Steunpunt wordt verwacht dat het een eigen bedrijfsplan opmaakt waarin wordt aangegeven hoe het Steunpunt georganiseerd zal worden op onder meer de volgende domeinen:

- Algemeen management:
  - Dit heeft onder meer betrekking op: algemene organisatieprincipes, eindverantwoordelijkheid, coördinatie tussen de verschillende eventuele partners, gehanteerde managementinstrumenten, opvolgings- en rapporteringsmechanismen, ...
- HRM:
  - Dit heeft onder meer betrekking op: de aansturing van personeel, personeelsplanning (garanties omtrent inzet van personeel, eventuele vervangingen, flexibiliteit), statuut van het ingezet personeel, ...
- Financieel beheer:
  - Verplichtingen:
    - Het Steunpunt is verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren. In het geval van een consortium dienen voor de verschillende deelnemende entiteiten afzonderlijke boekhoudingen te worden gevoerd.
    - Het steunpunt mag een reserve opbouwen. Het totale bedrag van de opgebouwde reserve mag cumulatief volgende limieten niet overschrijden:

in het eerste werkingsjaar: 20% van de in het betrokken jaar toegekende werkingsenveloppe
in de volgende werkingsjaren: 10% van de in het betrokken jaar toegekende werkingsenveloppe.

De reserve moet worden aangewend voor de goede werking en activiteiten van het Steunpunt.

→ Dit heeft onder meer betrekking op: financieel plan, financiële bijdrage van de diverse partners, wijze waarop aparte boekhouding gevoerd wordt, financiële opvolging, ...

Logistiek beheer

Dit heeft betrekking op het permanent secretariaat van het Steunpunt.

Vooropgestelde betoelaging voor het Steunpunt

De Vlaamse regering zal voor de financiering van het Steunpunt in 2013 een bedrag van maximaal 1.421.000 euro ter beschikking stellen (te verhogen met indexering). Vanaf 2014 tot en met 2017 wordt er jaarlijks voorzien in een budget van maximaal 1.476.000 euro (te verhogen met indexering).

De toegekende subsidies worden jaarlijks uitgekeerd in twee schijven: een eerste schijf van 80% bij het begin van het werkjaar; een tweede schijf van 20% na ontvangst en goedkeuring van het jaarverslag en het financieel verslag. Vanaf het tweede werkjaar worden het saldo van 20% van het voorafgaande jaar en de eerste schijf van 80% van het nieuwe werkjaar samen uitbetaald.

Men bekomt dan volgende betaalkalender (steeds maximale bedragen, te verhogen met indexering vanaf 2013):

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TOTAAL
Begroting	1421000	1476000	1476000	1476000	1476000		7325000
Betaling	1136800	1465000	1476000	1476000	1476000	295200	7325000

Inbreng van eigen logistieke middelen

De indieners dienen aan te geven welke middelen in de ruime zin zij zullen inzetten voor de ondersteuning van de werking van het Steunpunt alsmede de duur van deze inzet.

De universiteit moet het Steunpunt huisvesten in een omgeving die geschikt is voor deze activiteiten en die toelaat een duidelijke herkenbaarheid voor de gebruiker te hebben. Zij moeten tevens aangeven hoe zij dit zullen verwezenlijken.

Verdere voorstellen omtrent de inbreng van eigen logistieke middelen kunnen betrekking hebben op: hard- en software, communicatienetwerken, enz.

Het samenwerkingsverband dat erkend wordt als Steunpunt, mag een voorafname van maximaal 10% op haar toegekende betoelaging als “overhead” aanrekenen. Het bedrag overeenkomend met deze voorafname wordt expliciet in de overeenkomst vermeld onder de rubriek “centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten”. Het wordt door de universiteiten voorafgenomen als vergoeding voor de ter beschikkingstelling van haar algemene infrastructuur en diensten en voor de kosten die voortvloeien uit de uitvoering van de overeenkomsten maar niet eenduidig door de universiteiten bepaald of gemeten kunnen worden. De kosten voor huisvesting zijn inbegrepen in deze “overhead”.

Bepalingen inzake Intellectuele eigendom, Openbaarheid en vertrouwelijkheid

Eigenaarschap van het instrumentarium: toetsen en parallelversies

De ontwikkelde toetsen en gekalibreerde items en parallelversies die voortvloeien uit de activiteiten van de initiator worden eigendom van het Ministerie van Onderwijs & Vorming.

Eigenaarschap van de resultaten van de afname van de peilingtoets

De resultaten van de afname van de peilingtoetsen (incl. databanken) zijn het gezamenlijke eigendom van het Ministerie van Onderwijs & Vorming en de initiator.

Overige onderzoeksresultaten

De resultaten van het wetenschappelijk onderzoek dat voortvloeit uit de activiteiten van de initiator zijn eigendom van de universiteit en van de promotoren. Het betreft onder meer onderzoek naar de effecten van de achtergrondgegevens van leerlingen en kenmerken van

scholen, klassen en leerkrachten, het zoeken naar methoden om die gegevens zo objectief, betrouwbaar en valide mogelijk te verzamelen, het zoeken naar methoden om de cesuurbepaling te optimaliseren, het optimaliseren van de (school)feedback, specifiek verdiepend onderzoek naar verklaringen voor bepaalde resultaten.

Deze onderzoeksresultaten mogen slechts worden gepubliceerd met het akkoord van de promotoren, zonder afbreuk te doen aan het recht van de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs om bepaalde onderzoeksresultaten vertrouwelijk te verklaren.

Financiële valorisatie

Indien de de resultaten van de afname van de peilingstoetsen en de overige onderzoeksresultaten (incl. databanken) kunnen leiden tot een financiële valorisatie met inbegrip van het nemen van octrooien, licenties of het vestigen van andere intellectuele rechten, dan moet een billijke verdeling van de inkomsten hiervan tussen het Ministerie van Onderwijs & Vorming, de universiteit(en) en de promotor(en) in de overeenkomst worden bedongen.

Overdracht van eigendom door de initiator

Wanneer de initiator de eigendom van de onderzoeksresultaten (incl. databanken) waarvan hij eigenaar is, overdraagt of anderszins aan derden ter beschikking stelt, treft hij de maatregelen en sluit hij de overeenkomsten af waardoor de verplichtingen welke hem door het Ministerie van Onderwijs & Vorming worden opgelegd, door deze derden worden geëerbiedigd en, zo nodig, uitgevoerd. De initiator deelt in elk geval, en zonder dat zulks enig rechtsgevolg jegens hen zou sorteren, aan de Gemeenschap van tevoren de voorwaarden mede waaronder hij zijn rechten overdraagt of anderszins ter beschikking stelt. In geen geval ontslaat enige overeenkomst met derden de initiator van de eerbiediging van zijn eigen verplichtingen ten aanzien van het Ministerie van Onderwijs & Vorming.

Gebruiksrecht van het Ministerie van Onderwijs & Vorming

De initiator verleent hierbij onherroepelijk aan de Vlaamse Gemeenschap een kosteloos, en niet-exclusief gebruiksrecht op de overige onderzoeksresultaten, onder al zijn vormen, en ongeacht de juridische modaliteit van bescherming van de bedoelde onderzoeksresultaten. Dit recht overleeft de beëindiging van de erkenning van het Steunpunt. Tevens draagt de initiator er constant zorg voor dat alle materiële voorwaarden en omstandigheden vervuld zijn die nodig zijn om de effectieve uitoefening van dit gebruiksrecht te waarborgen. Deze

materiële verplichting overleeft de looptijd van de erkenning van het Steunpunt in de mate waarin de initiator, bij de beëindiging, niet alle schikkingen heeft getroffen die de autonome uitoefening van dit recht door de Gemeenschap mogelijk maken.

Bescherming van het toetsinstrumentarium, resultaten van de afname van de peilingtoets en overige onderzoeksresultaten en modaliteiten voor bekendmaking

---

Toetsen en afzonderlijke (gekalibreerde) items mogen niet gepubliceerd worden tenzij het Ministerie van Onderwijs & Vorming, die eigenaar is van de toetsen, daartoe beslist.

Openbaarmaking van toetsen of afzonderlijke items door het Ministerie van Onderwijs & Vorming mag in geen geval de verderzetting van de activiteiten gefinancierd door middel van deze subsidie in het gedrang brengen.

De resultaten van de afname van de peilingtoets worden pas na advies van de stuurgroep en na goedkeuring door de minister bevoegd voor onderwijs vrijgegeven voor publicatie.

Bekendmaking van de resultaten van de afname van de peilingtoetsen gebeurt volgens een format dat in overleg met de stuurgroep opgesteld wordt.

De initiator mag de overige onderzoeksresultaten slechts bekendmaken of bekendmaking mogelijk maken, ongeacht in welke vorm, voor zover de uitvoering van de gemaakte afspraken hierdoor niet in gevaar wordt gebracht. Het Ministerie van Onderwijs & Vorming wordt vooraf en te gelegener tijd van de voorgenomen bekendmaking en de datum ervan, in kennis gesteld. Hij krijgt een kopie van de informatiedrager met de betrokken gegevens indien hij binnen 30 dagen na de ontvangst van dit bericht hierom verzoekt. Mits naar behoren gemotiveerde bezwaren, kan hij zich tegen de bekendmaking verzetten binnen een nieuwe termijn van 30 dagen na de datum van ontvangst van de gegevens, wanneer de uitvoering van de gemaakte afspraken haar inziens hierdoor in gevaar komt.

Structuur van de aanvraag en wijze van indienen

Overzicht van Documenten op te nemen bij de Aanvraag

De aanvraag moet onderstaande documenten bevatten om beoordeeld te kunnen worden:

1. **Standaard aanvraagformulier.**

Dit aanvraagformulier wordt ingevuld door de universiteit die de aanvraag indient. Het wordt opgesteld overeenkomstig het model dat bij dit lastenboek is gevoegd, als **bijlage 1**.

Deze aanvraag tot erkenning moet worden ondertekend door een lid van het zelfstandig academisch personeel van een universiteit. Het aanvraagformulier moet eveneens ondertekend worden door de rector van de betrokken universiteit(en).

Dit aanvraagformulier geeft duidelijk aan wie de verantwoordelijke(n) voor het te erkennen Steunpunt is/zijn.

2. Indien het voorstel uitgaat van verschillende partners: Beschrijving van het samenwerkingsverband en van samenwerking met partners

De aanvraag omvat:

- een verantwoording van de keuze voor het samenwerkingsverband
- een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende entiteiten alsook de wijze waarop de samenwerking plaatsvindt
- een aanduiding van de verdeling van de middelen over de samenwerkende entiteiten

Ingeval van een structurele samenwerking met een partner of partners moet volgende informatie duidelijk aangegeven worden:

- een aanduiding van de taken waarvoor de partner zal worden ingezet en een raming van de financiële of andere inzet die elkeen daartoe levert

3. Meerjarenprogramma

Er wordt een **meerjarenprogramma** opgesteld, waarin duidelijk wordt aangegeven:

- welke de doelstellingen en beoogde resultaten van het Steunpunt zijn, en hoe deze doelstellingen inspelen op de behoeften van de Vlaamse Overheid
- de wijze waarop het programma zal worden geëvalueerd en bijgestuurd in functie van nieuwe behoeften en ontwikkelingen
- welke taken en onderzoeken het Steunpunt wenst uit te voeren m.b.t. de belangrijke deelopdrachten van het Steunpunt: dataverzameling en -analyse, fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening en vorming. Hierbij wordt telkens aangegeven welke wetenschappelijke methode wordt gehanteerd.

Dit omvat zowel taken/opdrachten en onderwerpen die in het lastenboek zijn opgenomen als taken/opdrachten en onderwerpen die door de aanvrager worden uitgewerkt.

- de wijze waarop de ontsluiting en valorisatie van de gegenereerde wetenschappelijke kennis zal worden georganiseerd
- de wijze waarop het Steunpunt het overleg met en de participatie van de Vlaamse Overheid en andere betrokken actoren zal realiseren
- beschrijving van het systeem van **kwaliteitsborging** (algemene maatregelen om wetenschappelijke kwaliteit te garanderen)
- een **raming van de inzet van personeel** over de verschillende taken en onderzoeken heen (met aanduiding van mandagen of FTE/jaar)
- een **begroting**, voor elk jaar, van de besteding van de toegewezen middelen in een voldoende mate van detail.

De begroting dient minstens volgende opdelingen in te houden:

1. Een opdeling in kostencategorieën. Volgende categorieën worden minimaal gehanteerd:

- overhead (= max 10% op personeel en werking, niet op onderaanneming),

- werkingskosten (liefst verder opgedeeld in onder meer documentatiekosten, kosten m.b.t. gebruik hard- en software en aankoop data, algemene werkingskosten, kosten m.b.t. organisatie ontsluitingsactiviteiten (studiedagen,...), kosten m.b.t. eigen publicaties),
- personeelskosten.

Hiervoor kan volgende template worden gebruikt:

	2013	2014	2015	2016	2017
Betoelaging	X	X	X	X	X
Overhead "centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten"	X * 10%	X * 10%	X * 10%	X*10%	X*10%
Werkingskosten totaal					
<i>documentatiekosten</i>					
<i>kosten mbt soft- en hardware</i>					
<i>algemene werkingskosten</i>					
...					
Kosten van uitbesteding (totaal)					
<i>uitbesteding taken aan partner X</i>					
<i>uitbesteding taken aan partner X</i>					
Kosten Personeel (totaal)					
<i>detail Personeelskosten</i>					

X= Betoelaging zoals voorzien in oproep en in dit lastenboek

2.opdeling naar belangrijkste taken en opdrachten

3.ingeval van consortium opdeling naar de verschillende deelnemende universiteiten binnen het consortium

Deze opdelingen kunnen, maar moeten niet gecombineerd worden.

Het meerjarenprogramma geeft een outline van de programmatie en taken over de volledige duur van de erkenning (2013-2017) en gaat hierbij uit van een betoelaging zoals aangegeven in de oproep.

4. Overzicht van Ervaring, Expertise en Wetenschappelijke inbreng.

Dit omvat:

- CV's van de promotoren, betrokken zap-personeel en projectleiders
- referenties van de indiener (eerdere onderzoek en projecten, relevante wetenschappelijke publicaties)
- wetenschappelijke inbreng: wetenschappelijk relevante inbreng die de aanvrager kan inbrengen

5. Bedrijfsplan

Een **bedrijfsplan** voor het Steunpunt waarin wordt aangegeven wat de visie van de indieners is op de organisatie en werking van het Steunpunt, met daarbij bijzondere aandacht voor aspecten als financieel beheer (aparte boekhouding), HRM, logistiek beheer,... (maximaal 5 blz)

6. Overzicht van logistieke en materiële inbreng.

Een **voorstel** dat de **logistieke en materiële inbreng**, waaronder de huisvesting van het Steunpunt, beschrijft. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan:

- voorstel inzake huisvesting van het Steunpunt
- mate waarin het Steunpunt een beroep kan doen op algemene diensten en faciliteiten van de universiteit
- mate waarin leden van het zap, aap, bap en atp die niet op de loonlijst van het Steunpunt staan, tijd zullen besteden aan het Steunpunt

Deze zes stukken vormen samen het voorstel van de indiener. Elk van deze zes documenten moet een afzonderlijk en duidelijk onderscheiden onderdeel vormen van het globale voorstel, met telkens een duidelijke vermelding van de titel van het document (bv. meerjarenprogramma, bedrijfsplan,...) en van de identificatiegegevens van de indiener.

Aantal exemplaren en vorm

De indieners moeten vier exemplaren indienen in papieren versie. Ze dienen ook een elektronische versie in op het onderstaande mailadres.

Uiterste indieningsdatum

De uiterste indieningsdatum is 2 december 2011.

Wijze van verzending/ indiening

De aanvragen tot erkenning en betoelaging moeten uiterlijk op 2 december 2011, 17u toekomen op het onderstaand adres:

Ministerie Vlaamse Gemeenschap
Afdeling strategische beleidsondersteuning
t.a.v Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be

Inschrijving per post moeten aangetekend worden verzonden. Op basis van de datum van het poststempel wordt vastgesteld of de inschrijving al dan niet tijdig werd ingediend.

De inschrijvingen die niet per post worden verzonden, kunnen persoonlijk, per taxipost of door een private koerierdienst worden bezorgd tegen ontvangstbewijs, 2 december 2011, 17u

Bijlage 1 : Sjabloon Aanvraagformulier

Standaard aanvraagformulier in te vullen door de universiteit of het consortium dat de aanvraag indient.

Dit aanvraagformulier moet worden opgesteld overeenkomstig onderstaand model.

Aanvraagformulier tot erkenning en betoelaging als Steunpunt voor het thema "Toetsontwikkeling en Peilingen"

OFWEL (ingeval indiener één universiteit is):

De ondervermelde universiteit, en in bijzonder ondervermelde entiteit(en) binnen de universiteit,

Naam van de inschrijvende universiteit		
Adres van de inschrijvende universiteit		
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 2	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 3	
	Naam en adres van de entiteit	

	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	

OFWEL (ingeval aanvrager een consortium van universiteiten is):

Het consortium van de ondervermelde universiteiten, en in bijzonder ondervermelde entiteiten binnen de universiteiten,

Universiteit 1		
Naam van de inschrijvende universiteit		
Adres van de inschrijvende universiteit		
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 2	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 3	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
Universiteit 2		

Naam van de inschrijvende universiteit		
Adres van de inschrijvende universiteit		
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 2	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 3	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
Universiteit 3		
Naam van de inschrijvende universiteit		
Adres van de inschrijvende universiteit		
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	

	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 2	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 3	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	

dient bij deze een aanvraag in tot erkenning en betoelaging als Steunpunt voor het thema “Toetsontwikkeling en Peilingen”

Hiervoor zal bijkomend (eventueel) beroep worden gedaan op de volgende partners:

1. Naam van de instelling:.....

Adres: .....

.....

2. Naam van de instelling:.....

Adres: .....

.....

3. Naam van de instelling:.....

Adres: .....

.....

4. Naam van de instelling:.....

Adres: .....

.....

5. Naam van de instelling:.....

Adres: .....

.....

Als promotor-coördinator (*één van de promotoren die fungeert als aanspreekpunt en contactpersoon voor het Steunpunt*) voor de aanvrager werd aangeduid:

Naam promotor-coördinator	
Functie	
Coördinaten	

Opgemaakt te....., op .....

De rectoren van de inschrijvende universiteit(en)¹,

---

¹ Te ondertekenen door de rector van de universiteit / de rectoren van alle universiteiten die deel uitmaken van het consortium

Themazetting OBPWO 2012

Thema 1: Voorwaarden voor competentiegericht onderwijs

Inleiding

In de internationale en Vlaamse onderwijscontext, o.m. in de plannen van de hervorming van het secundair onderwijs, wordt gekozen voor competentiegericht onderwijs. Het is evenwel belangrijk om zicht te krijgen op de voorwaarden (en mogelijke valkuilen) voor competentiegericht onderwijs. Wat zijn motieven voor competentiegericht onderwijs? Wat is de meerwaarde ervan? Welke organisatie van het onderwijs is nodig om competentiegericht onderwijs mogelijk te maken? Wat is het profiel van de leraar/leraren? Wat betekent competentiegericht onderwijs voor het curriculum? Op welke wijze kan assessment plaats vinden? Heeft competentiegericht onderwijs een invloed op de scholeninfrastructuur? ...

Opdracht

Door middel van een internationale review dient dit onderzoek een kritische analyse te bieden van de voorwaarden en kritische succesfactoren van competentiegericht onderwijs. Op basis van deze analyse dienen de onderzoekers scenario's met aanduiding van de meerwaarde ervan aan te leveren ter ondersteuning van de implementatie van competentiegericht onderwijs in de Vlaamse onderwijscontext en voor het omgaan met mogelijke valkuilen.

Thema 2: Ontwikkeling en uitrol van een capaciteitsmonitor

Inleiding

Recent werd een haalbaarheidsstudie voor een capaciteitsmonitor leerplichtonderwijs afgerond. Deze studie leidde tot aanbevelingen voor de constructie van prognosemodellen. Prognosemodellen zijn nodig voor het voorspellen van de toekomstige onderwijsvraag, en worden beïnvloed door de schoolkeuze en het voorziene aanbod. Dit onderzoek leidde ook tot gebruikersinzichten omtrent een Vlaams capaciteitsmonitor gekoppeld aan een lokale uitrol. Meer informatie is te vinden op http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/rapporten/Haalbaarheidsonderzoek_monitoringsysteem_capaciteitsbehoefte_leerplichtonderwijs_eindrapport.pdf.

Opdracht

In 2013 dient de capaciteitsmonitor effectief uitgebouwd te worden op basis van de verzameling van alle gegevens die daarvoor nodig zijn. Deze is in eerste instantie bedoeld om informatie te verschaffen voor de centrale planning van de overheidsinterventies inzake scholenbouw. Daarnaast moet hij een rol kunnen spelen binnen fusiegemeenten (308) en mogelijke gemeentelijke taskforces. Er is m.a.w. binnen dit onderzoek een grote focus nodig op informatiedoorstroom en –terugstroom inzake capaciteit.

Extra aandacht moet gaan naar het voorspellen van de vraag binnen secundair onderwijs. Immers, de realiteitswaarde van prognoses die steunen op historische reeksen van schoolkeuze kan verminderen onder invloed van de geplande structuurhervorming in het secundair onderwijs. Tenslotte dient er niet enkel met gewoon maar ook met buitengewoon onderwijs rekening gehouden te worden. Dit met bijzondere aandacht voor de aparte noden van de scholen in buitengewoon onderwijs en hun specifieke ruimtelijke spreiding.

Thema 3: Jaarklassensysteem: mogelijkheden en alternatieven

Inleiding

In het Vlaamse leerplichtonderwijs is het een gangbare praktijk om het onderwijs te structureren in jaarklassen. Zo zijn in het lager onderwijs de eindtermen vastgelegd voor het zesde leerjaar. Scholen zijn vrij om het onderwijs te structureren, maar in de praktijk wordt er nagenoeg steeds gewerkt met het jaarklassensysteem. Scholen maken dus nauwelijks gebruik van de beschikbare beleidsruimte om alternatieve systemen te ontwikkelen. Recent riep dit vragen op, o.m. naar aanleiding van onderzoek naar zittenblijven en voorstellen van de Vereniging Vlaamse Leraren (VVL).

Opdracht

Naast een beschrijving en kritische analyse van het jaarklassensysteem in verschillende landen dient een beschrijvend overzicht geboden te worden van mogelijke ontwikkelde alternatieven. In welke mate wordt de geboden beleidsruimte benut en wat zijn de voorwaarden om het systeem succesvol te doorbreken? Meer specifiek, de opdracht bestaat uit een analyse van de voor- en nadelen van deze systemen (en dit vanuit verschillende perspectieven) en van de voorwaarden voor een succesvolle implementatie van verschillende alternatieven. Bovendien dient het onderzoek te bestaan uit de analyse van de onderwijs- en maatschappijvisie en de doelstellingen die men met het jaarklassensysteem en alternatieven voor ogen heeft.

Het eerste luik, nl. de beschrijving en kritische analyse van het jaarklassensysteem in verschillende landen dient eind juni 2013 opgeleverd te worden.

Thema 4: Aandachtsprocessen en concentratie in de klas: een neurocognitief onderzoek

Inleiding

De tijdsindeling in scholen en klassen is bijzonder uniform gedurende het hele leerplichtonderwijs (en zelfs daarna). Zo lijkt het vaak te gaan om lessen van 50 minuten, in blokken van twee tot drie lestijden georganiseerd in een voor- en namiddag. De aandachts- en concentratieprocessen van kinderen en jongeren zijn echter zeer verschillend. Niet alleen van dag tot dag maar zeker ook van leeftijd tot leeftijd.

Opdracht

Dit onderzoek dient een neurocognitieve analyse aan te reiken van de aandachts- en concentratieprocessen bij kinderen en jongeren van 2,5 tot 18 jaar. Dit omvat zowel de relevante neurobiologische determinanten als de mogelijke verschillen in neurocognitieve werking. Deze elementen dienen te worden gekaderd in verschillende les- en klaspraktijken en rekening te houden met de schoolse tijdsindeling op micro- en macroniveau om zo tot een kritische reflectie te komen van de mate waarin de huidige tijdsindelingen stroken met of ingaan tegen neurocognitieve evidenties.

Thema 5: Meertaligheid onder de loep

Inleiding

De diversiteit in onze samenleving neemt toe. Steeds meer leerlingen hebben een verschillende socio-economische, culturele en linguïstische achtergrond. Deze taaldiversiteit weerspiegelt zich uiteraard ook in onze scholen. Naast andere (thuis)talen kan een meertalig repertoire ook dialecten en taalvarianten van het Nederlands omvatten.

Over de impact van anderstaligheid op onderwijsprestaties van leerlingen wordt reeds lang gedebatteerd in het onderwijsbeleid en –veld. Hoewel ondertussen blijkt dat leerlingenkenmerken (SES, cultureel kapitaal, anderstaligheid, ...) veel bepalender zijn voor de behaalde onderwijsprestaties dan klas- en/of schoolkenmerken, is nog niet helemaal duidelijk welk differentieel effect elk van die leerlingenkenmerken afzonderlijk heeft op de onderwijsprestaties. De grote onderlinge samenhang van deze leerlingenkenmerken (een lage sociaal-economische status, een beperkt cultureel kapitaal, weinig financieel kapitaal en anderstaligheid) maakt een juiste inschatting van de invloed van anderstaligheid an sich op de onderwijsprestaties zeer complex.

Bij deze leerlingenkenmerken gaan we momenteel uit van het onderscheid tussen een spreker van het Nederlands en een spreker van één bepaalde andere taal. Nuanceringen zoals eentaligheid, simultane of sequentiële meertaligheid, dominantie en prestige van de gesproken taal/talen, taalvaardigheid en taalrijkdom, beschikbare taalregisters en relatieve frequentie van taalgebruik, etc worden niet meegenomen.

Opdracht

Dit onderzoek dient een analyse te maken van de differentiële invloed die diverse talige elementen uitoefenen op de onderwijsprestaties. Op basis hiervan dienen de onderzoekers voorstellen voor een verfijndere registratie/meting van het linguïstisch kapitaal van leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs te formuleren. Verder dienen de onderzoekers innovatieve onderzoeksdesigns aan te geven die een valide en betrouwbare meting van anders-/meertaligheid mogelijk maken. Hierbij kan zowel gedacht worden aan suggesties tot verbetering/verfijning van de operationalisering van taalvariabelen in grootschalige onderzoeken als aan het introduceren van een innovatief onderzoekopzet waarin het linguïstisch kapitaal van leerlingen in kaart wordt gebracht op een comprehensieve wijze.

Thema 6: Attesteringsbeleid in het Vlaamse basisonderwijs

Inleiding

Recent onderzoek heeft inzicht geboden in de oriënteringspraktijk van het basis- naar het secundair onderwijs (Van Houtte, 2011). Scholen beschikken over een ruime autonomie inzake het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs. In de oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs wordt overigens verwezen naar het getuigschrift basisonderwijs als toelatingsvoorwaarde voor het reguliere secundaire onderwijs.

Opdracht

Met het oog op een versterking van het attesteringsbeleid zijn we geïnteresseerd in de wijze waarop scholen getuigschriften basisonderwijs toekennen en welke criteria ze daarbij hanteren. Welke opvattingen van de diverse actoren spelen hierbij een rol? En in welke mate stroken deze met recente wetenschappelijke inzichten?

We willen bijkomende aandacht voor de rol van de leraarverwachtingen ten aanzien van de leerlingen en voor de visie op het onderwijssysteem die leeft in de praktijk.

Tot slot willen we zicht krijgen op de gewenste en ongewenste effecten van het attesteringsbeleid, zowel op het individuele niveau als op macroniveau.

Thema 7: De evaluatie van het nieuwe financieringssysteem in het leerplichtonderwijs

Inleiding

Indien we de kloof tussen thuis en de school willen dichten, dan lijkt het aangewezen de scholen in functie van het aantal leerlingen uit sociaal zwakkere milieus extra financieel te ondersteunen én erop toe te zien dat de scholen die middelen inderdaad aanwenden om hun onderwijs te versterken. Voldoende financiële middelen ter beschikking stellen en financiële middelen correct verdelen zijn slechts randvoorwaarden om kwaliteitsonderwijs voor alle leerlingen te garanderen. De essentie is wat er in de school gebeurt met die middelen.

Het nieuwe financieringssysteem in het leerplichtonderwijs en de daarmee samenhangende maximumfacturen voor het basisonderwijs zijn ingevoerd vanaf het schooljaar 2008 – 2009. Een evaluatie van dergelijke ingrijpende beslissingen is uiteraard nodig om na te gaan of de beoogde beleidsdoelstellingen (het realiseren van meer gelijke onderwijskansen) behaald zijn. Het decreet zelf stelt: “In 2012 wordt het nieuwe financieringssysteem door de Vlaamse regering geëvalueerd. Deze evaluatie zal de doelmatige aanwending van de toegekende werkmiddelen beoordelen. Uitgangspunten zijn:

- de gelijke behandeling van elk kind met dezelfde noden.
- gelijke middelen voor elke school in éénzelfde situatie.
- het voeren van een gelijkekansenbeleid.
- transparantie, voorspelbaarheid en stabiliteit van het mechanisme.
- evolutie van de schoolloopbanen, met bijzondere aandacht voor gelijke kansen en talentontwikkeling.”

Opdracht

Deze evaluatie zal de doelmatige aanwending van deze middelen moeten beoordelen gebaseerd op de uitgangspunten en doelstellingen van het decreet.

Volgende beleidsvragen worden geformuleerd:

- 1) Wat zijn de effecten van het nieuwe financieringssysteem in combinatie met de maximumfactuur op het extra-murosbeleid van de scholen?
- 2) Hoe interveniëren eventuele bijkomende, andere budgetten die schoolbesturen kunnen aanwenden met het financieringssysteem dat in principe voldoende middelen moet voorzien voor goed onderwijs?
- 3) Zet de bandbreedte van 14,% (basisonderwijs) en 10% (secundair onderwijs) scholen aan tot het voeren van een echt diversiteitsbeleid bij het inschrijven van leerlingen?¹

---

¹ De bandbreedte voor het basisonderwijs is in 2012: 14,1875% en voor SO: 10,125%

In 2013 wordt dit respectievelijk 14,375% en 10,25%

Dit stijgt nog jaarlijks tot in 2019 (15,5% in basis) en 11% in SO.

Thema 8: Kritische analyse van het functioneren van toelatingsklassenraden

Inleiding

Toelatingsklassenraden hebben een steeds grotere bevoegdheid en dus verantwoordelijkheid om te beslissen om leerlingen al dan niet toe te laten tot een leerjaar, studierichting, ... Grote categorieën van toelatingsbevoegdheden betreffen o.m. de toelating op grond van vooropleiding, op grond van proeven of screening, op grond van leeftijd, toelating na laattijdige instap, ... Daarnaast is er ook een beslissingsbevoegdheid over studieveranderingen tijdens het schooljaar, over toekenning van vrijstellingen en toekenning van verlengde studieduur.

In het kader van het beleid inzake ongekwalificeerde uitstroom is een goed zicht op de fundamentele rol van oriëntering en studievoortgang van leerlingen, essentieel (bijv. de beslissingen i.v.m. toelating van leerlingen uit BSO en het beroepsvoorbereidend leerjaar tot andere onderwijsvormen).

Er is echter weinig geweten over het gebruik van deze beslissingsbevoegdheden en vooral over het proces dat de toelatingsklassenraden doorlopen om tot een beslissing voor een bepaalde leerling te komen. Bovendien hebben we weinig zicht op de factoren die hierbij een rol spelen.

Opdracht

Om meer zicht te krijgen op de beslissingsprocessen van de toelatingsklassenraden vragen we een wetenschappelijk onderzoek, dat zowel een beschrijving als een verklaring biedt voor de genomen beslissingen. We willen niet alleen een overzicht van de frequentie van de verschillende beslissingen, maar vooral een verklaring ervoor.

Daarom willen we een kritische analyse van de rol die de volgende aspecten spelen in de wijze waarop de verschillende bevoegdheidsbeslissingen tot stand komen zoals:

- ✓ Vooreerst staan we stil bij een aantal kenmerken van de toelatingsklassenraad, bijv. samenstelling (bijv. al dan niet aanwezigheid van CLB-medewerker, ...), de beslissingstermijnen, de beoordelingscriteria en het gehanteerde instrumentarium (screening, proeven, observatie, ...), de wijze waarop de besluitvorming tot stand komt (consensus, stemming, ...)
- ✓ De argumenten die gehanteerd worden om tot een beslissing te komen, bijv. leerprestaties en groeipotentieel van de individuele leerling, de capaciteit van de school (o.m. naar leerlingenaantal, leerlingen met specifieke noden, ...)
- ✓ Het beleid dat in de school/ scholengemeenschap gevoerd wordt (zowel algemeen als inzake toelating van leerlingen) ten aanzien van de studie- en beroepskeuze van de leerlingen
- ✓ De visie op de schoolloopbaan van leerlingen, opvattingen over groepering van leerlingen (homogeen versus heterogeen), opvattingen over onderwijs, ...
- ✓ De visie op de kwaliteit van onderwijs, gelijke onderwijskansen, diversiteit, ...

Voor het uitvoeren van dit onderzoek kan gebruik worden gemaakt van gegevens die het Ministerie van Onderwijs en Vorming ter beschikking heeft, o.a. een inventaris van de toelatingsbevoegdheden.

Thema 9: Buitenschoolse hulpverlening in het onderwijs

Inleiding

In de beleidsbrief 2011-2012 geeft minister Pascal Smet aan: “Samen met mijn collega, bevoegd voor Welzijn, wil ik de problematiek van de sterke stijging van de buitenschoolse hulpverlening (revalidatie, zelfstandige logopedisten, ...) verder exploreren en in samenwerking met andere overheden op Vlaams en federaal niveau mogelijke maatregelen en een implementatieplan afspreken.”

We hebben nood aan (a) een beschrijving en analyse van de bestaande praktijken inzake buitenschoolse hulpverlening en (b) een meer normatieve analyse.

Opdracht

Om ev. gefundeerde initiatieven te kunnen nemen, is het belangrijk zicht te krijgen op (1) de omvang en de aard van de buitenschoolse hulpverlening en (2) de verklarende factoren (o.m. de achterliggende beweegredenen en samenhangende factoren en processen en dit op verschillende niveaus) ervoor. Centraal staat de vraag naar de mate waarin de buitenschoolse hulpverlening in scholen aangewend wordt, samenhangt met de visie op zorg en bepaalde vormen zorgbeleid in Vlaamse scholen.

De onderwijsadministratie zal zelf, in overleg met de betreffende sectoren (ambulante revalidatie, Vlaamse Vereniging van Logopedisten, RIZIV) een registratie doen/kwantitatieve inschatting maken van de buitenschoolse hulpverlening. Er zullen op termijn ook registratiegegevens van de CLB's ter beschikking komen via het datawarehouse.

Dit onderzoek dient meer zicht te bieden op

- de beweegredenen (van verschillende actoren - o.m. ouders, scholen, ...) om deze buitenschoolse hulpverlening in te schakelen voor leerlingen;
- kenmerken van leerlingen die gebruik maken van deze buitenschoolse hulpverlening: welk profiel hebben deze leerlingen (SES, leerproblemen, GON-begeleiding, ...);
- kenmerken van de scholen waarin deze buitenschoolse hulpverlening aangeboden wordt;
- de rol van de verschillende actoren in de beslissing tot inschakelen van buitenschoolse hulpverlening (school, CLB, ouders, ...).
- ...

Daarnaast moet dit onderzoek ook inzicht bieden in de normatieve standpunten die gepaard gaan met het gebruik van buitenschoolse hulpverlening en in de mate waarin dit de tendens naar medicalisering weerspiegelt.

Thema 10: Inclusie in het hoger onderwijs: bestaande ondersteunings- en begeleidingspraktijk m.b.t. studenten met functiebeperkingen

Inleiding

Het VN-verdrag van 13 december 2006 over de rechten van personen van een handicap stelt dat studenten recht hebben op inclusie in het onderwijs. In het Vlaams doelstellingenkader inzake handicap van december 2011 is met betrekking tot het hoger onderwijs dit engagement onder meer opgenomen in de volgende actie: "Ontwikkelen van een referentiekader voor de verdere uitbouw van inclusief hoger onderwijs op basis van het door de VLOR afgeleverde advies terzake".

Opdracht

Met dit onderzoek willen we een systematisch zicht krijgen op het aanbod aan begeleidings- en ondersteuningsmaatregelen met betrekking tot studenten met functiebeperkingen van de hoger onderwijsinstellingen. Daarenboven is het belangrijk om te weten welk gebruik de studenten/cursisten van deze begeleidings- en ondersteuningsmaatregelen maken. Naast een descriptief luik moet dit onderzoek ook verduidelijken waarom het aanbod zo is uitgebouwd en op welke bestaande wijze gebruikt wordt. Tot slot vragen we ook een kritische analyse van de opvattingen over het omgaan met studenten met functiebeperkingen in de verschillende instellingen.

Aan de rectoren van de Vlaamse Universiteiten
Aan de voorzitters van de onderzoeksraden
Aan de algemeen directeurs van de Vlaamse hogescholen

uw kenmerk

vragen naar/e-mail
Isabelle Erauw
isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be

ons kenmerk
SBO/IE
telefoonnummer
02 / 553 95 92

bijlagen

datum
26 oktober 2012

Open oproep tot het indienen van voorstellen voor het project ‘*Programme for International Student Assessment 2015 in Vlaanderen*’

Geachte rector,
Geachte voorzitter,
Geachte mevrouw/heer,

Met dit schrijven wil ik de open oproep tot het indienen van voorstellen voor het project ‘*Programme for International Student Assessment (PISA) 2015 in Vlaanderen*’ onder uw aandacht brengen.

PISA is een internationaal vergelijkend onderzoek betreffende de vaardigheden van 15-jarige leerlingen in leesvaardigheid, wiskundige geletterdheid en wetenschappelijke geletterdheid dat gecoördineerd wordt door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Vlaanderen participeert reeds vanaf de eerste PISA-golf (met hoofdonderzoek in 2000) aan dit programma en recent werd besloten dat Vlaanderen ook instapt in PISA 2015. Gezien de negenjarige cyclus met daarbinnen driejarige subcycli gaat het hier om de zesde meting. PISA 2015 zal wetenschappelijke geletterdheid als hoofddomein hebben; leesvaardigheid en wiskundige geletterdheid zijn de zgn. *minoren*. Het vooronderzoek vindt plaats in het voorjaar van 2014, het hoofdonderzoek in het voorjaar van 2015. Het (internationale) eindrapport wordt verwacht in december 2016.

Deze open oproep heeft tot doel de opdracht voor de implementatie van PISA 2015 in Vlaanderen toe te kennen. Uiteraard dient bij deze implementatie maximaal rekening te worden gehouden met de internationaal opgelegde richtlijnen (verplicht te gebruiken toetsinstrumenten en vragenlijsten, eisen qua steekproef, respons, vertaling, timing, ...). Anderzijds moet deze implementatie gebeuren op een voor het Vlaamse onderwijsbeleid en onderwijsveld relevante wijze. De toetsinstrumenten en vragenlijsten moeten betekenisvol zijn voor de Vlaamse leerlingen en scholen, en dienen mogelijkheden te bieden om wetenschappelijk onderbouwde informatie te genereren ter ondersteuning van het Vlaamse onderwijsbeleid.

Naast de concrete dataverzameling in Vlaanderen behoort ook de analyse en duiding van de onderzoeksresultaten en het formuleren van beleidsadviezen tot de opdracht van het project. Tevens behoort ook het verzorgen van de communicatie van de Vlaamse resultaten (vb. het schrijven van brochures, het verzorgen van een studiedag, feedback aan deelnemende scholen,...) tot de opdracht.

We willen graag wijzen op de cruciale rol van de *National Project Manager*. De NPM is de contactpersoon voor zowel het internationaal consortium als voor het departement Onderwijs & Vorming. Hij/zij zal Vlaanderen vertegenwoordigen op de internationale vergaderingen die noodzakelijk zijn om het project in goede banen te leiden. Hij/zij zal ook instaan voor de eventuele samenwerking met de projectverantwoordelijken van de andere Belgische Gemeenschappen. Kortom, de NPM zal de dagdagelijkse leiding en coördinatie van het onderzoek op zich moeten nemen.

We willen verder ook wijzen op een belangrijke aanpassing in de implementatie van het PISA-onderzoek. Het is immers de bedoeling om PISA 2015 af te nemen via computer. Deze beslissing zal heel wat operationele consequenties met zich meebrengen en heeft allicht ook een weerslag op het in te zetten personeel.

Deze open oproep betreft de implementatie van de kerncomponenten van PISA 2015 in Vlaanderen. Deze kerncomponenten zijn de toetsen voor leesvaardigheid, wiskundige geletterdheid en wetenschappelijke geletterdheid, de achtergrondvragenlijst voor de leerlingen en de vragenlijst voor de schooldirectie. Het in te dienen onderzoeksvoorstel (inclusief de kostenraming) dient dan ook betrekking te hebben op de implementatie van deze kerncomponenten.

Traditioneel biedt het PISA-programma ook een aantal optionele componenten aan. De beslissing betreffende het opnemen van optionele componenten in PISA 2015 is in Vlaanderen nog niet genomen. Kandidaat-indieners moeten wel rekening houden met de mogelijke opname van opties, het kan daarbij gaan om bijkomende toetsonderdelen, bijkomende vragenlijsten en/of aanpassingen aan de steekproef. Aan kandidaat-indieners wordt gevraagd in hun projectvoorstel aan te geven hoe zij in voorkomend geval zullen omgaan met deze bijkomende opdrachten. Dergelijke aanvullingen kunnen gedaan worden in alle daarvoor relevant geachte onderdelen van het projectvoorstel, maar een inschatting van de bijkomende kosten is zeker noodzakelijk.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel zal door een binnen het departement Onderwijs & Vorming samengestelde commissie worden beoordeeld op de volgende criteria: Inhoudelijke en technische kwaliteit van het voorstel (40 punten), Personeelskwalificaties en ervaring (30 punten) en Efficiënte inzet van personeel en werkmiddelen (30 punten).

- *Inhoudelijke en technische kwaliteit van het voorstel (40 punten)*

De mate waarin het voorstel aantoont dat de Vlaamse contractant het opzet van het project begrijpt is hierbij belangrijk. Het voorstel moet beschrijven op welke wijze de verschillende onderdelen van het onderzoek tijdig en succesvol zullen worden uitgevoerd in Vlaanderen. Zo dient het voorstel aan te geven hoe het Vlaamse steekproefdesign er zal uitzien, welke maatregelen zullen worden getroffen om de internationaal opgelegde responsgraad te bereiken, hoe de dataverzameling en dataverwerking zullen gebeuren,... Verder geeft het voorstel aanzetten tot relevante data-analyses. Tot slot geeft het voorstel ook aan hoe men de onderzoeksresultaten

via valorisatie-initiatieven zal communiceren naar de betrokken doelgroepen. Hierbij wordt gedacht aan het opmaken van brochures omtrent de Vlaamse resultaten, de organisatie van disseminatie, het ontwerpen van relevante schoolfeedbackrapporten,...

- *Personeelskwalificaties en ervaring (30 punten)*

In deze rubriek wordt aandacht besteed aan de kwalificaties en ervaring van de in te zetten personeelsleden. Voor ieder personeelslid dat bij het project wordt ingezet, dienen de positie en de verantwoordelijkheden te worden aangeduid, alsook de kwalificaties en relevante beroepservaring. Ervaring met de implementatie van internationaal vergelijkend onderzoek of ervaring met vergelijkbare onderzoeksprojecten (vb. een grootschalige afname van vragenlijsten, bevraging van actoren binnen scholen,...) strekt zeer tot aanbeveling. Voor de posities waarvoor nog geen personeelsleden gekend zijn, moet aangetoond worden welke aanwervingsprocedure gevolgd zal worden en welke criteria daarbij gebruikt zullen worden.

Gezien de cruciale rol die de National Project Manager speelt bij de uitvoering van het project zal binnen deze rubriek 50% van de score worden toegekend op basis van de kwalificaties en ervaring van de voorgestelde National Project Manager. Het gaat hierbij over een opdracht van wetenschappelijke projectcoördinatie. Naast de reeds vermelde kwalificaties en ervaring zijn dus ook management- en organisatievaardigheden belangrijk voor de NPM. De resterende helft van de score wordt toegekend op basis van de overige personeelsleden.

Het voorstel moet de organisatiecapaciteiten van de geïnteresseerde bieder beschrijven. De vaardigheden van de bieder om samen te werken met de andere actoren (de OESO, het internationaal consortium, de Vlaamse vertegenwoordiger in de PISA *Governing Board*, de Vlaamse stuurgroep die het project zal begeleiden, de projectverantwoordelijken van de andere Belgische Gemeenschappen, etc.) zijn van het grootste belang om het project efficiënt en effectief te beheren. Het voorstel moet het bewijs bevatten dat de bieder in staat is om een effectieve managementstructuur op te zetten, om de werkzaamheden te plannen en risico's in te schatten, om financiële controlemechanismen in te bouwen en op succesvolle wijze met eventuele subcontractanten kan omgaan.

- *Efficiënte inzet van personeel en werkmiddelen (30 punten)*

In deze rubriek wordt aandacht besteed aan de kostprijs van het voorstel. Het gaat hier om een absoluut prijs criterium. Hierbij zullen de ingediende voorstellen onderling worden vergeleken en zal ook de prijs van gelijkaardige projecten (zowel lopende als uit het verleden) als vergelijkingsbasis dienen. Zowel de kostprijs voor de implementatie van de kerncomponenten als de inschatting betreffende de bijkomende kosten voor de opname van eventuele opties zullen in beschouwing genomen worden.

Op basis van de beoordelingen m.b.t. de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een algemene gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvangen projectvoorstellen. Het best gerangschikte voorstel zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. De uiteindelijke gunningsbeslissing vormt het voorwerp van goedkeuring door de Vlaamse regering.

Elke kandidatuur moet in één origineel exemplaar ingediend worden. Men dient hiervoor gebruik te maken van het bijgevoegde aanvraagformulier ‘*Programme for International Student Assessment (PISA) 2015 in Vlaanderen*’ (beschikbaar op de website van het departement Onderwijs & Vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>)).

De promotoren dienen hun kandidatuur uiterlijk op **vrijdag 23 november 2012** in bij:

Vlaamse Overheid
Departement Onderwijs & Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Isabelle Erauw
Hendrik Consciencegebouw – Toren 5C
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
E-mail: isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be

De datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of taxipost geldt als enig bewijs.

Om de administratieve afwikkeling van de procedure te bespoedigen verzoeken wij de promotor om zijn onderzoeksvoorstel ook per e-mail door te sturen naar isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be met een kopie aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hem/haar niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen.

De modaliteiten voor de uitvoering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een kaderovereenkomst gesloten tussen de Vlaamse regering en de betrokken rector/algemeen directeur en promotor(en). De uitvoering van deze kaderovereenkomst zal verder worden bepaald in jaarlijkse overeenkomsten. De kaderovereenkomst, en bijgevolg de eerste jaarovereenkomst, neemt bij voorkeur een aanvang op 1 januari 2013. De einddatum van de kaderovereenkomst is bepaald op 30 juni 2017.

Zolang geen *National Project Manager* voor Vlaanderen is aangeduid, zal de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs & Vorming de verantwoordelijkheden inzake het project opnemen. Zodra de opdracht definitief is gegund, zal alle informatie worden overgedragen aan de aangeduide *National Project Manager*. Op deze wijze wordt de continuïteit van de uitvoering van het onderzoek in Vlaanderen maximaal gegarandeerd.

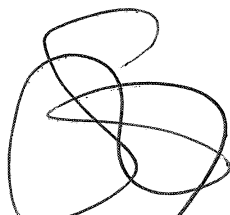
In het kader van deze open oproep zal een infosessie worden ingericht op dinsdag 6 november 2012 in de namiddag. Geïnteresseerden melden zich zo snel mogelijk en ten laatste op vrijdag 2 november aan bij via isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be. Exacte locatie en uur worden vervolgens afgesproken met de geïnteresseerden.

Tijdens deze infosessie zal informatie worden verstrekt betreffende o.a. de taken van de NPM, de internationale richtlijnen, de fasering van het project,... De informatie die wordt meegedeeld tijdens de infosessie kan ook achteraf worden opgevraagd via isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be. Ook de rapporten m.b.t. de implementatie van de vorige, volledige afgeronde PISA-cyclus (PISA 2009) in Vlaanderen kunnen worden opgevraagd.

Voor meer informatie aangaande deze open oproep kan u terecht bij Isabelle Erauw (op het telefoonnummer 02/553.95.92 of via e-mail isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be).

Mogen wij u verzoeken deze oproep de nodige bekendheid te geven binnen uw instelling.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long tail that extends downwards and to the right.

Micheline Scheys
Secretaris-Generaal
Departement Onderwijs & Vorming

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Departement Onderwijs en Vorming

Onderhandelingsprocedure van diensten zonder bekendmaking

Bestek

**“Delen van kwaliteitsvol en duurzaam digitaal leermateriaal binnen
opleidingen voor volwassenen”**

OND/SBO/2012/29.06.12

Uiterste datum voor het inleveren van de offertes:

1 november 2012

Offertes in te leveren bij:

Naomi Wauterickx
Adjunct van de directeur
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs en Vorming
Project Strategisch Onderwijs en Vormingsbeleid
Hendrik Consciencegebouw 5C24
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Bijlagen:

1. Pubelo

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

1.1 Kader

Afstandsleren, gedefinieerd als een leerproces dat grotendeels of volledig op afstand verloopt, dat individueel of groepsgebonden verloopt, dat begeleiding en validering kent (formeel leren), en ondersteund wordt door informatie- en communicatietechnologieën (e-leren) kent een opmars in Vlaanderen. Voor voornamelijk beroepsgerichte opleidingen zijn er trajecten die binnen volwassenenonderwijs via gecombineerd leren worden aangeboden, maar ook binnen VDAB en Syntra Vlaanderen vinden we afstandsleren terug, zowel in gecombineerde vorm met klassikaal leren als in de zuivere afstandsvorm (bv. Webleren)

Voor een verdere uitbouwen van afstandsleren engageren onderwijspartners, VDAB en Syntra Vlaanderen zich om kwaliteitsvol afstandsleren in Vlaanderen verder op de kaart te zetten. Hiervoor werd een actieplan opgemaakt. Naast het verder professionaliseren van lesgevers en begeleiders via Toll-net (Technologie Ondersteund Levenslang Leren), is er ondermeer aandacht voor het communiceren en sensibiliseren van partners en werk maken van meer kwaliteitsvolle uitwisselingsmogelijkheden van digitaal leermateriaal.

Digitale leermaterialen worden in het kader van beroepsgerichte opleidingen voor volwassenen vaak door individuele lesgevers en begeleiders opgemaakt in functie van specifieke opleidingen of modules. Ook op instellings- of organisatieniveau (Centra voor Volwassenenonderwijs, Centra Basiseducatie, hogescholen, universiteiten, VDAB Competentiecentra en Syntra-lesplaatsen) wordt hieraan gewerkt. Binnen sectoren en bedrijven is er tevens een interesse voelbaar.

Intermediaire organisaties zoals Toll-net, VOCVO, Regionale Technologische Centra en specifieke werkgroepen binnen de overheid kunnen hier een belangrijke functie opnemen. Niet te vergeten zijn ook de educatieve uitgeverijen, die een rol als aanbieder van kwalitatieve leermaterialen opnemen.

Vandaag zijn er reeds platformen aanwezig om content uit te wisselen. Eén van de bekendste is KlasCement (<http://www.klascement.be/>), een educatieve portaal, waar samen met leerkrachten een klasement aan lesmateriaal wordt verzameld en gedeeld. Voorlopig wordt het forum voornamelijk gebruikt door leerkrachten uit het leerplichtonderwijs.

1.2 Inhoud opdracht

Doelstellingen

Het gebruik van kwalitatief hoogstaande leermaterialen is bij afstandsleren van groot belang. De leermaterialen moeten niet alleen de vakinhoudelijke aspecten goed aanbrenge, maar moeten ook didactisch goed onderbouwd zijn, en dit gekaderd binnen specifieke doelstellingen, studiemethodieken, en algemene kaderende informatie voor de leermaterialen. Vanuit de overheid willen we het mogelijk maken dat lesgevers toegang hebben tot een zo breed mogelijke waaier aan leermaterialen, met keuze tussen commerciële, vrij toegankelijke of eigen ontwikkelde leermaterialen.

Om digitaal cursusmateriaal vlot doorzoekbaar en herbruikbaar te maken, zijn afspraken nodig. Enerzijds technische afspraken die het mogelijk maken om leerpakketten technisch te laten draaien op verschillende platformen. Anderzijds ook inhoudelijke afspraken over metadatering, zodat de leermaterialen ook gemakkelijk gevonden worden door de juiste doelgroep en de juiste leerdoelen.

Het Agentschap voor Innovatie door wetenschap en Technologie in Vlaanderen (IWT-Vlaanderen) financierde in de periode 2005-2007 een technologisch innovatieproject rond digitale cursusmaterialen in het onderwijs. Het project PUBELO (Publiceren in een Elektronische LeerOmgeving) onderzocht hoe digitale leerinhouden herbruikbaar kunnen gemaakt worden en welke afspraken hiervoor gemaakt moeten worden binnen welke contexten en op welke niveaus.

Vrijwel alle Vlaamse educatieve uitgeverijen en een groot aantal andere actoren (beheerders van digitale leeromgevingen, academische experts...) waren vertegenwoordigd. Vanuit het Ministerie voor Onderwijs en Vorming werd de discussie van nabij gevolgd en mee aangestuurd.

De resultaten van het PUBELO-project vormen een goed vertrekpunt voor het verder nadenken over de positie van digitaal cursusmateriaal in Vlaanderen. Vanuit de Vlaamse overheid willen we nu nagaan op welke manier verschillende instellingen vanuit de volwasseneneducatie en het hoger onderwijs digitaal leermateriaal vraag- en aanbodgestuurd kunnen uitwisselen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met zowel de commerciële leermaterialen als de door individuele leerkrachten en begeleiders ontwikkelde leermaterialen.

Om deze opdracht uit te kunnen voeren, moet aandacht gegeven worden aan volgende vragen:

1. Wat zijn mogelijke businessmodellen voor *het delen (uitwisselen/verhandelen) van digitaal leermateriaal tussen en binnen instellingen volwasseneneducatie*¹ (CVO, CBE, Syntra-lesplaatsen, Competentiecentra, hogescholen en universiteiten)?
  - 1.1. Wat zijn de rollen van de verschillende betrokkenen (overheid, centraal bestuur, directie, middenkader, individuele begeleiders en lesgevers, sectoren, uitgeverijen, ...) bij het delen van digitale leermaterialen binnen dergelijke businessmodellen?
  - 1.2. Welke principes van vraag en aanbod worden bij deze modellen gehanteerd? Bv. aanbieden op eigen initiatief, groepsaankopen tegen gereduceerd tarief
  - 1.3. Welke instrumenten die contentdeling mogelijk maken bestaan in Vlaanderen (bv. Klascement) en (indien toepasbaar) andere landen en internationale organisaties? In hoeverre kunnen deze in een businessmodel geïntegreerd worden?
  - 1.4. Wat zijn mogelijke wettelijke beperkingen (auteursrechten, wet aanbestedingen, ...) aangaande contentdeling en wat zijn mogelijke oplossingen?
2. *Welk functioneel model, op basis van de informatie uit de businessmodellen, kan voor de Vlaamse context voorgesteld worden?*

---

¹ De nadruk op het instellingsniveau is niet onbelangrijk. Afhankelijk van de diverse betrokkenen kunnen andere belangen in contentdeling een rol spelen.

- 2.1. Gericht op het uitwisselen en verhandelen van digitale leermaterialen
- 2.2. Gericht op instellingen volwasseneneducatie
- 2.3. Waarbij vraag en aanbod op mekaar inspelen
- 2.4. Waarbij producten zowel aangeboden kunnen worden door particulieren op eigen initiatief, particulieren in samenwerkingsverband
- 2.5. Waarbij de potentiële aanbieders en afnemers en hun taken en verantwoordelijkheden in kaart gebracht worden.
- 2.6. Waarbij men in het uitwisselingssysteem rekening houdt met de geldende regels en opties voor auteursrechten en aanbestedingsopdrachten
- 2.7. Waarbij concrete samenwerkingsafspraken worden opgesteld
- 2.8. Waarbij een beschrijving en ontwerp wordt gegeven van het te gebruiken uitwisselingsplatform.
- 2.9. Waarbij een kosteninschatting wordt gegeven voor de implementatie

De opdracht bestaat erin na te gaan wat de mogelijke opportuniteiten zijn om het delen van content tussen en binnen instellingen mogelijk te maken. Naast een beschrijvend luik gebaseerd op het identificeren van de diverse betrokkenen en voorbeeldmaterialen, dient één functioneel model uitgewerkt te worden met een overzicht van de taken, verantwoordelijkheden, kostprijs en andere essentiële randvoorwaarden van diverse onderdelen.

Verwachte output

Van de opdrachthouder wordt verwacht dat hij/zij een rapport oplevert met:

- In een eerste fase een olijsting van businessmodellen op basis van vraag en aanbod rond het delen van digitaal leermateriaal tussen diverse instellingen van volwasseneneducatie.
- Een olijsting van voorbeeldmaterialen in binnen- en buitenland.
- In een tweede fase de uitwerking van een functioneel Vlaams model (m.i.v. taken, verantwoordelijkheden, budget, andere randvoorwaarden).

Een door de opdrachtgever samengestelde stuurgroep leidt en houdt toezicht op de uitvoering van de opdracht.

1.3 Werkwijze en timing

Aan de kandidaten wordt gevraagd een offerte in te dienen op basis van dit bestek en bijhorende annex. Deze offertes zullen onderzocht worden op basis van de gunningscriteria zoals die omschreven staan in artikel 115 van de administratieve bepalingen (zie verder). Deze criteria moeten expliciet opgenomen worden in de offerteaanvraag.

De offertes moeten door de indieners worden ingeleverd op **1 november 2012** bij de Afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming, Hendrik Consciencegebouw, Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel, t.a.v. Naomi Wauterickx en elektronisch op adressen naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be en evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be.

De indieners dienen rekening te houden met de datum die voorzien is voor onderhandelingen, namelijk **8 november 2012** (opgelet: dit is niet de startdatum van het project!). Deze vindt eveneens plaats op de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Voor de uitvoering van de opdracht wordt een maximumduur van **6 maanden** voorzien. De uitvoering van de opdracht begint op de eerste werkdag volgend op de betekening per aangetekend schrijven van de gunningsbeslissing aan de dienstverlener.

2. IN DE OFFERTE TE BEHANDELEN ELEMENTEN

2.1 Identificatie van de indiener(s)

Op het formulier kunnen meerdere inschrijvers worden aangeduid. Het is noodzakelijk om bv. bij een samengesteld team een coördinator aan te duiden.

2.2 Kwaliteit van het inhoudelijk en technisch voorstel:

We verwachten van de inschrijver dat hij/zij in de offerte duidelijk een strategie en visie op de opdracht weergeeft en uitlegt waarom het voorstel volgens de inschrijver tot de gewenste resultaten zal leiden.

2.3 Kwaliteit en ervaring van het team

We verwachten van de inschrijver dat hij/zij in de offerte de specifieke competenties bespreekt van het personeel, gerelateerd aan hun rol in het project, en informatie verschaft over de ervaring van het personeel met soortgelijke opdrachten. We verwachten ook de opgave van een aantal cases die de inschrijver relevant acht om zijn/haar ervaring te staven. We verwachten ook dat de inschrijver dezelfde gegevens verstrekt over het eventuele personeel dat in onderaanneming wordt aangewend.

2.4 Uitvoeringsplan van het project:

Van de inschrijver verwachten we dat hij/zij in de offerte de beschikbaarheid van het voorgestelde personeel aangeeft gedurende de duur van de opdracht (in uren en dagen). We verwachten ook dat hij/zij uitlegt op welke wijze en volgens welke timing hij/zij tussentijds en op het einde van de opdracht zal rapporteren en uitlegt hoe hij/zij de samenwerking met de opdrachtgever in de praktijk ziet.

2.5 De begroting:

In deze rubriek worden de diverse nominale bedragen aangegeven, opgesplitst per begrotingspost, die de indiener(s) nodig acht(en) voor de uitvoering van de opdracht. We onderscheiden hier drie **begrotingsposten**:

In dit deel wordt de aangevraagde begroting uitvoerig omschreven en gemotiveerd. Per begrotingspost moet op een zo gedetailleerd mogelijke wijze aangegeven worden welke kostensoorten voorzien zijn en om welke redenen deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

De motivering van de begroting en de begroting zelf maken deel uit van de evaluatiecriteria van de offertes.

1. Personeelskosten:

Voor de personeelskosten komen de reële brutolonen in aanmerking. Zij omvatten de geïndexeerde brutowedden, de wettelijke werkgeversbijdragen, de wettelijke verzekeringen en alle andere wettelijke verplichte vergoedingen of toelagen bij de wedde zoals vakantiegeld en de tussenkomst van de werkgever in het woon – werkverkeer. Extralegale patronale bijdragen of voordelen worden niet aanvaard.

Het personeel dient exclusief en volledig ingezet te worden voor de opdracht. Indien dit niet het geval zou zijn, dan kan slechts de reële tijdsduur dat het personeelslid werkt voor de opdracht in rekening worden gebracht (b.v. 0.8 fte of 0.5 fte,...). De graad van tewerkstelling (voltijds of minder) moet duidelijk weergegeven worden in de motivering van de begroting.

2. *Werkingskosten:*

Werkingskosten zijn, ongeacht hun aard, aanwijsbare uitgaven die rechtstreeks betrekking hebben op de uitvoering van de opdracht. Iedere aankoop ten laste van het project moet conform de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de overheidsopdrachten verricht worden.

Komen bijvoorbeeld *in aanmerking*:

reis- en verblijfkosten, kleine apparatuur, verbruiksgoederen (met uitzondering van de kosten vallende onder de overhead), leasingkosten (voor zover leasing niet resulteert in hogere kosten dan de aankoop), onderaanneming (indien specifiek en gedetailleerd omschreven in het projectvoorstel en bij eventuele selectie van het voorstel na goedkeuring van de administratie), kosten voor de aanmaak van tussentijdse rapporten, materialen, diensten, prototypes en installaties met een levensduur kleiner dan de projectduur,...

Zijn daarentegen *uitgesloten*:

intrest op gebruikt kapitaal, voorzieningen voor toekomstige verliezen en/of dubieuze debiteuren, middelen die gratis ter beschikking staan van de inschrijver(s), bijdragen in natura, onnodige of onevenredig hoge uitgaven, kosten van verkoop/verdeling/marketing, uitgaven van gastvrijheid met uitzondering van die uitgaven die noodzakelijk voor het project zijn, volledig afgeschreven duurzame goederen, opgelopen of terugbetaalde kosten in een ander project.

3. *Uitrustingskosten*

Uitrustingskosten betreffen het gebruik voor het project van aangeschaft of gefabriceerd materiaal, waarvan de verwachte levensduur langer is dan de looptijd van het onderzoeksproject.

De in aanmerking komende kosten zijn evenredig met de bezetting van het toestel ten behoeve van het project (in maanden), en in verhouding tot de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn) van het toestel (eveneens in maanden). Dit zonder afbreuk te doen aan het principe dat bij eventuele selectie van het voorstel, een andere dan de hierboven geschetste regel uitgewerkt kan worden, mits toestemming van de administratie. Voor uitrustingsgoederen wordt uitgegaan van een levensduur van 5 jaar.

3. ALGEMENE BEPALINGEN

3. 1. Aanbestedende overheid

1. Deze opdracht wordt uitgeschreven door de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, voor wie optreedt de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming
2. Volgende administratieve entiteit is belast met de opvolging van deze opdracht:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Contactpersonen:
Naomi Wauterickx
Adjunct van de directeur
Tel. 02/553.95.59
Fax. 02/553.95.65
Mail: naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be
Evy Vogeeler
Tel. 02/553.95.77
Fax. 02/553.95.65
Mail: evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be

Alle briefwisseling m.b.t. deze opdracht moet naar die afdeling worden gestuurd, behoudens toepassing van punt 3 hierna.

3. Ieder deurwaardersexploot bestemd voor de aanbestedende overheid moet worden betekend aan de Kanselarij van de Voorzitter van de Vlaamse Regering, Koolstraat 35 in 1000 Brussel
Het is daarbij onverschillig of het gaat om de betekening van een dagvaarding, gerechtelijke uitspraak, overdracht van schuldvordering of een ander exploot. Hetzelfde adres geldt ook voor de aangetekende brief waarbij een schuldvordering wordt overgedragen of inpandgegeven.

3. 2. Voorwerp en classificatie opdracht

CPV-classificatie: 73000000-2 (4)

Deze opdracht is een opdracht voor diensten in de zin van art. 5 van de Wet van 24 december 1993.

3. 3. Gunningswijze

De gunning van deze opdracht gebeurt via **onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking**, genoemd in artikel 17, §1 van de wet van 24 december 1993.

Dit bestek is bedoeld als gemeenschappelijke basis om de onderhandelingsvoorstellen van de verschillende inschrijvers te vergelijken. De effectieve gunning geschiedt door ondertekening van een overeenkomst.

3. 4. Toepasselijke wettelijke bepalingen

Op deze opdracht zijn onder meer toepasselijk:

- Wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten;
- KB van 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken;
- KB van 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken, en zijn bijlage de algemene aannemingsvoorwaarden.

3. 5. Overige algemeen toepasselijke bepalingen

Als dit bestek spreekt over gunnings- of aanbestedingsdocumenten, dan bedoelt het daarmee het bestek, de plannen en alle bijhorende documenten die gediend hebben als basis voor het indienen van de offertes.

4. ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

**A. KONINKLIJK BESLUIT VAN 8.1.1996 BETREFFENDE
DE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR WERKEN, LEVERINGEN EN
DIENSTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN**

Art. 68. Kwalitatieve selectie

Door in te schrijven op deze opdracht, verklaart de inschrijver zich niet in een toestand van uitsluiting te bevinden, zoals bedoeld in art. 69.

Voor de Belgische inschrijver vraagt de aanbestedende overheid het RSZ-atteest via elektronische weg op conform art. 72, §5.

Art. 78. Toegangsverbod

Door in te schrijven op deze opdracht, verklaart de inschrijver zich niet in een toestand van onverenigbaarheid te bevinden, zoals bedoeld in dit artikel.

Art. 86 en 88. Prijsvaststelling en prijsonderzoek

Art. 86. Deze opdracht is een opdracht waarvoor een forfaitaire prijs het geheel van de prestaties dekt. De inschrijvers moeten voor het gunnen van de opdracht alle nodige inlichtingen verstrekken om het onderzoek van de prijzen mogelijk te maken.

Art. 88. Op verzoek van de aanbestedende overheid verstrekt de inschrijver alle nodige inlichtingen om het prijsonderzoek van zijn offerte mogelijk te maken. De aanbestedende overheid kan ofwel zelf overgaan tot ofwel een persoon aanduiden voor het uitvoeren van alle verificaties van de boekhoudkundige stukken en alle onderzoeken ter plaatse, teneinde de juistheid na te gaan van de gegevens die de inschrijver in het raam van het prijsonderzoek heeft verstrekt.

Art. 89 en 90. Vorm en inhoud offerte

Art. 89. De aandacht van de inschrijver wordt erop gevestigd dat hij zijn offerte moet invullen op het bij het bestek behorende formulier.

Op elke offerte die op een ander document is opgemaakt, moet de inschrijver bovenaan ieder document de volgende verklaring vermelden:

“Ik, ondergetekende ....., verklaar te hebben nagezien dat de “hierna vermelde gegevens volstrekt overeenstemmen met de “vermeldingen van het bij het bestek behorende formulier en de “inventaris en neem daarvoor de volledige verantwoordelijkheid op. “

Art. 90. Alle documenten en nota's die bij de offerte worden gevoegd, moeten worden gedateerd en ondertekend onder de vermelding: “Opgemaakt door ondergetekende om gevoegd te worden bij zijn offerte van heden” of dienen minstens te worden geïnventariseerd.

De inschrijver moet bij zijn inschrijving minstens de volgende documenten voegen:

- Het offerteformulier – volledig ingevuld, getekend en gedagtekend – vergezeld van een gedetailleerde en volledige beschrijving van de inhoudelijke benadering, van het uitvoeringsplan én een prijsopgave

De inschrijver dient zijn offerte in drie gedrukte exemplaren (één origineel en twee kopieën) en eenmaal elektronisch in.

Art. 100. Prijsopgave

- a) Indien zulks voor de nauwkeurigheid van de eenheidsprijzen vereist is, mag de inschrijver drie tot vier decimalen preciseren.
- b) De inschrijver vermeldt de belasting over de toegevoegde waarde in een afzonderlijke post en voegt ze bij de prijs van de offerte.

Art. 102. Taalgebruik

De inschrijver gebruikt uitsluitend het Nederlands in zijn mondelinge en schriftelijke relatie met de aanbestedende overheid.

Van documenten die enkel in een andere taal beschikbaar zijn, kan de overheid een, desgevallend beëdigde, vertaling eisen.

Art. 115. Gunningscriteria

Het opdrachtgevende bestuur zal de ingediende offertes bestuderen op grond van de volgende criteria die werden gerangschikt volgens belangrijkheid, gaande van uitzonderlijk over zeer groot tot groot:

- (1) Kwaliteit van inhoudelijk en technisch voorstel (van uitzonderlijk belang)
  - a. Visie op de opdracht
  - b. Uitleggen waarom het voorstel tot de gewenste resultaten zal leiden
- (2) Kwaliteit en ervaring van het team (van zeer groot belang):
  - a. Bespreking van de specifieke competenties van het personeel
  - b. Ervaring van personeel met soortgelijke opdrachten
  - c. Relevante informatie om ervaring te staven
- (3) Uitvoeringsplan (van groot belang)
- (4) De prijs (van groot belang)

Art. 116. Gestanddoeningstermijn

De inschrijvers blijven gebonden door hun offerte gedurende een termijn van zestig kalenderdagen.

Art. 121 en 122. Onderhandelingsprocedure

De artikels 89, 102, 115 en 116 zijn op deze gunningsprocedure van toepassing op de wijze zoals in dit bestek wordt weergegeven.

Uiterste datum voor het inleveren van de offertes

Elke offerte moet in drie originele exemplaren, ingevuld op het bijgevoegde offerteformulier, worden ingediend op uiterlijk **1 november 2012**.

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Departement Onderwijs en Vorming
Project Strategisch Onderwijs- en Vormingsbeleid
t.a.v. Naomi Wauterickx
Hendrik Consciencegebouw 5C24
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de inschrijvers om hun offertes ook per e-mail door te sturen naar naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook de drie origineel ondertekende exemplaren in te sturen.

B. KONINKLIJK BESLUIT VAN 26.9.1996 TOT BEPALING VAN DE ALGEMENE UITVOERINGSREGELS VAN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN EN DE ALGEMENE AANNEMINGSVOORWAARDEN

B. 1. KONINKLIJK BESLUIT VAN 26.9.1996 TOT BEPALING VAN DE ALGEMENE UITVOERINGSREGELS VAN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN

Art. 2. Voorwerp van de opdracht

Zie hoofdstuk 1: omschrijving van de opdracht

B. 2. ALGEMENE AANNEMINGSVOORWAARDEN VOOR DE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN

Art. 1. Leiding en toezicht op de uitvoering

Een stuurgroep oefent de leiding en het toezicht uit op de uitvoering van de opdracht. Deze stuurgroep bestaat uit ambtenaren van de Vlaamse Overheid. De overlegmomenten zijn in de prijs inbegrepen.

Na toewijzing zal er een overleg plaatsvinden waarop de opdracht wordt overlopen.

De identiteit van de ambtenaren van de stuurgroep die de leiding en het toezicht uitoefenen, zal worden meegedeeld bij de betekening van de opdracht. Deze ambtenaren zullen verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van de nodige gegevens, het nakijken van de verschillende ontwerpvoorstellen en dergelijke. Daarenboven zullen alleen deze ambtenaren een finaal akkoord kunnen verlenen.

Art. 5. Bedrag borgtocht

De borgtocht, te betalen door de dienstverlener, bedraagt 5% van het bestelbedrag (exclusief BTW). Het bewijs van de borgtochtstelling moet, binnen de 30 kalenderdagen na de betekening van de opdracht, opgestuurd worden naar het adres van de aanbestedende overheid

Art. 9. Vrijgave van de borgtocht

Indien er geen geschil bestaat tussen de partijen, zal de borgtocht op het einde van de opdracht worden vrijgemaakt op vraag van de dienstverlener. De vrijgave geldt als voorlopige en definitieve oplevering. Na deze vrijgave is geen rechtsvordering van de dienstverlener meer mogelijk.

Art. 14. Intellectuele rechten

De gegevens die de aanbestedende overheid ter beschikking stelt van de dienstverlener met het oog op het uitvoeren van onderhavige opdracht mogen niet voor andere doeleinden gebruikt worden noch medegedeeld aan anderen.

De indiening van de offerte geldt bij gunning als een belofte van overdracht aan de opdrachtgever van alle vermogensrechten op alle producten die worden aangemaakt in het kader van de opdracht. De overdracht geldt zowel ten aanzien van de indiener van een offerte als ten aanzien van alle personen waarop de indiener een beroep doet of zal doen voor de uitvoering van de opdracht en heeft betrekking op alle mogelijke exploitatiewijzen die de opdrachtgever wenselijk acht. Alle producten of documenten die worden aangemaakt in het kader van de opdracht en aan de opdrachtgever bezorgd, worden eigendom van de opdrachtgever

De opdrachtgever verkrijgt door de toewijzing van de opdracht definitief en zonder enige beperking de hierna opgesomde auteursrechten op alle producten die vanaf dat ogenblik in het kader van de opdracht worden aangemaakt, zijnde:

- het exclusieve en onvoorwaardelijke reproductierecht
- het exclusieve en onvoorwaardelijke recht tot bewerking en vertaling
- het exclusieve en onvoorwaardelijke huur- en leenrecht, en

- het exclusieve en onvoorwaardelijke recht op mededeling aan het publiek, en dit alles zonder enige andere beperking in de tijd dan de beperkingen die voorzien zijn in de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten.

Het opdrachtgevend bestuur kan steeds alle gegevens opvragen, in overleg met de dienstverlener, die tot deze resultaten hebben geleid, zowel onder geschreven vorm als bij middel van elektronische dragers.

De dienstverlener dient alle maatregelen te treffen om het confidentieel karakter van de gegevens en de onderzoeksresultaten te doen bewaren door hemzelf en door eenieder die er toegang toe heeft.

Art. 15. Betalingen

De betaling van de diensten gebeurt in globo en na de definitieve oplevering. De betalingsaanvraag en de facturen dienen gestuurd naar het adres van de aanbestedende overheid.

De factuur wordt in drievoud opgemaakt, de opdrachtnemer voegt er een gedetailleerde staat van de prestaties bij. Alle exemplaren zijn met inkt ondertekend (datum en handtekening) en moeten de volgende vermeldingen dragen:

- Naar waarheid opgemaakt en voor echt verklaard tot een bedrag van (voluit)... euro
- Het verschuldigde bedrag moet worden gestort op rekeningnummer..., ten name van... te...

De betaling geschiedt binnen de termijn voorzien in art. 15, §2, 2° na ontvangst van een correcte factuur.

Art. 18. Rechtsvorderingen

Elke rechtsvordering van de dienstverlener wordt ingesteld bij een Nederlandstalige Belgische rechtbank, behoudens ingeval van een vordering tot tussenkomst in een bestaand geding.

Art. 19, § 1. Opleveringen

De kosten van de prestaties die in verband met de opleveringen worden geleverd door derden worden ten laste van de dienstverleners aangerekend tegen de door deze derden gefactureerde kostprijs.

De kosten van de prestaties die de dienstverlener in verband met de oplevering zelf uitvoert, blijven te zijn laste.

Art. 69. §1. Vaste of minimale hoeveelheden

De dienstverlener is verplicht om gevolg te geven aan alle toevoegingen, weglatingen en wijzigingen van de opdracht, die de aanbestedende overheid in de loop van de uitvoering beveelt en die samenhangen met het voorwerp van de opdracht, binnen de perken ervan blijven en waarvan de weerslag in méér beperkt blijft tot 50% van de oorspronkelijke opdrachtsom.

Art. 69, §§ 3& 4. Uitvoeringstermijnen

De inschrijvers dienen rekening te houden met de volgende vooropgestelde timing. In het bijzonder dienen zij op de datum die is voorzien voor onderhandelingen beschikbaar te zijn: **dinsdag 7 december**.

Voor de uitvoering van de opdracht wordt een maximumduur van **4 maanden** voorzien. De uitvoering van de opdracht begint op de eerste werkdag volgend op de betekening per aangetekend schrijven van de gunningsbeslissing aan de dienstverlener.

Bij het niet-respecteren van de overeengekomen timing door de opdrachtnemer, behoudt de opdrachtgever zich het recht voor om de verdere uitvoering van de overeenkomst geheel of gedeeltelijk voor bepaalde duur op te schorten of te verbreken, zonder dat dit meerkosten meebrengt voor de opdrachtgevende overheid.

Art. 75. Middelen van optreden van de aanbestedende overheid

Indien de dienstverlener zijn verplichtingen overeenkomstig de voorwaarden en bepalingen niet nakomt, is hij zonder enige ingebrekestelling tegenover de Vlaamse Gemeenschap aansprakelijk voor de geleden schade

Art. 72. Aansprakelijkheid van de dienstverlener

De Vlaamse Gemeenschap zal in geen geval aansprakelijk zijn voor de schade aan personen of goederen die rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg zijn van de activiteiten met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst. De aannemer vrijwaart de Vlaamse Gemeenschap tegen elke vordering van schadevergoeding door derden in dit verband.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs
Entiteit Strategische Beleidsondersteuning
Bestek OND/SBO/2012/29.06.12

Offerteformulier

A. Algemene verbintenis

OFWEL ²

De ondergetekende (naam en voornaam):

Hoedanigheid of beroep:

Nationaliteit:

Adres (straat, nummer, gemeente, land):

OFWEL

De vennootschap (handelsnaam of benaming, rechtsvorm, nationaliteit, zetel):

vertegenwoordigd door de ondergetekende(n)

---

² Doorhalen wat niet van toepassing is.

OFWEL

De ondergetekende(n) en/of de vennootschap(pen) die optreden als vereniging zonder rechtspersoonlijkheid (voor elk van hen dezelfde gegevens als hierboven):

vereniging die tegenover de overheid wordt vertegenwoordigd door één van hen, met name:

verbindt zich op zijn, resp. verbinden zich hoofdelijk op hun, roerende en onroerende goederen tot de uitvoering, overeenkomstig de bepalingen en voorwaarden van bovenvermeld bestek, van de in dat bestek beschreven opdracht, tegen de som van:

(in cijfers, inclusief BTW, in euro):

(in letters, inclusief BTW, in euro):

B. Algemene inlichtingen

- Inschrijving bij de RSZ (nr. of nrs.):

- BTW (alleen in België) (nr. of nrs.):

C. Onderaannemers

OFWEL ³

Er zullen geen onderaannemers worden aangewend.

OFWEL

De onderaannemers die zullen worden aangewend, hebben als nationaliteit:

D. Personeel

Het personeel dat zal worden aangewend, heeft als nationaliteit:

E. Betalingen

De betalingen zullen geldig gebeuren door overschrijving op rekeningnr..... van de financiële instelling.....
geopend op naam van .....

F. Rsz-attest

OFWEL ⁴

(voor de Belgische inschrijver)

---

³ Doorhalen wat niet van toepassing is.

⁴ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Bij deze offerte wordt desgevallend een attest (ev. attesten) gevoegd van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid waarin de stand van de rekening(en) bij deze instelling wordt opgegeven, overeenkomstig art. 90, § 3 van het KB van 8 januari 1996 ⁵.

OFWEL

(voor de buitenlandse inschrijver)

Bij deze offerte wordt desgevallend een attest (ev. attesten) gevoegd, overeenkomstig art. 90, § 3 van het KB van 8 januari 1996.

G. Bijlagen

Bij deze offerte zijn eveneens gevoegd ⁶:

- de gedateerde en ondertekende documenten, die het bestek verplicht over te leggen;
- de modellen, monsters en andere inlichtingen, die het bestek verplicht over te leggen.

Gedaan te ..... op .....

De inschrijver(s),

---

⁵ Als de bijdrageschuld meer dan 2.500 euro bedraagt, dan dient de inschrijver bij zijn/haar offerte alle inlichtingen te voegen betreffende de eventuele schuldvorderingen bedoeld in art. 43bis, § 1 (i.g.v. leveringen) of 69bis, § 1 (i.g.v. diensten) van het KB van 8 januari 1996.

⁶ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Oproep tot ontwikkelingsopdracht

***Ontwikkeling van een
beginsituatieanalyse-
instrument voor de pIE.o-
basisscholen***

augustus 2012

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context

In september 2012 gaat het Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs (pIE.o) van start. Dit project wil met een klein aantal scholen meer onderwijskwaliteit realiseren. Het gaat om 3 scholen uit Gent, 3 uit Brussel, 3 uit Antwerpen en 4 uit de Limburgse mijngemeenten die een zeer hoog percentage leerlingen (minstens 75%) hebben die voldoen aan de zogenaamde leerlingkenmerken.

De doelstelling van pIE.o is het is het maximaliseren van de leerprestaties, de leerwinst en het welbevinden van alle leerlingen in scholen die men labelt als concentratiescholen.

Om dit te realiseren leggen we geen 13 identieke innovatietrajecten op maar we willen wel dat elke school minimaal op drie innovatieniveaus werkt. Deze innovatieniveaus zijn het niveau van het kind (enabling), het niveau van de leeromgeving (instruction), en het niveau van de school (management).

Meer achtergrond informatie over pIE.o is te vinden in de bijlage.

Begin situatie analyse

De 13 scholen die participeren in het Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs (pIE.O) voeren allemaal dezelfde beginsituatieanalyse (BSA) uit. Op deze manier kan men beginsituaties vergelijken en krijgt elke school meer inzicht in het eigen functioneren. Deze BSA moet dan het uitgangspunt zijn om bepaalde innovatietrajecten uit te stippelen samen met de coaches en met steun van de wetenschappelijke adviesgroep. Voor meer informatie over pIE.O, zie de inleidende tekst die als bijlage wordt toegevoegd aan deze oproep.

Er werd aan de participerende scholen gevraagd om een lokaal platform te ontwikkelen waarin alle betrokken partijen van de school verenigd kunnen worden. In de projectoproep werd ook gevraagd om op 3 niveaus te werken, namelijk op het niveau van het kind (leefwereld), het niveau van de leeromgeving, en het niveau van de school (management).

Om aspecten van al deze elementen te kunnen meenemen in de BSA, moet deze minstens peilen naar

- beleidsvoerend vermogen
- samenwerking en intervisie
- veranderingscapaciteit
- curriculumontwikkeling
- pedagogische professionalisering
- evaluatiebeleid
- zorgbeleid
- diversiteitsbeleid
- talenbeleid
- ouderwerking
- brede school werking

In de laatste jaren werden reeds heel wat instrumenten ontwikkeld die peilen naar een (deel)aspect hiervan. Relevante instrumenten zijn oa. de participatiebarometer (Van Petegem & Mahieu, 2005); het zelf-evaluatie instrument beleidsvoerend vermogen (Van Hoof, Deneire en Van Petegem, 2012),

de ICO-Scoop, Instrument voor zelfevaluatie van intercultureel onderwijs in basisscholen (Sierens & Van Lysebettens, 2002); het screeningsinstrument uit voor ouder- en leerlingenparticipatie (SGOK, 2008), het instrument voor de BSA Taalvaardigheidsonderwijs en Taalbeleid op school, basisschool (SGOK,); de kijkwijzer krachtige leeromgeving (CTenO, 2008); het instrument welbevinden van leerkrachten (Aelterman, Engels, Van Petegem en Verhaeghe, 2003) ...

Doelstelling

De ontwikkeling van een handelbaar en overzichtelijk zelf-evaluatie instrument dat peilt naar beleidsmatige elementen van

- beleidsvoerend vermogen
- samenwerking en intervisie
- veranderingscapaciteit
- curriculumontwikkeling
- pedagogische professionalisering
- evaluatiebeleid
- zorgbeleid
- diversiteitsbeleid
- talenbeleid
- ouderwerking
- brede school werking

Opdracht

De ontwikkelaar kan elk van de bovenvermelde instrumenten/tools gebruiken. Maar ook andere, niet vermelde zelf-evaluatie instrumenten kunnen worden aangewend in de ontwikkeling van deze BSA.

Dit instrument voor zelfevaluatie van de beginsituatie hoeft dus geen nieuw, origineel instrument te zijn, maar kan bestaan uit (delen van) bestaande instrumenten. Wel moet het het hele schoolteam meenemen in de beginsituatieanalyse en moet het alle beleidsmatige elementen zoals opgesomd in deze oproep vervatten. De scholen moeten dit instrument autonoom kunnen hanteren, afnemen en interpreteren.

Het Department Onderwijs en Vorming staat in voor de eventuele aankoop van rechten op bestaande instrumenten.

Verwachte output

Wij verwachten volgende deliverable:

- een zelf-evaluatie instrument dat de pI.E.O scholen en de innovatiecoaches kunnen gebruiken voor de beginsituatieanalyse.

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **28 september 2012** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Vlaamse universiteiten, instellingen van Hoger Onderwijs, en gespecialiseerde onderzoeksbureaus kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Samenwerking met organisaties buiten dit domein of niet-Vlaamse organisaties kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria:

- De technische kwaliteit van het voorstel (40 punten)
- De expertise van/ervaring met het ontwikkelen van zelfevaluatieinstrumenten (30 punten)
- De prijs van het voorstel (30 punten)

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria krijgt elk ontvankelijk verklaard voorstel een score. Op basis hiervan zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de projectvoorstellen. De secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming zal de uiteindelijke gunningsbeslissing nemen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse Minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op **1 oktober 2012**. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op **30 oktober 2012**.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De indieners moeten hun ondertekende voorstel op uiterlijk **28 september 2012** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleeer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleeer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle

verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs.

Opdracht

De evaluatie van de engagementsverklaring

Inleiding

De verwachting ten aanzien van de minimale betrokkenheid van alle ouders, heeft zijn decretale weerslag gekregen in de vorm van een engagementsverklaring tussen school en ouders vanaf het schooljaar 2010-2011. Het gaat om wederzijdse afspraken. Dat betekent dat de school moet aangeven wat ze zelf op elk van die vlakken aanbiedt aan de ouders en de leerlingen enerzijds en waartoe ouders zich moeten engageren anderzijds.

Opdracht

Twee jaar na de invoering van de engagementsverklaring willen we de maatregel evalueren. Zo willen we meer zicht krijgen op de wijze waarop de engagementsverklaring een rol heeft in het beleid van een school en de relatie gezin-school. Het is interessant om na te gaan hoe de school kennis kreeg over de engagementsverklaring, wie hen ondersteunde bij de implementatie en hoe de verschillende actoren (scholen, leraren, ouders, ouderkoepels, pedagogische begeleidingsdiensten, lokale overlegplatforms) de implementatie van de verklaring ervaren. Verder willen we nagaan of de scholen de verklaring hebben opgenomen in het schoolreglement (dit is wettelijk bepaald, maar wordt dit ook zo uitgevoerd?) en de manier waarop dit engagement hierin vertaald wordt. Welke invulling wordt aan de verschillende engagementen gegeven? Volstaat de huidige inhoud? Nemen scholen meer engagementen op in de verklaring? Op welke wijze volgen ouders en scholen de engagementen op? Wat als er engagementen niet worden opgevolgd door de school/ouders? Heeft de engagementsverklaring de betrokkenheid van ouders kunnen verhogen? En vooral, de betrokkenheid van die ouders die vaak minder betrokken zijn bij het schoolgebeuren van hun kind(eren). Het is net bij die ouders dat de engagementsverklaring nodig is om de betrokkenheid te verhogen. Tot slot willen we ook nagaan wat de rol is van de verschillende actoren o.a. overheid in het verhogen van ouderbetrokkenheid.

Deze vragen zijn gegrond in de algemene, beleidsrelevante vraag, of de engagementsverklaring al dan niet een goed instrument vormt om ouderbetrokkenheid te verhogen. Op basis van de evaluatie zal nagegaan worden of er bijsturing van het instrument nodig is.

De onderzoeksopdracht impliceert een kortlopend onderzoek waarbij een (uitgebreide) enquëtering niet tot de mogelijkheid behoort.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur (en ten vroegste) op 1 januari 2013. Het eindrapport dient uiterlijk op 30 juni 2013 te worden opgeleverd. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Zowel instellingen uit het hoger onderwijs als gespecialiseerde onderzoeksbureaus komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 3 december 2012 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvoorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht kan zowel ervaring betreffende financiën en/of boekhouding als ervaring in onderwijsmaterie een pluspunt betekenen.
- *Kostprijs (30 punten)*
Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvoorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 12 november 2012 in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar Katrijn.Ballet@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 11 november 2012.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 3 december 2012 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en katrijn.ballet@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Opdracht

Het volwassenenonderwijs vanuit de ervaringen van de cursist

Inleiding

Het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, hierna 'decreet' genoemd, regelt de opdracht, de organisatie, de structuur, de financiering of subsidiëring en een aantal aspecten van de rechtspositieregeling van het personeel van het volwassenenonderwijs. In 2009 werd een tussentijdse evaluatie georganiseerd, resulterend in enkele belangrijke bijstellingen van het decreet. In 2012 wordt een uitgebreide evaluatie van de beleidsdoelstellingen van het decreet voorzien. Een deel van deze uitgebreide evaluatie bestaat uit het in kaart brengen van de ervaringen vanuit het perspectief van de cursisten.

Opdracht

In de tussentijdse evaluatie van het decreet werden naast directies van de centra voor volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie, ook de consortia, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor Volwassenenonderwijs (VOCVO), de pedagogische begeleidingsdiensten en de sociale partners bevroegd. Eén doelgroep werd niet bevroegd: de cursist. Met deze onderzoeksooproep willen we zicht krijgen op hoe de cursisten hun deelname aan het volwassenenonderwijs ervaren. Het moet leiden tot inzichten omtrent de informatie die cursisten krijgen bij inschrijving of deelname, de wijze van toeleiding naar het opleidingsaanbod, de kennis en het gebruik van kortingen op of vrijstellingen van de inschrijvingsgelden, over de wijze waarop de lessen worden georganiseerd, over de klasgroottes, over de gehanteerde evaluatiemethodes, ... Deze inzichten moeten leiden naar gedragen aanbevelingen. Hierbij dient aandacht te zijn voor de specifieke doelgroepen in het volwassenenonderwijs zoals bijvoorbeeld de anderstaligen die de opleiding Nederlands tweede taal volgen, de cursisten van de basiseducatie en de gedetineerden die les volgen in de gevangenis. Hun sociaal-economische achtergrond, keuze van opleidingen en interessegebieden en persoonlijke kenmerken moeten hierbij gedegen in kaart worden gebracht. Ook moeten cursisten uit de verschillende studiegebieden en verschillende regio's in Vlaanderen vertegenwoordigd zijn.

De bevraging van de cursisten is gegrond in een algemene, beleidsrelevante vraag, namelijk: of organisatie en de structuur van het volwassenenonderwijs sedert 2007 al dan niet een goed klimaat en omgeving vormt om cursisten volwassenenonderwijs en

basiseducatie te stimuleren om levenslang te leren. Op basis van de evaluatie zal nagegaan worden of er bijstellingen aan de regelgeving of aan het kader nodig zijn.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 januari 2013. Het eindrapport dient uiterlijk op 15 juli 2013 te worden opgeleverd. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Zowel instellingen uit het hoger onderwijs als gespecialiseerde onderzoeksbureaus komen in aanmerking om een onderzoeksvorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 3 december 2012 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 12 november in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar Naomi.Wauterickx@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 8 november.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht kan zowel

ervaring betreffende financiën en/of boekhouding als ervaring in onderwijsmaterie een pluspunt betekenen.

- *Kostprijs (30 punten)*

Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvoorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 3 december 2012 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be en naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige

documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Oproep tot wetenschappelijk onderzoek

***Innovatie en
excellentiemonitor***

***Onderzoek naar het verloop, de impact en de
effectiviteit van het Project Innoveren en
Excelleren in Onderwijs***

Juli 2012

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context

Het **Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs (pIE.O)** gaat van start op 1 september 2012. De primaire doelstelling van pIE.O is het maximaliseren van de leerprestaties, de leerwinst en het welbevinden van alle leerlingen in concentratiescholen (scholen met minimaal 75% leerlingen die voldoen aan de GOK-kenmerken).

Hiervoor wordt een pIE.O in 13 scholen opgezet om effectieve (onderwijs)innovaties door te voeren op een aantal domeinen met het oog op de maximalisering van de leerprestaties, de leerwinst en het welbevinden van alle leerlingen. Een belangrijke bijkomende doelstelling van pIE.O is de transfer van de opgedane expertise en inzichten naar het gehele Vlaamse onderwijsveld. Het is dan ook de bedoeling om het proefproject uit te breiden naar bijkomende scholen. Dit veronderstelt een continue kwantitatieve en kwalitatieve opvolging van het proces.

Een volledige beschrijving van pIE.O, inclusief de werking, actoren en doelstellingen van het project is te vinden in de bijlage *Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs. Overzicht van context, doelstellingen, werkwijze en wetenschappelijke opvolging*.

Om de resultaten in kaart te brengen en een wetenschappelijke evaluatie mogelijk te maken van de impact en effectiviteit van de onderwijsveranderingen, wordt een onafhankelijke wetenschappelijke opdracht uitbesteed. De wetenschappelijke opdracht loopt onafhankelijk van maar parallel aan pIE.O en heeft dus een looptijd van 5 jaar.

Ter voorbereiding is een reviewstudie uitgevoerd om de context-, input- en procesvariabelen die bepalend kunnen zijn voor de maximalisatie van de leerprestaties, leerwinst en het welbevinden (de output) van leerlingen in het basisonderwijs te identificeren. Daarnaast geeft de review ook aan welke indicatoren het meest geschikt zijn om de leerprestaties, leerwinst en het welbevinden en de determinanten ervan in kaart te brengen. Deze review is opgeleverd en is dus beschikbaar voor de voorbereiding van deze wetenschappelijke opdracht. U kan de beleidsamenvatting raadplegen op (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/kijker/Onderzoeken/ReviewIndicatoren/Beleidssamenvatting.pdf>).

Doelstelling

De doelstelling van de opdracht **Innovatie- en excellentiemonitor** is om de verschillende onderwijsinnovaties in pIE.O als proces te monitoren en hun impact en effectiviteit op het maximaliseren van de leerprestatie, de leerwinst en het welbevinden van leerlingen te analyseren.

Project

De onderzoeksopdracht **innovatie- en excellentiemonitor** loopt dus gedurende 5 jaar, in parallel met het onderwijsinnovatieproject pI.E.O. Het kan starten vanaf **1 november 2012**. Interdisciplinaire samenwerking in een Vlaams of internationaal verband is een pluspunt.

Deze wetenschappelijke opdracht dient een antwoord te formuleren op volgende onderzoeksvragen:

- Welke resultaten (leerprestaties, leerwinst en welbevinden) boeken de leerlingen uit de experimentele scholen
- Welke innovatieve processen hebben een positief/negatief effect op leerprestaties, leerwinst, of welbevinden
- Welke innovatieve processen hebben een consistent effect op leerprestaties, leerwinst, of welbevinden
- Welke innovatieve processen hebben een differentieel effect op leerprestaties, leerwinst, of welbevinden

Daarnaast dient de aard en mate van realisatie van de verschillende innovatieve processen en de bepalende input-en contextvariabelen mee genomen te worden in de effectiviteitsanalyse van deze processen.

Het onderzoek kan van start gaan vanaf **1 november 2012**. Er dient een rigoreuze nulmeting plaats te vinden begin 2013 van alle variabelen met betrekking tot leerprestaties, leerwinst en welbevinden op leerling-, klas- als schoolniveau waarop het project Pie.O een invloed kan uitoefenen. Het project Pie.O dient nauwlettend te worden opgevolgd en de impact ervan in kaart gebracht. Verder dient het onderzoek de vastgestelde verschillen in leerprestaties, leerwinst en/of welbevinden te verklaren. Hiervoor is een comparatieve aanpak met gebruik van controle groep expliciet gewenst.

Het onderzoeksdesign dient zowel de betrouwbaarheid als validiteit van de meetopzet aan te tonen. Daarnaast wordt er expliciet gevraagd naar een analyse van de mogelijkheden en beperkingen van het gebruikte onderzoeksdesign met betrekking tot de interpretatie en transfer van de bevindingen.

Het onderzoeksdesign moet worden vergezeld van de gedetailleerde begroting per jaar voor zowel personeels, werkings- als uitrustingskosten.

Verwachte output

Wij verwachten volgende deliverables:

- Een aanvangsrapport met de meetopzet, de nulmeting, en een eerste analyse.
- Een jaarlijks rapport van de meting met tussentijdse analyse
- Een finaal rapport met een overzicht van alle data en analyses, een synthese van de bevindingen en conclusies voor het onderwijsbeleid, de onderwijspraktijk, scholen en leraren, en eventueel andere actoren.
- Een valorisatievoorstel voor de transfer van bevindingen naar andere scholen en de onderwijsactoren

Verwachte outcome

De outcome omvat een wetenschappelijke onderbouwde visie op impactvolle activiteiten en processen ter ondersteuning van het maximaliseren van de leerprestaties, de leerwinst en het welbevinden van alle leerlingen in het Vlaamse Onderwijs.

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **14 September 2012** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Alleen Vlaamse universiteiten kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Samenwerking met organisaties buiten dit domein of niet-Vlaamse organisaties kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht. Interdisciplinaire en internationale samenwerking is een pluspunt.

Er worden informatiesessies georganiseerd op **13 juli 2012** om 14h00 en op **17 augustus 2012** in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria:

- De kwaliteit van het voorstel (totaal 60 punten)
  - De kwaliteit en toepasbaarheid van het onderzoeksdesign (20 punten)
  - Het innovatieve karakter van het voorstel (20 punten)
  - De wetenschappelijke onderbouwing van het voorstel (20 punten)
- De prijs van het voorstel (totaal 40 punten)
  - De efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen (15 punten)
  - De absolute prijs van het voorstel (10 punten)
  - De methodologische expertise van de onderzoeksploeg (15 punten)

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria krijgt elk ontvankelijk verklaard voorstel een score. Op basis hiervan zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse Minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op **1 november 2012**. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op **31 augustus 2017**.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **14 september 2012** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs.

Oproep tot wetenschappelijke ontwikkelingsopdracht

***Ontwikkeling van een
Toolkit Breed Evalueren
voor Competenties Nederlands***

September 2012

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context

In de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2009-2014 'Samen grenzen verleggen voor elk talent' werd aangekondigd dat de wenselijkheid van het gebruik van taaltoetsen zou worden nagegaan als instrument voor scholen om een goed overzicht te krijgen over het beheersingsniveau Nederlands van hun leerlingen. Voor de start van het secundair onderwijs diende de wenselijkheid van het gebruik van een screeningsinstrument nog te worden nagegaan.

Een expertencommissie kreeg de opdracht om een kritische evaluatie van de bruikbaarheid van een screeningsinstrument Nederlands bij aanvang van het secundair onderwijs uit te voeren. Het screeningsinstrument diende conform de opdracht aan drie doelstellingen tegemoet te komen:

- het optimaliseren van het talenbeleid op school,
- het optimaliseren van de taalontwikkeling en het leerkapitaal van elke leerling, en
- het fungeren als knipperlicht voor taalzwakke leerlingen

De expertencommissie kwam tot volgende conclusies:

- Ontwikkeling van een nieuw screeningsinstrument Nederlands aanvang secundair onderwijs is niet wenselijk en niet noodzakelijk
- Een brede evaluatie van taalcompetenties Nederlands op verschillende momenten in de schoolloopbaan (onder meer kort na de aanvang van het secundair onderwijs) en aan de hand van verschillende evaluatie-instrumenten is wel zinvol.
- Breed evalueren wordt best verankerd in het talenbeleid van de school en gedragen door het volledige schoolteam. Hiervoor is professionalisering en ondersteuning van leraren noodzakelijk

Daarom beveelt de expertencommissie aan een **toolkit breed evalueren**¹ te ontwikkelen met concrete strategieën om het proces van breed evalueren te implementeren in het talenbeleid van de school. Deze toolkit dient scholen en leraren te ondersteunen in het evalueren en opvolgen van hun leerlingen op verschillende tijdstippen aan de hand van verschillende evaluatie-instrumenten (zoals bvb. gestandaardiseerde testen, kwalitatieve observatie-instrumenten en taalportfolio). Op die manier kan er (onder meer) kort na de aanvang van het secundair onderwijs worden gepeild naar wat leerlingen al kunnen, over welke talige competenties ze beschikken en wat hun talige behoeften zijn om met maximale kans op succes het secundair onderwijs te doorlopen.

Voor verdere informatie zie bijlage **Bruikbaarheidsstudie screeningsinstrument Nederlands aanvang secundair onderwijs** (http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/rapporten/TaalAIT_Rapportfinal.pdf)

De Toolkit Breed Evalueren (TBE) dient een instrumentarium aan te reiken voor breed assessment. Het moet ingezet kunnen worden voor het realiseren van maximale ontplooiingskansen van alle leerlingen. Het moet een beginbeeld van de leerlingen kunnen schetsen. De taalvaardigheid van de leerlingen moet op een brede manier in kaart worden gebracht. Het kan geen instaptoets of drempelinstrument zijn uitsluitend gericht op het blootleggen van de zwaktes van de leerlingen in het kader van een taalontwikkelingsbeleid. Het moet een plaats krijgen binnen een breder geheel, het talenbeleid.

---

¹ De expertencommissie hanteert in haar bruikbaarheidsstudie de term 'taal-AIT', wat staat voor taalassessment implementatietoolkit.

Doelstelling

De doelstelling van deze opdracht is de ontwikkeling van een Toolkit Breed Evalueren (TBE) voor competenties Nederlands in het secundair onderwijs.

Project

De wetenschappelijke opdracht Ontwikkeling van een Toolkit Breed Evalueren voor Competenties Nederlands loopt van december 2012 tot maximaal augustus 2013.

De TBE dient een mix van kwantitatieve en kwalitatieve methoden in te houden. Het ondersteunt een procesmatige benadering. De TBE bevat elementen die reflectie mogelijk maken over enerzijds de sterktes en zwaktes van de leerlingen en anderzijds het handelen van de leerkrachten in de klas. Het moet dus een instrument zijn dat zowel in het evaluatie- als in het talenbeleid van de school een belangrijke meerwaarde betekent. De procedures moeten voldoende transparant zijn. De TBE dient voldoende voorspellende waarde te hebben.

Verwachte output

Wij verwachten volgende deliverables:

- De wetenschappelijke onderbouwde ontwikkeling van een *Toolkit Breed Evalueren voor Competenties Nederlands (TBE)*

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **5 november 2012** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Universiteiten, hoge scholen en gespecialiseerde onderzoeks- en/of adviesbureaus kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele interdisciplinaire en/of interinstitutionele samenwerking kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria:

- de wetenschappelijke kwaliteit (30 punten) van het voorstel
- het valorisatiepotentieel (20 punten) van het voorstel
- de beleidsrelevantie (20) van het voorstel
- de expertise van de onderzoeksploeg (15 punten)
- de efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen (15 punten)

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op **15 december 2012**. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op **15 juli 2013**.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **5 november 2012** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleeer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be met cc

naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs.

Oproep tot wetenschappelijk onderzoek

***Ontwikkeling van een
Toolkit Breed Evalueren
voor Competenties Nederlands***

Juni 2012

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context

In de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2009-2014 'Samen grenzen verleggen voor elk talent' werd aangekondigd dat de wenselijkheid van het gebruik van taaltoetsen zou worden nagegaan als instrument voor scholen om een goed overzicht te krijgen over het beheersingsniveau Nederlands van hun leerlingen. Voor de start van het secundair onderwijs diende de wenselijkheid van het gebruik van een screeningsinstrument nog te worden nagegaan.

Een expertencommissie kreeg de opdracht om een kritische evaluatie van de bruikbaarheid van een screeningsinstrument Nederlands bij aanvang van het secundair onderwijs uit te voeren. Het screeningsinstrument diende conform de opdracht aan drie doelstellingen tegemoet te komen:

- het optimaliseren van het talenbeleid op school,
- het optimaliseren van de taalontwikkeling en het leerkapitaal van elke leerling, en
- het fungeren als knipperlicht voor taalzwakke leerlingen

De expertencommissie kwam tot volgende conclusies:

- Ontwikkeling van een nieuw screeningsinstrument Nederlands aanvang secundair onderwijs is niet wenselijk en niet noodzakelijk
- Een brede evaluatie van taalcompetenties Nederlands op verschillende momenten in de schoolloopbaan (onder meer kort na de aanvang van het secundair onderwijs) en aan de hand van verschillende evaluatie-instrumenten is wel zinvol.
- Breed evalueren wordt best verankerd in het talenbeleid van de school en gedragen door het volledige schoolteam. Hiervoor is professionalisering en ondersteuning van leraren noodzakelijk

Daarom beveelt de expertencommissie aan een **toolkit breed evalueren**¹ te ontwikkelen met concrete strategieën om het proces van breed evalueren te implementeren in het talenbeleid van de school. Deze toolkit dient scholen en leraren te ondersteunen in het evalueren en opvolgen van hun leerlingen op verschillende tijdstippen aan de hand van verschillende evaluatie-instrumenten (zoals bvb. gestandaardiseerde testen, kwalitatieve observatie-instrumenten en taalportfolio). Op die manier kan er (onder meer) kort na de aanvang van het secundair onderwijs worden gepeild naar wat leerlingen al kunnen, over welke talige competenties ze beschikken en wat hun talige behoeften zijn om met maximale kans op succes het secundair onderwijs te doorlopen.

Voor verdere informatie zie bijlage **Bruikbaarheidsstudie screeningsinstrument Nederlands aanvang secundair onderwijs** (http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/rapporten/TaalAIT_Rapportfinal.pdf)

De Toolkit Breed Evalueren (TBE) dient een instrumentarium aan te reiken voor breed assessment. Het moet ingezet kunnen worden voor het realiseren van maximale ontplooiingskansen van alle leerlingen. Het moet een beginbeeld van de leerlingen kunnen schetsen. De taalvaardigheid van de leerlingen moet op een brede manier in kaart worden gebracht. Het kan geen instaptoets of drempelinstrument zijn uitsluitend gericht op het blootleggen van de zwaktes van de leerlingen in het kader van een remediëringsbeleid. Het moet een plaats krijgen binnen een breder geheel, het talenbeleid.

---

¹ De expertencommissie hanteert in haar bruikbaarheidsstudie de term 'taal-AIT', wat staat voor taalassessment implementatietoolkit.

Doelstelling

De doelstelling van deze opdracht is de ontwikkeling van een Toolkit Breed Evalueren (TBE) voor competenties Nederlands in het secundair onderwijs.

Project

De wetenschappelijke opdracht Ontwikkeling van een Toolkit Breed Evalueren voor Competenties Nederlands loopt van oktober 2012 tot maximaal mei 2013.

De TBE dient een mix van kwantitatieve en kwalitatieve methoden in te houden. Het ondersteunt een procesmatige benadering. De TBE bevat elementen die reflectie mogelijk maken over enerzijds de sterktes en zwaktes van de leerlingen en anderzijds het handelen van de leerkrachten in de klas. Het moet dus een instrument zijn dat zowel in het evaluatie- als in het talenbeleid van de school een belangrijke meerwaarde betekent. De procedures moeten voldoende transparant zijn. De TBE dient voldoende voorspellende waarde te hebben.

Verwachte output

Wij verwachten volgende deliverables:

- De wetenschappelijke onderbouwde ontwikkeling van een *Toolkit Breed Evalueren voor Competenties Nederlands (TBE)*

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **20 juli 2012** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Alleen universiteiten kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele samenwerking met organisaties buiten dit domein kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria:

- de wetenschappelijke kwaliteit (30 punten) van het voorstel
- het valorisatiepotentieel (20 punten) van het voorstel
- de beleidsrelevantie (20) van het voorstel
- de expertise van de onderzoeksploeg (15 punten)
- de efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen (15 punten)

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op **1 oktober 2012**. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op **31 mei 2013**.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **20 juli 2012** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleeer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be met cc

naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs.

Themazetting OBPWO 2013

Thema 1: Klassenraden en hun werking

Inleiding

Momenteel zijn er drie soorten klassenraden in het onderwijs, met telkens specifieke bevoegdheden. De toelatingsklassenraad beoordeelt of een leerling aan de toelatingsvoorwaarden voldoet voor een leerjaar. De begeleidende klassenraad overlegt over de begeleiding van de leerlingen doorheen het schooljaar. De delibererende klassenraad beslist aan het eind van het schooljaar of een leerling al dan niet slaagt voor dat betreffende leerjaar. De delibererende klassenraad beslist ook over de toekenning van een oriënteringsattest, een getuigschrift, een studiegetuigschrift of een diploma. Het is evident dat de klassenraden werken volgens bepaalde modaliteiten en aan de hand van bepaalde criteria. Een objectieve en gelijke behandeling van leerlingen sluit niet uit om met het specifieke profiel van elke leerling, waaruit bepaalde zorgbehoeften volgen, rekening te houden. Bedoeling van onderhavig wetenschappelijk onderzoek is om beter zicht te krijgen op het functioneren van klassenraden en de mate waarin zij leerlingenkenmerken al dan niet verrekenen.

Opdracht

Er is momenteel weinig zicht op de wijze waarop de verschillende klassenraden functioneren en meer bepaald de wijze waarop zij rekening houden met de kenmerken van de leerlingen (en diens context) in de beslissingen die ze nemen. Bovendien willen we zicht krijgen op andere mogelijke factoren die meespelen in de beslissingen van de klassenraden in het gewoon en buitengewoon onderwijs. Tot slot dient dit onderzoek grondig inzicht te geven in de wijze waarop beslissingen van klassenraden gemotiveerd en gecommuniceerd worden naar de leerlingen en hun ouders.

Dit onderzoek vraagt dus een kritische analyse van de criteria die gehanteerd worden in de scholen bij beslissingen in de verschillende klassenraden, en meer bepaald naar de mate waarin kenmerken van leerlingen (en hun context) in rekening gebracht worden en op welke wijze. Hieronder worden mogelijke thema's opgesomd:

- De basis van de argumenten die gehanteerd worden om tot een beslissing te komen, bijv. leerprestaties en groeipotentieel van de individuele leerling, de capaciteit van de school (o.m. naar leerlingenaantal, leerlingen met specifieke noden, ...), context van de school, studieaanbod van de school, ... ;
- Het beleid dat in de school/ scholengemeenschap gevoerd wordt (zowel algemeen als inzake toelating van leerlingen) ten aanzien van de studie- en beroepskeuze van de leerlingen; en de daarbij gehanteerde instrumenten;
- De visie op de schoolloopbaan van leerlingen, opvattingen over groepering van leerlingen (homogeen versus heterogeen), opvattingen over onderwijs, mogelijke afwijkingen van het leerplan, ...
- De visie op de kwaliteit van onderwijs, gelijke onderwijskansen, diversiteit, ...

Voor het uitvoeren van dit onderzoek kan gebruik worden gemaakt van gegevens die het Ministerie van Onderwijs en Vorming ter beschikking heeft, o.a. een inventaris van de toelatingsbevoegdheden.

Thema 2: Attesteringsbeleid in het basisonderwijs

Inleiding

Recent onderzoek heeft inzicht geboden in de oriënteringspraktijk van het basis- naar het secundair onderwijs (Van Houtte, 2011). Het onderzoek dat we vragen betreft, de wijze waarop de attestering van het getuigschrift basisonderwijs gebeurt. Scholen beschikken over een ruime autonomie inzake het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs.¹ Dit onderzoek moet ons toelaten om meer inzicht te verkrijgen in de wijze waarop deze getuigschriften toegekend worden en de criteria die hierbij gehanteerd worden.

Opdracht

We vragen een kritische analyse van het huidige attesteringsbeleid: op welke wijze worden de getuigschriften basisonderwijs toegekend aan alle leerlingen (incl. leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften)? Welke criteria worden hierbij gehanteerd? Welke factoren spelen hierbij een rol? Welke opvattingen van de diverse actoren spelen hierbij een rol? Welke factoren zijn doorslaggevend om het getuigschrift niet toe te kennen?

Ook hier willen we bijkomende aandacht voor de rol van de leraarverwachtingen ten aanzien van de leerlingen en voor de visie op het onderwijssysteem die bij de leraren leeft.

Tot slot willen we zicht krijgen op de gewenste en ongewenste effecten van dit attesteringsbeleid, zowel op het individuele niveau als op macroniveau.

---

¹ Voor meer informatie zie ook: Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de regels voor het uitreiken van het getuigschrift van basisonderwijs en het vastleggen van de vorm ervan, 24 november 1998.

Thema 3: Toeleiding naar het zorgaanbod

Inleiding

Het Vlaamse onderwijs kent gewoon en buitengewoon onderwijs. Kinderen die gezien worden als *leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften* vinden we zowel in dat gewone onderwijs als in het buitengewoon onderwijs. In het eerste geval kan dit om zorgbeleid in de school, inclusief onderwijs dat met ondersteunende maatregelen als GON/ION gepaard gaat, gaan en/of maakt men gebruik van buitenschoolse hulpverlening. In het tweede worden leerlingen omkaderd in een apart aanbod van een of meerdere opleidingsvormen en onderwijstypes en gespecialiseerd personeel. Met andere woorden er zijn verschillende processen/mechanismen m.b.t. toeleiding tot het zorgaanbod.

Met betrekking tot het zorgaanbod tekenen zich een aantal patronen af:

- De verhouding jongens-meisjes in buitengewoon onderwijs bedraagt grosso modo 63%- 37%, al schommelt dat percentage. Van de 1936 kleuters in buitengewoon onderwijs, zijn reeds 1380 jongens (69,5%) en 600 meisjes (30,5%). In het lager onderwijs worden grote genderverschillen naargelang de types vastgesteld: bij type 8 (ernstige leerstoornissen) tellen we 6084 jongens (60,5%) tegenover 3956 meisjes, voor type 3 (ernstige emotionele en/of gedragsproblemen) ligt de verhouding op 85,8% (2100 jongens) en 14,2% (347 meisjes). Type 7 (auditieve stoornissen; ASS) zijn 74,3% (904) van de leerlingen jongens. Ook in het buitengewoon secundair onderwijs is er een sterke oververtegenwoordiging van jongens in types 3 en 7 (*Statistisch jaarboek 2011-2012*, ministerie Onderwijs & vorming).
- Diverse data wijzen nog op andere trends. Zo zijn kinderen uit gezinnen met hoge SES oververtegenwoordigd in de groep die gebruik maakt van GON. Kinderen uit gezinnen met lage SES, of uit eenoudergezinnen, of met een niet-Belgische nationaliteit zijn daarentegen oververtegenwoordigd in het buitengewoon onderwijs.

Er lijken zich m.a.w. een aantal verschillen af te tekenen in de kenmerken van de leerlingen (gender, SES, taal, anderstaligheid) met of zonder 'specifieke onderwijsbehoeften'. Ook de manier waarop gezinnen gebruik maken van het zorgaanbod (buitengewoon onderwijs, GON/ION, buitenschoolse hulpverlening...) weerspiegelt kenmerken van hun sociaal, cultureel en economisch milieu. Er is weinig geweten over de sociale en culturele mechanismen die ertoe leiden dat leerlingen worden gezien als leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en de conclusies die daaruit worden getrokken..

Opdracht

Dit onderzoek vraagt een kritische analyse van de wijze waarop de toeleiding naar het zorgaanbod verloopt. Dit onderzoek is uitdrukkelijk geen louter beschrijvend onderzoek, maar moet o.b.v. kritische analyse grondige inzichten (verklaringen) verschaffen in processen van toeleiding naar het zorgaanbod en de mogelijke effecten hiervan. Er dient met name aandacht besteed te worden aan gender, sociaal-economische status, taal (anderstaligheid) of andere SES-kenmerken.

Thema 4: Meten van competenties van leerlingen voor kwaliteitszorg op systeemniveau

Inleiding

Het is de bedoeling de eindtermen in de toekomst competentiegericht te formuleren. Een competentie is “de bekwaamheid om kennis, vaardigheden en attitudes in het handelen geïntegreerd aan te wenden voor maatschappelijke activiteiten.”²

Sinds 2002 heeft de overheid een systeem van periodieke peilingen opgezet om de kwaliteit van het Vlaams onderwijs te evalueren, te bewaken en te verbeteren. De peilingen geven de overheid op niveau van het onderwijssysteem objectieve informatie over de mate waarin de leerlingen de eindtermen of ontwikkelingsdoelen daadwerkelijk beheersen. Met de evolutie naar meer competentiegericht onderwijs, zullen ook de peilingen mee evolueren.

De peilingen bestaan in hoofdzaak uit schriftelijke proeven. Daarnaast wordt er bij de meeste peilingen ook een praktische proef afgenomen, bijvoorbeeld een oefening in spreekvaardigheid, in brongebruik of een ICT-proef. De resultaten van de praktische proef bieden interessante beschrijvende informatie voor de onderwijspraktijk, maar laten ons niet toe om te veralgemenen naar het Vlaamse onderwijs. Internationaal zien we ook dat de meeste landen werken met klassieke meetinstrumenten en er zeer weinig landen zijn die een praktische proef of een spreekproef opnemen in de peilingen.³

Opdracht

De vragen die in dit onderzoek beantwoord moeten worden zijn de volgende: Hoe kunnen we evolueren naar meer competentiegerichte peilingen? Hoe kunnen we in een peiling op een betrouwbare en valide wijze meten of leerlingen kennis, vaardigheden en attitudes op een geïntegreerde wijze kunnen aanwenden voor maatschappelijke activiteiten? Wat zijn hiervoor methodologische voorwaarden? Welk instrumentarium is hiervoor beschikbaar? Wat zijn de financiële en praktische implicaties?

Vanzelfsprekend zal het Steunpunt Peilingen en Toetsontwikkeling dat instaat voor het peilingsonderzoek, nauw betrokken moeten worden bij dit onderzoek.

---

² Decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30/04/2009

³ OECD (2013). Synergies for better learning. An international perspective on evaluation and assessment. P. 607

Thema 5: Regionale overlegstructuren: mogelijkheden en kritieke succesfactoren

Inleiding

Momenteel zijn er regionaal heel wat overleg- en ondersteuningsorganen m.b.t. onderwijs. Hoewel deze overlegorganen relevant zijn, brengt het voor onderwijsinstellingen vaak onduidelijkheid met zich mee (ook inzake bevoegdheden), evenals heel wat vergaderdruk (zie ook het onderzoek naar planlast). Ook de verhouding van deze organen tegenover elkaar en de school zijn niet altijd helder voor de direct belanghebbenden, nl. de scholen en vooral de directeurs.

Transparantie in deze overlegorganen en efficiënte organisatie ervan lijkt dan ook belangrijk i.f.v. daadwerkelijke ondersteuning van het aanbod van kwaliteitsvol onderwijs.

Is de huidige organisatie van het regionale overleg m.b.t. onderwijs en de verschillende organen dan nog mogelijk, haalbaar en/of wenselijk. Onlangs besliste de Vlaamse Regering dat er een zonale overlegfora (ZOF) in 2017 zullen opgericht worden. In het concept van de grote scholengroepen is er immers een regionaal sluitstuk nodig dat het regionaal studieaanbod regelt. Die regionale afstemming is nodig, zelfs als alle scholengroepen in een bepaald gebied actief zijn. In grotere onderwijscentra zijn de leerlingenaantallen immers zo groot dat daar ook binnen hetzelfde net verschillende scholengroepen kunnen zijn.

Behalve de ordening van een regionaal studieaanbod zijn ook de huidige bevoegdheden van het Lokaal overlegplatform (LOP) thema's die regionaal geregeld moeten worden. Om voor meer transparantie en efficiëntie te zorgen nemen we de gelegenheid te baat om het aantal overlegorganen te beperken door het creëren van nieuwe zonale onderwijsfora.

Het gebrek aan transparantie in de huidige regionale overlegstructuren (en hun bevoegdheden/samenstellingen, ...) en de plannen voor grotere schoolbesturen zijn een concrete aanleiding voor de ruimere beleidsvraag naar de organisatie van de regionale overlegorganen m.b.t. onderwijs.

Opdracht:

Dit onderzoek vraagt een beknopte analyse van de huidige organisatie van het overleg (en de bijhorende verdeling van bevoegdheden; alsook alle mogelijke participanten – ook niet-onderwijs partners), een analyse van voorbeelden uit andere landen en wetenschappelijk onderbouwde scenario's m.b.t. de toekomstige organisatie van het regionale overlegstructuur (-ren) m.b.t. het onderwijs, met inbegrip van verdeling bevoegdheden. Ook de rol van de gemeenten dient hierin meegenomen te worden. Hierbij dient eveneens aandacht besteed te worden aan de voorwaarden en succesfactoren.

Thema 6: Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in kaart brengen en kritisch analyseren

Inleiding

Recent publiceerde de Europese Commissie een studie over nationaal ondersteuningsbeleid voor kinderen van pas aangekomen migranten in 15 landen waar onlangs een aanzienlijke instroom van immigranten heeft plaatsgevonden. Ook Vlaanderen werd bestudeerd (zie http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-323_nl.htm). De laatste jaren is er sprake van een toenemend aantal anderstalige nieuwkomers in het onthaalonderwijs in het Vlaamse onderwijs. Het aantal anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs steeg van 0,33% (1.516 lln) van de totale leerlingenpopulatie +5-jarigen (453.645 lln) in het schooljaar 2007-2008 naar 0,69 % (3.194 lln) van de totale leerlingenpopulatie +5-jarigen (463.321 lln) in het schooljaar 2011-2012. Het aantal basisscholen waarin onthaalonderwijs wordt georganiseerd steeg in dezelfde periode van 180 (7,77% van alle scholen) naar 413 (17,49% van alle scholen). Het aantal anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs steeg van 0,4% (1.535 lln) van de totale leerlingenpopulatie (434.729 lln) in het schooljaar 2006-2007 naar 0,7 % (3.153 lln) van de totale leerlingenpopulatie (420.478 lln) in het schooljaar 2011-2012.

Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) in het voltijds secundair onderwijs is een specifiek en tijdelijk onderwijsaanbod dat anderstalige nieuwkomers in staat stelt om Nederlands te leren en nadien in te stromen in het secundair onderwijs. OKAN is daarom gericht op taalvaardigheid Nederlands en inburgering.

In tegenstelling tot in het secundair onderwijs, is OKAN in het basisonderwijs niet zo sterk gereguleerd: onthaalonderwijs - dat in basisonderwijs ook tijdelijk is - kan daar zowel afzonderlijk als geïntegreerd georganiseerd worden terwijl in het voltijds secundair onderwijs het om een afzonderlijk aanbod gaat. Ook zijn er voor het onthaalonderwijs basisonderwijs geen ontwikkelingsdoelen vastgelegd terwijl voor het secundair onderwijs wél door de overheid een doelenkader (ontwikkelingsdoelen) is vastgelegd. Het schoolbestuur moet voor elke anderstalige nieuwkomer in het basisonderwijs een individueel werkplan (met leerelementen en leerevoluties) uitwerken.

Of de doelstellingen gerealiseerd zijn en op welke wijze deze nagestreefd worden, is nog niet onderzocht. In 2005 werden de prestaties van gewezen anderstalige nieuwkomers (ex-okanners) in het regulier secundair onderwijs onderzocht. Men stelde vast dat ex-okanners meer dan andere leerlingen in het BSO, DBSO of het BUSO belanden. Ze halen meer C-attesten en minder A-attesten. Veel leerlingen vallen echter uit en zijn na drie jaar om verschillende redenen niet meer terug te vinden in ons onderwijs. Ze belanden vaak in het watervalstelsel en/of lopen veel onderwijsvertraging op. Ze veranderen vaak van school in de hoop het beter te doen.

Opdracht

Anno 2013 hebben we geen volledig zicht op de concrete praktijken m.b.t. OKAN in het basisonderwijs en in het voltijds gewoon secundair onderwijs en de impact van dit onthaalonderwijs op de verdere schoolloopbaan van de leerlingen. We hebben dus nood aan onderzoek dat ons een kritische analyse biedt van de concrete praktijken m.b.t. het onthaalonderwijs en de impact ervan op de schoolloopbaan van leerlingen.

Meer specifiek zijn we geïnteresseerd in het verloop van de schoolloopbanen van deze leerlingen en mogelijke verklarende factoren hiervoor. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de administratieve data beschikbaar in het Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Bovendien willen we meer zicht krijgen op de concrete praktijk in de Vlaamse basis-secundaire scholen. Wat gebeurt er in de concrete praktijk? Hoe worden de extra middelen die aan scholen worden toegekend voor de organisatie van het onthaalonderwijs concreet ingezet? Wat is het profiel van de OKAN leraar en de ‘vervolgschoolcoaches’, die in het secundair onderwijs aan scholengemeenschappen die OKAN aanbieden, toegekend zijn? Welke rol spelen deze ‘vervolgschoolcoaches’ ten aanzien van de leerlingen, maar ook ten aanzien van de reguliere leraren? Wat zijn hierbij kritische succesfactoren en knelpunten?

Samenvattend, dit onderzoek dient een kritische analyse te bieden over zowel het onthaal van anderstalige leerlingen en de instrumenten die daarvoor ingezet worden als de schoolloopbanen van deze kinderen en jongeren. Met andere woorden, in welke mate worden de beoogde doelstellingen van OKAN gerealiseerd in het basis- en secundair onderwijs.

Thema 7: Behoeftegericht en geïntegreerd aanbod in NT2 in het volwassenenonderwijs

Inleiding

NT2 (zowel gewoon NT2 als alfa NT2) maakt bijna 70% uit van het aanbod van de Centra voor Basiseducatie en bijna 25% van het aanbod van de Centra voor Volwassenenonderwijs. Maatschappelijk en politiek is het aanbod Nederlands voor anderstaligen een belangrijk thema. Het is ook een belangrijk luik in het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

M.b.t. NT2 stellen zich heel wat uitdagingen. Hiervoor wordt verwezen naar de platformtekst NT2 die tot stand kwam n.a.v. de derde rondetafelconferentie NT2 in december 2008. Naast de steeds terugkerende capaciteitsproblemen, vooral in de grotere steden en in het bijzonder in Antwerpen, worden er steeds meer vragen gesteld over de effectiviteit van de wijze waarop het NT2-aanbod vandaag aangeboden wordt.

Er zijn studies die aangeven dat bepaalde doelgroepen onvoldoende bediend worden. Er zijn tal van pogingen (o.a. via EIF) om meer te investeren in geïntegreerde trajecten, maar dit is niet altijd succesvol.

Globaal kan gesteld worden dat het besef groeit dat het louter klassikaal aanbieden van opleidingen Nederlands voor anderstaligen niet leidt tot het gewenste taalniveau voor nieuwkomers om volwaardig te kunnen participeren aan de samenleving en tot hel wat vertraging in het integratie- en inburgeringstraject leidt. Meer en meer wordt er evidentie aangereikt dat het leren van een tweede taal – in dit geval het leren van het Nederlands door volwassenen – effectiever verloopt naar mate het aanbod context- en behoeftegericht wordt ingevuld en plaatsvindt in levensechte situaties. Er zijn reeds veel initiatieven om dit waar te maken, maar er is over de concrete praktijk en de effecten weinig geweten.

Opdracht

Dit onderzoek dient:

- (1) een analyse te maken van de bestaande praktijken m.b.t. behoeftegericht en functioneel aanbod NT2. Ook de bepalende factoren voor de concrete praktijken en de effecten ervan dienen kritisch geanalyseerd te worden.
- (2) onderbouwde modellen voor effectief behoeftegericht en functioneel aanbod (incl. assessment) van NT2 te ontwikkelen. Ook onderbouwd zicht op de bepalende implementatiefactoren op verschillende niveaus (docent, organisatie, beleid van het centrum, beleidsmakers, ...) is cruciaal. Voor deze onderbouwing van modellen kan eveneens inspiratie uit internationale vergelijkingen gehaald worden.
- (3) tot slot een ontwikkeling van een valorisatietraject te omvatten.

(2) en (3) dienen in samenwerking met betrokken actoren binnen het Volwassenenonderwijs (Centra voor Basiseducatie, Centra voor Volwassenenonderwijs en Huizen van het Nederlands) plaats te vinden.

Thema 8: Monitor onderwijsarbeidsmarkt

Inleiding

Over de periode 2011-2015 zal er allicht een tekort zijn van ongeveer 400 onderwijzers in het basisonderwijs en een overschot van ongeveer 4.400 leerkrachten in het secundair onderwijs. Globale cijfers verhullen echter soms grote regionale verschillen, o.m. door een vergrijzend lerarenkorps en een hoge nataliteit. Zo verwacht men bijvoorbeeld in het Antwerpse basisonderwijs een tekort van 1.620 in 2020. Terwijl er tekorten zijn in sommige steden blijkt dat er in andere regio's echter te veel leraren zijn. Het in kaart brengen van deze regionale verschillen lijkt dan ook belangrijk om vraag en aanbod beter op elkaar te kunnen afstemmen.

Opdracht

Centraal in dit onderzoek staat de ontwikkeling van een monitor om in kaart te brengen waar en wanneer er zich tekorten (zullen) voordoen op de onderwijsarbeidsmarkt.. De monitor moet o.m. in kaart brengen waar in Vlaanderen zich het grootste lerarentekort situeert en waar er een relatief overaanbod van leerkrachten is? Dit onderzoek sluit nauw aan bij de ontwikkeling en uitrol van een capaciteitsmonitor leerplichtonderwijs. Vooral wat betreft de vraag naar leerkrachten kan men immers op dezelfde gegevens (demografische prognosemodellen) terugvallen. De grote uitdaging is echter om het aanbod van leerkrachten te voorspellen en in te schatten waar precies zich tekorten en overschotten zullen voordoen. Het is de bedoeling om te komen tot een monitor voor de onderwijsarbeidsmarkt. Deze monitor moet de nodige informatie verschaffen voor de overheid zodat er eventueel interventies kunnen gebeuren inzake rekrutering van leerkrachten. Bovendien dient deze monitor de mogelijkheid te bieden om effecten van bepaalde beleidsinitiatieven op te volgen. De monitor zal vooral gebruikt worden door het Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Thema 9: Haalbaarheid en de mogelijkheden van leerwinstmeting en het monitoren van leerresultaten

Inleiding

Om aan elke leerling excellent onderwijs te kunnen aanbieden, is het niet alleen belangrijk om een aantal minimumvereisten (eindtermen) te voorzien als overheid. Het is echter ook essentieel om de zogenaamde **leerwinst** van elk individu in kaart te brengen en op te volgen. Dit is immers een belangrijk element voor de kwaliteitsbewaking van het onderwijs en van een school. Scholen kunnen immers dankzij hun sterke instroom goede resultaten (cf. eindtermen) behalen maar niet noodzakelijk veel leerwinst boeken. Omgekeerd kunnen scholen met een zwak leerlingenpubliek laag presteren maar wel veel leerwinst boeken. Daarom is het, naast informatieverzameling op systeemniveau, ook belangrijk dat de scholen zelf de leerresultaten (o.m. het bereiken van de eindtermen) én de leerwinst van hun leerlingen systematisch kunnen opvolgen en bewaken.

Opdracht

Deze opdracht bestaat uit twee luiken. In een eerste luik dient de haalbaarheid van een monitoringssysteem onderzocht te worden. We vragen niet om een monitoringssysteem concreet uit te werken, maar we zijn geïnteresseerd in welke modellen of scenario's potentieel haalbaar zijn, en wat de implicaties van deze modellen in de Vlaamse context (tijdspad, kosten, draagvlak, ...) zijn. Het betreft dus een beleidsevaluatie ex-ante met als doel de beleidsvoorbereiding wetenschappelijk te ondersteunen. Daarbij dient voldoende aandacht uit te gaan naar de ontwikkeling en kritische toetsing (evidence-informed) van beleidstheorieën.

Het monitoringssysteem dient de leerprestaties en leerwinst van elke leerling in kaart te brengen en op te volgen. De verhouding tot bestaande instrumenten zoals peilingen en paralleltoetsen zijn daarbij een belangrijk aandachtspunt. Het systeem verenigt verschillende doelstellingen en genereert informatie op systeemniveau, op school- en klasniveau en op leerlingenniveau. Het gebruik door verschillende stakeholders moet kritisch bekeken worden. Er wordt gestart met wiskunde, wetenschappen en Nederlands voor het basisonderwijs en secundair onderwijs.

Er wordt bovendien aandacht gevraagd voor een duidelijke operationalisering van de term 'leerwinst' en de implicaties voor het aantal meetmomenten, de toetsontwikkeling, het gebruik en de budgettaire impact daarvan.

Er wordt bij het nagaan van de haalbaarheid van dergelijk monitoringssysteem in Vlaanderen gevraagd onder meer de volgende vragen te beantwoorden:

- In welke mate bestaat er wetenschappelijke evidentie over de effectiviteit van de bestaande systemen van leerwinstmeting en monitoring van leerresultaten in andere landen. Wat werkt, voor wie, en onder welke omstandigheden? Er wordt niet enkel een inventaris gevraagd van goede praktijkvoorbeelden. Ook is het belangrijk om hierbij zicht te krijgen op de kritische succesfactoren. (zie o.m. <http://www.oecd.org/edu/school/synergies-for-better-learning.htm> voor mogelijke achtergrondinformatie);
- Wat zijn mogelijke neveneffecten van dergelijke instrumenten?

In een tweede luik wordt de focus gelegd op de wenselijkheid van een monitoringssysteem in de Vlaamse context. Wat zijn eventuele hinderpalen voor succesvolle implementatie van leerwinstmeting en monitoring van leerresultaten in de Vlaamse context? In welke mate bestaat er in Vlaanderen een potentieel draagvlak voor dergelijk monitoringssysteem? Dit dient

vanzelfsprekend vanuit diverse perspectieven bekeken te worden (leerling, leerkracht, school, pedagogische begeleidingsdiensten, koepels...). Dit vraagt een peiling naar het draagvlak en het in dialoog treden met verschillende stakeholders.

**Oproep tot wetenschappelijke onderzoeks- en
ontwikkelingsopdracht**

International Civic and Citizenship

Education Study (ICCS) 2016 in

Vlaanderen

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context

De *International Civic and Citizenship Education Study* of kortweg ICCS betreft een internationaal vergelijkend onderzoek gecoördineerd door IEA (*International Association for the Evaluation of Educational Achievement*). Burgerschap vormt de centrale topic van dit onderzoek dat leerlingen uit het tweede leerjaar van de eerste graad secundair onderwijs (internationaal aangeduid als *grade 8*) bevraagt aan de hand van enerzijds een kennistest en anderzijds een vragenlijst die, naast de standaard achtergrondvariabelen, peilt naar houdingen en (verwachte) maatschappelijke participatie. Er worden ook vragenlijsten afgenomen bij leerkrachten en schooldirecties. Achteraan deze oproep wordt een bondige omschrijving van het project toegevoegd.

Gezien de beleidsrelevantie van het thema Burgerschap besliste de Minister bevoegd voor Onderwijs dat Vlaanderen zal deelnemen aan ICCS 2016.

Vlaanderen nam reeds deel aan ICCS 2009; de voorganger van het huidige project ICCS 2016. Voor meer informatie aangaande de Vlaamse resultaten verwijzen we naar www.ond.vlaanderen.be/obpwo/links/iccs. Ook via de website van IEA (www.iea.nl) kan heel wat informatie worden gevonden.

Doelstelling

De doelstelling van deze opdracht is de implementatie van de kernelementen van ICCS 2016 (bevraging van leerlingen in grade 8, leerkrachtvragenlijst en schoolvragenlijst) in de Vlaamse Gemeenschap en de daaropvolgende analyse en valorisatie van de resultaten. Aan bidders wordt bovendien gevraagd in het voorstel rekening te houden met een mogelijke implementatie van twee optionele componenten: een bevraging van leerlingen uit het tweede jaar van de derde graad secundair onderwijs en een uitbreiding van de bevraging van leerkrachten. Het voorstel dient weer te geven wat de verwachte extra kosten zijn mocht overgegaan worden tot implementatie van deze opties.

Project

De wetenschappelijke opdracht 'ICCS 2016 in Vlaanderen' loopt van (ten vroegste) 1 november 2013 tot 30 juni 2018.

Verwachte output

De overheid verwacht als concrete deliverables:

- De volledige implementatie van ICCS 2016 in de Vlaamse Gemeenschap (vooronderzoek & hoofdonderzoek) rekening houdend met de richtlijnen van het internationaal consortium
- De verwerking en analyse van de ICCS 2016-resultaten met een focus op Vlaanderen (in overleg met de opdrachtgever)
- De communicatie en valorisatie (in overleg met de opdrachtgever)

2. PROCEDURE

Universiteiten en hogescholen kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele interdisciplinaire en/of interinstitutionele samenwerking is mogelijk indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de thema's uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Op 9 juli 2013 organiseert de afdeling Strategische Beleidsondersteuning een infosessie voor geïnteresseerde bidders. Op deze infosessie zal er, naast informatieverstrekking over het project ICCS 2016, ook ruimte zijn om vragen te stellen. Inschrijven voor deze infosessie kan tot 5 juli 2013 bij Isabelle Erauw (isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be of 02/553.95.92). Er zal tevens een informatiepakket ter beschikking worden gesteld. Dit informatiepakket kan vanaf 9 juli ook op vraag verkregen worden bij de dossierbehandelaar (isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be of 02/553.95.92).

De voorstellen moeten ten laatste op **26 augustus 2013** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie - samengesteld door het Departement Onderwijs en Vorming - op volgende criteria:

- Inhoudelijke en technische kwaliteit van het voorstel (40 punten)
De mate waarin het voorstel aantoont dat de Vlaamse contractant het opzet van het project begrijpt is hierbij belangrijk. Het voorstel moet beschrijven op welke wijze de verschillende onderdelen van het onderzoek tijdig en succesvol zullen worden uitgevoerd in Vlaanderen. Zo dient het voorstel te geven hoe het Vlaamse steekproefdesign er zal uitzien, welke maatregelen zullen worden getroffen om de internationaal opgelegde responsgraad te bereiken, hoe de dataverzameling en dataverwerking zullen gebeuren,... Verder geeft het voorstel aanzetten tot relevante data-analyses. Tot slot geeft het voorstel ook aan hoe men de onderzoeksresultaten via valorisatie-initiatieven zal communiceren naar de betrokken doelgroepen. Hierbij wordt gedacht aan het opmaken van brochures omtrent de Vlaamse resultaten, de organisatie van disseminatie, het ontwerpen van relevante schoolfeedbackrapporten, omgaan met vrijgegeven items,...
- Personeelskwalificaties en ervaring (25 punten)
In deze rubriek wordt aandacht besteed aan de kwalificaties en ervaring van de in te zetten personeelsleden. Voor ieder personeelslid dat bij het project wordt ingezet, dienen de positie en de verantwoordelijkheden te worden aangeduid, alsook de kwalificaties en relevante beroepservaring. Ervaring met de implementatie van internationaal vergelijkend onderzoek of ervaring met vergelijkbare onderzoeksprojecten (vb. een grootschalige afname van vragenlijsten, bevraging van actoren binnen scholen,...) strekt zeer tot aanbeveling. Voor de posities waarvoor nog geen personeelsleden gekend zijn, moet aangetoond worden welke aanwervingsprocedure gevolgd zal worden en welke criteria daarbij gebruikt zullen worden.

Gezien de cruciale rol die de *National Research Coördinator* speelt bij de uitvoering van het project zal binnen deze rubriek 40% van de score worden toegekend op basis van de kwalificaties en ervaring van de voorgestelde *National Research Coördinator*. Naast de reeds vermelde kwalificaties en ervaring zijn ook management- en organisatievaardigheden belangrijk voor de NRC. De resterende 60% van de score wordt toegekend op basis van de

overige personeelsleden.

Het voorstel moet de organisatiecapaciteiten van de geïnteresseerde bieder beschrijven. De vaardigheden van de bieder om samen te werken met de andere actoren (de IEA, het internationaal consortium, de Vlaamse vertegenwoordiger in de IEA General Assembly, de Vlaamse stuurgroep die het project zal begeleiden en de dossierbehandelaar in het bijzonder, de eventuele projectverantwoordelijken van de andere Belgische Gemeenschappen, etc.) zijn van het grootste belang om het project efficiënt en effectief te beheren. Het voorstel moet het bewijs bevatten dat de bieder in staat is om een effectieve managementstructuur op te zetten, om de werkzaamheden te plannen en risico's in te schatten, om financiële controlemechanismen in te bouwen en op succesvolle wijze met eventuele subcontractanten kan omgaan.

- *Efficiënte inzet van personeel en werkmiddelen (35 punten)*

In deze rubriek wordt aandacht besteed aan de kostprijs van het voorstel; het betreft een absoluut prijscriterium. Daarbij zullen de ingediende voorstellen onderling worden vergeleken. Als vergelijkingsbasis zal tevens rekening worden gehouden met de prijs van vergelijkbare lopende projecten en vergelijkbare projecten uit het verleden en met het vooraf ingeschatte budget.

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Op basis daarvan zal aan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing worden voorgelegd.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in afspraak tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun - door alle partijen ondertekende - voorstel uiterlijk **26 augustus 2013** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

THEMAZETTING OBPWO 2014

Thema 1: Studiekostenmonitor

Inleiding

In artikel 46 van het decreet op de studiefinanciering van 2007 is gestipuleerd dat de Vlaamse Regering minstens om de vijf jaar onderzoekt of de werkelijke kosten voor het onderhoud van de leerling en de student en het door hem gevolgde onderwijs aansluiten bij de uitgekeerde bedragen van de toelagen.

De voorbije jaren zijn er meerdere onderzoeken geweest omtrent studiekosten, zowel in het hoger onderwijs (2000), basisonderwijs (OBPWO 04.06, 2004), secundair onderwijs (OBPWO 04.07, 2004) en het volwassenenonderwijs (OBPWO 09.04, 2009). Nu het decreet omtrent studiefinanciering van 2007 een aanvaardbare inlooptijd heeft gehad, is het moment rijp na te gaan in hoeverre de financiering vanuit de Vlaamse Overheid de consumptieprijzen volgt en wat de effecten zijn op de bekostiging van onderwijs vanuit het oogpunt van de individuele lerende.

Opdracht

Gezien de noodzaak aan periodieke gegevens omtrent studiekosten vanuit het perspectief van de lerende in het onderwijs in Vlaanderen, wensen wij met deze opdracht een studiekostenmonitor te laten ontwikkelen waarvan het kader ingezet kan worden voor een systematische monitoring van studiekosten in het:

- het kleuter- en lager onderwijs (gewoon en buitengewoon);
- het secundair onderwijs (gewoon en buitengewoon, voltijds en deeltijds);
- het hoger onderwijs;
- het volwassenenonderwijs (enkel TKO en HBO5).

De eigenlijke afname van dit instrument in de verschillende niveaus, verspreid over de tijd, maakt geen deel uit van de scope van deze onderzoeksopdracht.

De vraag tot de ontwikkeling van een breed instrument dat gebruikt kan worden voor de meting van studiekosten in al deze niveaus en vanuit verschillende beleidsperspectieven is zeer complex.

In eerste instantie dient er aandacht te zijn voor de eigenlijke definitie van studiekosten. Met een dergelijke monitor wordt immers gepeild naar alle studiekosten vanuit het perspectief van de lerende. Dit impliceert dat private en geen publieke bestedingen meegenomen dienen te worden. Van belang zijn onder meer directe en indirecte kosten aan de opleidingen zoals inschrijvingsgelden, studiemateriaal, verplaatsingskosten, opvangkosten, maar ook de opportuniteitskost of het gedeerd inkomen voor niet-leerplichtonderwijs. Deze kostenrubrieken moeten in de resultaten duidelijk zichtbaar gemaakt worden.

Er dient tevens aandacht te zijn voor de eigenheid van de verschillende onderwijsniveaus. Afhankelijk van het niveau zijn er verschillende doelgroepen te onderscheiden, zowel naar de gebruikers maar ook inrichters van onderwijs. Bijvoorbeeld, uitspraken over studiekosten over verschillende studierichtingen en verschillende type instellingen behoren tot de mogelijkheden. Ook voor wat betreft type kosten en beïnvloedende factoren, zijn er verschillen tussen de onderwijsniveaus te achterhalen, ook in de regelgeving. Het is dan ook

belangrijk deze uit te klaren en rekening te houden dat deze doorheen de tijd kunnen veranderen.

Verder dient er methodologisch uitgeklaard te worden wat voor- en nadelen zijn van verschillende designs rekening houdend met bijvoorbeeld de werkelijke cohorte versus synthetische cohorte/cross-sectie, contact- en bevragingwijze, steekproefvereisten te bevragen groepen, eventueel gebruik van administratieve data, enz..

De resultaten van een toekomstige afname van een dergelijk instrument zijn niet alleen bruikbaar voor de administratie om zicht te krijgen op studiekosten, maar zijn tevens de basis voor het bijsturen van de studiefinanciering in de diverse niveaus. Het is dan ook van belang om de specificaties van studiekosten voor zowel kleuter- en lager onderwijs (gewoon en buitengewoon), secundair onderwijs (gewoon en buitengewoon, voltijds en deeltijds), hoger onderwijs en volwassenenonderwijs (TKO-HBO5) te leren kennen.

Thema 2: Gebruik van handboeken en methoden in professioneel handelen/oordeel

Inleiding

Het didactisch handelen van leraren is zeer bepalend voor de leerprestaties van leerlingen. Dat handelen van leraren wordt door veel factoren beïnvloed. Eén van de factoren is het handboek. Handboeken ondersteunen immers het professioneel handelen van leraren en zijn een weerslag van onder meer de OD/ET en de leerplannen. Als dusdanig zijn het instrumenten die leraren volgens hun eigen inzicht kunnen gebruiken in de onderwijs- en leeractiviteiten. Onderzoek toont aan dat handboeken bepalend zijn voor het feitelijke handelen van leraren.¹

Handboeken bevatten vaak een werkboek en toetsen voor leerlingen, en een handleiding voor leerkrachten. Dit onderzoek dient de rol van handboeken in het professioneel handelen van leraren te onderzoeken. Hoe bepalend zijn handboeken (incl. werkboek, toetsen, handleiding, ...) in de praktijk en door welke factoren (contextuele factoren, individuele en collectieve interpretatiekaders met betrekking tot leren die leven bij leraren, invloed van lerarenopleiding, begeleiding door pedagogische begeleidingsdiensten, nascholing, handleidingen voor leraren bij de handboeken, ...) wordt dit beïnvloed? Tot slot willen we ook een kritische analyse van de verhouding tussen eindtermen en ontwikkelingsdoelen, leerplannen en handboeken en de wijze waarop leerkrachten hier ook mee omgaan.

Opdracht

Doel van dit onderzoek is tweeledig. Enerzijds dient dit onderzoek een kritische analyse te bieden van de verhouding tussen eindtermen en ontwikkelingsdoelen, leerplannen en handboeken in het basisonderwijs. Anderzijds vragen we een kritische analyse van het gebruik van handboeken door leerkrachten en leerkrachtenteams in het basisonderwijs. In dit onderzoek zijn we geïnteresseerd in de individuele en collectieve opvattingen die leerkrachten hanteren ten aanzien van het gebruik van handboeken in de onderwijs- en leeractiviteiten. Ook willen we meer zicht krijgen op hoe leerkrachten die handboeken positioneren t.a.v. eindtermen/ontwikkelingsdoelen en leerplannen. Ook vragen we naar de plaats die leerkrachten geven aan handboeken in het geheel van aanbod aan materiaal dat er momenteel bestaat ter ondersteuning van onderwijs- en leeractiviteiten. Ook dient nagegaan te worden hoe de keuze voor een handboek gebeurt.

Verder moet dit onderzoek inzichten opleveren over de ruimte die leerkrachten nemen om autonoom te handelen wanneer ze handboeken gebruiken in een bepaalde, lokale leercontext.

---

¹ Zo blijkt uit de peilingen dat voor de vakken Frans, wiskunde en biologie handboeken praktisch door bijna alle leerkrachten gebruikt worden en dit als steun in hun lessen ervaren. Voor de vakken Wereldoriëntatie (50%) en Nederlands (66%) worden handboeken minder gebruikt en/of vaker aangevuld met eigen lesmateriaal. In de peiling WO in 2010 in het basisonderwijs (Van Nijlen, D., Willem, L., Gielen, S., Crynen, M., De Meyst, M., & Janssen, R. (2011). Peiling wereldoriëntatie (domeinen tijd, ruimte, maatschappij en brongebruik) in het basisonderwijs – Eindrapport. Leuven: K.U.Leuven, Centrum voor Onderwijseffectiviteit en –Evaluatie) werd gevraagd aan leerkrachten door wat ze het meest geleid worden (eindtermen, leerplannen, handboeken of andere) bij bepaalde aspecten van het lesgeven. Daaruit bleek dat voor het formuleren van lesdoelen de meeste leerkrachten (47%) zich laten leiden door de handboeken, gevolgd door de leerplannen (36%). Ook voor het kiezen van lesinhouden laat meer dan de helft van de leerkrachten (51%) zich leiden door de handboeken en 29% door de leerplannen. Voor het invullen van de agenda laat bijna de helft zich leiden door de handboeken (48%) en 30% door de leerplannen. Het ontwerpen en/of kiezen van evaluatievragen wordt vooral bepaald door de handboeken (35%) en andere factoren (33%).

Hierbij willen we zicht krijgen op bepalende factoren zoals o.m. het beleid van de school inzake het gebruik van handboeken en de ondersteuning en opvolging ervan. Ook willen we zicht krijgen op de rol van lerarenopleidingen, pedagogische begeleidingsdiensten, vormingen, ... in de ondersteuning van leerkrachten m.b.t. het gebruik van handboeken.

Dit onderzoek kan wetenschappelijk onderbouwde informatie bieden voor beleid, scholen, lerarenopleidingen en pedagogische begeleidingsdiensten.

Thema 3: Schoolbesturen en hun impact op de beleidskracht van scholen

Inleiding

Scholen en dus schoolbesturen hebben een grote mate van autonomie om kwaliteitsvol onderwijs in te richten. Eerder onderzoek (o.m. OBPWO 95.06; Devos, 2008) heeft aangetoond dat de wijze waarop schoolbesturen de scholen aansturen een rol speelt in het beleidsvoerend vermogen van de scholen. De relatie tussen het schoolbestuur en de directeur kan dan ook heel belangrijk zijn voor het beleid van de scholen.

Er is echter sprake van een grote verscheidenheid aan manieren waarop scholen en schoolbesturen omgaan met de autonomie en aan de wijzen waarop schoolbesturen functioneren. Dit o.m. naar het grootte, juridisch statuut, onderwijsniveau, aantal leden, aantal scholen die onder de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur vallen, samenstelling (heterogeen of homogeen inzake expertise), etc. Tegelijk zijn er veelvuldige geluiden dat het steeds moeilijk er is om leden te engageren om lid te worden van een schoolbestuur. Tot slot is er een sprake van een grotere complexiteit waarmee schoolbesturen te maken krijgen. Deze complexiteit geldt in het bijzonder voor het personeelsbeleid (o.m. het aantrekken van nieuwe leerkrachten) en het financieel beleid.

Omwille van deze nieuwe uitdagingen ontstaat een tendens naar sterke en professionele schoolbesturen, die eveneens verantwoordelijkheid krijgen over een groter geheel van scholen. Doelen van deze bestuurlijke schaalvergroting zijn o.m. voldoende ruimte en slagkracht geven aan de werkgever, het versterken van het beleidsvoerend vermogen van bestuur en directeurs en tot slot de mogelijkheden creëren om de middelen efficiënter aan te wenden.

Deze evolutie naar bestuurlijke schaalvergroting gaat echter gepaard met heel wat onzekerheden (o.m. het gevoel autonomie en lokale verankering te moeten opgeven, de aarzeling om tussen verschillende onderwijsniveaus structureel samen te werken) die vaak voortvloeien uit een gebrek aan kennis over adequate modellen m.b.t. de organisatie van schoolbesturen. Daarom is er nood aan wetenschappelijk onderzoek naar organisatiemodellen en randvoorwaarden voor grote schoolbesturen, net als knelpunten en kritische succesfactoren. Daarbij kan gekeken worden naar schoolbesturen in Vlaanderen, maar is het tevens nuttig om lessen te trekken uit coöperatieve modellen in en ev. buiten het onderwijs uit het buitenland. Modellen die er stuk voor stuk op gericht zijn de kwaliteit van het onderwijs en het werk in de scholen die lid zijn van het samenwerkingsverband te bevorderen zonder dat ze moeten inboeten aan autonomie en lokale verankering.

Opdracht

Dit onderzoek moet ons enerzijds meer inzicht geven in hoe schoolbesturen in Vlaanderen momenteel georganiseerd zijn, hoe zij functioneren en of dit al dan niet een impact heeft op de beleidskracht van schoolbestuur en school. Zo is het de bedoeling om verschillende organisatiemodellen in het vrij en in het officieel onderwijs te identificeren in het huidige Vlaamse onderwijslandschap. Deze clustering kan gebeuren op basis van verschillende criteria:

- Schaal en samenstelling van een schoolbestuur. Samenstelling betekent hier zowel aantal scholen, onderwijsniveau, ... als welke leden deel uitmaken van het schoolbestuur (vrijwilligers, professionals, ...)

- Afbakening van bevoegdheden tussen het schoolbestuur enerzijds en de scholen die er lid van zijn anderzijds;
- Welke controle oefent een schoolbestuur uit op haar scholen en vice versa? Is de benadering eerder bottom-up of veeleer top-down?
- Welke dienstverlening biedt een schoolbestuur aan haar scholen ter versterking van hun pedagogisch, financieel en personeelsbeleid? Welke effecten ressorteert dit op het pedagogische, financiële en personeelsbeleid?
- Welke middelen wendt een schoolbestuur aan voor haar dienstverlening? Welke middelen dragen scholen bij?

Vervolgens wordt onderzocht of bepaalde factoren een invloed uitoefenen op het organisatiemodel en het functioneren van schoolbesturen en dus de beleidskracht van de schoolbesturen en scholen. De inzichten uit dit onderzoek kunnen belangrijke input leveren met het oog op knelpunten en hinderpalen, maar ook kritische succesfactoren en mogelijkheden voor een eventuele bestuurlijke schaalvergroting in het toekomstige onderwijslandschap.

Naast het Vlaamse onderzoeksluik, moet het onderzoek ook een internationaal onderzoeksluik omvatten waarin buitenlandse innovatieve organisatiemodellen in (en ev. buiten) het onderwijs worden onderzocht. Dit luik moet nagaan in welke mate die modellen elementen bevatten die kunnen tegemoet komen aan de gestelde knelpunten en hinderpalen én die kritische succesfactoren van beleidskracht via bestuurlijke schaalvergroting omvatten. Met name coöperatieve modellen zijn gebaseerd op organisatie- en handelingsprincipes die enerzijds schaalvoordelen, maar anderzijds ook lokale controle en autonomie, behoud van eigen identiteit en lokale verankering kunnen borgen. De lessen die hieruit getrokken kunnen worden, moeten teruggekoppeld worden naar de Vlaamse onderwijsactoren die hier aldus inspiratie uit kunnen opdoen en kunnen nagaan of deze modellen ook voor hen nuttig zouden kunnen zijn in het licht van de huidige en toekomstige uitdagingen waarvoor ze zich gesteld zien.

Thema 4: Uitdagingen voor personeelsbeleid in Vlaamse scholen

Inleiding

Leerkrachten zijn in grote mate bepalend voor de prestaties van lerenden. Het is daarom cruciaal dat het Vlaamse onderwijs beschikt over voldoende, deskundige en gemotiveerde leerkrachten. Inzake personeelsbeleid worden schoolbesturen momenteel geconfronteerd met nieuwe uitdagingen zoals schaalvergroting, toenemende complexiteit, en in sommige regio's een dreigend tekort aan leerkrachten. Met dit onderzoek willen we nagaan hoe scholen met deze uitdagingen omgaan en welke mogelijke scenario's voor professioneel personeelsbeleid er zijn.

Opdracht

Uiteraard is personeelsbeleid in scholen zeer omvattend; daarom willen we de klemtoon leggen op enkele aspecten van het personeelsbeleid:

- Op welke manier rekruteren scholen nieuwe leerkrachten? Maken ze hiervoor gebruik van informele of formele kanalen en hoe vindt men de juiste profielen voor de school? Daarbij kan een onderscheid gemaakt worden m.b.t. het type betrekking;
- Momenteel weten we weinig over de manier waarop opdrachten worden toegewezen aan leerkrachten. De overheid bepaalt enkel welke bekwaamheidsbewijzen vereist of voldoende zijn waardoor scholen over grote autonomie beschikken om hun personeelsbeleid en –inzet zelf te bepalen. De opdrachtverdeling is hierbij geen louter technische aangelegenheid maar oefent invloed uit op de relatie leerling-leerkracht en het leren en welbevinden van de leerlingen en leerkrachten zelf.
- Een derde aspect heeft betrekking op het welbevinden van leerkrachten. Hoe trachten scholen de jobbeleving van zowel beginnende als meer ervaren leerkrachten te optimaliseren? Hoe proberen scholen vroegtijdige uitstroom te vermijden? En in welke rol speelt de opdracht toewijzing hierin?

Met dit onderzoek willen we meer inzicht krijgen in kenmerken en voorwaarden voor professioneel personeelsbeleid van scholen. Dit onderzoek dient scholen onderbouwde handvaten aan te reiken om een professioneel personeelsbeleid te voeren. Hierbij dient voldoende aandacht besteed te worden aan de kritieke randvoorwaarden en de wijze waarop hier in de Vlaamse context een antwoord op gegeven kan worden. Scenario's die inspelen op de toekomstige uitdagingen voor scholen inzake personeelsbeleid, dienen dan ook de rol van het beleid, scholen, schoolbesturen, pedagogische begeleidingsdiensten e.a. helder te formuleren.

Thema 5: Flexibele leerwegen in het leerplichtonderwijs

Inleiding

Het succes van verschillende onderwijshervormingen die de overheid vandaag op stapel zet, is onder meer in grote mate afhankelijk van de competenties van leerkrachten en leerkrachtenteams om met de diversiteit van de leerlingenpopulatie op school en in de klas om te gaan: het decreet dringende en andere maatregelen, meer differentiatie in de derde graad van het basisonderwijs en de hervorming van het secundair onderwijs.

Elke leerling is anders en die verscheidenheid zou in de context van gewone onderwijsinstellingen zoveel mogelijk een passend antwoord moeten krijgen via differentiatie binnen een gemeenschappelijk curriculum. Door trajecten op maat verkrijgen we een grotere flexibiliteit aan leerwegen met eenzelfde maatschappelijk gedragen finaliteit. Flexibele leerwegen kunnen versterkt en uitgebreid worden met nieuwe aanbods- en leervormen, ze houden een betere afstemming in van curricula om een vlottere overgang en doorstroming tussen opleidingen te bekomen en ze laten toe dat het parcours van de lerende eventueel kan gespreid worden in de tijd. Daarbij is het belangrijk dat iedere stap in een leertraject een bouwsteen aanreikt voor een groter geheel en dat de weg uiteindelijk leidt naar een kwalificatie.

Opdracht

Dit onderzoek vraagt om het verkennen en kritisch analyseren van verschillende praktijken van **flexibele leerwegen**. We willen daarbij inzicht krijgen in de voor- en nadelen van deze vorm van differentiatie, ook met het oog op gelijke onderwijskansen/voorkomen van selectie van leerlingen, leerwinst, ... Met andere woorden, dit onderzoek moet eveneens zicht geven op de implicaties op macroniveau, schoolorganisatorisch niveau, op het niveau van de klas, en op niveau van de leerling.

Bovendien dient het onderzoek zich te focussen op de (school)organisatorische succesfactoren en randvoorwaarden die nodig zijn om flexibele trajecten te kunnen uittekenen. We willen daarbij in de mate van het mogelijke ook inzicht krijgen in succesvolle implementaties van vormen van differentiatie en flexibele leerwegen in het secundair onderwijs.

Dit onderzoek moet wetenschappelijk onderbouwde informatie bieden over flexibele leerwegen voor beleid, scholen, pedagogische begeleidingsdiensten en lerarenopleidingen.

Thema 6: Identificatie en analyse van effectieve praktijken op het gebied van remediëren, differentiëren, compenseren en dispensereren (STICORDI) in het gewoon onderwijs

Inleiding

Het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften schrijft in de opdracht van het gewoon basisonderwijs en het gewoon secundair onderwijs de verplichting in om redelijke aanpassingen te doen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, waaronder het nemen van remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen (STICORDI-maatregelen). Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zijn leerlingen met langdurige en belangrijke participatieproblemen die te wijten zijn aan het samenspel tussen één of meerdere functiebeperkingen op mentaal, psychisch, lichamelijk of zintuiglijk vlak, beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten en persoonlijke en externe factoren.

In de voorbereidende besprekingen van het decreet werden vragen opgeworpen over de mate waarin scholen en leerkrachten vandaag al over voldoende handelingsbekwaamheid beschikken om deze maatregelen nemen.

Opdracht

Dit onderzoek heeft tot doel om effectieve praktijken in verband met het inzetten van de genoemde STICORDI- maatregelen te identificeren in scholen voor gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs. Deze dienen beschreven en geanalyseerd te worden. Er moet met andere woorden, een onderbouwing zijn van de effectiviteit van de geselecteerde praktijk. Ook dienen kritische succesfactoren (zowel bij leerkrachten, op schoolniveau, als m.b.t. ondersteuning door CLB's en pedagogische begeleidingsdiensten) geïdentificeerd te worden. Theoretische kadering in dit onderzoek is cruciaal.

Het onderzoek moet leiden tot aanbevelingen voor de school, -klas en CLB-praktijk, de ondersteuning en professionalisering van leerkrachten, en het onderwijsbeleid.

Thema 7: Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in kaart brengen en kritisch analyseren

Inleiding

Recent publiceerde de Europese Commissie een nieuwe studie over nationaal ondersteuningsbeleid voor kinderen van pas aangekomen migranten in 15 landen waar onlangs een aanzienlijke instroom van immigranten heeft plaatsgevonden. Ook Vlaanderen werd bestudeerd (zie http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-323_nl.htm). De laatste jaren was er sprake van een toenemende aantal anderstalige nieuwkomers in het onthaalonderwijs in het Vlaamse onderwijs. Het aantal anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs steeg van 0,4% (1.535 lln) van de totale leerlingenpopulatie (434.729 lln) in het schooljaar 2006-2007 naar 0,7 % (3.153 lln) van de totale leerlingenpopulatie (420.478 lln) in het schooljaar 2011-2012. In het schooljaar 2012-2013 wordt in het voltijds gewoon secundair onderwijs voor het eerst een daling van het aantal anderstalige nieuwkomers vastgesteld (0,6% van de totale leerlingenpopulatie of 2.704 lln tov 418.741 lln). In het deeltijds secundair onderwijs blijft het aantal anderstalige nieuwkomers stijgen. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) in het voltijds gewoon secundair onderwijs is een specifiek en tijdelijk onderwijsaanbod dat anderstalige nieuwkomers in staat stelt om Nederlands te leren en nadien in te stromen in het secundair onderwijs. OKAN is daarom gericht op taalvaardigheid Nederlands en inburgering. Of deze doelstellingen gerealiseerd zijn en op welke wijze deze nagestreefd worden, is nog niet onderzocht. In 2005 werden de prestaties van gewezen anderstalige nieuwkomers (ex-okanners) in het regulier secundair onderwijs onderzocht. Men stelde vast dat ex-okanners meer dan andere leerlingen in het BSO, DBSO of het BUSO belanden. Ze halen meer C-attesten en minder A-attesten. Veel leerlingen vallen echter uit en zijn na drie jaar om verschillende redenen niet meer terug te vinden in ons onderwijs. Ze belanden vaak in het watervalstelsel en/of lopen veel onderwijsvertraging op. Ze veranderen vaak van school in de hoop het daar beter te doen.

Dezelfde trend doet zich voor in het basisonderwijs, waar OAN dezelfde doelen heeft. Het aantal anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs steeg van 0,33% (1.516 lln) van de totale leerlingenpopulatie +5-jarigen (453.645 lln) in het schooljaar 2007-2008 naar 0,69 % (3.194 lln) van de totale leerlingenpopulatie +5-jarigen (463.321 lln) in het schooljaar 2011-2012. Het aantal basisscholen waarin onthaalonderwijs wordt georganiseerd steeg in dezelfde periode van 180 (7,77% van alle scholen) naar 413 (17,49% van alle scholen). Ook in het basisonderwijs is er voor het schooljaar 2012-2013 een daling vastgesteld: 2.487 leerlingen. Op de totale populatie van +5 jaar (470.003 lln) in 2012-2013 vertegenwoordigt het aantal anderstalige nieuwkomers 0,53 %.

In tegenstelling tot OKAN in het voltijds gewoon secundair onderwijs, is OAN in het basisonderwijs niet zo sterk gereguleerd: onthaalonderwijs kan daar zowel afzonderlijk als geïntegreerd georganiseerd worden terwijl in het voltijds secundair onderwijs het om een afzonderlijk aanbod gaat. Ook zijn er voor het onthaalonderwijs basisonderwijs geen ontwikkelingsdoelen vastgelegd terwijl voor het secundair onderwijs wél door de overheid een doelenkader (ontwikkelingsdoelen) is vastgelegd. Voor elke leerling wordt in het secundair onderwijs een individueel leertraject uitgewerkt dat ondermeer de beginsituatie, de taaldoelen als leidraad en het advies van de klassenraad voor wat betreft de overstap naar het vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt. Het schoolbestuur moet voor elke anderstalige nieuwkomer in het basisonderwijs een individueel werkplan (met leerelementen en leerevoluties) uitwerken.

Opdracht

Anno 2014 hebben we geen zicht op de concrete praktijken m.b.t. O(K)AN in het basisonderwijs en in het voltijds gewoon secundair onderwijs en de betekenis van dit onthaalonderwijs voor de verdere loopbaan van de leerlingen.

We hebben nood aan onderzoek dat ons een kritische analyse biedt van de concrete praktijken m.b.t. het onthaalonderwijs en de impact ervan op de schoolloopbaan van leerlingen.

Meer specifiek zijn we geïnteresseerd in het verloop van de schoolloopbanen van deze leerlingen en mogelijke verklarende factoren hiervoor. Bovendien willen we meer zicht krijgen op de concrete praktijk in de Vlaamse basis- secundaire scholen. Wat gebeurt er in de concrete praktijk? Hoe worden de extra middelen die aan scholen worden toegekend voor de organisatie van het onthaalonderwijs concreet ingezet? Worden door scholen bijkomende middelen ingezet, zo ja, welke en waarvoor? Wat is het profiel van de OKAN leraar en de ‘vervolgschoolcoaches’, die in het secundair onderwijs aan scholengemeenschappen die OKAN aanbieden, toegekend zijn? Welke rol spelen deze ‘vervolgschoolcoaches’ ten aanzien van de leerlingen, maar ook ten aanzien van de reguliere leraren? Wat zijn hierbij kritische succesfactoren en knelpunten?

Samenvattend, dit onderzoek dient een kritische analyse te bieden over zowel het onthaal van anderstalige leerlingen en de instrumenten die daarvoor ingezet worden als de schoolloopbanen van deze kinderen en jongeren. Met andere woorden, in welke mate worden de beoogde doelstellingen van O(K)AN gerealiseerd in het basis- en secundair onderwijs.

Hiervoor dienen de bevindingen eveneens in internationaal perspectief geplaatst te worden. Een grondig zicht op de situatie en specifieke problematieken kunnen toelaten om gerichte acties te ondernemen, zowel vanuit de Vlaamse als de lokale beleidsniveaus.

Thema 8: Transfer van kennis en praktijkervaring: kritieke succesfactoren

Inleiding

In een snel evoluerende samenleving is het cruciaal dat leerkrachten zich continu blijven ontwikkelen tijdens hun loopbaan. Een kwalitatief professionaliseringsaanbod is daarom erg belangrijk. Verschillende onderzoeken hebben reeds aangetoond dat er over het algemeen slechts in beperkte mate aandacht besteed wordt aan de concrete vertaling van het geleerde naar de klaspraktijk. Er zijn meerdere potentiële oorzaken die een transfer naar de praktijk bemoeilijken.

Opdracht

De opdracht van dit onderzoek is om ten eerste een reviewstudie uit te voeren naar factoren die een transfer van het geleerde naar de praktijk beïnvloeden. Omdat er wel onderzoeken beschikbaar zijn, vraagt dit onderzoek een goed overzicht geven van factoren die een transfer faciliteren dan wel bemoeilijken. Bovendien dient dit onderzoek deze bepalende factoren te vertalen naar de Vlaamse onderwijscontext. Wat zijn mogelijke drempels en hoe kunnen deze overwonnen worden?

Daarnaast verwachten we van de onderzoekers dat ze concrete paden van kennistransfer analyseren en hieruit diverse aanbevelingen omtrent praktijken en randvoorwaarden formuleren en kritisch analyseren.

Dit onderzoek moet dan ook uitmonden in verschillende aanbevelingen t.a.v. verschillende actoren in het onderwijsveld, nl. de overheid, scholen, pedagogische begeleidingsdiensten, professionaliseringsinstellingen, lerarenopleidingen ...

Oproep tot wetenschappelijke ontwikkelingsopdracht

***Ontwikkeling van een
Toolkit Breed Evalueren
voor Competenties Nederlands voor het
Lager Onderwijs***

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context

In de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2009-2014 'Samen grenzen verleggen voor elk talent' werd aangekondigd dat de wenselijkheid van het gebruik van taaltoetsen zou worden nagegaan als instrument voor scholen om een goed zicht te krijgen op het beheersingsniveau Nederlands van hun leerlingen. In de beleidsbrief 2012-2013 heeft de minister aangekondigd dat er een toolkit zal ontwikkeld worden om lerarenteams te ondersteunen om de taalvaardigheidscompetenties Nederlands op verschillende momenten in de schoolloopbaan en aan de hand van verschillende instrumenten breed te evalueren en op te volgen.

Met deze oproep willen we de opdracht geven om een toolkit te ontwikkelen om de competenties Nederlands van leerlingen op een brede manier te evalueren **doorheen het lager onderwijs, met inbegrip van de aanvang van het eerste leerjaar** van het lager onderwijs.

Voor het secundair onderwijs is dit ontwikkelingstraject al van start gegaan. De hiertoe samengestelde expertencommissie gaf de aanbeveling een **toolkit breed evalueren** te ontwikkelen met concrete strategieën om het proces van breed evalueren te implementeren in het talenbeleid van de school. Deze toolkit dient scholen en leraren te ondersteunen in het evalueren en opvolgen van hun leerlingen op verschillende tijdstippen aan de hand van verschillende evaluatie-instrumenten (zoals bvb. gestandaardiseerde testen, kwalitatieve observatie-instrumenten en taalportfolio). Op die manier kan er (onder meer) kort na de aanvang van het secundair onderwijs worden gepeild naar wat leerlingen al kunnen, over welke talige competenties ze beschikken en wat hun talige behoeften zijn om met maximale kans op succes het secundair onderwijs te doorlopen. Op basis van deze conclusies werd een oproep gelanceerd en werd een opdracht gegund aan een team van de KU.Leuven, de Universiteit Gent en Thomas More Antwerpen om tegen 15 juli 2013 een toolkit breed evalueren voor het secundair onderwijs te ontwikkelen.

Met deze oproep willen we een gelijkaardige toolkit breed evalueren laten ontwikkelen, maar dan wel voor het lager onderwijs. De toolkit dient leraren een instrumentarium aan te reiken voor breed assessment. Hij moet ingezet kunnen worden voor het realiseren van maximale ontplooiingskansen van alle leerlingen en een beginbeeld van de leerlingen kunnen schetsen. De taalvaardigheid van de leerlingen moet op een brede manier in kaart worden gebracht. De toolkit kan geen instaptoets of drempelinstrument zijn uitsluitend gericht op het blootleggen van de zwaktes van de leerlingen in het kader van een taalontwikkelingsbeleid. Hij moet een plaats krijgen binnen een breder geheel, het talenbeleid van de school.

Doelstelling

De doelstelling van deze opdracht is de ontwikkeling van een toolkit breed evalueren voor competenties Nederlands in het lager onderwijs.

Project

De wetenschappelijke opdracht 'Ontwikkeling van een Toolkit Breed Evalueren voor Competenties Nederlands in het Lager Onderwijs' loopt van 15 april 2013 tot maximaal 15 december 2013.

De toolkit dient een mix van kwantitatieve en kwalitatieve methoden in te houden en voldoende voorspellende waarde te hebben. Hij omvat elementen die reflectie mogelijk maken over enerzijds de sterktes en zwaktes van de leerlingen en anderzijds het handelen van de leerkrachten in de klas. De toolkit moet een instrument zijn dat zowel in het evaluatie- als in het talenbeleid van de school

een belangrijke meerwaarde betekent. De procedures dienen voldoende transparant te zijn voor de gebruikers en een procesmatige benadering van evalueren te ondersteunen.

Verwachte output

De overheid verwacht als deliverable de wetenschappelijke onderbouwde ontwikkeling van een *Toolkit Breed Evalueren voor Competenties Nederlands voor het Lager Onderwijs*.

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **15 maart 2013** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Universiteiten en hogescholen kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele interdisciplinaire en/of interinstitutionele samenwerking is mogelijk indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie - samengesteld door de secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming - op volgende criteria:

- de wetenschappelijke kwaliteit (30 punten) van het voorstel
- het valorisatiepotentieel (25 punten) van het voorstel
- de expertise van de onderzoeksploeg (15 punten)
- de kostprijs (30 punten)

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op **15 april 2013**. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op **15 december 2013**.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun - door alle partijen ondertekende - voorstel uiterlijk **15 maart 2013** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning

t.a.v. Evy Vogelee
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar miekatrien.sterck@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Departement Onderwijs en Vorming

Onderhandelingsprocedure van diensten zonder bekendmaking

Bestek

“Delen van kwaliteitsvol en duurzaam digitaal leermateriaal binnen opleidingen voor volwassenen”

OND/SBO/2013/21.02.13

Uiterste datum voor het inleveren van de offertes:

22 maart 2013

Offertes in te leveren bij:

Naomi Wauterickx
Adjunct van de directeur
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs en Vorming
Project Strategisch Onderwijs en Vormingsbeleid
Hendrik Consciencegebouw 5C24
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Bijlagen:

1. Pubelo

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

1.1 Kader

Afstandsleren, gedefinieerd als een leerproces dat grotendeels of volledig op afstand verloopt, dat individueel of groepsgebonden verloopt, dat begeleiding en validering kent (formeel leren), en ondersteund wordt door informatie- en communicatietechnologieën (e-leren) kent een opmars in Vlaanderen. Voor voornamelijk beroepsgerichte opleidingen zijn er trajecten die binnen volwassenenonderwijs via gecombineerd leren worden aangeboden, maar ook binnen VDAB en Syntra Vlaanderen vinden we afstandsleren terug, zowel in gecombineerde vorm met klassikaal leren als in de zuivere afstandsvorm (bv. Webleren)

Voor een verdere uitbouwen van afstandsleren engageren onderwijspartners, VDAB en Syntra Vlaanderen zich om kwaliteitsvol afstandsleren in Vlaanderen verder op de kaart te zetten. Hiervoor werd een actieplan opgemaakt. Naast het verder professionaliseren van lesgevers en begeleiders via Toll-net (Technologie Ondersteund Levenslang Leren), is er ondermeer aandacht voor het communiceren en sensibiliseren van partners en werk maken van meer kwaliteitsvolle uitwisselingsmogelijkheden van digitaal leermateriaal.

Digitale leermaterialen worden in het kader van beroepsgerichte opleidingen voor volwassenen vaak door individuele lesgevers en begeleiders opgemaakt in functie van specifieke opleidingen of modules. Ook op instellings- of organisatieniveau (Centra voor Volwassenenonderwijs, Centra Basiseducatie, hogescholen, universiteiten, VDAB Competentiecentra en Syntra-lesplaatsen) wordt hieraan gewerkt. Binnen sectoren en bedrijven is er tevens een interesse voelbaar.

Intermediaire organisaties zoals Toll-net, VOCVO, Regionale Technologische Centra en specifieke werkgroepen binnen de overheid kunnen hier een belangrijke functie opnemen. Niet te vergeten zijn ook de educatieve uitgeverijen, die een rol als aanbieder van kwalitatieve leermaterialen opnemen.

Vandaag zijn er reeds platformen aanwezig om content uit te wisselen. Eén van de bekendste is KlasCement (<http://www.klascement.be/>), een educatieve portaal, waar samen met leerkrachten een klasement aan lesmateriaal wordt verzameld en gedeeld. Voorlopig wordt het forum voornamelijk gebruikt door leerkrachten uit het leerplichtonderwijs.

1.2 Inhoud opdracht

Doelstellingen

Het gebruik van kwalitatief hoogstaande leermaterialen is bij afstandsleren van groot belang. De leermaterialen moeten niet alleen de vakinhoudelijke aspecten goed aanbrenge, maar moeten ook didactisch goed onderbouwd zijn, en dit gekaderd binnen specifieke doelstellingen, studiemethodieken, en algemene kaderende informatie voor de leermaterialen. Vanuit de overheid willen we het mogelijk maken dat lesgevers toegang hebben tot een zo breed mogelijke waaier aan leermaterialen, met keuze tussen commerciële, vrij toegankelijke of eigen ontwikkelde leermaterialen.

Om digitaal cursusmateriaal vlot doorzoekbaar en herbruikbaar te maken, zijn afspraken nodig. Enerzijds technische afspraken die het mogelijk maken om leerpakketten technisch te laten draaien op verschillende platformen. Anderzijds ook inhoudelijke afspraken over metadatering, zodat de leermaterialen ook gemakkelijk gevonden worden door de juiste doelgroep en de juiste leerdoelen.

Het Agentschap voor Innovatie door wetenschap en Technologie in Vlaanderen (IWT-Vlaanderen) financierde in de periode 2005-2007 een technologisch innovatieproject rond digitale cursusmaterialen in het onderwijs. Het project PUBELO (Publiceren in een Elektronische LeerOmgeving) onderzocht hoe digitale leerinhouden herbruikbaar kunnen gemaakt worden en welke afspraken hiervoor gemaakt moeten worden binnen welke contexten en op welke niveaus.

Vrijwel alle Vlaamse educatieve uitgeverijen en een groot aantal andere actoren (beheerders van digitale leeromgevingen, academische experts...) waren vertegenwoordigd. Vanuit het Ministerie voor Onderwijs en Vorming werd de discussie van nabij gevolgd en mee aangestuurd.

De resultaten van het PUBELO-project vormen een goed vertrekpunt voor het verder nadenken over de positie van digitaal cursusmateriaal in Vlaanderen. Vanuit de Vlaamse overheid willen we nu nagaan op welke manier verschillende instellingen vanuit de volwasseneneducatie en het hoger onderwijs digitaal leermateriaal vraag- en aanbodgestuurd kunnen uitwisselen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met zowel de commerciële leermaterialen als de door individuele leerkrachten en begeleiders ontwikkelde leermaterialen.

Om deze opdracht uit te kunnen voeren, moet aandacht gegeven worden aan volgende vragen:

1. Wat zijn mogelijke businessmodellen voor *het delen (uitwisselen/verhandelen) van digitaal leermateriaal tussen en binnen instellingen volwasseneneducatie*¹ (CVO, CBE, Syntra-lesplaatsen, Competentiecentra, hogescholen en universiteiten)?
  - 1.1. Wat zijn de rollen van de verschillende betrokkenen (overheid, centraal bestuur, directie, middenkader, individuele begeleiders en lesgevers, sectoren, uitgeverijen, ...) bij het delen van digitale leermaterialen binnen dergelijke businessmodellen?
  - 1.2. Welke principes van vraag en aanbod worden bij deze modellen gehanteerd? Bv. aanbieden op eigen initiatief, groepsaankopen tegen gereduceerd tarief
  - 1.3. Welke instrumenten die contentdeling mogelijk maken bestaan in Vlaanderen (bv. Klascement) en (indien toepasbaar) andere landen en internationale organisaties? In hoeverre kunnen deze in een businessmodel geïntegreerd worden?
  - 1.4. Wat zijn mogelijke wettelijke beperkingen (auteursrechten, wet aanbestedingen, ...) aangaande contentdeling en wat zijn mogelijke oplossingen?
2. *Welk functioneel model, op basis van de informatie uit de businessmodellen, kan voor de Vlaamse context voorgesteld worden?*

---

¹ De nadruk op het instellingsniveau is niet onbelangrijk. Afhankelijk van de diverse betrokkenen kunnen andere belangen in contentdeling een rol spelen.

- 2.1. Gericht op het uitwisselen en verhandelen van digitale leermaterialen
- 2.2. Gericht op instellingen volwasseneneducatie
- 2.3. Waarbij vraag en aanbod op mekaar inspelen
- 2.4. Waarbij producten zowel aangeboden kunnen worden door particulieren op eigen initiatief, particulieren in samenwerkingsverband
- 2.5. Waarbij de potentiële aanbieders en afnemers en hun taken en verantwoordelijkheden in kaart gebracht worden.
- 2.6. Waarbij men in het uitwisselingsstelsel rekening houdt met de geldende regels en opties voor auteursrechten en aanbestedingsopdrachten
- 2.7. Waarbij concrete samenwerkingsafspraken worden opgesteld
- 2.8. Waarbij een beschrijving en ontwerp wordt gegeven van het te gebruiken uitwisselingsplatform.
- 2.9. Waarbij een kosteninschatting wordt gegeven voor de implementatie

De opdracht bestaat erin na te gaan wat de mogelijke opportuniteiten zijn om het delen van content tussen en binnen instellingen mogelijk te maken. Naast een beschrijvend luik gebaseerd op het identificeren van de diverse betrokkenen en voorbeeldmaterialen, dient één functioneel model uitgewerkt te worden met een overzicht van de taken, verantwoordelijkheden, kostprijs en andere essentiële randvoorwaarden van diverse onderdelen.

Verwachte output

Van de opdrachthouder wordt verwacht dat hij/zij een rapport oplevert met:

- In een eerste fase een olijsting van businessmodellen op basis van vraag en aanbod rond het delen van digitaal leermateriaal tussen diverse instellingen van volwasseneneducatie.
- Een olijsting van voorbeeldmaterialen in binnen- en buitenland.
- In een tweede fase de uitwerking van een functioneel Vlaams model (m.i.v. taken, verantwoordelijkheden, budget, andere randvoorwaarden).

Een door de opdrachtgever samengestelde stuurgroep leidt en houdt toezicht op de uitvoering van de opdracht.

1.3 Werkwijze en timing

Aan de kandidaten wordt gevraagd een offerte in te dienen op basis van dit bestek en bijhorende annex. Deze offertes zullen onderzocht worden op basis van de gunningscriteria zoals die omschreven staan in artikel 115 van de administratieve bepalingen (zie verder). Deze criteria moeten expliciet opgenomen worden in de offerteaanvraag.

De offertes moeten door de indieners worden ingeleverd op **22 maart 2013** bij de Afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming, Hendrik Consciencegebouw, Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel, t.a.v. Naomi Wauterickx en elektronisch op adressen naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be en evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be.

De indieners dienen rekening te houden met de datum die voorzien is voor onderhandelingen, namelijk **29 maart 2013** (opgelet: dit is niet de startdatum van het project!). Deze vindt eveneens plaats op de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Voor de uitvoering van de opdracht wordt een maximumduur van **6 maanden** voorzien. De uitvoering van de opdracht begint op de eerste werkdag volgend op de betekening per aangetekend schrijven van de gunningsbeslissing aan de dienstverlener.

2. IN DE OFFERTE TE BEHANDELEN ELEMENTEN

2.1 Identificatie van de indiener(s)

Op het formulier kunnen meerdere inschrijvers worden aangeduid. Het is noodzakelijk om bv. bij een samengesteld team een coördinator aan te duiden.

2.2 Kwaliteit van het inhoudelijk en technisch voorstel:

We verwachten van de inschrijver dat hij/zij in de offerte duidelijk een strategie en visie op de opdracht weergeeft en uitlegt waarom het voorstel volgens de inschrijver tot de gewenste resultaten zal leiden.

2.3 Kwaliteit en ervaring van het team

We verwachten van de inschrijver dat hij/zij in de offerte de specifieke competenties bespreekt van het personeel, gerelateerd aan hun rol in het project, en informatie verschaft over de ervaring van het personeel met soortgelijke opdrachten. We verwachten ook de opgave van een aantal cases die de inschrijver relevant acht om zijn/haar ervaring te staven. We verwachten ook dat de inschrijver dezelfde gegevens verstrekt over het eventuele personeel dat in onderaanneming wordt aangewend.

2.4 Uitvoeringsplan van het project:

Van de inschrijver verwachten we dat hij/zij in de offerte de beschikbaarheid van het voorgestelde personeel aangeeft gedurende de duur van de opdracht (in uren en dagen). We verwachten ook dat hij/zij uitlegt op welke wijze en volgens welke timing hij/zij tussentijds en op het einde van de opdracht zal rapporteren en uitlegt hoe hij/zij de samenwerking met de opdrachtgever in de praktijk ziet.

2.5 De begroting:

In deze rubriek worden de diverse nominale bedragen aangegeven, opgesplitst per begrotingspost, die de indiener(s) nodig acht(en) voor de uitvoering van de opdracht. We onderscheiden hier drie **begrotingsposten**:

In dit deel wordt de aangevraagde begroting uitvoerig omschreven en gemotiveerd. Per begrotingspost moet op een zo gedetailleerd mogelijke wijze aangegeven worden welke kostensoorten voorzien zijn en om welke redenen deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

De motivering van de begroting en de begroting zelf maken deel uit van de evaluatiecriteria van de offertes.

1. Personeelskosten:

Voor de personeelskosten komen de reële brutolonen in aanmerking. Zij omvatten de geïndexeerde brutowedden, de wettelijke werkgeversbijdragen, de wettelijke verzekeringen en alle andere wettelijke verplichte vergoedingen of toelagen bij de wedde zoals vakantiegeld en de tussenkomst van de werkgever in het woon – werkverkeer. Extralegale patronale bijdragen of voordelen worden niet aanvaard.

Het personeel dient exclusief en volledig ingezet te worden voor de opdracht. Indien dit niet het geval zou zijn, dan kan slechts de reële tijdsduur dat het personeelslid werkt voor de opdracht in rekening worden gebracht (b.v. 0.8 fte of 0.5 fte,...). De graad van tewerkstelling (voltijds of minder) moet duidelijk weergegeven worden in de motivering van de begroting.

2. *Werkingskosten:*

Werkingskosten zijn, ongeacht hun aard, aanwijsbare uitgaven die rechtstreeks betrekking hebben op de uitvoering van de opdracht. Iedere aankoop ten laste van het project moet conform de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de overheidsopdrachten verricht worden.

Komen bijvoorbeeld *in aanmerking:*

reis- en verblijfkosten, kleine apparatuur, verbruiksgoederen (met uitzondering van de kosten vallende onder de overhead), leasingkosten (voor zover leasing niet resulteert in hogere kosten dan de aankoop), onderaanneming (indien specifiek en gedetailleerd omschreven in het projectvoorstel en bij eventuele selectie van het voorstel na goedkeuring van de administratie), kosten voor de aanmaak van tussentijdse rapporten, materialen, diensten, prototypes en installaties met een levensduur kleiner dan de projectduur,...

Zijn daarentegen *uitgesloten:*

intrest op gebruikt kapitaal, voorzieningen voor toekomstige verliezen en/of dubieuze debiteuren, middelen die gratis ter beschikking staan van de inschrijver(s), bijdragen in natura, onnodige of onevenredig hoge uitgaven, kosten van verkoop/verdeling/marketing, uitgaven van gastvrijheid met uitzondering van die uitgaven die noodzakelijk voor het project zijn, volledig afgeschreven duurzame goederen, opgelopen of terugbetaalde kosten in een ander project.

3. *Uitrustingskosten*

Uitrustingskosten betreffen het gebruik voor het project van aangeschaft of gefabriceerd materiaal, waarvan de verwachte levensduur langer is dan de looptijd van het onderzoeksproject.

De in aanmerking komende kosten zijn evenredig met de bezetting van het toestel ten behoeve van het project (in maanden), en in verhouding tot de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn) van het toestel (eveneens in maanden). Dit zonder afbreuk te doen aan het principe dat bij eventuele selectie van het voorstel, een andere dan de hierboven geschetste regel uitgewerkt kan worden, mits toestemming van de administratie. Voor uitrustingsgoederen wordt uitgegaan van een levensduur van 5 jaar.

3. ALGEMENE BEPALINGEN

3. 1. Aanbestedende overheid

1. Deze opdracht wordt uitgeschreven door de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, voor wie optreedt de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming
2. Volgende administratieve entiteit is belast met de opvolging van deze opdracht:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Contactpersonen:
Naomi Wauterickx
Adjunct van de directeur
Tel. 02/553.95.59
Fax. 02/553.95.65
Mail: naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be
Evy Vogeeler
Tel. 02/553.95.86
Fax. 02/553.95.65
Mail: evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be

Alle briefwisseling m.b.t. deze opdracht moet naar die afdeling worden gestuurd, behoudens toepassing van punt 3 hierna.

3. Ieder deurwaardersexploit bestemd voor de aanbestedende overheid moet worden betekend aan de Kanselarij van de Voorzitter van de Vlaamse Regering, Koolstraat 35 in 1000 Brussel
Het is daarbij onverschillig of het gaat om de betekening van een dagvaarding, gerechtelijke uitspraak, overdracht van schuldvordering of een ander exploit. Hetzelfde adres geldt ook voor de aangetekende brief waarbij een schuldvordering wordt overgedragen of in pand gegeven.

3. 2. Voorwerp en classificatie opdracht

CPV-classificatie: 73000000-2 (4)

Deze opdracht is een opdracht voor diensten in de zin van art. 5 van de Wet van 24 december 1993.

3. 3. Gunningswijze

De gunning van deze opdracht gebeurt via **onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking**, genoemd in artikel 17, §1 van de wet van 24 december 1993.

Dit bestek is bedoeld als gemeenschappelijke basis om de onderhandelingsvoorstellen van de verschillende inschrijvers te vergelijken. De effectieve gunning geschiedt door ondertekening van een overeenkomst.

3. 4. Toepasselijke wettelijke bepalingen

Op deze opdracht zijn onder meer toepasselijk:

- Wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten;
- KB van 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken;
- KB van 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken, en zijn bijlage de algemene aannemingsvoorwaarden.

3. 5. Overige algemeen toepasselijke bepalingen

Als dit bestek spreekt over gunnings- of aanbestedingsdocumenten, dan bedoelt het daarmee het bestek, de plannen en alle bijhorende documenten die gediend hebben als basis voor het indienen van de offertes.

4. ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

**A. KONINKLIJK BESLUIT VAN 8.1.1996 BETREFFENDE
DE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR WERKEN, LEVERINGEN EN
DIENSTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN**

Art. 68. Kwalitatieve selectie

Door in te schrijven op deze opdracht, verklaart de inschrijver zich niet in een toestand van uitsluiting te bevinden, zoals bedoeld in art. 69.

Voor de Belgische inschrijver vraagt de aanbestedende overheid het RSZ-atteest via elektronische weg op conform art. 72, §5.

Art. 78. Toegangsverbod

Door in te schrijven op deze opdracht, verklaart de inschrijver zich niet in een toestand van onverenigbaarheid te bevinden, zoals bedoeld in dit artikel.

Art. 86 en 88. Prijsvaststelling en prijsonderzoek

Art. 86. Deze opdracht is een opdracht waarvoor een forfaitaire prijs het geheel van de prestaties dekt. De inschrijvers moeten voor het gunnen van de opdracht alle nodige inlichtingen verstrekken om het onderzoek van de prijzen mogelijk te maken.

Art. 88. Op verzoek van de aanbestedende overheid verstrekt de inschrijver alle nodige inlichtingen om het prijsonderzoek van zijn offerte mogelijk te maken. De aanbestedende overheid kan ofwel zelf overgaan tot ofwel een persoon aanduiden voor het uitvoeren van alle verificaties van de boekhoudkundige stukken en alle onderzoeken ter plaatse, teneinde de juistheid na te gaan van de gegevens die de inschrijver in het raam van het prijsonderzoek heeft verstrekt.

Art. 89 en 90. Vorm en inhoud offerte

Art. 89. De aandacht van de inschrijver wordt erop gevestigd dat hij zijn offerte moet invullen op het bij het bestek behorende formulier.

Op elke offerte die op een ander document is opgemaakt, moet de inschrijver bovenaan ieder document de volgende verklaring vermelden:

“Ik, ondergetekende ....., verklaar te hebben nagezien dat de “hierna vermelde gegevens volstrekt overeenstemmen met de “vermeldingen van het bij het bestek behorende formulier en de “inventaris en neem daarvoor de volledige verantwoordelijkheid op. “

Art. 90. Alle documenten en nota's die bij de offerte worden gevoegd, moeten worden gedateerd en ondertekend onder de vermelding: “Opgemaakt door ondergetekende om gevoegd te worden bij zijn offerte van heden” of dienen minstens te worden geïnventariseerd.

De inschrijver moet bij zijn inschrijving minstens de volgende documenten voegen:

- Het offerteformulier – volledig ingevuld, getekend en gedagtekend – vergezeld van een gedetailleerde en volledige beschrijving van de inhoudelijke benadering, van het uitvoeringsplan én een prijsopgave

De inschrijver dient zijn offerte in drie gedrukte exemplaren (één origineel en twee kopieën) en eenmaal elektronisch in.

Art. 100. Prijsopgave

- a) Indien zulks voor de nauwkeurigheid van de eenheidsprijzen vereist is, mag de inschrijver drie tot vier decimalen preciseren.
- b) De inschrijver vermeldt de belasting over de toegevoegde waarde in een afzonderlijke post en voegt ze bij de prijs van de offerte.

Art. 102. Taalgebruik

De inschrijver gebruikt uitsluitend het Nederlands in zijn mondelinge en schriftelijke relatie met de aanbestedende overheid.

Van documenten die enkel in een andere taal beschikbaar zijn, kan de overheid een, desgevallend beëdigde, vertaling eisen.

Art. 115. Gunningscriteria

Het opdrachtgevende bestuur zal de ingediende offertes bestuderen op grond van de volgende criteria die werden gerangschikt volgens belangrijkheid, gaande van uitzonderlijk over zeer groot tot groot:

- (1) Kwaliteit van inhoudelijk en technisch voorstel (van uitzonderlijk belang)
  - a. Visie op de opdracht
  - b. Uitleggen waarom het voorstel tot de gewenste resultaten zal leiden
- (2) Kwaliteit en ervaring van het team (van zeer groot belang):
  - a. Bespreking van de specifieke competenties van het personeel
  - b. Ervaring van personeel met soortgelijke opdrachten
  - c. Relevante informatie om ervaring te staven
- (3) Uitvoeringsplan (van groot belang)
- (4) De prijs (van groot belang)

Art. 116. Gestanddoeningstermijn

De inschrijvers blijven gebonden door hun offerte gedurende een termijn van zestig kalenderdagen.

Art. 121 en 122. Onderhandelingsprocedure

De artikels 89, 102, 115 en 116 zijn op deze gunningsprocedure van toepassing op de wijze zoals in dit bestek wordt weergegeven.

Uiterste datum voor het inleveren van de offertes

Elke offerte moet in drie originele exemplaren, ingevuld op het bijgevoegde offerteformulier, worden ingediend op uiterlijk **22 maart 2013**.

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Departement Onderwijs en Vorming
Project Strategisch Onderwijs- en Vormingsbeleid
t.a.v. Naomi Wauterickx
Hendrik Consciencegebouw 5C24
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de inschrijvers om hun offertes ook per e-mail door te sturen naar naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook de drie origineel ondertekende exemplaren in te sturen.

B. KONINKLIJK BESLUIT VAN 26.9.1996 TOT BEPALING VAN DE ALGEMENE UITVOERINGSREGELS VAN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN EN DE ALGEMENE AANNEMINGSVOORWAARDEN

B. 1. KONINKLIJK BESLUIT VAN 26.9.1996 TOT BEPALING VAN DE ALGEMENE UITVOERINGSREGELS VAN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN

Art. 2. Voorwerp van de opdracht

Zie hoofdstuk 1: omschrijving van de opdracht

B. 2. ALGEMENE AANNEMINGSVOORWAARDEN VOOR DE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN

Art. 1. Leiding en toezicht op de uitvoering

Een stuurgroep oefent de leiding en het toezicht uit op de uitvoering van de opdracht. Deze stuurgroep bestaat uit ambtenaren van de Vlaamse Overheid. De overlegmomenten zijn in de prijs inbegrepen.

Na toewijzing zal er een overleg plaatsvinden waarop de opdracht wordt overlopen.

De identiteit van de ambtenaren van de stuurgroep die de leiding en het toezicht uitoefenen, zal worden meegedeeld bij de betekening van de opdracht. Deze ambtenaren zullen verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van de nodige gegevens, het nakijken van de verschillende ontwerpvoorstellen en dergelijke. Daarenboven zullen alleen deze ambtenaren een finaal akkoord kunnen verlenen.

Art. 5. Bedrag borgtocht

De borgtocht, te betalen door de dienstverlener, bedraagt 5% van het bestelbedrag (exclusief BTW). Het bewijs van de borgtochtstelling moet, binnen de 30 kalenderdagen na de betekening van de opdracht, opgestuurd worden naar het adres van de aanbestedende overheid

Art. 9. Vrijgave van de borgtocht

Indien er geen geschil bestaat tussen de partijen, zal de borgtocht op het einde van de opdracht worden vrijgemaakt op vraag van de dienstverlener. De vrijgave geldt als voorlopige en definitieve oplevering. Na deze vrijgave is geen rechtsvordering van de dienstverlener meer mogelijk.

Art. 14. Intellectuele rechten

De gegevens die de aanbestedende overheid ter beschikking stelt van de dienstverlener met het oog op het uitvoeren van onderhavige opdracht mogen niet voor andere doeleinden gebruikt worden noch medegedeeld aan anderen.

De indiening van de offerte geldt bij gunning als een belofte van overdracht aan de opdrachtgever van alle vermogensrechten op alle producten die worden aangemaakt in het kader van de opdracht. De overdracht geldt zowel ten aanzien van de indiener van een offerte als ten aanzien van alle personen waarop de indiener een beroep doet of zal doen voor de uitvoering van de opdracht en heeft betrekking op alle mogelijke exploitatiewijzen die de opdrachtgever wenselijk acht. Alle producten of documenten die worden aangemaakt in het kader van de opdracht en aan de opdrachtgever bezorgd, worden eigendom van de opdrachtgever

De opdrachtgever verkrijgt door de toewijzing van de opdracht definitief en zonder enige beperking de hierna opgesomde auteursrechten op alle producten die vanaf dat ogenblik in het kader van de opdracht worden aangemaakt, zijnde:

- het exclusieve en onvoorwaardelijke reproductierecht
- het exclusieve en onvoorwaardelijke recht tot bewerking en vertaling
- het exclusieve en onvoorwaardelijke huur- en leenrecht, en

- het exclusieve en onvoorwaardelijke recht op mededeling aan het publiek, en dit alles zonder enige andere beperking in de tijd dan de beperkingen die voorzien zijn in de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten.

Het opdrachtgevend bestuur kan steeds alle gegevens opvragen, in overleg met de dienstverlener, die tot deze resultaten hebben geleid, zowel onder geschreven vorm als bij middel van elektronische dragers.

De dienstverlener dient alle maatregelen te treffen om het confidentieel karakter van de gegevens en de onderzoeksresultaten te doen bewaren door hemzelf en door eenieder die er toegang toe heeft.

Art. 15. Betalingen

De betaling van de diensten gebeurt in globo en na de definitieve oplevering. De betalingsaanvraag en de facturen dienen gestuurd naar het adres van de aanbestedende overheid.

De factuur wordt in drievoud opgemaakt, de opdrachtnemer voegt er een gedetailleerde staat van de prestaties bij. Alle exemplaren zijn met inkt ondertekend (datum en handtekening) en moeten de volgende vermeldingen dragen:

- Naar waarheid opgemaakt en voor echt verklaard tot een bedrag van (voluit)... euro
- Het verschuldigde bedrag moet worden gestort op rekeningnummer..., ten name van... te...

De betaling geschiedt binnen de termijn voorzien in art. 15, §2, 2° na ontvangst van een correcte factuur.

Art. 18. Rechtsvorderingen

Elke rechtsvordering van de dienstverlener wordt ingesteld bij een Nederlandstalige Belgische rechtbank, behoudens ingeval van een vordering tot tussenkomst in een bestaand geding.

Art. 19, § 1. Opleveringen

De kosten van de prestaties die in verband met de opleveringen worden geleverd door derden worden ten laste van de dienstverleners aangerekend tegen de door deze derden gefactureerde kostprijs.

De kosten van de prestaties die de dienstverlener in verband met de oplevering zelf uitvoert, blijven te zijn laste.

Art. 69. §1. Vaste of minimale hoeveelheden

De dienstverlener is verplicht om gevolg te geven aan alle toevoegingen, weglatingen en wijzigingen van de opdracht, die de aanbestedende overheid in de loop van de uitvoering beveelt en die samenhangen met het voorwerp van de opdracht, binnen de perken ervan blijven en waarvan de weerslag in méér beperkt blijft tot 50% van de oorspronkelijke opdrachtsom.

Art. 69, §§ 3& 4. Uitvoeringstermijnen

De inschrijvers dienen rekening te houden met de volgende vooropgestelde timing. In het bijzonder dienen zij op de datum die is voorzien voor onderhandelingen beschikbaar te zijn: **vrijdag 29 maart 2013**.

Voor de uitvoering van de opdracht wordt een maximumduur van **6 maanden** voorzien. De uitvoering van de opdracht begint op de eerste werkdag volgend op de betekening per aangetekend schrijven van de gunningsbeslissing aan de dienstverlener.

Bij het niet-respecteren van de overeengekomen timing door de opdrachtnemer, behoudt de opdrachtgever zich het recht voor om de verdere uitvoering van de overeenkomst geheel of gedeeltelijk voor bepaalde duur op te schorten of te verbreken, zonder dat dit meerkosten meebrengt voor de opdrachtgevende overheid.

Art. 75. Middelen van optreden van de aanbestedende overheid

Indien de dienstverlener zijn verplichtingen overeenkomstig de voorwaarden en bepalingen niet nakomt, is hij zonder enige ingebrekestelling tegenover de Vlaamse Gemeenschap aansprakelijk voor de geleden schade

Art. 72. Aansprakelijkheid van de dienstverlener

De Vlaamse Gemeenschap zal in geen geval aansprakelijk zijn voor de schade aan personen of goederen die rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg zijn van de activiteiten met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst. De aannemer vrijwaart de Vlaamse Gemeenschap tegen elke vordering van schadevergoeding door derden in dit verband.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs
Entiteit Strategische Beleidsondersteuning
Bestek OND/SBO/2013/21.02.13

Offerteformulier

A. Algemene verbintenis

OFWEL ²

De ondergetekende (naam en voornaam):

Hoedanigheid of beroep:

Nationaliteit:

Adres (straat, nummer, gemeente, land):

OFWEL

De vennootschap (handelsnaam of benaming, rechtsvorm, nationaliteit, zetel):

vertegenwoordigd door de ondergetekende(n)

---

² Doorhalen wat niet van toepassing is.

OFWEL

De ondergetekende(n) en/of de vennootschap(pen) die optreden als vereniging zonder rechtspersoonlijkheid (voor elk van hen dezelfde gegevens als hierboven):

vereniging die tegenover de overheid wordt vertegenwoordigd door één van hen, met name:

verbindt zich op zijn, resp. verbinden zich hoofdelijk op hun, roerende en onroerende goederen tot de uitvoering, overeenkomstig de bepalingen en voorwaarden van bovenvermeld bestek, van de in dat bestek beschreven opdracht, tegen de som van:

(in cijfers, inclusief BTW, in euro):

(in letters, inclusief BTW, in euro):

B. Algemene inlichtingen

- Inschrijving bij de RSZ (nr. of nrs.):

- BTW (alleen in België) (nr. of nrs.):

C. Onderaannemers

OFWEL ³

Er zullen geen onderaannemers worden aangewend.

OFWEL

De onderaannemers die zullen worden aangewend, hebben als nationaliteit:

D. Personeel

Het personeel dat zal worden aangewend, heeft als nationaliteit:

E. Betalingen

De betalingen zullen geldig gebeuren door overschrijving op rekeningnr..... van de financiële instelling.....
geopend op naam van .....

F. Rsz-attest

OFWEL ⁴

(voor de Belgische inschrijver)

---

³ Doorhalen wat niet van toepassing is.

⁴ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Bij deze offerte wordt desgevallend een attest (ev. attesten) gevoegd van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid waarin de stand van de rekening(en) bij deze instelling wordt opgegeven, overeenkomstig art. 90, § 3 van het KB van 8 januari 1996 ⁵.

OFWEL

(voor de buitenlandse inschrijver)

Bij deze offerte wordt desgevallend een attest (ev. attesten) gevoegd, overeenkomstig art. 90, § 3 van het KB van 8 januari 1996.

G. Bijlagen

Bij deze offerte zijn eveneens gevoegd ⁶:

- de gedateerde en ondertekende documenten, die het bestek verplicht over te leggen;
- de modellen, monsters en andere inlichtingen, die het bestek verplicht over te leggen.

Gedaan te ..... op .....

De inschrijver(s),

---

⁵ Als de bijdrageschuld meer dan 2.500 euro bedraagt, dan dient de inschrijver bij zijn/haar offerte alle inlichtingen te voegen betreffende de eventuele schuldvorderingen bedoeld in art. 43bis, § 1 (i.g.v. leveringen) of 69bis, § 1 (i.g.v. diensten) van het KB van 8 januari 1996.

⁶ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Oproep tot een wetenschappelijke O&O-opdracht

**Ontwikkeling van een Vlaamse capaciteitsmonitor
leerplichtonderwijs**

---

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

Context

In 2012 werd een haalbaarheidsstudie voor een capaciteitsmonitor leerplichtonderwijs afgerond. Deze studie leidde tot aanbevelingen voor de constructie van prognosemodellen.

Prognosemodellen zijn nodig voor het voorspellen van de toekomstige onderwijsvraag, en worden beïnvloed door onder andere demografische ontwikkelingen, schoolkeuze en het voorziene aanbod. Dit onderzoek leidde ook tot gebruikersinzichten omtrent een Vlaams capaciteitsmonitor gekoppeld aan een lokale uitrol. Meer informatie is te vinden op http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/rapporten/Haalbaarheidsonderzoek_monitoringsysteem_capaciteitsbehoeften_leerplichtonderwijs_eindrapport.pdf.

Opdracht

De capaciteitsmonitor dient in 2013-2014 effectief ontwikkeld en getest te worden als een praktisch inzetbaar instrument. Deze monitor dient zowel bruikbaar te zijn voor de centrale planning van de betrokken overheidsactoren inzake scholenbouw (zoals onder andere AGIO, GO!, centrale taskforce) als voor de werking van lokale taskforces capaciteit. Er zal met andere woorden binnen dit onderzoek een grote focus nodig zijn op informatiedoorstroom en -terugstroom tussen centraal en lokaal niveau inzake aan de capaciteitsproblematiek gerelateerde gegevens.

Het doel van deze oproep is om een rekenmodel te ontwikkelen en te testen dat op een wetenschappelijk verantwoorde manier toelaat de lokale capaciteitsbehoeften te berekenen op basis van een vergelijking tussen vraag- en aanbodzijde. Deze prognosemodellen moeten een zicht geven op de capaciteitsbehoeften voor de komende x-aantal jaren per gemeente of andere bestuurlijke of regionale indeling. Op basis van een stakeholdersbevraging dient eerst bepaald te worden hoe de aanbodzijde in kaart zal gebracht worden: op basis van het aantal stoelen, van oppervlaktemetingen, van beide en/of andere mogelijke indicatoren. Vervolgens dient een hanteerbare meetprocedure uitgewerkt te worden voor de aanbodzijde en indien mogelijk gekoppeld aan of afgestemd met bestaand instrumentarium binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Het onderscheid tussen optimale en maximale capaciteit is een aandachtspunt evenals het waarborgen van de vrije schoolkeuze.

De capaciteitsmonitor zal minstens drie prognosemodellen omvatten: basisonderwijs, secundair onderwijs en buitengewoon onderwijs. Daarbij dient opgemerkt te worden dat wat betreft het secundair onderwijs er extra aandacht vereist is voor het voorspellen van de vraag gezien onder meer de hogere mobiliteit van leerlingen (zie ook haalbaarheidsstudie). De realiteitswaarde van prognoses die steunen op historische reeksen van schoolkeuze kan verminderen onder invloed van de geplande structuurhervorming in het secundair onderwijs. Voor een inschatting van de eventuele impact van de hervorming van het secundair onderwijs verwijzen we naar het masterplan Hervorming Secundair Onderwijs (http://www.vlaamsparlement.be/vp/pdf/20122013/masterplan_hervorming_so.pdf). Wat betreft het buitengewoon onderwijs dient er extra aandacht te gaan naar de aparte noden van de scholen in buitengewoon onderwijs en hun specifieke ruimtelijke spreiding. Tenslotte neemt het Brussel Hoofdstedelijk Gewest een speciale plaats in. Gezien de onvermijdelijk parallelle capaciteitsbehoeften in het Franstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan deze onderzoeksopdracht voor het Nederlandstalig onderwijs in opdracht van de Vlaamse Overheid in het beste geval een partiële inschatting opleveren.

De monitor wordt in eerste instantie ontwikkeld op maat van een (lokale) regisseur die hiermee een beleid kan onderbouwen. Daarbij zal er voldoende aandacht nodig zijn voor het inbouwen van een aantal relevante parameters in de prognosemodellen die de lokale actoren toelaten om relevante aanvullende informatie toe te voegen aan de basisberekening teneinde de capaciteitsbehoeften nog beter in te schatten.

Het is dan ook van belang om zowel voor basisonderwijs, secundair onderwijs als buitengewoon onderwijs de meest aangewezen lokale regisseur – al dan niet in samenwerkingsverband – te leren kennen.

Als output verwachten wij een capaciteitsmonitor die toelaat om eventuele problemen in verband met capaciteit te detecteren en te voorspellen. Daarbij willen we een rapportage van de resultaten zowel op macro-niveau als op lokaal niveau.

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste **30 augustus 2013** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Universiteiten en hogescholen kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele interdisciplinaire en/of interinstitutionele samenwerking is mogelijk indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie - samengesteld door de secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming - op volgende criteria:

- de wetenschappelijke kwaliteit (30 punten) van het voorstel;
- het valorisatiepotentieel (25 punten) van het voorstel;
- de expertise van de onderzoeksploeg (15 punten);
- de kostprijs (30 punten)

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op 1 oktober 2013 met een maximale uitvoeringstermijn van 15 maanden.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun - door alle partijen ondertekende - voorstel uiterlijk tegen **30 augustus 2013** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail door te sturen naar Eva.Vandegaer@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Er zal ook een informatiesessie georganiseerd worden op **9 juli 2013 van 9-11u** voor de geïnteresseerden om de onderzoeksopdracht toe te lichten.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs en Vorming

Algemene offerteaanvraag

Bestek “Evaluatieonderzoek decreet leren en werken”

OND/SBO/2013/08.05.13

Uiterste datum voor het inleveren van de offertes:
14 juni 2013

Offertes in te leveren bij:

Naomi Wauterickx
Adjunct van de directeur
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw 5C24
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Bijlagen:

1. Decreet 10 juli 2008 betreffende het stelsel leren en werken

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

1.1 Kader

De systemen van afwisselend leren en werken in Vlaanderen (deeltijds beroepssecundair onderwijs, leertijd en deeltijdse vorming) kenden in het verleden grote knelpunten. Niet alleen was het imago eerder negatief, er waren daarenboven weinig opleidingsmogelijkheden op maat van de leerling en het was niet steeds evident het leren binnen deeltijdse systemen adequaat af te stemmen op de werkvloer. Afstemming is immers de eerste vereiste om de ongekwalificeerde uitstroom van deze jongeren te beperken en een voltijds engagement binnen een geïntegreerd opleidingspakket mogelijk te maken. In die zin dienen de systemen van afwisselend leren en werken als een volwaardig alternatief van het voltijds onderwijs beschouwd te worden.

Het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken had een hervorming van de systemen leren en werken voor ogen. Het voltijds engagement, trajecten op maat, volwaardige kwalificaties en afstemming tussen het deeltijds beroepssecundair onderwijs, de leertijd en de deeltijdse vorming zijn belangrijke doelstellingen. Artikel 140 van het decreet geeft aan dat hieromtrent een evaluatie in 2013 nodig is.

1.2 Inhoud opdracht

Doelstellingen

De centrale boodschap in het decreet van 10 juli 2008 is het realiseren van het voltijds engagement voor elke jongere binnen een optimaal leertraject dat resulteert in een beroepsgerichte kwalificatie. Hierbij is een adequaat maatwerk essentieel. Een eerste onderzoeksvraag is dan ook in hoeverre dit maatwerk sinds 2008 vorm heeft gekregen en of dit geleid heeft tot een betere matching (minder uitval, minder ongekwalificeerde uitstroom, minder schoolse vertraging). Hiervoor dient er tevens inzicht gekregen te worden in de profielen van de leerlingen in diverse fasen gekoppeld aan opleidingsrichtingen die gevolgd worden in de verschillende systemen van leren en werken.

Een tweede onderzoeksvraag is in welke mate het voltijds engagement gerealiseerd is, wat de verhouding is tussen en het aandeel van de vier fasen en waarom soms het voltijds engagement niet gerealiseerd kan worden. Hierbij moet ook aandacht worden besteed aan de doorstroom doorheen de verschillende fasen en de opbouw van individuele trajecten, rekening houdend met mogelijke effecten van de verschillende statuten voor jongeren in werkplekieren. Voor die trajecten waar een werkcomponent opgenomen dient te worden, is tevens informatie nodig over de specifieke invulling ervan (in welke sectoren met welke omvang, type overeenkomsten, sterktes en zwaktes).

Een derde onderzoeksvraag dient te peilen naar de financiering van dit decreet en in hoeverre de beschikbare urencontingenten voor brugprojecten, voortrajecten en persoonlijke ontwikkelingstrajecten een passend antwoord boden op de vanuit het

veld gestelde vraag naar uren om aan de behoeften van de jongeren te voldoen. Ook zal aandacht besteed worden aan eventueel ongewenste en/of neveneffecten van de manier van financieren.

We maken niet langer een onderscheid tussen het voltijds onderwijs en de systemen van leren en werken wat betreft de kwalificaties waartoe ze leiden. Indien dezelfde leerdoelen werden gerealiseerd dan krijgen de jongeren dezelfde studiebekrachtiging. De mogelijkheden van het modulair onderwijs en werkplekleren dienen hiervoor volop te worden benut. In het kader van de doorgevoerde modularisering is een vierde onderzoeksvraag na te gaan in hoeverre dit gevolgen heeft gehad voor de leertrajecten van de leerlingen en hun uitstroomgegevens, met in het bijzonder hun aansluiting op de arbeidsmarkt. Belangrijke thema's hierbij zijn de ongekwalificeerde uitstroom, de niet-leerplichtigen, de wijze waarop uitstromers al dan niet een plaats vinden op de arbeidsmarkt.

Aansluitend bij deze vierde onderzoeksvraag dient in een vijfde onderzoeksvraag worden geëvalueerd in welke mate de in het decreet leren en werken beschreven methodiek om modulaire opleidingstrajecten te ontwikkelen (we verwijzen hierbij naar artikels 22 t.e.m. 25 en 28 van het decreet leren en werken) efficiënt heeft gefunctioneerd en in welke mate de methodiek eventueel moet aangepast worden.

De verschillende systemen van leren en werken hebben, in navolging van het decreet, werk gemaakt van meer samenwerking. Zo werden vanaf 1 januari 2009 regionale overlegplatformen opgericht die een grote verantwoordelijkheid kregen voor de organisatie van het aanbod van leren en werken in de regio. Een zesde onderzoeksvraag is dan ook inzicht in de rol van regionale overlegplatformen (ROP's) en de Regionale Technologische Centra en de samenwerking met derden zoals de VDAB. Tevens essentieel is de samenwerking tussen de centra, individuele werkgevers en sectoren/sectorale organisaties omtrent oa het vinden van werkplekken, het vastleggen van randvoorwaarden, de inhoudelijke invulling van het opleidingsplan en het beoordelen van de jongere naargelang het type van overeenkomst.

Het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap bepaalt in art. 140 dat het decreet in de loop van het jaar 2013 moet worden geëvalueerd waarbij ook **een diversiteitstoets** en een **Brusseltoets** moet worden opgemaakt. De Brusseltoets is noodzakelijk omdat de component werken bij stelsels van leren en werken onder de gewestbevoegdheden valt. De geldende processen, actoren en contexten voor leren en werken zijn niet zomaar vergelijkbaar in Vlaanderen en Brussel.

Voor de evaluatie kan ook beroep gedaan worden op diverse administratieve databanken en het CliëntVolgsysteem van VDAB oa voor de in-, door-, en uitstroomkenmerken van de leerlingen en opleidingskenmerken.

Verwachte output

Van de opdrachtgever wordt verwacht dat hij een rapport oplevert met:

- de resultaten van een onderzoek dat antwoord geeft op de zes onderzoeksvragen;
- aanbevelingen formuleert omtrent het stelsel leren en werken op korte en lange termijn.

Een door de opdrachtgever samengestelde stuurgroep leidt en houdt toezicht op de uitvoering van de opdracht.

1.3 Werkwijze en timing

Aan de kandidaten wordt gevraagd een offerte in te dienen op basis van dit bestek en bijhorende annex. Deze offertes zullen onderzocht worden op basis van de gunningscriteria zoals die omschreven staan in artikel 115 van de administratieve bepalingen (zie verder). Deze criteria moeten expliciet opgenomen worden in de offerteaanvraag.

De offertes moeten door de indieners worden ingeleverd op **14 juni 2013** bij de Afdeling Strategische Beleidssteuning van het Departement Onderwijs en Vorming, Hendrik Consciencegebouw, Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel, t.a.v. Naomi Wauterickx.

Voor de uitvoering van de opdracht wordt een maximumduur van **10 maanden** voorzien.

2. IN DE OFFERTE TE BEHANDELEN ELEMENTEN

2.1 Identificatie van de indiener(s)

Op het formulier kunnen meerdere inschrijvers worden aangeduid. Het is noodzakelijk om bv. bij een samengesteld team een coördinator aan te duiden.

2.2 Kwaliteit van het inhoudelijk en technisch voorstel:

We verwachten van de inschrijver dat hij in zijn offerte duidelijk zijn strategie en visie op de opdracht weergeeft en uitlegt waarom het voorstel volgens de inschrijver tot de gewenste resultaten zal leiden.

2.3 Kwaliteit en ervaring van het team

We verwachten van de inschrijver dat hij in zijn offerte de specifieke competenties bespreekt van het personeel, gerelateerd aan hun rol in het project en dat hij informatie verschaft over de ervaring van het personeel met soortgelijke opdrachten. We verwachten ook de opgave van een aantal cases die de inschrijver relevant acht om zijn ervaring te staven. We verwachten ook dat de inschrijver dezelfde gegevens verstrekt over het eventuele personeel dat in onderaanneming wordt aangewend.

2.4 Uitvoeringsplan van het project:

Van de inschrijver verwachten we dat hij in zijn offerte de beschikbaarheid van het voorgestelde personeel aangeeft gedurende de duur van de opdracht (in uren en dagen). We verwachten ook dat hij uitlegt op welke wijze en volgens welke timing hij tussentijds en op het einde van de opdracht zal rapporteren & uitlegt hoe hij de samenwerking met de opdrachtgever in de praktijk ziet.

2.5 De prijs:

In deze rubriek worden de diverse nominale bedragen aangegeven, opgesplitst per rubriek, die de indiener(s) nodig achten voor de uitvoering van de opdracht. We onderscheiden hier drie **prijsc componenten**:

In dit deel wordt de prijs uitvoerig omschreven.

Per rubriek moet op een zo gedetailleerd mogelijke wijze aangegeven worden welke uitgaven voorzien zijn en om welke redenen deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

1. Personeel:

Voor het personeelskosten worden de reële brutolonen aangegeven. Zij omvatten de geïndexeerde brutowedden, de wettelijke werkgeversbijdragen, de wettelijke verzekeringen en alle andere wettelijke verplichte vergoedingen of toelagen bij de wedde zoals vakantiegeld en de tussenkomst van de werkgever in het woon – werkverkeer.

De graad van tewerkstelling (voltijds of minder) moet duidelijk weergegeven worden in de motivering van de begroting.

2. Werking:

In deze rubriek worden opgenomen, ongeacht hun aard, alle uitgaven die rechtstreeks betrekking hebben op de uitvoering van de opdracht. Het gaat onder meer over:

reis- en verblijfkosten, kleine apparatuur, verbruiksgoederen, leasingkosten (voor zover leasing niet resulteert in hogere kosten dan de aankoop), onderaanneming, kosten voor de aanmaak van tussentijdse rapporten, materialen, diensten, prototypes en installaties met een levensduur kleiner dan de projectduur,...

3. Uitrusting:

Uitrusting betreft het gebruik voor het project van aangeschaft of gefabriceerd materiaal, waarvan de verwachte levensduur langer is dan de looptijd van het onderzoeksproject.

De in aanmerking komende kosten zijn evenredig met de bezetting van het toestel ten behoeve van het project (in maanden), en in verhouding tot de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn) van het toestel (eveneens in maanden).

3. ALGEMENE BEPALINGEN

3. 1. Aanbestedende overheid

1. Deze opdracht wordt uitgeschreven door de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, voor wie optreedt de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming
2. Volgende administratieve entiteit is belast met de opvolging van deze opdracht:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Contactpersonen:
Naomi Wauterickx
Adjunct van de directeur
Tel. 02/553.95.59
Fax. 02/553.95.65
Mail: naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be

Evy Vogeleeer
Tel. 02/553.95.86
Fax. 02/553.95.65
Mail: evy.vogeleeer@ond.vlaanderen.be

Alle briefwisseling m.b.t. deze opdracht moet naar die afdeling worden gestuurd, behoudens toepassing van punt 3 hierna.

3. Ieder deurwaardersexploot bestemd voor de aanbestedende overheid moet worden betekend aan de Kanselarij van de Voorzitter van de Vlaamse Regering, Koolstraat 35 in 1000 Brussel
Het is daarbij onverschillig of het gaat om de betekening van een dagvaarding, gerechtelijke uitspraak, overdracht van schuldvordering of een ander exploot. Hetzelfde adres geldt ook voor de aangetekende brief waarbij een schuldvordering wordt overgedragen of in pandgegeven.

3. 2. Voorwerp en classificatie opdracht

CPV-classificatie: 73000000-2 (4)

Deze opdracht is een opdracht voor diensten in de zin van art. 5 van de Wet van 24 december 1993.

3. 3. Gunningswijze

De gunning van deze opdracht gebeurt via **een algemene offerteaanvraag**, genoemd in artikel 14, eerste lid van de wet van 24 december 1993.

De effectieve gunning geschiedt door ondertekening van een overeenkomst.

3. 4. Toepasselijke wettelijke bepalingen

Op deze opdracht zijn onder meer toepasselijk:

- Wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten;
- KB van 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken;
- KB van 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken, en zijn bijlage de algemene aannemingsvoorwaarden.

3. 5. Overige algemeen toepasselijke bepalingen

Als dit bestek spreekt over gunnings- of aanbestedingsdocumenten, dan bedoelt het daarmee het bestek, de plannen en alle bijhorende documenten die gediend hebben als basis voor het indienen van de offertes.

4. ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

A. KONINKLIJK BESLUIT VAN 8.1.1996 BETREFFENDE DE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN

Art. 68. Kwalitatieve selectie

Door in te schrijven op deze opdracht, verklaart de inschrijver zich niet in een toestand van uitsluiting te bevinden, zoals bedoeld in art. 69.

Voor de Belgische inschrijver vraagt de aanbestedende overheid het RSZ-attest via elektronische weg op conform art. 72, §5.

De indieners voegen een lijst toe van de voornaamste diensten met betrekking tot beleidsevaluatie uitgevoerd in de voorbije 3 jaren.

Art. 78. Toegangsverbod

Door in te schrijven op deze opdracht, verklaart de inschrijver zich niet in een toestand van onverenigbaarheid te bevinden, zoals bedoeld in dit artikel.

Art. 86 en 88. Prijsvaststelling en prijsonderzoek

Art. 86. Deze opdracht is een opdracht waarvoor een forfaitaire prijs het geheel van de prestaties dekt. De inschrijvers moeten voor het gunnen van de opdracht alle nodige inlichtingen verstrekken om het onderzoek van de prijzen mogelijk te maken.

Art. 88. Op verzoek van de aanbestedende overheid verstrekt de inschrijver alle nodige inlichtingen om het prijsonderzoek van zijn offerte mogelijk te maken. De aanbestedende overheid kan ofwel zelf overgaan tot ofwel een persoon aanduiden voor het uitvoeren van alle verificaties van de boekhoudkundige stukken en alle onderzoeken ter plaatse, teneinde de juistheid na te gaan van de gegevens die de inschrijver in het raam van het prijsonderzoek heeft verstrekt.

Art. 89 en 90. Vorm en inhoud offerte

Art. 89. De aandacht van de inschrijver wordt erop gevestigd dat hij zijn offerte moet invullen op het bij het bestek behorende formulier.

Op elke offerte die op een ander document is opgemaakt, moet de inschrijver bovenaan ieder document de volgende verklaring vermelden:

“Ik, ondergetekende ....., verklaar te hebben nagezien dat de “hierna vermelde gegevens volstrekt overeenstemmen met de “vermeldingen van het bij het

bestek behorende formulier en de “inventaris en neem daarvoor de volledige verantwoordelijkheid op. “

Art. 90. Alle documenten en nota's die bij de offerte worden gevoegd, moeten worden gedateerd en ondertekend onder de vermelding: “Opgemaakt door ondergetekende om gevoegd te worden bij zijn offerte van heden” of dienen minstens te worden geïnventariseerd.

De inschrijver moet bij zijn inschrijving minstens de volgende documenten voegen:

- Het offerteformulier – volledig ingevuld, getekend en gedagtekend – vergezeld van een gedetailleerde en volledige beschrijving van de inhoudelijke benadering, van het uitvoeringsplan én een prijsopgave

De inschrijver dient zijn offerte in drie gedrukte exemplaren (één origineel en twee kopieën) en eenmaal elektronisch in.

Art. 100. Prijsopgave

- a) Indien zulks voor de nauwkeurigheid van de eenheidsprijzen vereist is, mag de inschrijver drie tot vier decimalen preciseren.
- b) De inschrijver vermeldt de belasting over de toegevoegde waarde in een afzonderlijke post en voegt ze bij de prijs van de offerte.

Art. 102. Taalgebruik

De inschrijver gebruikt uitsluitend het Nederlands in zijn mondelinge en schriftelijke relatie met de aanbestedende overheid.

Van documenten die enkel in een andere taal beschikbaar zijn, kan de overheid een, desgevallend beëdigde, vertaling eisen.

Art. 115. Gunningscriteria

Het opdrachtgevend bestuur zal de ingediende offertes bestuderen op grond van de volgende criteria die werden gerangschikt volgens belangrijkheid, gaande van uitzonderlijk over zeer groot tot groot:

- (1) Kwaliteit van inhoudelijk en technisch voorstel (van uitzonderlijk belang)
  - a. Visie op de opdracht
  - b. Uitleggen waarom het voorstel tot de gewenste resultaten zal leiden
- (2) Kwaliteit en ervaring van het team (van zeer groot belang):
  - a. studie – en beroepskwalificaties van de personeelsleden die verantwoordelijk zullen zijn voor de uitvoering van de opdracht
  - b. Relevante informatie om studie- en beroepskwalificaties te staven
- (3) Uitvoeringsplan (van groot belang)

(4) De prijs (van groot belang)

Art. 116. Gestanddoeningstermijn

De inschrijvers blijven gebonden door hun offerte gedurende een termijn van zestig kalenderdagen.

Uiterste datum voor het inleveren van de offertes

Elke offerte moet in drie originele exemplaren, ingevuld op het bijgevoegde offerteformulier, worden ingediend op uiterlijk **14 juni 2013**.

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Naomi Wauterickx
Hendrik Consciencegebouw 5C24
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de inschrijvers om hun offertes ook per e-mail door te sturen naar naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook de drie origineel ondertekende exemplaren in te sturen.

B. KONINKLIJK BESLUIT VAN 26.9.1996 TOT BEPALING VAN DE ALGEMENE UITVOERINGSREGELS VAN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN EN DE ALGEMENE AANNEMINGSVOORWAARDEN

B. 1. KONINKLIJK BESLUIT VAN 26.9.1996 TOT BEPALING VAN DE ALGEMENE UITVOERINGSREGELS VAN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN

Art. 2. Voorwerp van de opdracht

Zie hoofdstuk 1: omschrijving van de opdracht

B. 2. ALGEMENE AANNEMINGSVOORWAARDEN VOOR DE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN EN DE CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN

Art. 1. Leiding en toezicht op de uitvoering

Een stuurgroep oefent de leiding en het toezicht uit op de uitvoering van de opdracht. Deze stuurgroep bestaat uit ambtenaren van de Vlaamse Overheid. De overlegmomenten zijn in de prijs inbegrepen.

Na toewijzing zal er een overleg plaatsvinden waarop de opdracht wordt overlopen.

De identiteit van de ambtenaren van de stuurgroep die de leiding en het toezicht uitoefenen, zal worden meegedeeld bij de betekening van de opdracht. Deze ambtenaren zullen verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van de nodige gegevens, het nakijken van de verschillende ontwerpvoorstellen en dergelijke. Daarenboven zullen alleen deze ambtenaren een finaal akkoord kunnen verlenen.

Art. 5. Bedrag borgtocht

De borgtocht, te betalen door de dienstverlener, bedraagt 5% van het bestelbedrag (exclusief BTW). Het bewijs van de borgtochtstelling moet, binnen de 30 kalenderdagen na de betekening van de opdracht, opgestuurd worden naar het adres van de aanbestedende overheid

Art. 9. Vrijgave van de borgtocht

Indien er geen geschil bestaat tussen de partijen, zal de borgtocht op het einde van de opdracht worden vrijgemaakt op vraag van de dienstverlener. De vrijgave geldt als voorlopige en definitieve oplevering. Na deze vrijgave is geen rechtsvordering van de dienstverlener meer mogelijk.

Art. 14. Intellectuele rechten

De gegevens die de aanbestedende overheid ter beschikking stelt van de dienstverlener met het oog op het uitvoeren van onderhavige opdracht mogen niet voor andere doeleinden gebruikt worden noch medegedeeld aan anderen.

De indiening van de offerte geldt bij gunning als een belofte van overdracht aan de opdrachtgever van alle vermogensrechten op alle producten die worden aangemaakt in het kader van de opdracht. De overdracht geldt zowel ten aanzien van de indiener van een offerte als ten aanzien van alle personen waarop de indiener een beroep doet of zal doen voor de uitvoering van de opdracht en heeft betrekking op alle mogelijke exploitatiewijzen die de opdrachtgever wenselijk acht. Alle producten of documenten die worden aangemaakt in het kader van de opdracht en aan de opdrachtgever bezorgd, worden eigendom van de opdrachtgever

De opdrachtgever verkrijgt door de toewijzing van de opdracht definitief en zonder enige beperking de hierna opgesomde auteursrechten op alle producten die vanaf dat ogenblik in het kader van de opdracht worden aangemaakt, zijnde:

- het exclusieve en onvoorwaardelijke reproductierecht

- het exclusieve en onvoorwaardelijke recht tot bewerking en vertaling
- het exclusieve en onvoorwaardelijke huur- en leenrecht, en
- het exclusieve en onvoorwaardelijke recht op mededeling aan het publiek, en dit alles zonder enige andere beperking in de tijd dan de beperkingen die voorzien zijn in de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten.

Het opdrachtgevend bestuur kan steeds alle gegevens opvragen, in overleg met de dienstverlener, die tot deze resultaten hebben geleid, zowel onder geschreven vorm als bij middel van elektronische dragers.

De dienstverlener dient alle maatregelen te treffen om het confidentieel karakter van de gegevens en de onderzoeksresultaten te doen bewaren door hemzelf en door eenieder die er toegang toe heeft.

Art. 15. Betalingen

De betaling van de diensten gebeurt in globo en na de definitieve oplevering. De betalingsaanvraag en de facturen dienen gestuurd naar het adres van de aanbestedende overheid.

De factuur wordt in drievoud opgemaakt, de opdrachtnemer voegt er een gedetailleerde staat van de prestaties bij. Alle exemplaren zijn met inkt ondertekend (datum en handtekening) en moeten de volgende vermeldingen dragen:

- Naar waarheid opgemaakt en voor echt verklaard tot een bedrag van (voluit)... euro
- Het verschuldigde bedrag moet worden gestort op rekeningnummer..., ten name van... te...

De betaling geschiedt binnen de termijn voorzien in art. 15, §2, 2° na ontvangst van een correcte factuur.

Art. 18. Rechtsvorderingen

Elke rechtsvordering van de dienstverlener wordt ingesteld bij een Nederlandstalige Belgische rechtbank, behoudens ingeval van een vordering tot tussenkomst in een bestaand geding.

Art. 19, § 1. Opleveringen

De kosten van de prestaties die in verband met de opleveringen worden geleverd door derden worden ten laste van de dienstverleners aangerekend tegen de door deze derden gefactureerde kostprijs.

De kosten van de prestaties die de dienstverlener in verband met de oplevering zelf uitvoert, blijven te zijn laste.

Art. 69. §1. Vaste of minimale hoeveelheden

De dienstverlener is verplicht om gevolg te geven aan alle toevoegingen, weglatingen en wijzigingen van de opdracht, die de aanbestedende overheid in de loop van de uitvoering beveelt en die samenhangen met het voorwerp van de opdracht, binnen de perken ervan blijven en waarvan de weerslag in méér beperkt blijft tot 50% van de oorspronkelijke opdrachtsom.

Art. 69, §§ 3& 4. Uitvoeringstermijnen

De inschrijvers dienen rekening te houden met de volgende vooropgestelde timing. In het bijzonder dienen zij op de datum die is voorzien voor onderhandelingen beschikbaar te zijn: **14 juni 2013**.

Voor de uitvoering van de opdracht wordt een maximumduur van **10 maanden** voorzien.

Bij het niet-respecteren van de overeengekomen timing door de opdrachtnemer, behoudt de opdrachtgever zich het recht voor om de verdere uitvoering van de overeenkomst geheel of gedeeltelijk voor bepaalde duur op te schorten of te verbreken, zonder dat dit meerkosten meebrengt voor de opdrachtgevende overheid.

Art. 75. Middelen van optreden van de aanbestedende overheid

Indien de dienstverlener zijn verplichtingen overeenkomstig de voorwaarden en bepalingen niet nakomt, is hij zonder enige ingebrekestelling tegenover de Vlaamse Gemeenschap aansprakelijk voor de geleden schade

Art. 72. Aansprakelijkheid van de dienstverlener

De Vlaamse Gemeenschap zal in geen geval aansprakelijk zijn voor de schade aan personen of goederen die rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg zijn van de activiteiten met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst. De aannemer vrijwaart de Vlaamse Gemeenschap tegen elke vordering van schadevergoeding door derden in dit verband.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Bestek OND/ SBO/2013/08.05.13

Offerteformulier

A. Algemene verbintenis

OFWEL ¹

De ondergetekende (naam en voornaam):

Hoedanigheid of beroep:

Nationaliteit:

Adres (straat, nummer, gemeente, land):

OFWEL

De vennootschap (handelsnaam of benaming, rechtsvorm, nationaliteit, zetel):

vertegenwoordigd door de ondergetekende(n)

---

¹ Doorhalen wat niet van toepassing is.

OFWEL

De ondergetekende(n) en/of de vennootschap(pen) die optreden als vereniging zonder rechtspersoonlijkheid (voor elk van hen dezelfde gegevens als hierboven):

vereniging die tegenover de overheid wordt vertegenwoordigd door één van hen, met name:

verbindt zich op zijn, resp. verbinden zich hoofdelijk op hun, roerende en onroerende goederen tot de uitvoering, overeenkomstig de bepalingen en voorwaarden van bovenvermeld bestek, van de in dat bestek beschreven opdracht, tegen de som van:

(in cijfers, inclusief BTW, in euro):

(in letters, inclusief BTW, in euro):

B. Algemene inlichtingen

- Inschrijving bij de RSZ (nr. of nrs.):

- BTW (alleen in België) (nr. of nrs.):

C. Onderaannemers

OFWEL ²

Er zullen geen onderaannemers worden aangewend.

OFWEL

De onderaannemers die zullen worden aangewend, hebben als nationaliteit:

D. Personeel

Het personeel dat zal worden aangewend, heeft als nationaliteit:

E. Betalingen

De betalingen zullen geldig gebeuren door overschrijving op rekeningnr..... van de financiële instelling.....
geopend op naam van .....

F. Rsz-attest

OFWEL ³

(voor de Belgische inschrijver)

---

² Doorhalen wat niet van toepassing is.

³ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Bij deze offerte wordt desgevallend een attest (ev. attesten) gevoegd van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid waarin de stand van de rekening(en) bij deze instelling wordt opgegeven, overeenkomstig art. 90, § 3 van het KB van 8 januari 1996 ⁴.

OFWEL

(voor de buitenlandse inschrijver)

Bij deze offerte wordt desgevallend een attest (ev. attesten) gevoegd, overeenkomstig art. 90, § 3 van het KB van 8 januari 1996.

G. Bijlagen

Bij deze offerte zijn eveneens gevoegd ⁵:

- de gedateerde en ondertekende documenten, die het bestek verplicht over te leggen;
- de modellen, monsters en andere inlichtingen, die het bestek verplicht over te leggen.

Gedaan te ..... op .....

De inschrijver(s),

---

⁴ Als de bijdrageschuld meer dan 2.500 euro bedraagt, dan dient de inschrijver bij zijn offerte alle inlichtingen te voegen betreffende de eventuele schuldvorderingen bedoeld in art. 43bis, § 1 (i.g.v. leveringen) of 69bis, § 1 (i.g.v. diensten) van het KB van 8 januari 1996.

⁵ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Opdracht

Het volwassenenonderwijs vanuit de ervaringen van de cursist

Inleiding

Het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, hierna 'decreet' genoemd, regelt de opdracht, de organisatie, de structuur, de financiering of subsidiëring en een aantal aspecten van de rechtspositieregeling van het personeel van het volwassenenonderwijs. In 2009 werd een tussentijdse evaluatie georganiseerd, resulterend in enkele belangrijke bijstellingen van het decreet. In 2012 wordt een uitgebreide evaluatie van de beleidsdoelstellingen van het decreet voorzien. Een deel van deze uitgebreide evaluatie bestaat uit het in kaart brengen van de ervaringen vanuit het perspectief van de cursisten.

Opdracht

In de tussentijdse evaluatie van het decreet werden naast directies van de centra voor volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie, ook de consortia, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor Volwassenenonderwijs (VOCVO), de pedagogische begeleidingsdiensten en de sociale partners bevroegd. Eén doelgroep werd niet bevroegd: de cursist. Met deze onderzoeksoproep willen we zicht krijgen op hoe de cursisten hun deelname aan het volwassenenonderwijs ervaren. Het moet leiden tot inzichten omtrent de informatie die cursisten krijgen bij inschrijving of deelname, de wijze van toeleiding naar het opleidingsaanbod, meerdere inschrijvingen, de kennis en het gebruik van kortingen op of vrijstellingen van de inschrijvingsgelden, andere financiële middelen, over de wijze waarop de lessen worden georganiseerd, over de klasgroottes, over de gehanteerde evaluatiemethodes, over de eigen ervaren output ... Deze inzichten moeten leiden naar gedragen aanbevelingen. Hierbij dient aandacht te zijn voor de specifieke doelgroepen in het volwassenenonderwijs zoals bijvoorbeeld de anderstaligen die de opleiding Nederlands tweede taal volgen, de cursisten van de basiseducatie en de gedetineerden die les volgen in de gevangenis. Hun sociaal-economische achtergrond, keuze van opleidingen en interessegebieden en persoonlijke kenmerken moeten hierbij gedegen in kaart worden gebracht. Ook moeten cursisten uit de verschillende studiegebieden en verschillende regio's in Vlaanderen vertegenwoordigd zijn.

De bevraging van de cursisten is gegrond in een algemene, beleidsrelevante vraag, namelijk: of organisatie en de structuur van het volwassenenonderwijs sedert 2007 al dan niet een goed klimaat en omgeving vormt om cursisten volwassenenonderwijs en

basiseducatie te stimuleren om levenslang te leren. Op basis van de evaluatie zal nagegaan worden of er bijstellingen aan de regelgeving of aan het kader nodig zijn.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 mei 2013. Het eindrapport dient uiterlijk op 31 oktober 2013 te worden opgeleverd. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Zowel instellingen uit het hoger onderwijs als gespecialiseerde onderzoeksbureaus komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 29 maart 2013 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 12 maart in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar Naomi.Wauterickx@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 8 maart.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvoorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht kan zowel ervaring betreffende financiën en/of boekhouding als ervaring in onderwijsmaterie een pluspunt betekenen.

- *Kostprijs (30 punten)*

Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvoorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 29 maart 2013 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Opdracht

Leerlingenvervoer in Vlaanderen: mogelijkheden en voorwaarden

---

Inleiding

In het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen is er momenteel (recht op) leerlingenvervoer voor elke leerling die de dichtstbijzijnde school bezoekt die het gepaste (type) aanbod heeft. De huidige regelgeving (o.b.v. parameter afstand) m.b.t. dit leerlingenvervoer is verouderd en stoot vandaag op heel wat problemen. Het stijgend aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs, de capaciteitsproblematiek en de stijgende verkeerscongestie zijn o.a. oorzaken van lange reistijden voor deze leerlingen.

In het kader van een nieuw concept leerlingenvervoer is er een wetenschappelijk onderzoek (review) nodig om gefundeerde maatregelen te kunnen treffen.

Opdracht

Dit onderzoek dient op basis van een **vergelijkende internationale review** een zicht te geven op hoe het leerlingenvervoer in andere landen gebeurt: welke leerlingen worden vervoerd / op welke wijze / hoe is het vervoer georganiseerd / ...

Daarenboven dient deze vergelijkende studie te leiden tot een aantal **onderbouwde scenario's voor Vlaanderen**. Hierin moet zeker het volgende opgenomen worden:

- *Alternatieven voor het criterium afstand*

Meer specifiek, willen we een zicht krijgen op een aantal mogelijke scenario's voor het leerlingenvervoer in Vlaanderen: op basis van welke parameter (of combinatie van parameters) kan het recht op leerlingenvervoer best worden bepaald (afstand, reistijd, ...)? Met andere woorden, dankzij een internationale review dienen aanzetten tot alternatieve vervoersmodellen voor het criterium afstand geformuleerd te worden.

- *Wetenschappelijk onderbouwde argumenten van voor- en nadelen van verschillende scenario's.*

Meer specifiek willen we zicht krijgen op de voor- en nadelen voor o.m. leerlingen en ouders, de scholen, kostprijs (aanbieder), praktische organisatie, ...

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 oktober 2013. Het eindrapport dient bij voorkeur op 1 april 2014 te worden opgeleverd. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Zowel instellingen uit het hoger onderwijs als gespecialiseerde onderzoeksbureaus komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 30 augustus 2013 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvoorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet.
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht kan zowel ervaring betreffende mobiliteit als ervaring in onderwijsmaterie een pluspunt betekenen.
- *Kostprijs (30 punten)*
Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvoorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 9 juli 2013 om 12.00 uur in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar Katrijn.Ballet@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 8 juli 2013 vóór 12.00 uur.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 30 augustus 2013 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en katrijn.ballet@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Opdracht O&O

Onderzoek naar studiekeuze en leerloopbanen in het DKO

Inleiding

De academies voor deeltijds kunstonderwijs (dko) vormen een voor Europa uniek netwerk van formeel en certificerend kunstonderwijs in de vrije tijd. 175.250 leerlingen volgden in het schooljaar 2013-2014 een opleiding in het dko (telling 1 februari 2014). Voor 75% zijn dat jongeren, maar ook heel wat volwassenen volgen een dergelijke opleiding. Het deeltijds kunstonderwijs biedt langdurige lineaire leertrajecten aan gaande van 7 tot 12 leerjaren. De vier studierichtingen (muziek, woordkunst, dans en beeldende kunst) zijn elk op hun manier verder ingedeeld in graden die niveauscoringen in het leertraject aanbrengen: een lagere, middelbare en hogere graad. In de studierichting beeldende kunst biedt twee derde van de academies ook een specialisatiegraad aan. In de meeste graden kunnen de leerlingen kiezen uit verschillende opleidingen, opties genaamd. Naargelang de studierichting en de graad is het keuzespectrum veeleer beperkt of juist heel veelzijdig.

Het dko kent een traditie van het uittesten van onderwijsvernieuwingen op projectmatige basis. Eerst via zogenaamde “experimenten”, later via tijdelijke projecten. Hierin onderscheiden we inhoudelijke vernieuwende projecten, pedagogisch vernieuwende projecten, projecten inzake intergemeentelijke samenwerking en regionale werking en projecten inzake samenwerking met het kleuter- en leerplichtonderwijs. In het schooljaar 2012-2013 zijn er daarenboven enkele pilotprojecten van start gegaan met het oog op de voorbereiding van de hervorming van het dko. Eén ervan, het pilotproject ‘domeinoverschrijdende focus in de initiatieopleiding’ (ook gekend als ‘Kunstenbad’), voorziet een artistieke opleiding voor 6- en 7-jarigen met een interdisciplinaire inslag. Op die manier kunnen leerlingen zich in verschillende artistieke expressievormen (beeldende kunst, dans, drama, mediakunst en muziek) leren uiten en ervaren welke het best aansluit bij hun aanleg en persoonlijkheid. Leerkrachten kunnen leerlingen vanuit dat perspectief observeren en begeleiden in hun studiekeuze voor het vervolg van het leertraject, waarbij leerlingen voor één domein(studierichting) kiezen.

Opdracht

Ondanks de aanwezigheid van cijfergegevens¹ en consultaties met directies en leerkrachten, is er weinig geweten over de loopbanen van leerlingen van het deeltijds kunstonderwijs. Met deze oproep willen we een zicht krijgen op twee grote vragen:

- Hoe zien de DKO-leerloopbanen van leerlingen eruit? Wat zijn veranderingen gedurende hun leertraject? Wie stroomt door naar het hoger kunstonderwijs?
- Wat bepaalt de studiekeuze van DKO-leerlingen bij het begin van hun leertraject, veranderingen gedurende hun dko-leerloopbaan en mogelijke doostroomkeuze naar het hoger kunstonderwijs.

Het onderzoek dient naast een beschrijvend overzicht vooral te leiden naar maar ook verklarende inzichten bieden omtrent de **leerloopbanen** doorheen de bestaande studierichtingen, graden en opties en de **keuzes en motieven** die leerlingen hierbinnen maken. Dit impliceert dat niet de eigenlijke keuze voor het dko in vergelijking met private organisaties deel uitmaakt van het onderzoek, maar wel de motieven aangaande de keuze uit het huidige opleidingsaanbod van het deeltijds kunstonderwijs. Ook beïnvloedende factoren dienen onderzocht te worden: wie beïnvloedt en/of stuurt het keuzeprocess (ouders, vrienden, leerkrachten, ...)? In welke mate heeft de leerplichtopleiding een effect op de keuzes van de leerlingen? Wat maakt dat leerlingen op een bepaalde leeftijd al dan niet doorgaan met hun opleiding? In welke mate speelt de bereikbaarheid van de academies en het tijdstip waarop de lessen plaatsvinden een rol in leerloopbanen?

Een bijkomende onderzoeksvraag is inzicht verwerven in de wijze waarop bestaande experimentele projecten (tijdelijke projecten en pilootprojecten) een invloed uitoefenen op het keuzeprocess van leerlingen. In samenwerkingsverbanden met het leerplichtonderwijs (tijdelijke projecten muzische vorming en kunstinitiatie) organiseren dko-leerkrachten onderwijs- en leeractiviteiten in één of meer muzische domeinen. Hoewel de projecten niet uitdrukkelijk de toeleiding naar het dko beogen, kan deze ervaring de initiële studiekeuze van de leerling mogelijkwijze beïnvloeden.. In het pilootproject Kunstenbad starten beginnende dko-leerlingen in een domeinoverschrijdende opleiding. Deze opleiding heeft ondermeer de bedoeling om leerlingen vanuit hun aanleg en persoonlijkheid te laten kiezen voor een bepaald domein. Er dient dan ook onderzocht te worden in hoeverre een dergelijke opleiding

---

¹ Recente cijfers over de schoolbevolking, het personeel van het deeltijds kunstonderwijs zijn te vinden via onderstaande link.

in vergelijking met de andere beïnvloedende factoren, de studiekeuze binnen het aanbod van het deeltijds kunstonderwijs beïnvloedt en eventueel een eerder overwogen studiekeuze voor een bepaald domein bijstuurt.

De inzichten uit dit onderzoek moeten leiden naar aanbevelingen. Hierbij dient aandacht te zijn voor alle doelgroepen in het deeltijds kunstonderwijs waaronder jongeren (en hun ouders), volwassenen en ouderen, ingeschreven leerlingen én afhakers. Hun sociaal-economische achtergrond, andere opleidingen, interessegebieden en persoonlijke kenmerken moeten hierbij gedegen in kaart worden gebracht. Ook moeten leerlingen uit de verschillende studiegebieden en verschillende regio's in Vlaanderen vertegenwoordigd zijn.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 januari 2015. Het eindrapport dient uiterlijk op 15 augustus 2016 te worden opgeleverd. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Dit is een O&O-opdracht overeenkomstig de bepalingen van het art. 18,4° van de wet van 15 juni 2006. Instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op **1 oktober 2014** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvoorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt

geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)

- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (25 punten)*

Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht kan zowel ervaring betreffende financiën en/of boekhouding als ervaring in onderwijsmaterie een pluspunt betekenen.

- *Kostprijs (35 punten)*

De absolute kostprijs van het onderzoeksvoorstel wordt bekeken.

Elk onderzoeksvoorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming. De mogelijkheid wordt voorzien dat het gunningsvoorstel desgevallend aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op **maandag 8 september 2014 om 10u** in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar Naomi Wauterickx en dit ten laatste op 1 september 2014.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 1 oktober 2014 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming

Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en naomi.wauterickx@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

uw kenmerk

ons kenmerk
SBO/IE/130A-U-10

bijlagen

vragen naar / e-mail
Isabelle Erauw
isabelle.erauw@ond.vlaanderen.betelefoonnummer
02/553.95.92datum
10 mei 2010**Betreft: Open oproep tot het indienen van voorstellen voor een studieopdracht i.k.v. het gebruik van gedifferentieerd inschrijvingsgeld in het Deeltijds Kunstonderwijs**Geachte mevrouw,
Geachte heer,

Met dit schrijven wens ik de open oproep tot het indienen van voorstellen voor een studieopdracht i.k.v. het gebruik van gedifferentieerde inschrijvingsgelden in het Deeltijds Kunstonderwijs onder uw aandacht te brengen.

Vertrekkend van het rapport Verdieping/Verbreiding dat eind 2008 door de Werkgroep Inhoudelijke Vernieuwing DKO werd voorgesteld wordt momenteel gewerkt aan een grondige hervorming van het Deeltijds Kunstonderwijs in Vlaanderen. In 2013 zal dit uitmonden in een nieuw decreet betreffend het Deeltijds Kunstonderwijs.

De beoogde hervormingen bevinden zich zowel op het inhoudelijke als het organisatorische vlak. Dergelijke fundamentele hervormingen brengen ook verregaande financiële gevolgen met zich mee. Het inschrijvingsgeld van de leerlingen is een belangrijke private financieringsbron van het Deeltijds Kunstonderwijs. Momenteel zijn rond de inschrijvingsgelden DKO nog steeds de bepalingen uit het decreet van 1990 van kracht. Het stelsel van inschrijvingsgelden is één van de elementen dat in de hervormingsbesprekingen aan bod kan komen. Meerbepaald zal worden nagedacht over het eventueel gebruik van gedifferentieerde inschrijvingsgelden.

Met het oog op dergelijke beleidskeuzes wenst het departement Onderwijs & Vorming een studieopdracht uit te schrijven teneinde op gestructureerde wijze wetenschappelijk onderbouwde informatie m.b.t. het gebruik van gedifferentieerde inschrijvingsgelden te verzamelen. De nadruk ligt in deze studieopdracht op het verzamelen van reeds bestaande ken-

nis/informatie; het vervolgens beoordelen van de gevonden informatie op kwaliteit én de beleidsrelevantie in de context van het Vlaamse Deeltijds Kunstonderwijs; en het tenslotte op een logisch gestructureerde wijze aanbieden van deze informatie en de beoordeling ervan in een eindrapport.

Het is niet de bedoeling in het kader van deze opdracht nieuwe data te verzamelen.

De verzamelde informatie kan zowel uit het binnen- als buitenland afkomstig zijn en kan betrekking hebben op velerlei aspecten i.v.m. gedifferentieerd inschrijvingsgeld.

Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan:

- de invloed van een stelsel van gedifferentieerd inschrijvingsgeld op de participatie van bepaalde doelgroepen;
- mogelijks te hanteren criteria bij het differentiëren van het inschrijvingsgeld;
- de invloed van de tarieven die andere opleidingsverstrekkers voor vergelijkbare, kunsteducatieve opleidingen hanteren;
- ...

Bovenstaande opsomming heeft niet de bedoeling beperkend te zijn; de toevoeging van andere (beleidsrelevante) aspecten in het voorstel wordt zeker beoogd.

De opdracht wordt ten vroegste gestart op 1 juli 2010; de eindresultaten worden uiterlijk 15 december 2010 opgeleverd.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel zal door een binnen het departement Onderwijs & Vorming hiervoor samengestelde commissie worden beoordeeld op de volgende criteria: Technische kwaliteit van het voorstel (50 punten), Personeelskwalificaties en ervaring (35 punten) en Efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen (15 punten).

- *Inhoudelijke en technische kwaliteit van het voorstel (50 punten)*
De beoordelingscommissie zal nagaan in welke mate de ingediende voorstellen zullen leiden tot beleidsrelevante resultaten. In dit kader dient duidelijk te worden aangegeven welke de onderzoeksvragen zijn waarop men een antwoord wil bieden, welke werkwijze men zal hanteren, timing en fasering van de werkzaamheden,...
- *Personeelskwalificaties en ervaring (35 punten)*
Dit onderdeel peilt naar de relevantie van de kwalificaties en ervaring van de in te zetten personeelsleden. Indien de in te zetten personeelsleden nog niet gekend zijn bij het indienen van het voorstel, moet aangetoond worden welke wervingsprocedure gevolgd zal worden en welke criteria gebruikt zullen worden.
- *Efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen (15 punten)*
De verhouding van de financiële middelen nodig voor de personeelsinzet en het voorgestelde bedrag aan werkingsmiddelen zal worden beoordeeld ten opzichte van de vooropgestelde outputs van het onderzoeksvoorstel.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvangen projectvoorstellen. Op basis van deze gemotiveerde rangschikking zal een voorstel tot toekenning van de opdracht worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs.

Elke kandidatuur moet in één origineel ondertekend exemplaar ingediend worden. Men dient hiervoor gebruik te maken van het bijgevoegde formulier. Kandidaturen worden uiterlijk op **maandag 31 mei 2010** ingediend bij:

Vlaamse Overheid
Departement Onderwijs & Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Isabelle Erauw
Hendrik Consciencegebouw – Toren 5C
Koning Albert II-iaan 15
1210 Brussel
E-mail: isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be

De datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of taxipost geldt als enig bewijs.

Om de administratieve verwerking te bespoedigen vragen wij het voorstel ook per mail te bezorgen aan Isabelle Erauw (isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be) met een kopie aan Evy Vogeleeer (evy.vogeleeer@ond.vlaanderen.be). In ieder geval moeten tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook het origineel ondertekend exemplaar worden bezorgd.

De modaliteiten voor de uitvoering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de minister bevoegd voor Onderwijs en de succesvolle indiener.

Het aanvraagformulier 'Studieopdracht Gedifferentieerd Inschrijvingsgeld in het Deeltijds Kunstonderwijs' is beschikbaar op de website van het departement Onderwijs & Vorming (<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>).

Voor meer informatie aangaande het Deeltijds Kunstonderwijs of de functie van dit onderzoek i.k.v. de beleidsvoorbereiding van de hervorming DKO kan u terecht bij Ingrid Leys (op het telefoonnummer 02/553.92.43 of via e-mail ingrid.leys@ond.vlaanderen.be). Voor meer informatie m.b.t. de procedure van de open oproep kan u terecht bij Isabelle Erauw (op het telefoonnummer 02/553.95.92 of via e-mail isabelle.erauw@ond.vlaanderen.be).

Mogen wij u verzoeken deze oproep de nodige bekendheid te geven binnen uw instelling.

Hoogachtend,

Micheline Scheys
Secretaris-Generaal
Departement Onderwijs & Vorming

O&O Opdracht

Indicatoren voor de effectiviteit van professionaliseringsinitiatieven

---

Situering

Het belang van de kwaliteit van leerkrachten voor het verbeteren van het leren en de leerresultaten van leerlingen is algemeen aanvaard. De snel evoluerende samenleving stelt voortdurend nieuwe uitdagingen aan onderwijsprofessionals en onderwijsorganisaties (zie bv. OECD/CERI, 2008). Scholen hebben relatieve autonomie waarbij onderwijsprofessionals (meer) zelf verantwoordelijk worden voor de uitvoering van het onderwijsleerproces en voor hun eigen professionele ontwikkeling. Naast een kwalitatief hoogstaande initiële lerarenopleiding is een samenhangend proces van permanente professionalisering nodig om leerkrachten te helpen bij het verwerven van de vereiste kennis en vaardigheden om onderwijs te verzorgen en om leerkrachten te ondersteunen bij de verschillende uitdagingen die ze in hun werkcontext en in de verschillende fasen van hun loopbaan ervaren.

Professionalisering is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de leerkracht en de school waarin hij/zij tewerk gesteld wordt. Deze school moet professionaliseringskansen en – ruimte bieden. Ze staan hierin niet alleen. Zo zijn de lerarenopleidingen en pedagogische begeleidingsdiensten¹ belangrijke actoren in het ondersteunen van de professionele ontwikkeling van (toekomstige) leerkrachten en schoolleiders. Daarnaast neemt de overheid zelf via een aantal ‘instrumenten’ initiatieven voor de professionele ontwikkeling van leerkrachten en schoolleiders. Een voorbeeld hiervan is de nascholing op initiatief van de Vlaamse Regering (“prioritaire nascholing”).

De vraag stelt zich naar de effectiviteit van deze professionaliseringsinitiatieven: wat brengen ze teweeg in de praktijk en opvattingen van leerkrachten(teams) en scholen. We hebben nood aan een coherente set van indicatoren om na te gaan in welke mate de professionaliseringsinitiatieven hun doelstellingen effectief realiseren rekening houdend met de context waarbinnen ze plaatsvinden.

---

¹ Commissie o.l.v. Georges Monard (2014). Evaluatie Pedagogische Begeleidingsdiensten, Permanente ondersteuningscellen en VZW Samenwerkingsverband van Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten. Overkoepelend rapport (zie <http://www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2014/02-10-evaluatie-pedagogische-begeleiding.htm>)

Effectmeting van professionaliseringsinitiatieven is een complexe aangelegenheid, waarbij effecten moeilijk uitsluitend toe te schrijven zijn aan een specifieke begeleidings- of nascholingsinterventie. Toch is het essentieel om op een meer onderbouwde en systematische wijze de impact van professionaliseringsinitiatieven in kaart te brengen.

Opdracht

Er bestaat al heel wat literatuur over professionalisering van leerkrachten en schoolleiders en de effectiviteit hiervan. Hieruit dient een generieke set van indicatoren voor de effectiviteit van professionalisering gedestilleerd te worden. Daarnaast verwachten we, aan de hand van de gekozen generieke set indicatoren, ook richting te krijgen voor de wijze waarop de effectiviteit van professionalisering effectief gemeten kan worden. Met deze opdracht willen we de volgende onderzoeksvragen beantwoorden:

- 1) Wat zijn de essentiële indicatoren om de effectiviteit van professionaliseringsinitiatieven in kaart te brengen en te evalueren?
- 2) Empirische toetsing van de indicatoren aan de Vlaamse context: kunnen we deze indicatoren gebruiken om de effectiviteit na te gaan van professionaliseringsinitiatieven in de Vlaamse context? Dit is een vraag naar toepasbaarheid en hanteerbaarheid van de generieke set van indicatoren voor diverse professionaliseringsinitiatieven. We verwachten niet dat de effectiviteit van professionaliseringsinitiatieven op zich in dit onderzoek empirisch wordt nagegaan. De focus ligt op de ontwikkeling van een bruikbare set van indicatoren.
- 3) Welke methodieken zijn nodig om informatie te verzamelen voor de indicatoren en dus om uitspraken te doen over de effectiviteit van professionaliseringsinitiatieven? Welke zijn hierin mogelijke scenario's? Waarom worden deze scenario's naar voor geschoven? Wat zijn de voor- en nadelen van de verschillende scenario's?

Als output verwachten we dat de onderzoekers op basis van een literatuurstudie een wetenschappelijk onderbouwde generieke set van indicatoren definiëren waarmee de effectiviteit van professionaliseringsinitiatieven in onderwijs kan onderzocht worden. Daarnaast verwachten we ook een aantal onderbouwde en uitgewerkte voorstellen van methodieken om de effectiviteit van deze professionaliseringsinitiatieven na te gaan. We verwachten tenslotte dat het onderzoek toetst in welke mate de geformuleerde indicatoren gebruikt kunnen worden in de Vlaamse context en indien nodig worden bijgesteld.

Deze indicatoren en methodieken dienen in de eerste plaats om de 'directe overheidsinstrumenten' zoals prioritaire nascholing in de toekomst te evalueren. Het kan ook andere betrokkenen en aanbieders van professionalisering (zoals lerarenopleidingen, begeleidingsdiensten, nascholingscentra) helpen om de effectiviteit van hun eigen professionaliseringsinitiatieven in kaart te brengen. Daarom is de betrokkenheid van deze actoren in het onderzoeksproject ook van groot belang.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 januari 2015 en loopt maximaal tot 1 januari 2016. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Zowel universiteiten als hogescholen komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 7 november 2014 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvoorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (25 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten.
- *Kostprijs (35 punten)*

De absolute kostprijs van het onderzoeksvoorstel wordt bekeken.

Elk onderzoeksvoorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 13 oktober om 14u uur in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar miekatrien.sterck@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 10 oktober 2014.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 7 november aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeeler
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeeler@ond.vlaanderen.be en miekatrien.sterck@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige

documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Opdracht voor Onderzoek & Ontwikkeling (O&O)

Onderzoek naar verklaringen voor de peilingsresultaten Project Algemene Vakken (PAV)

Inleiding

Begin jaren '80 werd het Project Algemene Vakken als keuzemogelijkheid in de lessentabellen van het BSO ingevoerd. Het doorbreken van de traditionele vakkensplitsing kan kansen bieden om beter aan te sluiten bij de specifieke noden van deze leerlingen. Door te werken met projecten, kan men dichter aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen en hen zo beter motiveren. Dit alles met als doel hen niet enkel te laten uitgroeien tot goede vakmensen, maar hen ook te stimuleren om op te groeien tot kritische en weerbare burgers. Overtuigd van de meerwaarde van een soortgelijk onderwijs, heeft de overheid deze gebundelde presentatie gepromoot, onder meer door de eindtermen van het bso niet volgens de vakken, maar volgens inhoudelijke thema's af te bakenen. Ze liet de onderwijsverstrekkers echter de volledige vrijheid om de PAV-eindtermen te bereiken, door middel van afzonderlijke vakken of door ze thematisch te integreren volgens het PAV-concept.

In 2013 werd voor het eerst een peiling uitgevoerd naar de beheersing van de eindtermen Project Algemene Vakken in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs (6de jaar bso). De peiling ging na of de jongeren over de nodige kennis en vaardigheden beschikken om functionele lees-, luister- en rekentaken uit te voeren en om op een functionele manier informatie te verwerven en verwerken zoals vooropgesteld in de eindtermen.

De resultaten van deze peiling waren zeer bedroevend. Zowel voor lees- (38%), luister- (39%) als voor rekenvaardigheid (39%) bereikt nog niet de helft van de leerlingen het

minimumniveau dat in de eindtermen werd vastgelegd. De leerlingen presteren wel iets beter voor informatie verwerven en verwerken: daar bereikt 62 procent van de leerlingen het vooropgestelde niveau.

Ook blijkt uit de peiling dat een aantal leerlinggroepen het specifiek moeilijk heeft om het minimumniveau te bereiken. Zo ondervinden meisjes duidelijk meer problemen om de eindtermen voor rekenvaardigheid onder de knie te krijgen. Ook zien we dat er een kloof opduikt in de prestaties tussen leerlingen die thuis uitsluitend Nederlands spreken en leerlingen die thuis een andere taal spreken, al dan niet in combinatie met Nederlands. Die laatste groep ondervindt vooral moeilijkheden bij lees- en luistervaardigheid, maar ook voor rekenvaardigheid en het verwerven en verwerken van informatie liggen hun prestaties lager.

Opdracht

Het peilingsonderzoek geeft een eerste aanzet naar mogelijke verklaringen voor deze resultaten, maar het heeft toch vooral een knipperlichtfunctie. Binnen het kader van het peilingsonderzoek is men namelijk beperkt tot zelfrapportage aan de hand van achtergrondvragenlijsten bij leerlingen en leerkrachten. Het peilingsonderzoek toont dus wel de samenhang tussen bepaalde kenmerken van leerlingen en scholen met de toetsprestaties, maar het geeft ons nog geen diepgaande verklaringen voor de resultaten. Hiervoor is, naast een werkseminarie¹ waarin verschillende belanghebbenden betekenis en verklaring geven aan de resultaten, meer diepgaand onderzoek nodig. Het peilingsonderzoek biedt niet echt zicht op de samenhang tussen de prestaties en de concrete klaspraktijk.

Met dit onderzoek willen we dus verder gaan dan analyses op de peilingsdata. We willen de peilingsresultaten beter begrijpen en in de diepte op zoek gaan naar mogelijke verklaringen voor de resultaten. Wat de verklarende factoren betreft kan onder meer gedacht worden aan de eindtermen en de leerplandoelstellingen (bijv. duidelijkheid van de doelen, ...), de concrete klaspraktijken (bijv. PAV geïntegreerd of als aparte vakken, het gewicht van algemene vakken/basisvorming tegenover

---

¹ Dit werkseminarie vindt in het najaar van 2014 plaats.

praktische vakken in de lessentabel en in het toekennen van getuigschriften en diploma's, aanwending van didactische materialen, evaluatiepraktijk, ...), kenmerken van leraren (vooropleiding, ervaring, loopbaan, motivatie, professionalisering, ...), kenmerken van de leerlingen (o.m. motivatie, loopbaan, ...),...

Hierboven hebben we slechts enkele mogelijke verklarende factoren opgesomd. We vragen aan de onderzoekers om te vertrekken van een duidelijk en geëxpliciteerd referentiekader en om op basis van duidelijke hypothesen te komen tot een beargumenteerd opzet voor dit onderzoek. Wat de output betreft, verwachten we van de onderzoekers dat ze op basis van de onderzoeksresultaten concrete beleidsaanbevelingen formuleren voor de verschillende betrokken actoren op diverse niveaus en dat ze ook concrete valorisatievoorstellen uitwerken.

De onderzoekers kunnen beschikken over alle beschikbare informatie en data van het peilingsonderzoek, alsook over de interne analyses gemaakt door het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV). Ook het toetsinstrumentarium van de peiling kan gebruikt worden voor dit onderzoek. De onderzoekers werken waar nodig samen met de onderzoekers van het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen.

Na elke peiling organiseert het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) een werkseminarie waarbij samen met de stakeholders in gesprek wordt gegaan om te zoeken naar mogelijke verklaringen voor de resultaten. Dit onderzoek heeft niet de ambitie om dit seminarie te vervangen, maar loopt parallel aan dit traject.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 januari 2015. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep. Het onderzoek heeft een looptijd van maximaal 2 jaar.

Gunningsprocedure

Zowel universiteiten als hogescholen komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 23 oktober 2014 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvoorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (25 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten.
- *Kostprijs (35 punten)*
De absolute kostprijs van het onderzoeksvoorstel wordt bekeken.

Elk onderzoeksvoorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 29 september 2014 om 14.00 uur in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar miekatrien.sterck@ond.vlaanderen.be.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 23 oktober 2014 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleeer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en miekatrien.sterck@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Opdracht

Wetenschappelijke review met het oog op het formuleren van theoretisch en empirisch onderbouwde aanbevelingen voor leerlingenbegeleiding in Vlaanderen

---

Inleiding

Het masterplan hervorming secundair onderwijs vermeldt een audit naar de werking van de CLB's:

Er wordt een audit uitgevoerd teneinde de gehele werking van de CLB's qua effectiviteit en efficiëntie door te lichten. In de audit wordt ook de samenwerking met en enting op het welzijnsaanbod en de preventieve gezondheidszorg voor kinderen en jongeren in kaart gebracht en geëvalueerd naar efficiëntie en effectiviteit. Concreet gaat het hierbij over de preventieve gezinsondersteuning in de Huizen van het Kind, de strijd tegen kinderarmoede, de IJH, het actieplan suïcidepreventie en de organisatie van de preventieve gezondheidszorg op de eerste lijn.

Op dit ogenblik wordt een performance audit door PwC uitgevoerd. De audit focust op de effectiviteit en de efficiëntie van de CLB's én op de samenwerking tussen de school, het CLB en de andere actoren in de leerlingenbegeleiding.¹ Deze performance audit biedt, samen met ander onderzoek naar leerlingenbegeleiding in Vlaanderen dat de afgelopen jaren reeds gebeurd is, een zicht op de huidige Vlaamse praktijk op leerlingenbegeleiding, de begeleidingsdomeinen, de betrokken actoren, de relaties hiertussen en de mate waarin men op het terrein ervaart dat aan de noden tegemoet gekomen kan worden en de lacunes die zich voordoen.

Om toekomstig beleid op vlak van leerlingenbegeleiding te onderbouwen, moeten de resultaten van deze performance audit van de CLB's in een breder kader geplaatst worden van inzichten omtrent leerlingenbegeleiding. Daarom wensen we ook een wetenschappelijke review naar leerlingenbegeleiding te laten uitvoeren.

---

¹ De performance audit CLB bestaat uit vier verschillende onderdelen: (1) een takenpakketregistratie in de CLB's, (2) een middelenonderzoek, (3) een tevredenheidsonderzoek bij 'gebruikers' van het CLB (leerlingen, ouders, leerkrachten, schooldirecties, verantwoordelijken voor de leerlingenbegeleiding in de school, andere actoren waarmee het CLB samenwerkt in het kader van Integrale Jeugdhulp) en (4) een top-down procesonderzoek.

Opdracht

Er is de afgelopen jaren al heel wat onderzoek gedaan naar zorg en begeleiding van leerlingen in Vlaamse scholen. Zo was er een onderzoek rond zorgbeleid in het gewoon basisonderwijs en secundair onderwijs². Ook het onderzoek naar het bestedingspatroon van personeelsmiddelen voor de invulling van administratieve, beleids- en pedagogische ondersteunende taken in het Vlaamse onderwijs biedt interessante informatie over leerlingenbegeleiding³. De evaluatie van de efficiëntie en effectiviteit van de implementatie van het decreet betreffende Integrale Jeugdhulp van 7 mei 2004 geeft dan weer een goed beeld van de achterliggende beleidstheorie en het implementatiemodel van het overkoepelende kader van integrale jeugdhulp waarbinnen de CLB's één van de zes partners zijn, en de knelpunten bij de doorwerking van de inspanningen naar de praktijk van de jeugdhulpverlening⁴. Deze evaluatie vormde de vertrekbasis van de grondige herwerking van het decreet op de Integrale Jeugdhulp waarvan de implementatie momenteel loopt. Zeer recent werd ook een onderzoek over het profiel van spijbelaars⁵ opgeleverd, waarin ook schoolkenmerken worden meegenomen. Momenteel lopen er ook nog een aantal OBPWO-projecten die informatie zullen bieden over het zorgbeleid in scholen, namelijk een onderzoek over buitenschoolse hulpverlening en zorg op school⁶. Ten slotte wordt in juli 2014 een onderzoek naar de toeleiding naar het zorgaanbod opgestart⁷.

Een systematische literatuur review van deze, maar ook van internationale studies naar leerlingenbegeleiding moet de stand van zaken van wetenschappelijke kennis op vlak van leerlingenbegeleiding presenteren, met bijzondere aandacht voor de visie erop en de domeinen die daaronder gerekend worden, de actoren die daarin een rol opnemen met hun onderlinge relaties en verantwoordelijkheden, en de randvoorwaarden waaronder deze systemen werken. Ook de resultaten van de performance audit door PwC moeten hierin mee genomen worden. Het eindrapport moet leiden tot theoretisch en empirisch onderbouwde aanbevelingen voor een meer efficiënte en effectieve organisatie van leerlingenbegeleiding. Dit moet beleidsmakers gefundeerde input leveren voor de ontwikkeling van toekomstig beleid omtrent leerlingenbegeleiding in Vlaanderen.

---

² Struyf, E., e.a. (2012). *Zorgbeleid in het gewoon basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen: kenmerken, predictoren en samenhang met taakopvatting en handelingsbekwaamheid van leerkrachten (OBPWO 09.05)*.

³ Devos, G. e.a. (2013). *Bestedingspatroon van personeelsmiddelen in basis- en secundaire scholen voor de invulling van hun administratieve, beleids- en pedagogisch ondersteunende taken*.

⁴ Van Tomme, N., K. Verhoest & J. Voets i.s.m. B. De Peuter (2011). *Evaluatie van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp*. Leuven: Instituut voor de Overheid/KU Leuven.

⁵ Spruyt, B., e.a. (2014). *Van occasionele tot reguliere spijbelaar: een onderzoek naar het profiel van spijbelaars en de invloed van school en omgeving op spijbelen (OBPWO 11.03)*.

⁶ Verschueren, K. e.a. (nog lopend). *Buitenschoolse hulpverlening en zorg op school: Samenhang, afstemming en verklarende factoren (OBPWO 12.01)*.

⁷ Struyf, E. (nog op te starten). *Toeleiding naar het zorgaanbod. Een onderzoek naar bestaande praktijken en verklarende factoren op kind-, gezins- en schoolniveau in het gewoon en buitengewoon onderwijs in Vlaanderen (OBPWO 13.01)*.

Timing

De onderzoeksresultaten moeten bij voorkeur opgeleverd worden op 30 juni 2015.

Gunningsprocedure

Instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om een onderzoeksvorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 8 september 2014 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet.
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (30 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten. Voor deze opdracht is expertise met betrekking tot leerlingenbegeleiding in Vlaanderen, maar ook kennis van de internationale onderzoeksliteratuur en van visie en organisatie en werking van leerlingenbegeleiding in het buitenland een pluspunt.
- *Kostprijs (30 punten)*
Zowel de absolute kostprijs als de verhouding tussen de in te zetten middelen en de verwachte output worden bekeken.

Elk onderzoeksvorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 22 juli 2014 om 14.00 uur in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Voor wie hier niet op aanwezig kan zijn, wordt deze informatiesessie herhaald op 18 augustus 2014 om 14.00 uur, eveneens in het Consciencegebouw. Inschrijving voor één van deze infosessies dient te gebeuren via mail naar Caroline.Gijselinckx@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 15 juli 2014 vóór 12.00 uur.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 8 september 2014 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en caroline.gijselinckx@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Oproep tot O&O onderzoek

Onderzoek naar organisatievormen van schoolbesturen en hun impact op het beleidsvoerend vermogen op scholen

---

Inleiding

Scholen en dus schoolbesturen hebben een grote mate van autonomie om kwaliteitsvol onderwijs in te richten. Eerder onderzoek (o.m. OBPWO 95.06; Devos, 2008) heeft aangetoond dat de wijze waarop schoolbesturen de scholen aansturen een rol speelt in het beleidsvoerend vermogen van de scholen. De relatie tussen het schoolbestuur en de directeur kan dan ook heel belangrijk zijn voor het beleid van de scholen.

Er is echter sprake van een grote verscheidenheid aan manieren waarop scholen en schoolbesturen omgaan met de autonomie en aan de wijzen waarop schoolbesturen functioneren. Dit o.m. naar het grootte, juridisch statuut, onderwijsniveau, aantal leden, aantal scholen die onder de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur vallen, samenstelling (heterogeen of homogeen inzake expertise), etc. Tegelijk zijn er veelvuldige geluiden dat het steeds moeilijker is om leden te engageren om lid te worden van een schoolbestuur. Tot slot is er sprake van een grotere complexiteit waarmee schoolbesturen te maken krijgen. Deze complexiteit geldt in het bijzonder voor het personeelsbeleid (o.m. het aantrekken van nieuwe leerkrachten) en het financieel beleid.

Omwille van deze nieuwe uitdagingen ontstaat een tendens naar sterke en professionele schoolbesturen, die eveneens verantwoordelijkheid krijgen over een groter geheel van scholen. Dit gaat echter gepaard met een gebrek aan kennis over adequate modellen m.b.t. de organisatie van schoolbesturen. Daarom is er nood aan wetenschappelijk onderzoek naar randvoorwaarden voor grote schoolbesturen, net als knelpunten en kritische succesfactoren.

Opdracht

Dit onderzoek moet ons inzicht verschaffen in de impact van verschillende organisatiemodellen van schoolbesturen op het beleidsvoerend vermogen van scholen in het basis- en secundair onderwijs. Zich baserend op de diversiteit aan schoolbesturen in Vlaanderen is het belangrijk om organisatiemodellen te identificeren en hun sterktes en zwaktes in relatie met het beleidsvoerend vermogen van scholen (inzake het pedagogische, financiële en personeelsbeleid) in kaart te brengen. Daarnaast zou dit onderzoek ook onderbouwde (alternatieve) organisatiemodellen voor schoolbesturen moeten ontwikkelen die toepasbaar zijn in een Vlaamse onderwijscontext. Deze modellen kunnen gebaseerd zijn op voorbeelden uit het buitenland en/of andere sectoren. Het is hierbij van belang om te reflecteren over kritieke randvoorwaarden en implicaties voor verschillende actoren. De onderzoeksresultaten kunnen mogelijk inspiratie leveren met het oog op een eventuele schaalvergroting in het toekomstige onderwijslandschap.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 januari 2015. De maximale looptijd is 2 jaar. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Dit betreft een O&O – opdracht overeenkomstig de bepalingen van het art. 18,4° van de wet van 15 juni 2006, gedeelde eigendomsrechten.

Instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 15 oktober 2014 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (25 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten.
- *Kostprijs (35 punten)*
De absolute kostprijs van het onderzoeksvorstel wordt bekeken.

Elk onderzoeksvorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming.

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 8 september 2014 om 15.00 uur in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar katrijn.ballet@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 5 september 2014.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen ondertekende voorstel op 15 oktober 2014 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleeer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en katrijn.ballet@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

O&O -Opdracht

Onderzoek naar flexibele leerwegen

Inleiding

Het succes van verschillende onderwijshervormingen die de overheid vandaag op stapel zet, is onder meer in grote mate afhankelijk van de competenties van leerkrachten en leerkrachtenteams om met de diversiteit van de leerlingenpopulatie op school en in de klas om te gaan: het M-decreet (maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften), meer differentiatie van het basisonderwijs en de hervorming van het secundair onderwijs.

Elke leerling is anders en die verscheidenheid zou in de context van gewone onderwijsinstellingen zoveel mogelijk een passend antwoord moeten krijgen, onder andere via differentiatie. Door trajecten op maat verkrijgen we een grotere flexibiliteit aan leerwegen met eenzelfde maatschappelijk gedragen finaliteit. Flexibele leerwegen kunnen versterkt en uitgebreid worden met nieuwe aanbods- en leervormen, ze houden een betere afstemming in van curricula om een vlottere overgang en doorstroming tussen opleidingen te bekomen en ze laten toe dat het parcours van de lerende eventueel kan gespreid worden in de tijd. Daarbij is het belangrijk dat iedere stap in een leertraject een bouwsteen aanreikt voor een groter geheel en dat de weg uiteindelijk leidt naar een kwalificatie.

Opdracht

Dit onderzoek vraagt om het verkennen en kritisch analyseren van verschillende praktijken van **flexibele leerwegen in het gewoon onderwijs met het oog op de maximale ontplooiingskansen voor leerlingen**, met aandacht voor leerprestaties, welbevinden, leerwinst, ... We willen inzicht krijgen in de **mogelijkheden en valkuilen** van deze vorm van differentiatie. Met andere woorden, dit onderzoek moet eveneens zicht geven op de **implicaties** op macroniveau, schoolorganisatorisch niveau, op het niveau van de klas, en op niveau van de leerling.

Bovendien dient het onderzoek zich te focussen op de (school-)organisatorische **succesfactoren en randvoorwaarden** die nodig zijn om flexibele trajecten te kunnen uittekenen. We willen daarbij in de mate van het mogelijke ook inzicht krijgen in succesvolle implementaties van vormen van differentiatie en flexibele leerwegen in het gewoon basis- en secundair onderwijs. Hiervoor kunnen ook voorbeelden van andere (bijv. buitenlandse; onderwijsniveaus) contexten bestudeerd worden, met aandacht voor de toepasbaarheid ervan in het Vlaamse basis- en secundair onderwijs.

Dit onderzoek moet, naast een beschrijvend luik, vooral een duidelijke analyse bevatten, vanuit een duidelijk referentiekader.

Dit onderzoek moet **wetenschappelijk onderbouwde informatie** bieden over flexibele leerwegen voor beleid, scholen, pedagogische begeleidingsdiensten en lerarenopleidingen.

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

De overeenkomst start bij voorkeur op 1 januari 2015. De looptijd van het onderzoek is maximaal 2 jaar. De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Gunningsprocedure

Dit betreft een O&O – opdracht overeenkomstig de bepalingen van het art. 18,4° van de wet van 15 juni 2006, gedeelde eigendomsrechten.

Instellingen uit het hoger onderwijs komen in aanmerking om een onderzoeksvoorstel in te dienen.

De voorstellen moeten uiterlijk op 15 oktober 2014 worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidssteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming. De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

- *Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksvorstel (40 punten)*
Hierbij wordt rekening gehouden met enerzijds de mate waarin een antwoord wordt geboden op de beleidsvragen en anderzijds alle componenten van het onderzoeksopzet (methodologie, steekproef,...)
- *Relevante deskundigheid van de onderzoeksploeg (25 punten)*
Zowel voor promotoren als voor personeelsleden die zullen instaan voor de effectieve uitvoering van de opdracht zal worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke opdrachten.
- *Kostprijs (35 punten)*
De absolute kostprijs van het onderzoeksvorstel wordt bekeken.

Elk onderzoeksvorstel wordt door de aangeduide beoordelingscommissie voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score verantwoordt.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde onderzoeksvorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming. Indien nodig zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen

De modaliteiten van de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming en de promotor(en) en (indien van toepassing) de betrokken rector(en) en/of algemeen directeur(s).

Er wordt een informatiesessie georganiseerd op 8 september 2014 om 16.00 uur in het Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15, te 1210 Brussel. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar eva.vandegaer@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 5 september 2014.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren dienen hun door alle partijen

ondertekende voorstel op 15 oktober 2014 aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost geldt als enig bewijs) op te sturen naar:

Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail te bezorgen aan evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be en eva.vandegaer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn terug te vinden via de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo>.

Oproep tot wetenschappelijk onderzoek:

**De Implementatie van een Talenbeleid op School:
Kwantitatieve en kwalitatieve analyse**

1. OMSCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

1.1. Doelstelling van de opdracht

In de beleidsnota Onderwijs 2009 – 2014 vinden we als strategische doelstelling *Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving* terug. Heel wat pedagogische, didactische en beleidsmatige ondersteuning wordt aangeboden om het mogelijk te maken dat elk kind en elke jongere goed Nederlands en twee of meer vreemde talen beheerst.

Een belangrijk nieuw gegeven is het aanmoedigen van elke school in de ontwikkeling en implementatie van een eigen talenbeleid. De scholen kunnen hierdoor zelf een aantal strategische keuzes formuleren met het oog op het verbeteren van de taalcompetenties en de onderwijsresultaten van alle leerlingen.

Het doel van deze opdracht is na te gaan hoe Nederlandstalige scholen in Vlaanderen en Brussel een talenbeleid op school formuleren en hoe dit talenbeleid wordt geïmplementeerd.

1.2. Precisering van de opdracht

1.2.1 Kader

De vooropgestelde doelen, namelijk het verwerven van taalcompetentie in het Nederlands en twee of meer vreemde talen sluit aan bij het huidige Europese beleid betreffende meertaligheid en onderwijs. Het belang van goede taalcompetenties voor een succesvolle onderwijsloopbaan en latere participatie op de arbeidsmarkt en in de maatschappij is op elk onderwijsniveau gekend.

Twee belangrijke observaties dienen zich aan, namelijk dat goede resultaten inzake het ontwikkelen van talencompetenties bij kinderen en jongeren enkel kan worden behaald indien men deze instrumenten incorporeert in een structurele en duurzame visie en dat een gedifferentieerde aanpak mogelijk is zodat scholen kunnen tegemoet komen aan hun specifieke school- en leerling-kenmerken (qua taalcontactsituatie, sociolinguïstische, socio-economische en pedagogische achtergrond van de populatie/school)

Om hieraan tegemoet te komen, moedigt de Vlaamse overheid de individuele scholen aan tot het voeren van een actief en expliciet talenbeleid. Het talenbeleid wordt gedefinieerd als een doelgericht streven van het hele schoolteam om de taalontwikkeling van leerlingen te optimaliseren om tot de best mogelijke onderwijsresultaten te komen.

1.2.2 Vraagstelling

Met dit onderzoek willen we nagaan hoe scholen hun talenbeleid ontwikkelen en implementeren. Hierbij fungeren de volgende vragen als leidraad;

Ontwikkeling talenbeleid op school

- Welke schoolspecifieke factoren bepalen de inhoud/visie van het talenbeleid op school
- Welke leerling-specifieke factoren zijn bepalend voor de inhoud/visie van het talenbeleid op school
- Welke generieke factoren bepalen de inhoud van het talenbeleid op school
- Hoe wordt de participatie van het hele schoolteam verankerd binnen het talenbeleid op school
- Welke strategische en structurele aspecten zijn essentieel voor een kwaliteitsvol en duurzaam talenbeleid op school
- Welke modellen van talenbeleid bestaan er

Implementatie talenbeleid op school

- Is er een verband tussen de visie, het model en de praktijk van een talenbeleid op school
- Hoe worden screeningsinstrumenten gebruikt bij het implementeren van een talenbeleid op school, met name de SALTO toets bij aanvang Basisonderwijs (kwantitatieve en kwalitatieve gegevens)
- Hoe worden onderwijsinnovaties gehanteerd bij de implementatie van het talenbeleid op school (cf. Inhoud en Taakgericht taalonderwijs/Content and Language Integrated Learning, Taalvaardigheidsonderwijs, Dual language teaching, etc)
- Hoe wordt (inter)nationale mobiliteit ingepast bij de implementatie van het talenbeleid op school (uitwisseling studenten/leerkrachten, samenwerkingsakkoorden, etc)
- Welke effecten ondervinden leerlingen, leerkrachten en scholen door de invoering van een talenbeleid op school
- Welke behoeften, knelpunten en hindernissen ondervinden scholen bij het implementeren van een talenbeleid op school

1.3 Verwachte Output

Het resultaat van deze analyse wordt in een eindrapport beschreven waarin (1) het ontwikkelingsproces en (2) de implementatie van een talenbeleid op school wordt weergegeven en (3) beleidsadviezen worden geformuleerd.

2. PROCEDURE

De voorstellen moeten ten laatste op **dinsdag 23 november 2010** worden ingediend bij de afdeling Strategische Beleidsondersteuning van het departement Onderwijs en Vorming. Om ontvankelijk te zijn moeten de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze oproep.

Alleen universiteiten of hogescholen kunnen op deze oproep voorstellen indienen. Eventuele samenwerking met organisaties buiten het Hoger Onderwijs kan indien blijkt dat deze organisaties specifieke expertise hebben met betrekking tot de problematiek uit dit onderzoek. Indien dit het geval is, moet dit in het aanvraagformulier worden toegelicht.

Elk ontvankelijk verklaard projectvoorstel wordt beoordeeld door een commissie, samengesteld door de Secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming, op volgende criteria:

- de wetenschappelijke kwaliteit (40 punten) en beleidsrelevantie (30 punten) van het voorstel
- de expertise van de onderzoeksploeg (20 punten)
- de efficiënte inzet van personeel en werkingsmiddelen (10 punten)

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de onderzoeksvoorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel wordt voorzien van een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en van een commentaar die de gegeven score moet verantwoorden.

Vanuit de beoordelingen op basis van de bovengenoemde criteria zal de aangeduide beoordelingscommissie een gemotiveerde rangschikking opmaken van de ontvankelijk verklaarde projectvoorstellen. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Indien nodig – omwille van de kostprijs van het project - zal die op basis daarvan de Vlaamse Regering een gunningsbeslissing voorleggen.

De modaliteiten voor de financiering van het geselecteerde voorstel zal worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en de promotor(en) van het onderzoek en de betrokken rector(en) of algemeen directeur. De overeenkomst kan ten vroegste starten op 15 december 2010. De einddatum van de overeenkomst is (ten laatste) bepaald op 30 november 2011.

Elk voorstel moet in één origineel exemplaar, ingevuld op het hier bijgevoegde aanvraagformulier, worden ingediend. De promotoren moeten hun, door alle partijen ondertekende, voorstel op uiterlijk **dinsdag 23 november 2010** aangetekend of met taxipost (datum van toevertrouwen aan de post van de aangetekende zending of van taxipost dient als enig bewijs) opsturen naar:

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
t.a.v. Evy Vogeleer
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Om de administratieve verwerking van de procedure te versnellen vragen wij de promotoren om hun onderzoeksvoorstellen ook per e-mail door te sturen naar katrien.mondt@ond.vlaanderen.be met cc naar evy.vogeleer@ond.vlaanderen.be. Dit ontslaat hen niet van de noodzaak om tegen de gestelde deadline en volgens de geciteerde weg ook één origineel ondertekend exemplaar in te sturen. Alle verdere informatie en de nodige documenten zijn te vinden via de website van het beleidsdomein onderwijs.